

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
iulie-august-septembrie 2012 (Anul IV) Nr. 41, 42, 43

BOEM@

Revistă de Literatură și Artă

Iulie, August, Septembrie 2012 (Anul IV) Nr. 7, 8, 9 (41, 42, 43) - 90 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapart SRL Galați - Editura InfoRapArt

7-8-9 / 2012

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Secretar de redacție: Antoaneta Doboreanu

Redactori: Paul Sân-Petru, Saint-Simon Ajarescu, Constantin Oancă, Dimitrie Lupu, A.G. Secară, Patricia Lidia, Cristina Roșu, Cosmina Cosma

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Neculai

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea)

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

aspra@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. A. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4, Galați-800010

Abonamente: boema@inforapart.ro,

tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Petre Rău (p.8), Aurel M. Buricea (p.17), Liliana Tîrel (p.19), Ionuț Caragea (p.24), Valeriu Marius Ciugan (p.30), Mariana Eftimie Kabbout (p.36), Menuț Maximilian (p.40), Alexandru Boghiu (p.41), Ioan Gheorghiu (p.46), Georgeta Muscă-Oană (p.52), Săndel Stamate (p.59), Traian Vasilcău (p.78), Iuliu-Marius Morariu (p.82), Nicolae Țăranu (p.84), Vlad Andrei (p.85)

Proză: Angela Ribinciuc: Cuburi de aer (p.26), Ionuț Vlad Buda: Vis? (p.28), Cosmina Cosma: Între esență și aparență (p.34), Maria Tîrenescu: Tancul / Sfertul academic (p.53), Flora M. Stănescu: Incredibila iubire (p.60), Viorel Darie: Lăcomia de pământ (p.70), Luca Cipolla (Italia): Hipnoză regresivă (p.74), Geo Galetaru: Destinul, acest animal care-ți sare în față / Vocile care un se văd (p.76)

Eseu: Gabriela Mihalache: Sinuciderea femeii în romanele lui Liviu Rebreanu (cazul Anei și al Lianeii) (p.6), Ștefan Lucian Mureșanu: Plânsul bacovian și revelarea motivată a unei descărcări interioare (p.9), Mihaela Rădulescu: Teatrul Cocăi Farago - între șarjă caricaturală și ironie pamfletară (p.11), Cosmina Cosma: Eseu despre cuvânt (p.33), Patricia Lidia: Arta și dilema traducerii (p.37), Ionuț Caragea: Gânduri despre poezi și poezie (p.39), Tudor Petcu: Satul românesc: de la transcendență idealizată la reprezentare identică națională (p.50), Andreea Melania Popa: Dunărea, apa vie a sufletului românesc (p.51), Andra Elena Ciobotaru: Odiseea din noi (p.81), Claudia Andreea Smadu: Povestea Dunării (p.83)

Cronică de carte: Petre Rău: Umbra copilăriei prin urzici (p.15), Livia Ciupercă: Mihail Batog-Bujeniță - Ospăț cu rădăcini de mit (p.27), Vasile Popovici: Îngerii urcă la cer (p.42), Octavian Curpaș: "Platonina", de Mirela Roznoveanu, O definiție narativă a vieții ca o scenă (p.47), Mihail Gălățanu: Un Eden în regăsire (Petre Rău - "Eden în cădere") (p.58), Constantin Oancă: Floare de har, de Ignatie Grecu (p.63), Gheorghe A. Stroia: Poezia lui Cornel Boteanu, Tăcută rugăciune, împletirea simbolisticii ancestralelor dorințe (p.72), Valentina Becart: Ioan Gheorghiu - "Undeva la poarta raiului" (p.79)

Note de lectură: Valentina Becart: Să am de unde curge veșnic... (p.22), Elena Netcu: Bucuria de a trăi în prezent (p.44), Cosmina Cosma: Moda lingvistică 2007 (p.66), Livia Ciupercă: Poezia ca spectacol feminin și tandru (p.68)

Debut: Denisa Lepădatu: Magia Crăciunului / Spectacol în ograda bunicii (p.43)

Interviu: Gabriel Dragnea: Interviu cu actorul Valentin Uritescu (p.4) / Interviu cu poeta, eseista și traducătoarea Nina Cassian (p.55), Tudor Petcu: Poezia ca trăire tainică, intervii cu poetul Peter Demeny (p.18)

In memoriam: Suzana Suliman: Destin (Al. Boghiu) (p.41)

Aforisme: Constantin Oancă: Aforisme (p.32)

Meridiane: Luca Cipolla: Milano/Italia - poeme (p.20)

Umor: Radu Danieleșcu: Jurnalul unui demnitar (p.61), Roland Voinescu: Tulburelul (p.71)

Ipoteze: Petre Rău: Calendarele mayașe 2012 (p.56)

Anunț: Redacția: Premiile Festivalului Internațional de Creație Literară "Titel Constantinescu", Râmnicu Sărat, 2012 (p.86), Redacția: Premiile Concursului Național de Poezie, Proză, Eseu, Teatru, Epigramă, Reportaj și Pictură. "Dor de Dor", Ipotești, 2012 (p.87)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.88-89)

Grafică:

Coperta I: Victor Molev - Sigmund Freud

Coperta a IV-a: Vladimir Kush - El violin

Foto: Roland Florin Voinescu

www.boema.inforapart.ro

Mihail GĂLĂȚANU

Singur sub lună

Ea făcuse ordine sub lună,
Pusese buchete de raze în toate vasele
Turnase vin negru, uleios, în toate ulcelele,
în timp ce eu mai vedeam de unele, de altele.

Adevărul e că o priveam goală-puşcă sub lună
Cum fulgeră din senin şi cum tună
Sub lună cântam,
şi-o sărutam sub lună.

În timp ce eu cânt
tot mai bătrân şi mai bolnav şi pe brâncă
sub lună ea mă mai sărută încă

Colecţie de scoici

Copiii au capetele
mari, albe, violete.
Nimic nu e, în ei, concret.
Deşi fiinţele lor sunt atât de concrete.
Mişcările lor sunt foarte încete
la nesfârşit descompuse-n segmente.
Ca şi cum, lângă ei, timpanele-ar fi bete.
Nimic din ceea ce fac nu se aude. Nu se percepe.
Deşi mişcările lor continuă, încep să se repete.

Puberii au capetele mari, albe, violete.
Lumina trece pe lângă ei mai încet.

Nud plimbându-se

Ea trece liniştită şi transparentă prin oraş încât,
dacă-i senin,
Se vede prin ea până departe, orizontul cu linia roşie,
carnală, a buzei
Munţii lui Venus şi munţii lui Marte, câmpia clară cu
grâul care se coace
Vizibil şi care ajunge aproape mirişte treierată.
Ea se plimbă
Ca o foaie de calc prin oraş. Este cel mai frumos
Nud pe care l-am văzut vreodată.
Care a trecut pe la noi prin oraş.
Şi, privind prin alcătuirea ei transparentă şi roză,
pot vedea lesnicios că e fată
şi-n pântecul ei creşte, dogorind, un lămpaş

Cochilie de murex

Ea urcă scările în formă de cochilie spiralată.
În urma ei
Corpul i se disipă. Ca o sticlă cu parfum.
Evaporată.
Desigur îi plac parfumurile. (Fine.)
Coniacurile. (Fine.)
Ea urcă scările în formă de cochilie spiralată
Dinspre protozoare şi se îndreaptă spre
doamna stamate. Pâlnia este alături.
Ventilatorul scârţâie pe înfundate.
Face mult fum de la motorul stricat.
De când o aştept... Continuă să urce scara
spiralată. Într-o zi va veni. Va ajunge. Deghizată
în cine ştie ce animal de pradă. În cine ştie ce
fiară stilizată.

Superlativul absolut

Ea e superlativul absolut
la băut, la iubit, la sărut.

este, vezi, dragă doamne, supinul
care mă îmbrăţişează sub pinul
vecinic verde-al dragostei noastre.

adună, totuşi, toate gerunziile laolaltă.
subjonctiv de invoaltă.

neîndoios, îmi este gimnasta tuturor
timpurilor mele
de înţelepciune grele
de tinereţe, rebele.

ea e superlativul absolut,
numai superlativul absolut,
la murit, la-nviat, la iubit, la sărut.

Voi iubi sau voi scrie

Măine va fi vineri.
Va fi o zi însorită sau va ploua.
Voi fi mort sau viu.
Voi iubi sau voi scrie.
Voi muri pe măsură ce voi uita

Între prieteni

Numai între prieteni
Se împarte sângele.
Sângele unei fecioare.
Numai între prieteni se împarte sare.
Sarea sudorii sângelui.
Numai între prieteni se împarte sudoare.
Numai între prieteni se împarte vederea,
Auzul, pipăitul, gustul - şi chiar un pic de
culoare.
Numai între prieteni se împarte iluzia.
Iluzia că împărţim iluzia
Unui sânge, vedere, sare, sudoare.

Gabriel DRAGNEA

**"Dacă am fi zei atunci am fi pentru totdeauna
ca niște servitori loiali ai semenilor noștri"
interviu cu actorul Valentin Uritescu (n. 4 iunie
1941)**

**Împerativele succesului său:
"Trebuie!", "Vreau!", "Voi reuși!"**

La Londra, deviza Teatrului "The Globe", unde Shakespeare juca și își reprezenta operele sale, era: "Întreaga lume mișcă pe actor". Asta ar însemna că actorul întruchipează toate pasiunile lumii.

Unul dintre actorii care au marcat frumos teatrul românesc prin prezența și talentul său este Valentin Uritescu, actor al Teatrului Național București. Născut în comuna Vinerea din județul Alba, la 4 iunie 1941, este absolventul IATC-ului din 1963 și are o bogată carieră teatrală și cinematografică (în teatru cu "Numele trandafirului", "Nunta lui Krecinski" etc. sau în filme ca "Noi, cei din linia întâi", "Domnișoara Aurica", "Lișca", "Chira Chirilina" și altele).

Pentru a afla mai multe decât se știe deja despre personalitatea actorului Valentin Uritescu, ne-am deplasat la locuința acestuia pentru a ne potoli dorința de a-l avea și mai de aproape, de a-l cunoaște mai bine.

- Au fost roluri care nu v-au plăcut, dar pe care a trebuit să le jucați?

V.U.: Au fost. Sunt un tip foarte norocos. Am noroc, căci sunt un actor care nu a stat o stagiune fără să joace. Chiar mă gândeam. Asta e un mare noroc, adică: eu am jucat întotdeauna. Eu n-am fost în "pauză", pentru că sunt foarte mulți actori buni, mai buni decât mine și care nu prind chestia asta. Nu știu cum s-au potrivit lucrurile, dar eu n-am cerut niciodată un rol pentru mine. Mulți actori cer. Au fost roluri care nu mi-au plăcut să le joc, în sensul că poate nu mi-a plăcut caracterul rolului sau mai știu eu ce. De exemplu, unul din rolurile astea, în "Rivalii", o piesă pusă în scenă de reputatul Horea Popescu. Era vorba despre un personaj ușor homosexual. Din momentul în care te faci actor este foarte interesant. Nu este vorba de frivolitatea individului ci de acea curiozitate și acea dorință de a întruchipa cât mai multe caractere. Și am zis: "Homosexual. Bă, cum să fac eu rolul ăsta de homosexual când eu nu sunt?!" E foarte tentantă chestia asta. Ca actor ai posibilitatea să fii și ăla și ăla, și prinț și cerșetor. Eh, mie nu-mi plăcea personajul, era foarte libidinos și am spus: "Domnule, eu mai reduc din treaba asta, pentru că nu mă pot pupa pe gură

cu ăla pe scenă". Personajul nu mai știu cum îl chema. Era vorba de un valet, stăpânul lui era unul din personajele principale. În general am abordat întotdeauna orice rol cu o sete nebună. Cu cât era special, deosebit rolul, cu atât pofta mea era mai mare de a-l juca. Au fost destule roluri din astea.

- Caracterul omului, al actorului, în funcție de rol, poate să sufere anumite schimbări?

V.U.: Nu cred că un rol influențează personalitatea actorului. Cu cât personalitatea e mai complexă, cu atât trebuie să umbli, să scormonești în ea. E vorba de acea conștiință subterană. Cred că fiecare om are o conștiință subterană, în sensul că îi e rușine de anumite fapte pe care el le-a făcut. Pentru un actor, când ai de jucat un rol de homosexual, un ticălos cu un caracter care frizează răul există o tentație nebună, dar asta nu înseamnă că te transformă pe tine. Nu, eu nu cred. Jucând un rol, să devii tu cu apucăturile pe care le are personajul. Dar el trece prin tine, iar tu trebuie să scoți din acea conștiință subterană, din lucrurile alea urâte pe care le-ai făcut în viață, minore (ai omorât o pasăre nevinovată etc.), amintiri neplăcute și intri cu tupeu și entuziasm în același timp în pielea unui criminal. Este o chestie oblică, dar asta nu înseamnă că rolul influențează caracterul actorului.

- De cele mai multe ori, publicul, la contactul direct cu actorul, pe stradă, ajunge să-l identifice cu rolul jucat, cu personajul.

V.U.: Te referi la faptul că un actor riscă, dacă joacă un rol negativ - și-l joacă bine - să se confunde cu personajul, iar atunci publicul îl consideră ca atare. Este un adevăr. Există un actor dintr-un serial, ce-l juca pe Falconetti, parcă...

- Din "Om bogat, om sărac", cu Peter Strauss.

V.U.: Parcă, da. Acel actor, interpretând rolul negativ, mi-a devenit mie, ca actor, antipatic, și îmi spuneam că ăsta trebuie să aibă în el calitățile sau defectele astea, căci altfel nu-l făcea așa de bine. Tot ce se poate, dar trebuie să ținem cont că totul duce la

(continuare în pag. 5)

ludic, la joc îmbinat cu acel histrionism, pentru că un actor când joacă pe scenă are tentația asta: să-i placă prea mult ceea ce face. E o tentație periculoasă. Eu fug de ea; totuși pic în ea, pentru că această meserie mă deformează. Sunt deformări profesionale. Am foarte multe. Făcând de 40 de ani meseria asta ajungi să monopolizezi discuția în societate, ceea ce nu e bine. Un actor vorbește mai tare, vorbește mult, totuși, asta depinde și de caracterul fiecărui individ. Există această situație în care un actor, jucând extraordinar un rol negativ a riscat, astfel că, pe stradă mulți s-au luat de el. Este o întrebare subtilă și foarte interesantă și nu avem timp suficient să ne învățăm în jurul ei. În concluzie: dacă negativul este flagrant, actorul care joacă acel rol ajunge să fie urât. Asta înseamnă o izbândă actoricească, în cele din urmă, dar, uite că, omenește, suferi.

- În drumul său spre glorie, tânărul actor, credeți că-și face meseria în umbra marilor actori?

V.U.: Nu, dar aici intervine un aspect. În ultima vreme, apar tot mai puțin vedetele. Înainte era un cult al unei personalități extraordinare și era cultivat încât te impresiona. Cu timpul, devenim tot mai pragmatici și romantismul teatrului rămâne mai în urmă; și nu știu ce se întâmplă, dar parcă nu se mai nasc vedete. Greu mai găsești actori tineri și talentați de talia lui...

- Claudiu Bleonț...

V.U.: Claudiu Bleonț este un actor, o vedetă care s-a impus extraordinar. E pe drumul pe care poți spune clar că e vedetă. Dar spune-mi numele unui actor tânăr, de ultimă oră, extrem de talentat. E greu. De ce? Aproape în toate orașele din țara asta sunt facultăți de teatru, iar teatrele din țară, la ora actuală duc o viață foarte grea. Acest paradox, această notă stridentă: atâtea facultăți de teatru și teatrul merge prost, din anumite motive. Este un lucru îngrozitor al zilelor pe care le trăim, în orice caz. În ultimul film în care am jucat, "Turnul din Pisa", care a avut premiera vineri, 11 octombrie, actrița tânără, Ioana, care este eroina principală, va fi o mare actriță, va fi o vedetă. Precis. Revenind la întrebare, se spune că la umbra marelui stejar nu crește nimic. În meseria asta de actor nu mi-ar fi fost ușor dacă n-ar fi fost Octavian Cotescu. M-a ajutat foarte mult. El m-a introdus la televiziune, la teatru și, uite-așa, nu în umbra, ci sub aripa unui mare actor mi-am continuat pașii. Sunt cazuri fericite, dar și nefericite. De obicei, un talent autentic impresionează și pe stejarul acela sub care nu crește nimic. Vedetele trebuie să fie generoase, altfel degeaba sunt vedete. În general, marii actori sunt generoși, iar pentru mine Cotescu a fost stejarul care mi-a lăsat și mie drum.

- Care ar fi pericolul care l-ar putea face pe tânărul actor să cadă într-un "con de umbră"?

V.U.: Este o întrebare foarte grea. Într-un prim cadru putem vorbi de destin. Vorba lui Hamlet: "până și o vrabie are un destin". Pot fi mulți care să fie mai buni ca tine și, cu toate astea, nu reușesc să iasă la iveală. Aici totul se rezumă la șansă, la noroc. Apoi este vorba și despre o suficiență care plafonează omul. După ce am terminat facultatea, pe pereții garsonierei mele am scris

așa: "Trebuie!", "Vreau!", "Voi reuși!" Sigur, astea poți să le pui și într-o peșteră, dacă stai acolo; oricine poate să scrie așa pe pereți, dar pentru mine ambiția asta și dorința de a reuși erau vii. Venind din provincie la București, deși era vorba de limită de vârstă: 30 de ani (eu având atunci aproximativ 41 de ani) m-am prezentat cu "După melci" a lui Barbu și am reușit. Provincia și o anumită suficiență pot să te plafoneze.

- Actorul obosește?

V.U.: Aici este durerea. Dacă zici "actorul" e frumos să te gândești la un simbol. Actorul este de-a pururi tânăr, apt să scoată la iveală trăsături și caractere ale personajelor. Așa ar fi frumos, dar suntem oameni și avem și noi bubele noastre și, atunci când boala te domină și te omoară nu mai ai ce face. Nu suntem decât oameni, că dacă am fi zei, cum suntem priviți noi actorii, în ochii multor oameni, atunci am fi pentru totdeauna ca niște servitori loiali ai semenilor noștri.

- La sfârșitul piesei vieții, terminându-și definitiv rolul, actorul are o stea a lui care să vegheze amintirile publicului?

V.U.: Da, dar e efemeră. Arta actorului este efemeră, durează atâta timp cât trăiești. Nu rămâne. Dacă îl vezi pe Calboreanu în "Apus de soare", pe mine în "Nunta lui Krecinski", poate ești entuziasmat și, la sfârșit strigi: "Ura!", "Bravo!" Dar asta nu durează decât atât cât trăiesc. După ce-am murit, poate imprimările să mai aducă aminte de noi și publicul să spună: "Ce mare a fost ăsta!" Dar se uită, iar uitarea poate fi o binefacere, dar și un blestem.

- Vă mulțumesc, domnule Uritescu, în numele cititorilor și iubitorilor de teatru, care vă cunosc și ale căror suflute, cu siguranță le-ați mângâiat prin măiestria și dragostea depuse în slujba acestei arte în care omul joacă viața omului!

Gabriela MIHALACHE

Sinuciderea femeii în romanele lui Liviu Rebreanu (cazul Anei și al Liane)

Încă din nuvele precum "Ofilire" sau "Nevasta", Liviu Rebreanu prezintă drama femeii, ademenită de bărbat, obligată la căsătorie împotriva voinței și supusă unui șir nesfârșit de suferințe. Femeia nu se conformează însă normelor comunității, este o martiră sau o eroină și rareori tratează dragostea ca pe o convenție. Împinse de mentalitate să se realizeze doar prin măritiş, femeile refuză banalitatea trăirilor. Ana visează la "o dragoste adâncă și sfioasă", iar Liana, personajul feminin din "Jar", este convinsă că omul nu poate iubi decât o dată în viață, pretenția generației ei de a practica "amorul rece, lucid" fiind considerată "o terfelire trupească și sufletească".

Unii analiști ai fenomenului suicidal împart cauzele sinuciderii în două mari categorii: cele înalte, profunde, care implică disperarea metafizică sau punerea sensului existenței sub semnul întrebării, și cele vulgare sau comune, cum ar fi sinuciderea din amor. Împărtășesc punctul de vedere formulat de Emil Cioran în *Pe culmile disperării*, potrivit căruia o astfel de ierarhizare a sinuciderilor este inutilă: "Am cel mai mare dispreț pentru cei care râd de sinuciderile din iubire, deoarece aceștia nu înțeleg că o iubire ce nu se poate realiza este pentru cel ce iubește o anulare a ființei lui, o pierdere totală de sens, o imposibilitate de ființare". Pentru femeia de la începutul secolului al XX-lea, calea evoluției personale era condiționată de relația cu un bărbat. Spre deosebire de Ana cea simplă, Liana este, într-adevăr, studentă la Filologie, însă pentru tatăl ei "cariera cea mai sigură pentru fete era tot măritişul", iar Liana este interesată mai mult de actul obținut decât de cunoaștere. Subiectul de discuție al sindrofiilor organizate aproape săptămânal este tot căsătoria, ceea ce modelează așteptările tinerei. Ana face parte inițial din patrimoniul tatălui, iar soarta îi este decisă fără drept de apel. Predestinate unei singure împliniri, femeile nu sunt multifacetate, ceea ce ușurează procesul nefericit al proiectării infinitului în finitudine. Cu alte cuvinte, își dau valoare prin celălalt, își condiționează sensul de un altul, fiindcă nu sunt educate în spiritul construirii de sine. În plus, refuzând proiectele matrimoniale ale familiei, amândouă simt că dragostea câștigă în profunzime, că luptă pentru ceva prețios, dincolo de nivelul comun al experienței afective. Ana îl respinge pe George Bulbuc, iar Liana ridiculizează planurile de căsătorie ale familiei, părând să fie inițial o independentă. Crescută să fie ceea ce vor ceilalți, neavând oportunitatea să-și afirme liber personalitatea, Liana se simte atrasă de Dandu, obraznicul răzvrătit împotriva regulilor.

Având ca partener un astfel de bărbat, simte că și ea, la rândul ei, depășește linia de demarcație a sentimentelor acceptate de norma socială. Lîmpede spus, calea de împlinire fiind iubirea, aceasta trebuie să fie unică, nu repetitivă sau formală. Riscul de a cădea de la înălțimea unor astfel de proiecții lipsite de remanieri imaginare implică prăbușiri dureroase.

Ignorând semnele și prevestirile, Ana și Liana perseverează în iubirea lor până când conștientizează că au fost înșelate și batjocorite. În ambele cazuri este vorba de o revelație, de un moment de conștientizare spontană a diferenței între așteptări și realitate. După nașterea copilului, Ana își dă seama că a fost folosită și nicio speranță nu mai este posibilă: "se înspăimântă cât a fost de oarbă (...) Prefăcătorie a fost dulceața, precum prefăcătorie a fost până și îmbrățișarea lui cea dintâi...". Liana află dintr-o scrisoare că Dandu era la mare și nu acasă la părinții lui, așa cum o informase. În acel moment "avea senzația că totul se năruie în jurul ei și că dărmăturile o acoperă și o înăbușesc". Prin urmare, trecerea brutală de la o stare de beatitudine (Ana a crezut că nașterea copilului va aduce liniștea, iar Liana intrase în faza planurilor concrete) la o stare diametral opusă nu poate fi îndurată fără un pericol real.

Liviu Rebreanu dovedește precizie psihologică în descrierea sindromului presuicidar, în special a depresiei. Gândirea dihotomică, suprageneralizarea, filtrul mental prin care trec doar aspectele negative, replierea în sine, etichetarea și sentimentul alienării sunt prezentate artistic, dar veridic. Ambele se simt dezrădăcinate sau smulse din rădăcini și plantate într-un loc nepotrivit. Lumea, în loc să fie purtătoarea sensului imprimat de ele, pare a funcționa într-un mod absurd sau după o logică străină. Ana strânge în neștire copilul la piept, se uită mirată în casă "de parc-ar fi văzut-o întâia sau ultima oară", aude cuvintele soacrei "și nu le pricepea rostul". Intră în casă, se învârtă puțin "ca și când ar fi căutat ceva pierdut demult". Pe uliță "umbla fără să se uite în stânga și-n dreapta, trecând pe lângă oameni fără să le dea binețe și bolborosind cine știe...". Etichetarea constă în gânduri de genul "o inimă seacă și goală, ca o pungă zvârlită de un trecător nepăsător." Liana se consideră și ea "o biată zdreanță umană", umblă zile întregi "ca o zănatecă", iar suprageneralizarea face ca toate să îi apară "false, batjocoritoare și înșelătoare". Rușinea și distrugerea stimei de sine sunt alți factori care contribuie la adâncirea depresiei, iar sinuciderea vine ca o consecință a înstrăinării de propria esență.

Edwin Schneiderman consideră că principalul stimul pentru sinucidere este durerea psihologică insuportabilă. Sentimentele de rușine, autodispreț, furie, vinovăție etc. Ajunse într-un moment de paroxism duc la actul

(continuare în pag. 7)

autosuprimării. În cazul celor două femei, iubirea echivalând cu sensul existenței, conștientizarea alegerii greșite, a norocului "mâncat" de bărbat duce la această durere intolerabilă. Dacă privim din acest unghi, identificăm un soi de disperare metafizică, fiindcă esența durerii are în vedere pierderea sensului, a unui absolut afectiv. Moartea este elementul

rezidual al oricărei probleme, iar cele două femei nu fac față morții în miniatură care este dragostea trecătoare.

Ne sinucidem pentru că nu putem să-i facem pe ceilalți să moară, spunea Gustave Flaubert. Liana își propune inițial să-l împuște pe Dandu, însă nu are tăria de a pune hotărârea în practică. Ana amenință că se va sinucide, dar strigătul ei după ajutor este ignorat.

Tot Edwin Schneidman susține că în cazul sinuciderilor se manifestă tipul de comportament obișnuit al persoanei, felul propriu de a răspunde emoțional sau psihic. Astfel, Ana și Liana, nefiind firi raționale sau prea introspective, neputând să subordoneze trăirile gândului sau faptele voinței, se comportă de parcă o forță lăuntrică le-ar împinge spre suicid. Impulsurile contradictorii, stările psihice incerte și emoțiile nestăpânite reprezintă felul particular de a se îndrepta spre final. În cazul Liane, de exemplu, intenția inițială a fost aceea de a merge firească la culcare. Gesturile sunt însă mașinale, gândurile zăpăcite și simte "o furnicăre în picioare". Așa cum în relația cu Dandu s-a lăsat pradă emoțiilor, ignorând vocea rațională a ființei, Liana nu poate nici acum să ajungă cu gândul până la voință, deși luptă cu o chemare inconștientă de care se teme. Sentimentul de dezgust este mai puternic decât imperativul gândului conștient. Decizia de a apăsa pe trăgaci (Liana își aduce aminte că are un revolver în casă, mijloc de sinucidere frecvent la începutul secolului anterior) pare întâmplătoare, dictată de o forță nevăzută, într-un divorț evident cu propria conștiință. Nu gândul, expresie a rațiunii, ci sentimentul guvernează sinuciderea Liane: "Se simțea inutilă și anacronică, o zdreanță veche care încurcă locul". În cazul Anei, întâlnim un final croit după același tipar: "un gând nou îi răsări în creieri și fugi drept în grajd". Aceeași dezmembrare interioară o lasă pradă chemării de dincolo a celor doi morți înaintea ei, Dumitru și Avrum, în ai căror "ochi reci" văzuse "atâta liniște și împăcare". Vederea ștreangului cu care Ion lega vițelul îi provoacă "o bucurie mare", ceea ce transformă sinuciderea Anei într-o eliberare. Eșecul iubirii în plan teluric și efemer este înlocuit cu îmbrățișarea pătimașă a lui Thanatos. Liviu Rebreanu sugerează o victorie în alt plan, poate transcendent, dacă îndrăznim să sperăm că gestul Anei implică o reală descarcerare a sufletului. Îmbrățișarea făcătoare a lui Ion este înlocuită cu cea autentică a zeului morții: "Limba i se umflă, îi umplu gura, încât trebui s-o scoată afară. Apoi un fior o furnică prin tot corpul. Simți o plăcere grozavă, amețitoare, ca și când un ibovnic mult așteptat ar fi îmbrățișat-o cu o sălbăcie ucigătoare". Ana alege grajdul și nu casa, la nivel simbolic înțelegem sentimentul de înstrăinare, separarea definitivă de cei din jurul ei. Apropierea tandră de vaca Joiana, martora ultimei pâlpâiri de viață, nu este întâmplătoare. Vaca, simbol al fertilității, al maternității, dar și al Mamei

Pământ adâncește, prin asocierea cu anularea instinctului de autoconservare, ratarea Anei în rolul de mamă și soție, înfrângerea potențialului feminin.

Mesajul pe care Liviu Rebreanu vrea să-l transmită prin intermediul sinuciderii celor două femei este discutabil. Oare dragostea contrară voinței familiei este sortită eșecului? Dragostea burgheză și echilibrată este mai potrivită sufletului decât relațiile intense, dar chinuitoare? Lumina prea puternică orbește. A încercat Liviu Rebreanu o modalitate inedită de a deschide ochii tinerelor, seduse de bărbați oportuniști? Mă îndrept către un alt fir al interpretării - într-o scrisoare adresată viitoarei soții, Liviu Rebreanu susținea că "iubirea este făcută pentru cei umili, căci cei mândri nu pot iubi niciodată... Cei mândri își închipuie doar că nu au trebuință de inimă, ei nu vor decât să cucerească mereu, să biruiască; ei cred în sfârșit că în iubire succesul e tot. Dorințele poate se vor împlini, poftele lor vor fi mulțumite, dar... vai, iubirea n-au s-o cucerească niciodată. Căci iubirea cere supunere, o supunere oarbă, ca și credința".

Dacă vrem să complicăm lucrurile, Ana și Liana se sinucid pentru că iubesc sau pentru că nu mai sunt iubite și, de fapt, n-au fost niciodată? Sinuciderea cred că ridică, în ambele romane, problema statutului femeii, al cărei unic sens în viață este împlinirea prin celălalt. Un statut ontologic sau consecință a modelării sociale?

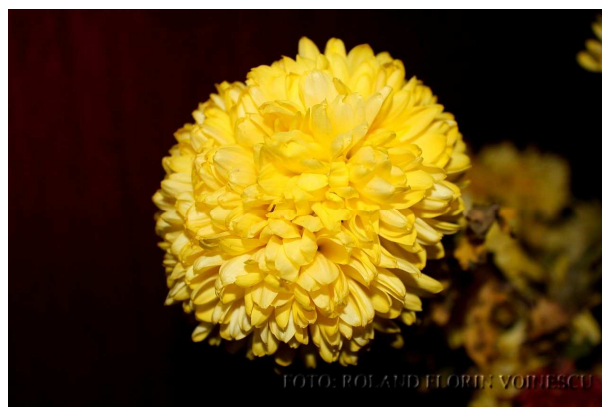

Foto: Roland Florin Voinescu

Foto: Roland Florin Voinescu

Petre RĂU

(i)dealul văii mele

iubito
ne mai vorbim
doar în frecvențe joase
agățători
pe trunchi de rogaiv
încă mai deslușim
faptele oarbe
ca niște bogați mult prea săraci în desăvârșire
știam că Dumnezeu ne învățase
când întâlnim un josnic să-i
dăruim iubire
așa îl făptuim mai bun
dar pentru noi
doar fulgerul contează fie tacit
sugrumat de molcomire
am crezut multă vreme că
tot ce vine din eden vine
de la tine dar
n-am crezut că tot
ce-i la mine tare
pentru tine nu ia făptură
acum sunt damnat
cu demnitate
îmi port crucea
pe (i)dealul văii mele de rai

condamnat la singurătate

ești condamnat la singurătate
mi-ai zis
cu gura ta fastuos de ocupată
libertatea ți-e frumoasă
precum voia ta
astfel îți vei conserva nemurirea
fără mine în brațe
eu te alcătuiau din cuvinte
nemaispuse până atunci
și nu știam cum să-ți mai intru în voie
acum ascult zăpezi
și mă subțiez de urât
nu mă mai bate nimeni pe spate
ce faci
ai uitat de mine
voi toți ați uitat de mine
și Dumnezeu a uitat de mine
și mă ține aici pe uscat
în loc să mă arunce
în apele decoloratului somn veșnic
mai aproape de stele

un drum de izvoare ascunse

lumea se prefăcea că înțelegea lumea
răsuflau galaxii prin suflete expirate
măcar de ar fi fost dată o mireasă fiecăruia
moartea să nu mai atârne de circumstanțe
ca un nod de spânzurătoare ca un semn
neînțeles
singura pasăre pe care o iubeai
să se așeze lângă tine
și împreună
să vă ascundeți sub plapumă
să faceți să pâlpâie dureros candela
așa cum matematica nu suferă de pudoare
atunci când ne pune linii strâmbe sub nas
neținând seamă de vârsta noastră
suindu-se la cap ca o beznă
încălcându-ne neuronii
și risipindu-i pe toți cei dragi
în beția de toiege cu bărbi
urmând un drum fără întoarcere
de izvoare ascunse

ce mai știți

oho prieteni
ce mai știți despre iubita mea
căci mie
mi-a tăcut demult îndărătnicul ornic
și de pe pieptul ei alb
nu mi-au pierit încă nopțile
aș mai aștepta o liniște să-mi soarbă ploile târzii
să nu mai apuc vreun plâns de dincolo de plâns
pârjolitele țarmuri de-a lungul rănilor mele
am lăsat atâtea în urmă și-acum îmi apar înaintea
nici nu mai am curaj să citesc pentru că
o aflu în fiecare cuvânt
mereu spus înaintea mea
mereu nespuse de mine
eu doar îi înviorez sensul
și mă zbat apoi în migratoarele-mi iluzii
precum o broască țestoasă
aleasă de mine semn la cărțile mele

pecetea lui Dumnezeu

îmi închipui că Dumnezeu este atâtea de generos
că-și va da viața odată cu mine
nu se va crampona de putere
și după acest sacrificiu suprem
probabil că stelele se vor privi între ele mirate
ca niște suflete muribunde
cu respirația în derută precum galaxiile vara
nu mă mai grăbesc însă
pentru că oricum timpul nu-mi va ajunge
și n-am de gând să apuc
să privesc cum lumea se sfârșește
dar nu mai spun nimic pentru că
deși nu mai e mult
mă va urmări tot restul vieții

Ștefan MUREȘANU

PLÂNSUL BACOVIAN ȘI REVELAREA MOTIVATĂ A UNEI DESCĂRCĂRI INTERIOARE

Motto: *În haine negre, întunecate, / Eu plâng în parcul de mult părăsit... / Și-a mea serenadă s-a rătăcit, / În note grele, și blestемate...* („Ecou de serenadă”, George Bacovia)

La George Bacovia plânsul este materia, fluidul incolor ce eliberează interiorul eului de durerea, nu fizică, ci aceea care inspiră mila, regretul că o poți observa cu ochiul care umbrește fiindul: „Plângeam, și rătăceam pe stradă / În noaptea vastă și senină”. La Bacovia m-a interesat întotdeauna, nu topica, nu metrica pentru că acestea au fost analizate îndestul de teoreticienii literaturii, pe mine mă preocupă interiorul creației sale, disecarea cuvântului în dor și durerea de dor prihănit de lumea umbră de umbrele ce se distrug între ele prin distrugerea propriului fiind. El a fost primul care a cugetat asupra revelației, a ceea ce adevărul apocaliptic dezvăluie despre apusul lumii, un apus pe care îl descrie în pagini memorabile sugerând trăirile trecerii dintr-o dimensiune în alta. Prin timpul durerii sale înăbușă, în singurătatea obscură, strigările eului și lasă în noapte umbrele palide să-și depene prin acțiunile lor amintirile din viața ce au dus-o: „O umbră, în odaie, pe umeri m-apăsa - / Vedeam ce nu se vede, vorbea ce nu era” (Umbra), și nu se vede în viața lumii de ziua. Inițiat și parcursor al unei dimensiuni ce nu era cea pe care profanul o observa, ci sesizabilă doar eului elevat, poetul trăiește și vede în noaptea veșnică umbrele palide ale celor deznădăjduiți, prin lipsa de apărare: „Prin orașele avute / Histerii de muritori, / Pe sub corbii bocitori / Trec femeile pierdute” (De iarnă). Timpul este încă nehotărât în a opri ciclul „e pur simove” și, de aceea, prin vizionari se căuta domolirea lumescului însă plăcerea era atât de puternică încât păcatul adamic triumfa: „Și-atât de goală era strada - / De-amanți grădina era plină” (Fanfara). Drumurile se curăță, în schimb locurile înguste, mărginite atrag egoul împătimit, lipsit de cugetare. Plânsul poetului este uman: „Că plâng și nu știu unde să mă duc...” (Nocturnă) și totodată derutant, când cugetul pune stăpânire pe fiindul lui, dar și deusian când natura participă în totalitatea ei la trăirile regretului existențial: „În toamna care plânge pe-o veche modestie...” (Nocturnă).

În studiul pe care îl fac asupra creației baco-viene, ca fapt hotărâtor în deslușirea cât mai apropiată de adevăr a sugestiei, încerc să mă strecor cu viul meu în fiindul și eul poetului. Să tremur când gerul iernii pune imaginativ stăpânire pe trupul lui, să transpir în somn, când ploaia aluneca material pe clădiri, înecând străzile până la saturație, și să-mi ascut, într-un impact ireal, auzul: „De-atâtea nopți aud plouând, / Aud materia plângând...” (Lacustră), îmbinând, astfel,

generalul, ploaia, cu particularul, plânsul, rezultând durerea prin care se descarcă energii din partea amândurora, celest și teluric, revelații superioare existenței normale. Bacovia plângea în singurătatea lui aparentă pentru că în permanență trupul lui era însoțit de eul poetic, celest și egoul teluric, uman, amândouă aceste entități participând efectiv la desele lui transformări, treceri dintr-o dimensiune în alta, ziua și noapte. Noaptea era prielnică observării umbrelor, a siluetelor fantomatice cu fețe palide, a trupurilor în descompunere, a cadavrelor a căror sicrie de plumb țineau materia până la apropierea planului celei de a treia dimensiuni, revelația. Natura și omul sunt irealul și realul care încercă să se ignore, să se piardă în noapte în direcții călăuzite de umbre. Umbra zădărnicește teama la omul profan însă celui elevat îi dă speranța într-o realizare a unei existențe superioare, o dimensiune pe care o poate înțelege numai în urma unui ciclu riguros de inițiere. Marii înțelepți au trecut cu toții prin tot ceea ce Bacovia expune în versul lui, în coduri pe care cu greu le deslușești dacă nu te transpui lumii în care eul fiindului său a existat ca nefiind într-o lume aparent telurică, urcătoare spre un nou început: „Paloarea, mutismul minează-al meu piept / Pe spatele ninse crai-nou când apare; / Trec singur pe poduri de fier solitare, / Și-aștept în zăpadă... dar ce mai aștept?” (Plumb de iarnă). Această întrebare, „... dar ce mai aștept?” este tocmai răspunsul la ars poetica sa, poezia „Plumb” și „Lacustră”. Poeme ale unui nefiind din care eul desprins observă sosirea începutului și geme sub greutatea materială a plumbului, care îi apasă egoul înțepenit în sicriul teluricului în care deus își vede în descompunere propria-i creație. Însă, existența superioară nu lasă să se piardă ceea ce de fapt a dat mișcare trupului pe pământ, conștiința inteligentă, pe care o ridică spre arcul albastru al cerului odată cu eul eliberat de greutatea cenușii.

Bacovia se mișcă într-o lume care nu îi sesizează prezența sa fizică, el plutește prin toate locurile publice, dar și prin spații unde pasul omenesc nu poate atinge materia, datorită timpului imaterial și nepământean: „Într-o grădină publică, tăcută, / Pe un nebun l-am auzit răcnind”, același nebun din toate timpurile care anunță în pustie sfârșitul, prezicătorul, hrismosul lumii care nu dorește să audă ceea ce vrea să spună fiindul fulgerat de viziuni: „Iar frunzele cu droaia se desprind; / E vânt și-orice speranță e pierdută” „Plumb de toamnă”. Ultimele două versuri sunt tocmai reprezentarea scenei începutului dezastului cosmic! Să ne apropiem mai mult de vizionarul poet și să continuăm citând alte două versuri care întregesc imaginea: „Deja, au și pornit pe lumea eronată / Eco-uri de revoltă și de jale...” (Plumb de toamnă) și să încercăm să le apropiem de textul biblic: „lumea eronată” să fie însăși constatarea că omul este propriul lui distrugător material și spiritual? Să fi avut o atât de puternică viziunea și codificat Bacovia să înștiințeze lumea că ne vom distruge cu propria

(continuare în pag. 10)

știință și ignoranță? Să fi văzut însăși scena sfârșitului când spune: „*Ecouri de revoltă și de jale*”, revolta celor care ne-au tolerat creația și jalea noastră, a celor care am lumit și am desconsiderat iubirea de uman și de speranță a inteligenței protectoare, sfidându-ne prin ignoranța profană eul creator: „*Durere fără nume / Pe om... / Toți se gândeau la viața lor, / La dispariția lor*” (Largo). Ar trebui să le citim până memoria noastră va putea uni cugetul cu speranța asupra codului principal al acestor versuri bacoviene și să conștientizăm că omul, când își ignoră fiindul, este un „nemic”.

Plânsul lui George Bacovia este un cuget, o materializare a durerii față de mișcarea omului de la înserare și până în zorii dimineții, când umbrele se destramă, înghesuindu-se una câte una în cavourile umbraszelor cimitire, unde liniștea este atât de pătrunzătoare încât auzi voci fără a le putea desluși și sesizezi furișări de umbre pe care nu le poți vedea. Plânsul este jalea „... *tălângii când plouă*” „... *și sună umil / Ca tot ce-i iubire și ură - / Cu-o muzică tristă, de gură*” (Plouă), încheind că în monotonia ploii se aude un copil ce nu poate fi altceva decât un urmaș a tot ceea ce înseamnă „iubire și ură”. Faptul că este un inițiat, un profund ales al descifrării tainelor naturii, dar și al oamenilor pe care îi vede palizi nu de boala fizică, ci de cea interioară, el, poetul, aude cum tălângile spun „basmе”, trăiri ale celor care au fost și vor veni, iar lumea în care trăiește este „goală de vise” și, atunci, într-un impas al existenței sale se-ntreabă: „... *Și cum să nu plângi în abise, / Da, cum să nu mori și nebun?*” (Plouă). Totuși, întrezărim în prezicerile codificate ale poetului, care prevestește dezastrul lumii învoite distrugerii proprii ființe, precum Nostradamus: „*Pe cer, va fi un mare foc, trăgând după el urme de scânte*”, și vederi de bine, de lumină: „*E clar și numai soare*”, puține la număr, aceste scipiri ale liniștii se simt într-un fior, pentru că tot el, inițiatul deslușirii umbrelor, ființează meditând: „*În infinit pământul se simte tresăltând: / Vor fi acum de toate cum este orișicând, / Dar iar rămâne totul o lungă teorie*” (Nervi de primăvară), pentru că el vede: „Roata morii - violetă”. Acea rază violetă care distruge conștientul într-un moment al timpului, replicând revelația. La Bacovia apa curgătoare este plânsul: „*Plâns de ape se repetă, / Încă totu-i adormit...*” (Matinală), mările, oceanele sunt ochii Pământului care văd nevăzutul lumii profane unindu-se cu lacrimile elevatului, materializate în interiorul eului care suspină apăsător de palidul chip teluric: „*Dar pierdută, cu ochi bolnavi, / Furi, ironic, împrejurul din salonul parfumat. / Și privirea-ți cade vagă peste apa larg ovală*” (Poemă în oglindă).

Bacovia coboară în negura de vremi ca un dorit al demiurgului și celor contemporani timpului său, însă nu trăirilor sale, le deschide ochii să vadă nevăzutul ce va fi să fie: „*Vezi, din anticul fotoliu - / Agonia violetă, / Catafalcul, / Și grădina cangrenată, / În oglinda larg-ovală încadrată în argint...*” (Poemă în oglindă). Este un „Spațiu, infinit, de o tristeță armonioasă...” un „Larg, miniatură de vremuri viitoare” (Alb), pe care poetul dorește să le facă auzite și văzute ca acțiuni viitoare ale Universului în ceea ce privește planeta lumii trecătoare. Tristețea bacoviană nu este una materială, a faptului că trupul său a cedat, la un moment dat, răului teluric, ci una spirituală, a unui gând elevat ce se înalță în noapte și

coboară în ziua, chemând-o la fiindul său uman. Plânsul său nu este o manifestare malativă, o stare umană, plânsul bacovian este o revelație motivată a unei descărcări interioare: „*Adorm... ascult... / Afară, la fereastră, toamna a spus: / - Of!*...” (Nocturnă), un „of” pe care numai el îl înțelege și îl simte pentru că este parte din lumea nevăzută a celor ce știu, ce au dorit pe timpul șederii în timpul teluric să deschidă ochii lumii profane spre adevăr, pentru că el cunoaște ceea ce „nemicul” ignoră: „*E mult de când dormim în umbră, / În cimitirul violet...*” (Amurg).

Când constată inutil fiindul teluric, ca parte a lumii din care trupu-i materie se dezintegrează în timpul tăcut al lumescului, meditează și regretă: „*Și dacă vremea iar întoarce / Nedumeriri în jurul meu, / Un iad, dezgust îmi este viața, / Nu este cum a fi mai rău*” (Și dacă), ca apoi, în liniștea universală a inițiaților lumii, care din când în când își mai abat cu regret adieri de entități mărețe asupra egoului teluric, să suspine: „*Un rai, plăcere este viața - / Nu are cum a fi mai bine*” (Și dacă).

Conștient de tot ce are să fie poetul-om trăiește nu pentru a fi, ci pentru ideea înălțătoare a eului creator, care se va desprinde din trupul umbrei sale urcând, de fapt, acolo unde îi este locul, într-o dimensiune superioară a ființei matricei sale: „*Când vântul va boci, din nou, la cei de jos, la cei de sus, - / La geamul tău, în spaima nopții, ca un prelung final, / Voi repeta că anii trec mereu mai greu, și mai brutal. // Va bate ploaia... și târziu, la geamul tău voi plânge-n cet...*” (Nervi de toamnă).

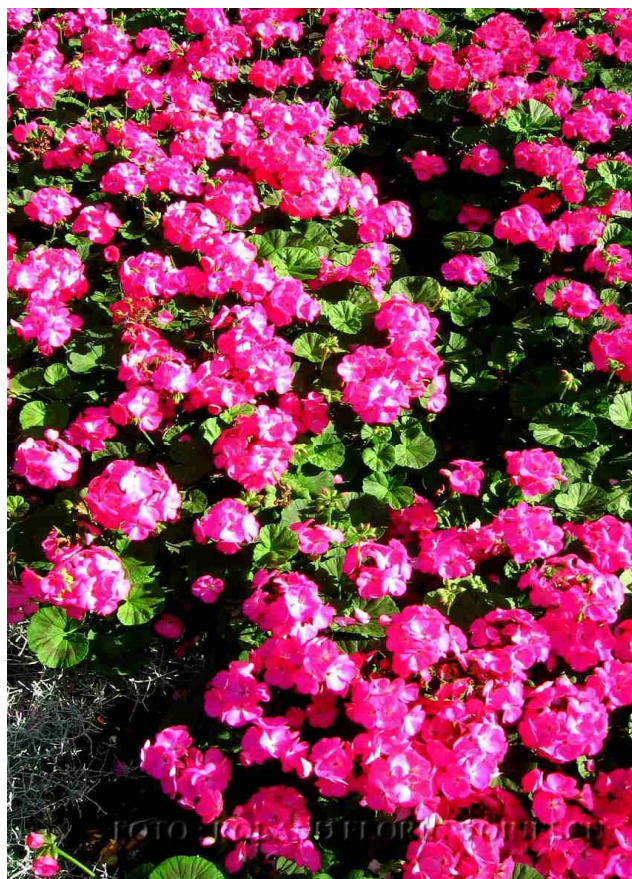

Foto: Roland Florin Voinescu

Mihaela RĂDULESCU

Teatrul Cocăi Farago – între șarjă caricaturală și ironie pamfletară

(Sala de așteptare, Coca Farago)

În scrierile Cocăi Farago întâlnim o viziune originală asupra vieții, fie că e vorba de poezie, proză sau teatru. De fapt, ele formează o materie organică, un tot unitar, căci ceea ce se analizează sunt sentimentele și gândurile omenești. Emoțiile, ideile și trăirile formează universul literar al creațiilor sale. Teatrul, poezia sau proza sondează ființa umană pe de-a întregul, cu resursele specifice fiecărui domeniu în parte. Teatrul, de pildă, are anumite note poetice, fiind un teatru de lectură. Nu apare un conflict propriu-zis, ci e un conflict verbal, eroii dispunând de o permanentă dramă interioară, confundându-se cu idei, impresii sau convingeri. În anumite situații, putem apropia teatrul Cocăi Farago din punct de vedere tematic, de teatrul lui Camil Petrescu. Cu siguranță că stilul expresiv și mijloacele de construcție ale subiectului sunt cu totul altele, însă personajele împrumută uneori, aceeași obsesie a unei idei chinătoare. Totuși, teatrul Cocăi Farago nu e stăpânit de nici o idee care să lovească în destinul personajelor sale și mai degrabă conflictul dramatic interior, pe care îl trăiește personajul însuși, naște implicații exterioare. De exemplu, piesa *Întâmplarea*, jucată la Teatrul Național din Cluj, prezintă o intrigă cu tentă erotică, dar care nu are o răstrângere în planul realității, ci mai degrabă merge către fantezie, un univers specific personajelor idealiste. Teatrul Cocăi Farago invită cititorii să găsească explicațiile complete ale deznodământului deschis propus de scriitoare. Deznodământul dramelor e adesea formulat într-o manieră care invită la problematizare, la o analiză profundă, la o interpretare multiplă.

În critica actuală Coca Farago reține atenția prin noua formulă adoptată în teatru și prin forța cu care se sustrage clasicului și rigorilor dramaturgiei. Elementele originalității și ale autenticității îi conferă scriitoarei un loc bine meritat în *Dicționarul general al literaturii române*: „Atracția spre teatrul de idei, pirandellismul – cu formula teatrului în teatru și uzura măștii – rețin în piese ca *Manole și Ana* (1935, rescrisă în 1940, în umbra dramei expresioniste a lui Blaga) ori *Sala de așteptare* (1938), un text demitizând condiția actorului, nu și «magia» actului artistic. În fine, cuplul dilematic și predestinat, asociat misterului creației, revine într-un poem dramatic ce improviza pe tema jocului himeric al artistului (*Natură moartă*, 1941)”¹.

Piesa de teatru intitulată *Sala de așteptare* a fost publicată în revista „Familia”, seria III, anul 1938.

Construcția denotă aceeași manieră originală bazată pe formula teatrului de lectură, în care personajele suportă un conflict de ordin interior. Primul act al piesei propune o viziune nouă, interesantă a scriitoarei Coca Farago față de artist, în genere. Dacă actul artistic în sine are aceeași simbolistică și în societatea modernă, artistul își pierde veleitățile, se compromite, se confundă cu amatorul de artă. Piesa adoptă formula teatrului în teatru, ideile desprinzându-se din toate planurile textului. Actul I, care ar putea ține loc și de prolog, cum autoarea însăși menționează, pune în lumină un dialog monoton, stins, oarecum siropos, un dialog între mai mulți actori, un director de scenă și un personaj, mască a eu-lui creator sau simbol al scriitoarei înseși. Dialogul de la început dintre actori, care se lamentează sau întrețin un fel de comunicare asemănătoare unei divagații superflue, trădează nevoia personajelor de a vorbi, chiar și fără a comunica ceva, propriu-zis. Tonul ludic merge până la ironie sau sarcasm, personajele-actori devenind expresia artistului care intră în sfera banalului, fiind asimilat acestei părți a existenței.

Actorii, supranumiți ironic, I, II, IV sau V formează un grup caricaturizat în maniera unei șarje sarcastice. Un alt personaj este numit simplu „fata”, un altul se identifică, numindu-se Gaby, o altă prezență scenică poartă numele de „Doamna”, fiecare fiind o ipostază a actorului de rând, fără nici un fel de conotație nobilă. Condiția actorului e minimalizată ca valoare, personajele simbolizând stereotipia scenică în care alunecă dramaturgia copleșită de atâtea dogmatisme regizorale. Coca Farago condamnă prototipurile, ironizând actorii care-și exercită meseria, nu ca pe o pasiune care presupune talent, ci doar ca pe o activitate care face parte din mondenitatea societății. Actul I al piesei *Sala de așteptare* surprinde prin ineditul schematic al temei condiției actorului, condiție care nu mai dezvăluie magie sau veleități artistice. Decăderea actorului provine din felul în care acesta percepe lumea teatrului, neputându-se ridica deasupra stereotipiei, neputând jongla cu autenticul sau originalitatea actului de interpretare scenică.

Divagația comunicării, dialogul golit de sensuri, mesajul fără concordanță cu nevoile actului propriu-zis al comunicării formează registrul ironic-comic în care personajele, din primul act al piesei, acționează. Atmosfera e una în gen caragialesc, voit ironică, tocmai pentru a sublinia discordanța dintre semnificația inițială a actorului, și ceea ce se întâmplă mai târziu cu această condiție a artistului. Actorul se suprapune omului banal, simplu, diferența constând doar în statutul pe care și-l asumă. Limbajul personajelor denotă o conduită banală, o cultură minoră și o forțare a activității de actor:

„Gaby (decepționată): Ai întârziat ca niciodată, maestre...

Dir. De sc. (îi sărută mâna): Sărut mânușițele... Mii de scuze... Iertați-mă... Sunt dezolat... De-zolat... Am ațipit nițel după masă și m-a luat somnul...

I-ul: Nu te mai scuza. Personajul principal n-a venit încă.

(continuare în pag. 12)

Dir. De sc.: Ce spui?!

I-ul: Închipuiește-ți ...

Dir. De sc.: Nici nu-mi vine să cred ...

I-ul: Nici nu mai vine, cred.

Gaby: Și eu cred că nu mai vine.

Doamna: Vine, dragă, vine ...².

Atmosfera de pasișă, vocabularul personajelor lipsit de consistență artistică fac din decorul piesei un motiv de caricaturizare a teatrului încărcat de reguli și principii. Coca Farago ironizând, demitizând condiția actorului, pledează pentru un teatru inovator, în care originalitatea să treacă peste bariera canoanelor impuse. Dialogul dintre personaje se derulează în această atmosferă plictisitoare, a așteptării unui nou actor, care va simboliza autenticul, renașterea artei teatrale și regizorale.

Momentul sosirii noului personaj, numit sugestiv sau simbolic „eu”, coincide cu recondiționarea ideii de teatru. Coca Farago face apel la masca teatrală pentru a se putea exprima direct, pentru a-și face cunoscută concepția despre teatru. Formula de „teatru în teatru” îi dă piesei o notă deosebită, conflictul dramatic căpătând o altă semnificație. Suprapunerea eu-lui real cu cel ficțional îi dă piesei o nouă interpretare, schimbă mecanismul ludic-sarcastic într-unul inedit, autentic. Eu-l ficțional nu este decât o altă fațetă a eu-lui real, scriitoarea făcând apel la masca literară pentru a-și putea exprima concepția despre artă și despre rolul artistului în lume.

Suprapunerea personajului ficțional peste aspectul biografic dublează valoarea piesei. Dacă până acum piesa rezistă, prin noutate stilistică și conceptuală, de-acum înainte piesa își prelungește valoarea în dimensiunea viziunii autentice. Impresia că piesa se scrie în timp ce este citită, e dată de prezența acestui personaj, numit prin pronumele personal „eu”, marcă a omniscienței eu-lui creator. La fel ca în scrierile de mai târziu, întâlnim în piesa Cocăi Farago ideea nașterii operei artistice în timp ce aceasta e scrisă sau citită. Coca Farago anticipează această formulă artistică, prefigurând scrierile din perioada postbelică, în care prezența eu-lui ficțional se suprapune peste cel real.

Impresia de scriere a piesei în timp ce acțiunea evoluează e dată și de modalitățile de construcție ale subiectului. Evoluția conflictului se face firesc, în timp ce piesa se scrie, opera autodefinindu-se prin prisma propriului text. Eu-l ficțional este ipostaza reală a scriitoarei, transfigurată artistic în planul textului. Autoarea devine personaj ficțional, substituindu-se, confundându-se sau contopindu-se cu acesta:

„**Eu** (sâcâită): N-o fi. Dar, titlul piesei mele e altul

...

Toți: Care?

Fata: Spune-l.

Actrița: S-auzim ...

Gaby: S-auzim.

Eu: «Sală de așteptare».

Dir. De sc. (categoric): Nu se poate!

Gaby: ... acesta e titlu, dragă?

Eu (nedumerită): Da.“

Ultima parte a actului reține atenția prin această suprapunere a individului creator și al personajului care

acționează în piesă, realitatea confundându-se cu ficțiunea, mergând până acolo unde piesa pare mai degrabă o formă originală de prezentare a unui capitol din biografia scriitoarei. Finalul primului act al acestei piese plasează cititorul în contextul nașterii propriu-zise a piesei de teatru despre care se vorbește. În fond, actul I al piesei poate fi privit ca predispoziție față de actul creației, ca moment declanșator al scrierii piesei propriu-zise:

„**Eu** (mă ridic. Las manuscrisul din mână. Deschid ușa, o închid zdravăn. Trag transparentele. Aprind lumina. Toți mă urmăresc, din privire. Îmi reiau locul și manuscrisul. Mă uit la ei, cu foarte mare atenție. Aștept o mișcare... Nimeni nu se clintește. Gaby încearcă să tușească. O privesc amenințător, nu mai tușește. Pauză. Îmi dreg vocea, mă uit încă o dată la toți, spre ușă, ferestre, apoi încep să citesc): «Sală de așteptare»“.

Actul II al piesei își schimbă raportul decorului, personajele fiind individualizate, personalizate. Fiecare poartă un nume, mai mult sau mai puțin simbolic, duc cu ele un destin și o luptă interioară. De fapt, actul al II-lea al piesei reprezintă creația teatrală anunțată în primul act, reprezintă nașterea piesei propriu-zise. Așa cum se precisase în prolog, decorul îl constituie o sală de gară, dintr-o provincie neînsemnată. Atmosfera descrisă la începutul acestui act conturează într-un fel de schiță portretistică, elementele perioadei contemporane Cocăi Farago. Personajele se pierd în activități care vor să fie receptate ca moderne (beau cafea, fumează, alt personaj citește „Universul”), toate acestea derulându-se în decorul unei săli de așteptare. Spațiul creionat în stil de pasișă simbolizează viața trăită în dimensiunea ei siropoasă, bufoneria lumii fiind oglindită în elementele ce compun decorul: perdele cam murdare, florile artificiale de pe mese, portretul Regelui în culori, căldura terifiantă. Aceste aspecte ale unei lumi carnavalești suresciteză mintea posibilului regizor al piesei, punându-l în fața vieții diversificate.

Coca Farago propune o viziune neașteptată asupra condiției actorului, propulsându-l într-o lume stereotipă, convențională, în care agitația și iluzoriul îi confirmă acestuia statutul demitizat. Practic, artistul decade în elementar, în banal, confundându-se cu omul simplu, de rând. Actorul nu mai trăiește în lumea înaltă a ideilor pure, gustul estetic dispărând, iar existența îl face să se piardă în monotonie. Dialogul actului al II-lea debutează în același ton siropos, enervant de monoton dintre o fată și o doamnă, intenționat purtând aceste nume generalizante. Ele nu sunt individualizate, fiindcă personalitatea lor nu prezintă interes, nu se identifică în zarva și coloritul atmosferei generale. Comunicarea nu se realizează prin principiul eficienței, dialogul rezumându-se la stereotipii și divagații fără sens. Personajele vorbesc în stil caragialesc, autoarea sancționând astfel, convenționalismul limbajului, structura de suprafață a dialogului. În peisaj își fac apariția încă doi actori, și aceștia fără identitate, purtând o discuție pe

(continuare în pag. 13)

marginea diferenței dintre orașele mici și București. Cei doi vor să pară distinși, eleganți, cu gusturi selecte, dar registrul lingvistic trădează o personalitate ancorată în banal și monotonie.

Mai târziu, apare în scenă un personaj individualizat, care poartă numele Alexandru și care simte această sufocare a vieții, răsfrântă în conștiința sa ca un moment declanșator al stării de convulsie nevrotică. Căldura, gara cu elementele sale inestetice, așteptarea îndelungă a trenului, îl fac pe Alexandru să-i replice ofițerului în ton nervos, agitat. Cadrul exterior sufocant se răsfrânge în interiorul personajului care era oricum lovit de patima gândurilor năvalnice sau de o luptă interioară neștiută, nerostită. Întârzierea trenului pe care-l așteaptă de mult timp declanșează o serie de extrapolări pe marginea acestui subiect, dialogul luând forma monologului în care se remarcă vibrația puternică din subconștientul personajului Alexandru. Parafrázările despre lumea modernă trădează răzvrătirea sufletească a personajului, trăind momente de efuziune verbală, transformată subtil în ironie usturătoare:

„Ofițerul: Părerea mea e că întârziere așa de mare nu poate fi altceva decât rezultatul unui accident...

Alexandru: Ce accident! Ce rezultat! Ce părere! (se plimbă). Vă înșelați. Trăim un secol de barbarie, de neobrazare. «Secolul vitezei» e greșit zis. Absolut greșit. Unde e viteza? Telegraf, radio, telefon? De acord. Și trenurile cui rămân? (s-a oprit în fața ofițerului). Aveți un chibrit?

Ofițerul (se scuză): Nu fumez...

Alexandru: Nu v-am oferit țigare, ci v-am cerut un chibrit.

Ofițerul (același joc): Dacă nu fumez...

Alexandru: Ce are a face?

Ofițerul: Cum «ce are a face»?

Alexandru: Chibriturile nu s-au inventat exclusiv pentru fumători, ca scrumierele. Și e lângă acest amănunt, d-ta nefumător, poți avea chibrituri, tot așa cum eu, fumător, n-am. E clar?³

Apariția în scenă a personajului Daniela culminează cu intensitatea conflictului dramatic, fiindcă are rolul de a da piesei trăsătura esențială a unui teatru de idei. Daniela concentrează conținutul dramatic, întreținând atmosfera de analiză în zonele subconștientului. Personaj cu personalitate bine conturată surprinde prin forța gândurilor și prin ideile interesante pe care le propune în dialogul cu Alexandru. Calmitatea, pasivitatea sunt doar note de suprafață, căci temperamentul acesteia e fixat pe pilonii unei tensiuni interiorizate, redusă la tăcere. Cu toate că pare resemnată în fața destinului, în fața plictiselii vieții, Daniela judecă și vede totul prin prisma unei rețineri voite. Răspunsurile Danielei la întrebările lui Alexandru ar părea ușor sarcastice, dar cuvintele trec de acest registru, căci ascund un freamăt sufletească nerostit. Calmul, resemnarea, echilibrul sunt decât fața exterioară a unui caracter complex, a unei personalități puternice care încearcă să-și controleze impulsurile subconștientului, subminându-le. Dialogul celor doi pornește de la lucruri simple, de la atmosfera enervantă a gării și ajunge în zonele de adâncime ale existenței. Totul se derulează firesc, imperceptibil, trecerea de la subiecte despre lucruri

comune la lucruri complexe, făcându-se involuntar. Cadrul exterior își pierde conturul, interiorul devenind punctul de referință al piesei. Sufletul uman cu toate dedesubturile sale constituie tema piesei, redată într-un stil rafinat, prelungindu-se dincolo de atmosfera teatrală.

Ceea ce e interesant e faptul că cei doi protagoniști nu simt nevoia să-și cunoască numele, identitatea, de-abia într-un final fiind curioși de acest aspect. Personalitatea, temperamentul, sufletul constituie punctul de referință al comunicării celor doi. Replicile pline de consistență ale protagoniștilor se suprapun replicilor cinice, goale, superflue ale personajelor secundare. Autoarea exprimă contrapunctic ideologia societății care pendulează între aparență și esență. Șarja caricaturală a societății merge până la punctul ultim, terminus, în care valorile sunt înlocuite cu mondenitățile, iar realitatea suferă o transfigurare nelegitimă a esențelor existenței. Daniela și Alexandru simbolizează ființele umane care sunt încă preocupate de adevărurile lumii, iar celelalte personaje devin masca generală a societății alterate.

Protagoniștii ajung la discuții despre sensurile lumii, vorbesc despre interiorul lor sufletească, glosează pe marginea fundamentelor existenței. Universul tematic devine așadar, complex, procedeul suprapunerii sau al substituirii temelor dând piesei o formidabilă construcție. Problema nomenclaturii personajelor devine o constantă a scrierilor Cocăi Farago, personajele purtând în numele lor, o întreagă istorie simbolică sau metaforică. Dacă în proza scriitoarei, personajele au nume nemaîntâlnite, ciudate, interesante și în această piesă ne vom întâlni cu aceeași opțiune. Deși protagoniștii au nume simple (Alexandru sau Daniela), cei doi sunt de părere că acestea nu li se potrivesc personalității lor. În accepțiunea protagonistei, numele care ar corespunde complexului sufletească al lui Alexandru, ar fi Alen, Ruan sau Ruad. Daniela nu mai are nevoie de un supranume sau pseudonim, căci i se mai spune și „Dany“, un nume care o reprezintă. Practic, autoarea recurge și în această piesă la alegerea unor nume cu rezonanță, care să cuprindă în ele, esența personalității personajelor. Este un subterfugiu stilistic ce îi dă scrierii un colorit bogat de semnificații și interpretări.

Gara devine și ea un spațiu simbolic, făcând referire la aglomerația vieții, la existența tumultuoasă, la ciclicitatea timpului sau la schimbările firești ale societății. Mai mult de-atât, în piesa Cocăi Farago, mica gară devine spațiul analizei psihologizante a vieții, personajele descoperindu-și labirintul sufletească interior sau redescoperindu-se pe ele însele, prin procedeul analizei subconștientului. De la discuții ample despre trecerea timpului sau despre efemeritatea întâmplărilor se ajunge brusc la discuții banale, aproape inutile:

„Alexandru: Despre altceva nu putem vorbi, d-ră Dany... Pentru că... (un moment)... pentru că ne aflăm într-o sală de așteptare... deci într-un adăpost de venituri, plecări și bun-rămasuri... ale altora...

(continuare în pag. 14)

ale noastre... (s-a făcut, acum, liniște în gară)... ale nimănui... ale tuturor... bun-rămasuri... nimic... Tristețile pe care le aduni, de când ești aici, nu-s ale d-tale, nici ale mele... Sunt ale plecărilor, venirilor și bun-rămasurilor plutitoare în aerul acesta încins, greu, anevoie de respirat, veșnic...

Daniela (încet): Nu sunt tristă ...

Alexandru (încet): Nici n-ai avea de ce să fi tristă, d-ră Dany. Eu vorbeam așa... ca să nu tac... (un moment). Nici eu nu sunt trist... (un moment). Nu mănânci prăjitură?*

Alunecarea aceasta în divagație subliniază aspectele superflue ale vieții, lipsită de pulsația vie a idealurilor. Diferența dintre oamenii obișnuiți și artiști provine din faptul că cei dintâi, nu-și pot exprima tristețea în intensitatea ei, pe când artiștii își pot exprima tristețea, ca formă de purificare sufletească, în creațiile lor. Tristețea artiștilor este extinsă la scară universală, pe când cea a oamenilor simpli rămâne cunoscută doar lor. Coca Farago expune concepții interesante despre lumea artei în spațiul restrâns al unei piese de teatru. Înzestrează protagoniștii cu har, devenind vizionari ai noii lumi, eroii explicând alegoric complexul vieții. Finalul piesei revine la atmosfera carnavalescă inițială, în care personajele se pierd în discuții anemice, despre lucruri neinteresante, inutile, autoarea ironizând sau mai bine zis glosând pe marginea burlescului existențial. Cadrul final surprinde ieșirea din scenă a protagoniștilor, reflectorul fiind ațintit asupra personajelor secundare (chelnerița și omul de la teighea), care simbolizează derizoriul vieții, lipsa preocupării pentru lucrurile grave ale existenței.

Titlul piesei *Sala de așteptare* are și el o semnificație aparte. El anunță spațiul în care se desfășoară acțiunea piesei, un spațiu predestinat întâlnirii dintre mai multe lumi, oameni cu concepții diferite. Este spațiul în care varietatea lumii înconjurătoare se întâlnește într-un punct static pentru câteva clipe. Pe de altă parte, așteptarea unui tren corespunde așteptării îndelungate a unui eveniment care să dobândească o semnificație. Imaginea statică a sălii de gară se suprapune dinamismului lumii în mișcare, în alertă, grăbită să plece sau să vină într-un anumit loc. Așteptarea personajelor coincide cu așteptarea omului în general, care vrea să schimbe ceva sau să surprindă sensul vieții. Densitatea sufletească, complexul subconștientului, dinamismul vieții sunt prezentate pe fundalul unei stări de așteptare aleatorii.

În critica literară modernă, scriitoarei Coca Farago i se recunoaște meritul de a fi creat o literatură nouă, în care autenticul devine trăsătura esențială a operei sale. Teatrul de idei al autoarei a reținut prin modernitatea abordării și prin rafinamentul stilistic. Cocăi Farago i-au fost apreciate calitățile scriitoricești, care au dus la crearea unei literaturi importante atât pentru epoca anilor 1930-1940, cât și pentru întreaga istorie a literaturii românești. Piese *Manole* și *Ana* sau *Sala de așteptare* reprezintă predilecția scriitoarei pentru teatrul de lectură, marcând un moment de evoluție în contextul literaturii noii generații.

Calitățile pieselor se sprijină pe spiritul inovator al autoarei în domeniul dramaturgiei, Coca Farago înlăturând rigorile și clădind un teatru în care viziunea originală se împletește cu ideologia tinerei generații. În

Dicționarul general al literaturii române, Coca Farago e menționată în tabloul cuprinzător al scriitorilor români, remarcându-se nota distinctă a operei sale literare: „Tenace, aptă a-și lua în serios vocația, Farago a exersat în varii genuri literare; redebuta la scurt timp cu teatru, probabil stimulată de același G. M. Zamfirescu, mentor al tinerilor scriitori - actori dornici a înfrunta la începutul anilor '30, pasișă și rutina. Privite îndeosebi sub specia unui teatru de lectură, piesele (ce apar mai toate în «Familia») nu trec la timpul lor, neobservate, și mai târziu se impun atenției unor istorici ai dramaturgiei prin nota certă de modernitate (ținută reflexivă, miză pe intertextualitate și metaforă)⁴”.

¹ Rodica Șuiu, *Coca Farago*, în *Dicționarul general al literaturii române* (E. Simion – coordonator), vol. III (E-K), București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 116.

² Coca Farago, *Sala de așteptare*, (actul I), în „Familia”, seria III, nr.5, mai-iunie, 1938, p. 24.

³ Coca Farago, *Sala de așteptare* (actul II), în „Familia”, seria III, anul V, nr.7, iulie-august, 1938, p. 46.

⁴ Rodica Șuiu, *Coca Farago*, în *Dicționarul general al literaturii române* (E. Simion – coordonator), vol. III (E-K), București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 116.

Foto: Roland Florin Voinescu

Foto: Roland Florin Voinescu

Petre RĂU

Umbra copilăriei prin urzici

Îmi aduc aminte că, trăindu-mi copilăria în satul natal mama ne sfătuia primăvara să călcăm desculți prin tufele de urzici proaspăt ieșite, pentru a ni se pune sângele în mișcare. Era o practică despre care abia târziu aveam să aflăm că-și avea rostul ei în sănătatea naturală. Pe vremea când eram copil uram urzicile, deși gustul lor în mâncărurile gățite de mama nu l-am putut uita niciodată.

Când am primit cartea „Desculț prin urzici”, sub autograful și semnătura scriitorului Tănase Carașca, apărută în 2010 la editura “Karograf” din Tulcea, exact la momentele acelea din copilăria mea am fost dus cu gândul. Am fost însă și mai fericit să aflăm, după ce am început s-o citesc, că tot despre povestea unei copilării era vorba în ea. Deși pe autor îl știm cu feluri diverse de texte literare, majoritatea din domeniul umorului, dar și al poeziei ș.a., de data asta avem de-a face cu o carte de proză, scrisă cu sârg, una de tip memorialistic, din care putem remarca talentul său de povestitor autentic.

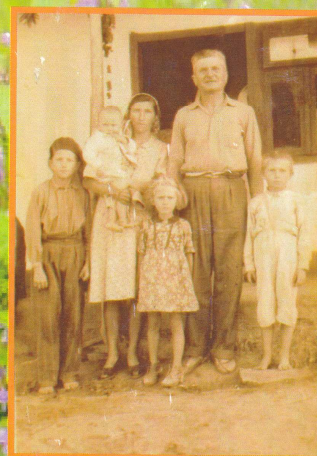
Și iată cum, beneficiind de un titlu inspirat parcă dintr-o imagine puțin perversă, cartea surprinde, prin ochii autorului-narator, fragmente semnificative din viața sa de până la maturitate, pe care le supradimensionează și le reflectă astfel, într-un mod deloc tributar celui artistic. Cititorul, după ce va încerca mai întâi să se deprindă cu atmosfera unei lumi reale, concrete, se va mișca apoi cu ceva mai multă lejeritate prin hățșul istorisirii și va afla lucruri pe care uneori le-ar putea recunoaște ca făcând parte din cele trăite chiar de el.

Aflăm din volum că Tănase Carașca, alias Nică, se naște la 9 februarie 1950 în Telița, un sat nord-dobrogean locuit în proporție de 95% de către ucrainieni și alte nații decât cea română: *“Într-o comunitate de slavi, de altfel oameni deosebit de conservatori ca orice minoritate într-un areal întâmplător, dar buni și omenoși la nevoie, noi, românii pripășiți din varii motive, eram o enclavă un pic rustică, ce încerca să se integreze într-un angrenaj ostil și greoi cu sorți de izbândă ce rareori aveau șanse de reușită”* (pag.13). Amintirile autorului sunt vii, nu par deloc amenințate de destrămare. Lucrurile, ființele și faptele, locurile și momentele impregnate în memorie, trecute peste ața subțire a existenței, sunt urme nostalgice ale trecutului, văzute limpede din prezentul vizavi de care se raportează narațiunea.

Nică se trage dintr-o familie săracă de la țară, cu patru copii. Mama sa, de pildă, nu este decât o biată țărăncă de „la sapă”, care are șansa să devină la un moment dat „gâscăriță șefă”, adică îngrijitoare la găștele CAP-ului din sat. Iată cum o rememorează autorul: *“o femeie extraordinară, autoritară, dar destul de primitivă, să nu primească reproșuri, reclamații sau amenințări în urma matrapazlăcurilor făcute de noi în timpul zilei...”* (pag.3).

Povestitorul trăiește sub imperiul unei nostalgii ce îmbracă imaginea unei lumi scufundate, cea a amintirilor. Se pun pe tapet fapte și întâmplări, dar și întrebări aparent simple, o bună parte din ele de natură existentială. Vremurile erau dificile pe atunci, mult mai

Tănase Carașca

Desculț prin urzici

apăsătoare însă în acel colț de țară izolat de restul lumii civilizate, așa încât, până la vârsta maturității, Nică și ai lui se pare că nu apucaseră să părăsească arealul acela natal nord-dobrogean întins pe o rază de doar câteva zeci de kilometri. Sărăcia și lipsurile sunt evidente, în astfel de regiuni pe vremurile acelea traiul se situa adesea sub limita de jos a nevoilor. Cu toate acestea, amintirea copilăriei și viața trăită în spectrul unui timp eliberat de griji sunt momente la fel de fericite ca peste tot în lume: *“Am trăit o copilărie acoperită de lipsuri și nevoi, dar plină de bucuriile libertății și multiplelor posibilități de etalare a jocurilor, șotilor și ghidușilor copilărești într-un areal plin de farmec, fără bariere sau limite impuse de legi, reguli sau persoane”* (pag.3).

Ceilalți eroi din paginile cărții sunt, desigur, rudele apropiate, prietenii săi de atunci, oamenii satului. Mai întâi ocupă un loc central cei trei frați: Nelu (Nenea) - fratele mai mare, Dorina (Tudora) - sora mai mică, apoi Mihai - mezinul. Dar întâlnim și alte personaje, adesea cu nume pitorești, precum Mihai vânătorul, Nelu armonistul, baba Liuba, baba Ileana, moș Serghei ș.a.

Autorul deține un bun simț al detaliului, probabil ca rezultat al memoriei sale vizuale. De pildă, săracăcioasa casă a bunicilor din Sarica ne reamintește de cămăruța tipic țărănească întâlnită adesea în literatura noastră, caracterizată prin simplitate, bun-simț și modestie proprii țaranului român, generând totodată și un puternic sentiment de pioșenie, nu numai pentru ceea ce reprezintă în memoria colectivă, ci și pentru că înseamnă o mărturie în plus a tradiției populare a locuitorilor din această parte a țării:

(continuare în pag. 16)

"Paturi din scânduri pe capre din lemn, cu rogojini din papură, iar deasupra un preș țesut în casă, o masă și câțiva tabureți, o icoană și o candelă ce ardea aproape tot timpul compuneau mobila din casă" (pag.8-9).

Sunt descrise farse din copilărie, povești vesele legate de școală, colegi și profesori, diverse „borboaze” copilărești, furtul de pepeni din grădina vecinilor, cum s-a îmbătat Dorina, sora sa cea mică, dar și cum s-au îmbătat găștele satului cu borhotul de la cazanul de țuică al CAP-ului, cum a călărit Nică, mai întâi iapa Olguța, apoi și măgarii satului, porcii și chiar pe câinele Pușcută și multe altele. Pescuitul se învață de mic prin zonele acestea, el se petrece prin bălți pline de lipitori și șerpi de apă care stârnesc la început teama și scârba: *"Pescuitul a venit firesc, așa cum în viață fiecare lucru sau eveniment își are locul și timpul lui și e bine când apare la momentul potrivit"* (pag.167).

Cu mult umor, aducându-ne zâmbetul pe buze, aflăm cum a „văzut” Nică primul film din viața sa, când caravana a poposit în sat și i s-a îngăduit să meargă la spectacolul din curtea școlii. El va privi, cu răbdare și plin de curiozitate, până la sfârșit, nu ecranul de pe peretele pe care se derula filmul, ci aparatele și razele sale de proiecție, crezând, în ignoranța sa de copil, că acestea însemnau filmul la care trebuia să fie atent.

Totodată sunt relatate și întâmplări mai puțin hazlii, dar care și-au pus definitiv amprenta pe memoria autorului, sau care, conform propriei sale mărturii, au însemnat mult din ceea ce a contat esențial în viața sa de mai târziu. Câinele Pușcută este prima amintire trează a copilului Nică: un animal domestic, puternic și prietenos cu copiii: *"...mare, mare cum nu am mai văzut vreodată, negru ca un corb, hoț ca o vulpe, rău ca un lup și bun cu noi, copiii, ca un bunic"* (pag.18). Prinzând obiceiul de a fura ouă din cuibarul găinilor, acesta va fi condamnat la moarte prin împușcare, de treaba asta urâtă ocupându-se tatăl său împreună cu un vânător al satului. Actul în sine nu va reuși, deși până la urmă câinele va sfârși otrăvit și va fi îngropat cu mare durere în suflet de către copii.

Plecarea fratelui său mai mare din sat, pentru a urma o școală superioară la Niculițel, se petrece într-un mod aproape asemănător cu scena din Moromeții în care mezinul Niculae este pregătit să plece la Școala de învățători, cu căruța încărcată cu merinde și straie de tot felul: *"La căruța pregătită dis-de-dimineață, tata a înhamat-o pe Olguța, iapa noastră abrașă, iar în căruță a pus un sac de cartofi, o traistă cu fasole, într-un coș niște ceapă, un borcan de untură, câteva hăinuțe, o căciulă pentru iarnă, două perechi de opinci, una din piele de porc, alta din cauciuc din cameră de mașină, o traistă cu câteva caiete și... cam atât"* (pag.29). La fel de apăsător sunt accentuate în carte, mai târziu, pregătirile și plecarea acestuia în armată.

Fuga lui Nică de acasă și rățacirea acestuia prin păduri pustii și coclauri se vor metamorfoza mai apoi într-un salt spre maturitate și responsabilitate: *"Probabil că haiducia mi-a adus un oarecare nivel de maturitate, că ori eu nu am mai dat prilejul să se producă acțiuni care să abată necazuri asupra mamei și implicit a mea, ori mama și-a dat seama că a cam sărit peste cal, iar eu ajunsesem la limita de saturație care mă putea împinge la cine știe ce năzdrăvenii"* (pag.144).

Sunt locurile natale care par că se sting în urma trecerii sale pe acolo, așa simte autorul când își scrie cartea! El descrie cu lux de amănunte spații pitorești (și împrejurimi minunate, precum mănăstirea Celic Dere, Valea Morilor ș.a.), des animate pe vremea copilăriei sale, oameni pe care îi cunoaște așa cum se cunoaște pe sine, însă observă cu tristețe că în toate acestea azi a pătruns izul distructiv al civilizației și al tehnologiei moderne care „acoperă” o bună parte din frumusețile de care se bucurau altădată ochii săi.

Tănase Carașca ne dă senzația că nu a uitat niciun moment semnificativ din viața sa de copil și adolescent. Situând evenimentele într-un spațiu restrâns, așa cum am mai amintit, adică în localități din nordul Dobrogei și în împrejurimile acestora, precum Telița, satul natal prin care curge râul cu același nume, Sarica, Niculițel, Cataloi, dar și în orașele Isaccea și Tulcea, aflăm astfel câte ceva despre cum a fost făcut Nică pionier și cât de mândru s-a simțit atunci când a fost numit președinte de unitate, datorită meritelor sale personale, a rezultatelor bune la învățătură și a notelor de la purtare, aflăm despre tatăl său regalist, dar și despre examenul de admitere la liceul din Isaccea, despre plecarea sa de acasă și despre viața de licean căminist, apoi, mai pe scurt, despre cătănia care a urmat, departe de casă, și asta pentru că a ratat examenul la facultatea de silvicultură din Brașov și multe altele. Abia pe ultimele câteva pagini apare sentimentul mult ocolit în carte, acela de iubire. Numai că, în mod surprinzător, ultima poveste de dragoste este una ciudată, îndrăgostirea temporară, interzisă tradițional, de însăși o verișoară de-a sa din Niculițel.

Cartea este o construcție literară pe care Tănase Carașca o realizează cu hărnicie și talent. Autorul redă cu acuratețe și bun simț eșantioane importante ale copilăriei sale, astfel încât cititorul să intre indirect într-o lume minunată în care cumva se va recunoaște. O carte cu personaje reale, niciunul fictiv. Cu întâmplări reale, nimic ficțional. Cu locuri reale, și nu inventate. O adevărată monografie a locurilor natale, a unui spațiu autentic din nordul Dobrogei, despre care au mai scris și alții, dar niciunul la fel de profund și de aplecat cum o face Tănase Carașca în cartea sa. Autorul scrie cu aplomb, luciditate și siguranță de sine. Are deja un stil propriu de prezentare, unul sobru, deși adesea strecoară glume simpatice și giumbușlucuri din copilărie. Majoritatea întâmplărilor alese de autor să ni le împărtășească sunt simple, accesibile, dezinvolve și încărcate de naturalețe, sincere și pline de rafinament, cu vocația bine profilată de a aduce căldura nostalgiei în inimi. Sunt adesea întâmplări hazlii din viața unui copil năstrușnic. Sunt întâmplări surprinzătoare și relaxante, oferind cititorului o călătorie provocatoare și amuzantă prin lumea povestirilor de bună calitate. Cititorul poate conștientiza astfel că, până la urmă, suntem făuritorii propriilor noastre trăiri, iar ațele cele mai durabile ni le coasem în haina destinului, de cele mai multe ori, singuri.

(continuare în pag. 69)

Aurel M. BURICEA

confesiune

sunt singur și-aud noaptea plângând la geam
din lumea vie mă cheamă-n nefire
dar spiritul treaz din sfânta zidire
poarta inima mea ca frunza pe ram

aștept să vină toamna cea pagână
cu furtuni din nefeință să bată
cum cheamă patima tânăra fata
ca-n plăcerea rodirii să rămână

pregătit sunt Doamne să trec prin moarte
cerul unde nu-i durere și suspin
acolo de sus grijă să-mi poarte

să nu mai aud de-a lumii povară
să trăiesc veșnicia într-un alin
ca seva-n pomi în fiecare vară

trist regret

te-am căutat de-o viață pe-un țărm străin
din zări negândite văd sfânta veste
cum acultam copil orice poveste
nu știu din nefire decât să mă-nchin

pentru cei nenăscuți las acest sonet
să-l memoreze la apus de lume
când nimeni nu mai poate să-i îndrume
și vor sfârși în cel mai aprig regret

fericiți cei ce se hrănesc cu vise
de fac din iubiri ultima povară
și duc în sânge căldura din vară

spre lume porțile mi-au fost închise
te-aștept Doamne cu cea mai mică teamă
chiar dacă moartea flamândă mă cheamă

ultima zi

stau la fereastra acestui veac de dor
văd evenimente despre viitor
știu că mâine voi fi bătrân călător
vine secunda când nu mai vreau să mor

în libertatea lumii aş petrece
iubirea să urce în sângele meu
cum se topește norul în curcubeu
să uit că vine noaptea grea și rece

dar vremea rea nu mai are răbdare
cheamă gândul la judecata de-apoi
când trupu-mi rupe ultima cărare

în Sfântul Cuvânt îmi voi face casă
zidire fără păcate și nevoi
de ziua care plânge nici că-mi pasă

bolnav de nemurire

între două lumi m-ai zămislit Doamne
am trăit cu patimă doar o parte
nu pot cugeta dincolo de moarte
chiar de-aș avea forța acestei toamne

azi lasă natura drept sfântă casă
bucuria rodirii să-mi cânte-n prag
să pot scrie viața lumii cu mult drag
chiar dacă gerul iernii greu m-apasă

să cobor visător spre celălalt mal
cu trupul curățat de orice vină
să pot urca spre ceruri val după val

c-am lăsat gândirii drept moștenire
acest sonet hrănit doar cu lumină
temă de cel bolnav de nemurire

casa din verb

trupul și-a găsit loc de veci în verbe
trece prin anotimpuri fără vămă
din arbori aud mereu cum mă cheamă
să-nvăț pe de rost taina din proverbe

se va opri odată-n inima mea
cu multe imagini topite-n versuri
uitate poate de lume la cursuri
scrise de mine într-un apus de stea

convins fiind că peste veac rămâne
din toate ce-am iubit pe acest pământ
ocolind mereu poftele păgâne

pentru suflet dragostea mi-a fost hrană
mi-am luat din iubire falnic legământ
să-i las lumii cuvântul drept prihană

Casa din litere

cine mi-a zidit casa din sonete
cu ferestrele deschise spre lume
de face lumina pe rime spume
cine intră nu poate să regrete

căldura verii o trăiți în cuvânt
imagini pictate cu harul divin
pentru singurătate găsiți alin
chiar dacă prin cuget bate aprig vânt

se văd pereții din lanuri de grâu copt
floarea soarelui cântă-n culori
plânge necunoașterea în cifra opt

Cel Unul Nenăscut trece-n litere
Sfânta rugăciune prin care adori
când se deschid ale humii artere

(din volumul de sonete *Crucea din muguri*)

Tudor PETCU

Poezia ca trăire tainică

interviu cu poetul Peter Demeny

Tudor Petcu: Pentru început aş dori, în măsura în care şi dvs. sunteţi de acord, ca discuţia noastră să pornească stricto sensu de la ideea de poezie, luând, desigur, în considerare, şi semnificaţia ei semantică. Dar pe lângă această semnificaţie, poezia ca atare este un orizont, poate chiar un ocean de nuanţe, o infuzie de muzicalitate care cuprinde eul dornic de a se lăsa dominat de un misticism sentimental specific jocului cu destinul. Date fiind nenumăratele valenţe pe care le are poezia, care este raportarea dvs. la ea, altfel spus, cum percepeţi poezia în sine?

Peter Demeny: Pentru mine poezia e ceea ce se scrie cu pixul. Un fel de creaţie foarte personală, foarte personalizată şi intimă. Dacă scriu mai toate scrierile mele cu ajutorul calculatorului, fiind la distanţă de mine însumi cumva (literele le bat cu degetele care „ştiu” tastatura, ceva ce este totuşi „departe” de mine, în orice caz în afara mea), salvez şi continui, poezia trebuie să ţâşnească din mine, pixul fiind un fel de paratrăsnet care mă ajută pe mine împotriva mea.

T.P.: În istoria literaturii universale există o puternică încărcătură de creaţii poetice. De fapt, dacă stăm să ne gândim mai bine, literatura a primit materie şi viaţă poate chiar de la poezie, căci poezia este glasul creaţiei, întrucât forma primordială de comunicare este cea a sentimentelor, or sentimentul este cel care stă la baza unei creaţii literare. Poezia a estetizat şi cosmetizat felurite aspecte ale vieţii, chiar şi răul dacă luăm în considerare opera lui Baudelaire. În ce măsură putem spune că poezia reprezintă segmentul cultural care cuprinde şi conturează toate categoriile estetice?

P.D.: „Niciodată nu suntem singuri”, le spun studenţilor mei. „Literatura nu e un fel de cămară unde pe borcane stă scris *Gem de caise*, *Gem de prune*, *Compot de piersici* etc.”, le mai spun. Aş vrea să-i fac să înţeleagă că toate epocile (romantism, realism, simbo-

lism etc.) şi toate genurile nu sunt decât nişte cărje de care avem nevoie pentru analiză. Poetul nu e singur, dar nici nu creează gândindu-se la faptul că el e acum „simbolist”, „dadaist” sau ştiu eu ce. Poetul dă formă melancoliei sale, bucuriei sale, tăşnirii de care am amintit adineauri. Fără tradiţie nu eşti ca poet, dar e foarte sărac şi impersonal acela care creează numai din tradiţie.

T.P.: Una dintre cele mai strânse relaţii pe care poezia le-a avut în toată istoria creaţiilor culturale a fost cea cu credinţa, dezvoltându-se la un moment dat şi o poetică creştină, întrucât o dată cu Evul Mediu creştinismul a devenit chiar o literă de aur pentru poezie. Nu mai vorbesc de spaţiul românesc, care mai ales în secolul XX, a cunoscut adevărate forme de poetică creştină, gândindu-mă la câteva nume reprezentative precum Radu Gyr, Vasile Voiculescu sau Daniil Sandu Tudor. Poezia are într-adevăr un rol prin excelenţă metafizic şi transcendent, dar consideraţi că are şi puterea necesară, i-aş spune paradisiacă, de a introduce înţelegerea creştină a realităţii într-un joc al metaforelor, fără a o distorsiona?

P.D.: Dacă aş vrea să mă exprim excesiv, şi de ce n-aş vrea, excesul e deseori unica formă de sinceritate, eu am devenit creştin, aşa creştin cum sunt, datorită lui Blaga, Goga şi mai ales lui Arghezi. „Nu lua în seamă cântecele grele / cu care turbur liniştea de-apoi”. Pentru mine, nu există căutare mai adevărată şi mai credibilă. Pentru mine, a avut puterea necesară. Ce să mai adaug?

T.P.: După cum bine cunoaşteţi, de cel puţin un secol şi jumătate se consideră că literatura, implicit şi poezia, au intrat într-un nou stadiu sau într-o nouă etapă culturală, şi anume cea a post-modernismului. Alţi teoreticieni şi critici literari vorbesc chiar de un aşa-zis neomodernism sau post-postmodernism, de unde rezultă că formele de determinare în poeticile contemporane se fundamentează pe un cu totul alt tip de stilistică ce nu mai are nicio legătură cu vechea tradiţie a modernităţii poetice, când raţiunea juca un rol destul de important. Consideraţi că miezul poetic trebuie să cunoască multiple schimbări stilistice care să-l facă specific unei anumite etape culturale sau el nu poate fi caracterizat neapărat de o mişcare culturală stilistică, întrucât temelia sa este intimitatea ca atare?

P.D.: Da, intimitatea pentru care a luptat, pentru care a suferit, liniştea pe care a dobândit-o şi care nu tace nici o clipă.

T.P.: Poate nimic nu este mai frumos şi mai fascinant decât ne raportăm la evoluţia creaţiilor poetice, decât rolul pe care l-a jucat dragostea şi sacrificiul uneori suprem pentru persoana iubită. Oricât am discuta despre poezie, tind să cred că una dintre lecţiile fundamentale pe

(continuare în pag. 19)

care le putem învăța într-un orizont poetic este cea a dragostei atât ca formă de pasiune, cât și ca formă de iubire maximă înțeleasă în sensul dăruirii de sine. În ce măsură sunteți de acord cu acest aspect și considerați că poezia se desăvârșește sub aspectul creației dacă va căuta întotdeauna să reprezinte și acea infuzie de romantism sentimental?

P.D.: Romantic, dar nu sentimental, în tot cazul nu în sensul care i se dă acestui cuvânt. Romantic e și Ceaikovski, dar și Bartók din *Mandarinul miraculos*, și Goya cu ale sale *Caprichos*, și Kleist. Romantic pasional, aș zice, asta da, pe asta mi-l revendic și urlu la el.

T.P.: Având în vedere că ne-am propus ca tema discuției noastre să fie aceea a poeziei ca trăire tainică, aș îndrăzni să fac referire la doi poeți mai mult decât reprezentativi, unul pentru spațiul românesc, altul pentru spațiul maghiar. Amândoi, în felul lor au fost niște insomniaci ai veacurilor în care au trăit, căci unul a viețuit în secolul XIX, și celălalt în secolul XX. Amândoi s-au aflat poate în permanență în căutarea omului pierdut pe care l-au făcut totuși înțeles și cunoscut prin jertfa lor pentru creație. De asemenea, nici unul dintre ei nu s-a bucurat de o glorie cultural-comercială propriu-zisă în timpul vieții, creația lor fiind una a intimității personale și a luptelor interioare, aceasta din urmă fiind descoperită la mult timp după trecerea lor în Neființă. Cei despre care vorbesc sunt Mihai Eminescu și József Attila, fiecare dintre ei o emblemă națională pentru spațiile culturale din care proveneau, dar și un punct de reper semnificativ pentru cultura universală. Suntem îndreptățiți să afirmăm că cele două nume poetice pe care am dorit să le subliniez constituie un model de abordare a creației poetice ca trăire tainică?

P.D.: Sunt mulți Eminescu și mulți József Attila. Mie-mi place mai mult Eminescu din *Odă* decât Eminescu din *Ce te legeni*, deși nu încapă îndoială că ambii sunt foarte mari. Dar dacă e să fiu nedrept, *Ce te legeni* e mai mult o operă a epocii, în timp ce *Odă*, o operă a individului care se teme de moarte, o înțelege și o dorește chiar. Tot așa, sunt mulți József Attila. Poetul *Medalioanelor* fantastice și suprarrealiste sau poetul ultimelor mari poezii, cele de dinainte de sinucidere, este într-adevăr, ca și Eminescu din *Odă*, cel care a ascultat propria-i voce din străfundurile sufletului.

T.P.: Date fiind diferitele stiluri pe care poezia le-a cunoscut de la o etapă la alta, care ar fi stilul ce reușește să înfățișeze cel mai bine și cel mai clar metafora trăirilor tainice?

P.D.: Nu cred că e un stil, cred că sunt mai mulți poeți. Bacovia, Ileana Mălăncioiu, Ioan Es. Pop, Vasile Voiculescu, Nichita Stănescu, Arghezi, Blaga (*De proundis!*) Eminescu, Shakespeare, Esenin, Apollinaire, Kavafis, Michelangelo, József Attila, Kosztolányi, Babits, Ady etc. Poezia e un gen foarte brutal, de aceea nu va muri niciodată.

Liliana TIREL

Iubire în ochii sihaștri

Creatură roșie, triumfiulară,
Pe-așri de tsunami-ai venit prima oară.
Ai pătruns în vulcanul sufletului meu
M-ai topit cu slove, ca lira lui Orfeu.

Într-o noapte furtunoasă și amară
Prinzându-mă cu lanțuri de ceară
Am zburat pe-așri de înșeri până la cer,
Neștiind că zbor de mână cu Lucifer.

Te căutasem atâta timp în zadar
Și te-așteptam în suflet, să vii ca un dar.
Țeseam visuri, clădeam iluzii venite
Prin vremi. Iubirea căzu-n inimi cernite.

A fost un timp când ne credeam în paradis.
Erau picuri de mir îmbibați în venin.
Sufletul visa o dragoste eternă
Dar ne-am risipit într-o simțire ternă.

Vise și gânduri sunt călcate-n picioare
De minciună și vorbe apăsătoare.
Privesc în oceanul violet de aștri
Ce picură iubire în ochii sihaștri.

Cioplitorul de vise

Vine furtună! Iarăși marea vine
Cu valuri ce mă iau ca pe o lotcă!
Ceru-i smoală! Stihia Lunii pline
Se joacă! Joacă scoasă din minți, parcă.

Vine noaptea cu vise. Mă îmbie...
Deschid fereastra spre marea stelelor.
Admir frumosul castel al astrelor.
Văd o privire ațintită asupra mea:
- Lună, Regina Noptii pe vecie,
Nu mă străpunge cu laserul ochilor tăi!
Dă-mi libertatea gândirii
Și speranța iubirii!

Arde sufletul meu prelins în creuzetul de foc!
Inima-i vrăjită de astrul noptii. Mă sufoc.
Gândurile sunt cuie încrucișate de cioplitorul de vise.
Iar stelele? Agate ce dau puterea tăcerii de-a vorbi
fără grai.

Aud un glas în mine, e dorul ce-l ai!
Gându-mi rătăcește în abisul noptii.
Și cu avânt mă-ndrept, triumfal, pe apele sorții.

Luca CIPOLLA

- Italia -

Luca Cipolla - poet, 36 de ani, locuiește la Cesano Boscone - Milano. Scrie versuri din adolescență, iar din anul 2003 studiază limba română. În afară de colaborarea specială pe care o are cu revista "Boema" a mai publicat și în alte reviste literare românești. Este și un cunoscut traducător.

Occhi sfuggenti,
Occhi che non ti chiedono cosa,
Occhi anemici che ti guardano assenti,
Occhi schivi - quante tempeste hanno sopportato;
Occhi indagatori - già sanno la Loro verità;
Occhi di riso soffiato, zucchero filato,
Occhi inca, occhi akan,
Oči černye,
Occhi di sabbia - di quel deserto che la sabbia
impedisce di scorgere,
Occhi olteni,
Occhi rom, occhi gagè,
Occhi Milano, occhi lontano,
Occhi profeti, sognatori, sì, sì,
occhi stelle, campi, di riso stanchi,
Occhi sinceri, tramonto di luna, rosso arancia,
una lacrima che non parte, l'aereo, respiro e carne,
Occhi d'orologio - lancette, virgole di tempo,
Occhi metallo,
Occhi da cavare,
Occhi da scavare, sabato, tutti i giorni,
Occhi di E.,D.,L.,E.,
Occhi il 7 luglio,
Occhi che pescano un giornale dalla fogna sotto casa
ed è parola del Signore.

Tapedum lucidum

Dalla cima
io vi osservo,
l'ultimo calice versato,
non rimane che stupore.
E non abbiamo terra,
non abbiam paese,
musicisti di Dio e Mammona,
bardi in esilio
che di lingua non loro
declaman versi.
Il cosmo è un semicerchio
che io sotterro,
una nuvola di tulle
nella trama degli eventi;
bimbo
mi muovevo a testa bassa,
ho ancora tracce di saliva
sulla bocca
e non son che un'ombra,
un gatto che sbadiglia,
dai suoi occhi, sì, vi osservo
e non rimane che stupore.

Ochi evazivi,
Ochi care nu te întreabă ce,
Ochi anemici care se uită la tine absenți,
Ochi sfioși - câte furtuni au îndurat;
Ochi anchetatori - știi deja adevărul Lor;
Ochi de orez suflat, vată de zahăr,
Ochi inca, occhi akan,
Oči černye,
Ochi de nisip - ai aceluși deșert pe care nisipul mă
împiedică să-i zăresc,
Ochi oltenești,
Ochi romi, occhi gagè,
Ochi Milano, occhi departe,
Ochi prooroci, visători, da, da,
ochi stele, câmpuri, ale orezului obosite,
Ochi sinceri, apus de lună, roșu-portocală,
o lacrimă care nu pleacă, avionul, respirație și carne,
Ochii ceasului - limbile ceasului, virgule de timp,
Ochi metal,
Ochi de scos,
Ochi de excavat, sâmbătă, toate zilele,
Ochi lui E.,D.,L.,E.,
Ochi pe 7 iulie,
Ochi care pescuiesc un ziar din cloacă sub casă
și este cuvântul Domnului.

Tapedum lucidum

Din vârf
eu vă observ,
ultima cupă vărsată,
nu rămâne decât uluire.
Și n-avem țară,
n-avem sat,
muzicienii lui Dumnezeu și ai Mamonei,
barzi în exil
ce într-o limbă care nu-i a lor
declamă versuri.
Cosmosul este un semicerch
în care eu îngrop,
un nor de tul
în intriga evenimentelor;
de copil
mă mișcam cu privirea în pământ,
încă mai am dăre de salivă
pe gură
și nu sunt decât o umbră,
o pisică, care cascade,
din ochii ei, da, vă observ
și nu rămâne decât uluire.

Aracne ed io nell'attesa

Il ragno tesse la sua tela
e figlia unica più non sei;
tace la mia anima nel cuscino
e brucia incenso
sino a lenta agonia,
sii presente ma in congedo,
lucida e sana l'aria non vibra
e mi emozioni,
di sola pietra Sinai.
Ora impudente nutri i raggi
di una tela
che fili da mane a sera
e nell'ufficio
la pretesa di chiamarti vita.

L'eremita

Inesorabile
ti succede e
legge il tuo numero di maglia;
niente ti compete
ed a nessuno più appartieni;
chi t'ha creato era sventato,
lasci intendere a un dio
che incede lungo la scarpata.
Desti la terra,
ali di gelsomino
assume l'aria
quando severa t'investe la sera;
ma tu incurante
non ascolti le tenebre
né ti scompone il freddo
senza voce
che sgretola le ossa
dall'elegante carro
che scruti sussultando
quale insetto
parco di memorie
a eriger altari di pietra
ove inesorabile affonda.

Il tempo s'è fermato
e loro sempre uguali con la solita superbia;
il mio cuore in affanno a sertralina,
intorpidito,
la Venera nera
che il destro ottunde,
un felino che nel gioco desta;
alla porta chi
la giostra chiama,
lacrima di nylon
al pianoforte spenta,
la tua essenza di pelle da cacio
ove siepe si leva, rosso sangue
il tramonto dell'eros;
e saziare la mia sete
senza Gerico lontana.

Arachne și eu în așteptare

Păianjenul țese pânza lui
și singura fiică nu mai ești;
tace sufletul meu în pernă
și arde tămâie
până la o lentă agonie,
fii prezent dar în concediu,
strălucitor și salubru aerul nu vibrează
și mă emoționezi,
de numai piatră Sinai.
Acum nerușinată hrănești razele
unei pânze
pe care o filezi din zori și până-n seară
și în sarcină
pretenția să te numești viață.

Eremitul

Inexorabil
te succede și
citește numărul tău de tricou;
nimic nu îți incumbă
și la nimeni nu mai aparții;
cine te-a zămislit era ușuratic,
dai de înțeleș unui zeu
care avansează de-a lungul taluzului.
Trezești pământul,
aripi de iasomie
ia aerul
când severă seara te învelește;
dar tu nepăsător
nu ascuți beznele
nici nu te tulbură frigul
fără glas
care scorojește oasele
dinspre carul elegant
pe care îl scrutezi tresărind
ca o insectă
frugală a amintirilor
înălțând altare de piatră
unde inexorabil se cufundă.

Timpul s-a oprit
și ei tot aceiași cu țănoșia uzuală;
inima mea în gâfâit de sertralină,
amorțită,
Venus neagră
care dreptul teșește,
o felină trezind în joacă;
la ușă cine
călușelul cheamă,
lacrimă de nailon
la pian stinsă,
a ta esență a pielii de caș
unde gard viu se înalță, roșu sânge
apusul erosului;
și să satur setea mea
fără Ierihon depărtat.

Valentina BECART

Să am de unde curge veșnic...

În primăvara anului 2009 poeta **Maria Ileana Belean** (pseudonim – **Henrich Maria**) publică primul volum de versuri intitulat **"Jumătate fără nume"**, editura Nico. În anul 2012 aduce în fața cititorilor un nou volum de poezie **"Îngerii urcă la cer"**. Iată cum o prezintă domnul Nicolae Băciut în prima carte care a văzut lumina tiparului: *"Belean Maria Ileana a descoperit virtuțile cuvântului care poate conserva emoția, care poate vindeca nostalgii, care poate mărturisi despre trăiri nebănuite în viața unui om. O întâlnire admirabilă cu cuvântul care zidește. Temele cărții mele erau și temele vieții ei, trăirile din poemele mele se confundau cu trăirile sale. Ceva s-a întâmplat în adâncul acestei ființe, frumos și înduioșător, sublim și tragic, încât nu pot decât să treci cu înțelegere peste nesiguranța sau inocența unor rostiri. Dincolo de poezia pe care o conține, această carte este un document de viață, unul care confirmă că în fiecare dintre noi există poezie, dar nu toți o descătușăm, nu toți o eliberăm, mai degrabă o sufocăm între atâtea tentații cotidiene"*

În atelierul unde *"singurătatea umple / căușul palmei / cu rămășițele șoaptelor"* poeta șlefuieste cuvinte din roca dură a imaginarului – fiind într-o continuă căutare a nuanțelor și formelor poetice: *"Ieri / ne plângeam / de prea mult alb / Azi / frunzele arse / de lacrimi / sărută pământul / pe unde a trecut/ ca un vis / umbra ta / zilele ascund / la pieptul rănit / cununa de spini / a mai trecut o noapte / de atâta alb / Îngerii urcă la cer"* (**Îngerii urcă la cer**).

Privirea candidă, uimită nu poate înțelege risipa de *"lumină"* ce-i inunda retina. *"Ieri"* era prea devreme pentru a sesiza - în vârtejul existenței - și umbra ce lăsa răni nevăzute în fiecare gând care se dorea triumfător.

*"S-a spus mereu că îngerii sunt dublul ceresc al omului. Schelling, în Philosophie der Offenbarung (Filozofia revelației), îi numește Potenzen (dynamis pe grecește) ale sufletului omenesc, virtualitățile lui, variantele mai limpezi, mai structurate, ale identității sale. Cu alte cuvinte, suntem mereu însoțiți de modelul nostru, de portretul nostru îmbunătățit. Și suntem - sau în orice caz ar fi bine să fim - într-un dialog permanent cu posibilul acestui portret. Îngerul oferă fiecăruia din actele noastre reperul aurei lui, adică desenul lui ideal. Lângă fiecare este, îngerul așază un **cum ar trebui să fie**. El conjugă neobosit, la optativ, curgerea vieții noastre, așa cum am face-o noi înșine dacă am fi în condiția lui"* (**Despre îngeri - Andrei Pleșu**).

Poeta prinde *"în tivul hainei unui vers"* aducerile aminte când totul era *"miere"* și *"muguri"* și *"amfore fine-n primăvară pictau cerul infinit"*...

Astăzi *"pașii gândurilor"* rătăcesc orizontul și nu pot vedea decât cum *"lacrima serii / învață să moară / în palmă"*... (**Altă... față a așteptării**).

Maturitatea expresiei artistice își pune amprenta asupra versurilor cu rezonanță impresionistă.

Pășind desculță prin iarba plină de rouă, când soarele începe să se înalțe la orizont, aceasta poate asculta *"acorduri line"*... mărturii ale fuziunii cerului cu pământul: *"Acorduri line/ pășesc desculțe,/ răbind mai departe cenușiul ulciorului... / Copacul bătrân îmi era străine / de când eram de-o schioană. / acum e doar o*

amintire pe care o port în buzunar, / să-mi aline somnul... / Gândul se frânge... / Cu tine, / împărteam aceeași potecă / nu atingeam șoapta, / doar firul ierbii, / îl înclinam alene, / eram liberi în clipe de tăceri... / Acesta era momentul care urca pe treptele sufletului / pentru a-mi fi mai aproape, / mi-era frică să-l ating, / nu erau cioburi... / Dragostea / ar trebui sculptată sub pleopă, / pentru a nu fi oarbă..." (**Acorduri line**).

"Eram liberi în clipe de tăceri..." spune poeta cuprinsă de nostalgia anotimpului neviciat de tumultul cotidian, de *"orgoliul"* luciferic al omenirii – omenire condamnată să-și poarte crucea grea a *"păcatului original"*. Scrierea este concentrată în metafore fecunde cu profunzimi tulburătoare.

Experiențele trăite sunt fructificate în versuri ce ating o treaptă înaltă de puritate și rafinament. Cuvintele - prinse într-un *"joc"* al imaginarului și fanteziei - se metamorfozează, curgând radioase în *"fagurii"* complexității semnificațiilor.

Dorința poetei de a se elibera de *"ulciorul de lut"* care se fisurează, se degradează cu fiecare zi ce trece... este acerbă! Doar îngerii sunt eliberați de povara *"formei"* și a transformării. Cine n-ar tânji după o existență angelică... dincolo de eroziunile și cicatricile timpului?

Profunzimea revelatoare a adevărilor lăuntrice îi deschide porți spre sferele abstracte, antrenând în ascensiunea sa, faliile rafinate ale conștiinței.

Acaparată de taina Cuvântului, aduce în lumină forme noi și stilizate ale expresiei poetice. De subliniat faptul, că întreg volumul stă sub semnul căutărilor neobosite, șovăielilor, intensităților trăirilor, în care sângele *"arde"* asemenea unui rug al suferinței. Cu toate durerile care persistă pe retină... ai senzația că întreaga lume este concentrată într-o privire candidă și tainică.

Încrezătoare în puterile imaginarului, eficace din punct de vedere semantic, poeta caută în invizibil cu aceeași ardoare cu care primele raze ale dimineții străpung abisul și umbra, provocând tainele universului, gata oricând să-i subjuge întreaga ființă.

"Oricât am încerca să înțelegem suferința de orice natură, nu vom reuși, pentru că înțelepciunea lui Dumnezeu depășește setea noastră nerăbdătoare de a găsi o explicație la tot ceea ce se întâmplă cu noi și în jurul nostru. Cum însă suferințele și necazurile sosesc vrând-nevrând în existențele

(continuare în pag. 23)

noastre fragile, singura preocupare pe care trebuie să o avem este găsirea sensului acestora sau, cu alte cuvinte, modalitatea de a trăi pozitiv în mijlocul tuturor frământărilor și durerilor inerente. Chiar dacă existența noastră este marcată de anumite momente în care am spus „nu te iubesc” când trebuia să spun „vreau să te iubesc”, iubind și suferind cu Cristos, veți găsi un sens tuturor încercărilor, de orice natură” (**lubirea și suferința creștin-ortodoxă**).

„lumina intră greu/ dar atâta timp cât cumpăr iluzii/ pentru zile când nicio rază/ n-ajunge păsării prin ochi/ mă-nfrunzesc...” (**Pentru casa mea cumpăr iluzii**).

Poeta își hrănește clipele cu iluzii, trăirile-i extatice căpătând gravitate în fața întrebărilor inerente despre soarta omului în lume. Umbrele lăsate de lucruri și „pe fruntea schilodită de așteptare” sunt motiv de neliniște și meditație asupra efemerului. Conștiința se ascute până la „îpăt” disipat într-o curgere nisipoasă. Exemple ca: „atârnată de umbra ta”; „aceea clipă previzibilă care planează alături de vulturi...”; „și o las dezbrăcată în verdele fals, / mimând veșnicia...”; „adăpostul amurgului / se năruie”; „Viața / se sfârșește / ziua / părăsită / de soare / va lumina / pasul meu” etc. traduc starea poetei aflată de veghe la vărsarea râului în nebuloasa timpului.

Spațiile pure, învăluite în lumină și slavă – sunt cele după care tânjește neîncetat - aceasta trăind cu credința „oarbă” că – odată trecută în „nefăcut” - în stadiul cel mai înalt posibil, adică de „înger”, nicio suferință și nici curgerea implacabilă a timpului nu vor mai putea să-și pună amprenta asupra Sinelui.

„Răspund singurătății: / - Ești singura jertfă în oglin-dă, / cum ar fi / să-ți smulgi pomii din rădăcină, / să-ți să-dești ecoul urmelor de la malul mării, / să strigi: / -Mă iu-bește lumina! / Înainte să-i răspund inimii, / îi așez sub pi-cioare un preș alb / - Inimă, / Ai intrat de mii de ori pe por-țile cerului, / ai înghețat de mii de ori în aburul vierii, / nu-ți lăsa visul / să zboare necontrolat, / pune-i cununa de frun-ze în timpul meu! / Mă-nverzesc lângă tine” (**Răspunsuri**).

Găsim în aceste versuri „umbra” lui Holderlin, esențe complexe ale gândirii aflate în căutarea adevărului metafizic. Structura angelică este evidențiată chiar de titlul volumului „**Îngerii urcă la cer**”.

„așterne în calea mea frunze,/chiar dacă sunt uscate,”... Natura este mediul ideal, fundalul suplu care contribuie la stările de reverie. În sânul naturii sufletul se află mai aproape de cer, de armonia universului – comu-nicarea cu Divinitatea având toate drumurile deschise.

Vrăjită de culori și nuanțe abia perceptibile, poeta și-a încercat talentul și în pictură. De altfel, pictează icoane pe sticlă, făcând parte din anul 2003 și din **Asociația Artiștilor Plastici Mureș**, participând la numeroase expoziții de grup, festivaluri, cu icoane pictate pe sticlă.

Scrierea răspunde exigențelor estetice, elanul creator găsind mijlocul de a depăși anumite tipare.

Imaginarul poetei **Maria Ileana Belean** se caracte-rizează printr-o adevărată fascinație a ancestralului, prin năzuința și speranța de a regăsi „oazele” originale ale vie-ții spirituale. Reîntoarcerea spre sursele originale este a-dânc încrustată în fiecare gând: „m-aștepti răbdător / cu tava plină / mănânc pe săturate / din margine de cer / um-bra unui înger / sprijină ochii obosiți” (**Și seara are haină**).

Absorbită de mirajul după „paradisul pierdut”, așter-ne pe hârtie cuvinte cu valențe de o rară frumusețe,

cuvinte ce aduc în fața cititorului nostalgia poetei după timpul când „ulciorul de lut” nu pusese stăpânire pe spiritul-i „îngereșc”: „iubirea o înalță în ochi / brațele le întind spre desăvârșire / tu-mi iei tot cerul inimii / în palmă virtuți de rouă cad...” (**Salsa - cerul inimii**).

Cuvintele își împlinesc chemarea, versurile țâș-nind asemenea unor izvoare bogate în sugestii. Liris-mul ia naștere din gânduri primordiale, curate, rafina-te, metaforele oglindind lucrul migălos al poetei. Cău-tarea divinității implică frământare „ore albe” de aș-teptare, iluzii și frământări: „merg desculță până la colțul casei/privind cu jind drumul care urcă șerpuiind”.

În fiecare gând, în fiecare vers se conturează nevoia acerbă de lumină și sublim: „nu mai simt greutatea amurgului / lumina îmi pune aripi / mă voi prelungi / peste strigătul fluturilor / ca într-o strălucire / te recunosc!” (**te recunosc!**).

Poeta apelează adesea la memorie, la trecutul plin de amintiri și oameni dragi (bunica...) „Sunt paranoică oare / că pe bunica o așez mereu în vârful ei? / Ce să fac dacă ea are cel mai mult alb! / Deschid ochii larg să-i văd chipul, / respiră” (**Vârful penitei**), încercând astfel să nu lase loc „vidului exis-tențial” să pună stăpânire pe clipa prezentă – „drumul ei mă va ademini în somn / într-un jar nou născut / luminii / îi aștern la picioare un preș alb / îi pun nume de fruct / peste care așez suspinul...” (**Stai, stai lângă mine**).

Fantezia atinge culmi înalte de manifestare. Suspini după iubirile ce și-au pierdut candoarea și frumusețea este silențios, abia auzit: „te văd parte din zori, / stele-mi prinzi pe tâmpole, / tăceri atârni dincolo de râu, / fără să întrebi / dacă și mâine va ploua cu aceeași putere... / Sărut / adăpostul crinilor / din fiecare ungher al jurămintelor, / cu speranța / că de azi / voi intra în ploaia ta, / să am de unde curge veșnic” (**Voi intra în ploaia ta!**).

Dincolo de „tăcerea toamnei”, de „cuvântul obosit” și de „timpul care trece / pe lângă umbrele / răsfote-n / firul de lumină...” dincolo de tablourile în nuanțe gri, dincolo de orice ezitare, stă de veghe „visul”, acest minunat dar care te poartă într-o lume miraculoasă. În „vârful penitei flămânde” rămâne cre-diința, că odată cu risipirea nopții, primii zori vor fi martorii renașterii ființei: „umbra nopții / șuieră descă-tușată / strânge / ultimele zvâcniri / pentru aduceri aminte / sub mantia ei / aerul alb / prevestește / încol-țirea ierbii...” (**Vae soli**).

Coloana de sprijin a întregului volum este timpul, „ochiul” impasibil care nu tresare la suferința și dispariția omului. Senzațiile de rostogolire și destră-mare întrețin și accentuează stările de teamă și triste-țe. Melancolia pală nu duce spre prăpastia disperării. Lumina apără de puterea întunericului, de abisul ne-văzutului. Poeta este conștientă că, fără o deschidere spre transcendent și o comunicare cu spațiul celest totul s-ar destrăma, s-ar pierde în haosul nemărginit. Sensibilitatea trăirilor și limbajul rafinat frapează prin paleta largă a disponibilităților sugestive: **Tu și Eu** „dezbracă-mă / de gânduri / cum toamna dezvelește / ramul de ani / vestind venirea serii // dezbracă-mă / de oameni / de chipurile lor / văzute doar de tine / mă ajuți / să buchisesc / frunza care cere ajutor //

(continuare în pag. 69)

Ionuț CARAGEA

Adulmecând osul

„singurătatea naște monștri”
monștrii nu pot fi îmblânziți decât de îngeri
dar îngerul meu tace
și-mi sugerează sufletul ca un vampir
nu-i mai ajunge
în curând voi fi un mormânt
profanat de propria umbră

orice tristețe are o consolare amară
oglinzile nu mor niciodată
își schimbă stăpânul la fiecare privire
doar eu stau ca un câine în fața unui străin
adulmecând osul

O gară pentru două poeme

uneori îmi doresc să am din nou 18 ani
dar să nu las să-mi scape
printre degete norocul din jur

în fața oglinzii
vorbesc mereu cu prezentul
în ochii celorlalți pătrund mai adânc
descopăr adesea o ființă zgribulită
cu ochii închiși și capul între genunchi
numărând dorurile

printre pleoape întredeschise
deslușesc linii argintate
trenul nostru nu știe
unde s-aștepte
pun semn de carte
o gară pentru două poeme

Muguri

de la abatorul cârților
se auzeau strigăte puternice
poemele înjunghiate erau lăsate cu capul în jos
până curgea tot sângele
apoi se vindeau la kilogram
cu ștampila unui inspector
de la uniunea vânzătorilor de carne
acesta își invita prietenii la un pahar de viață veșnică
vorbind despre necesitatea traducerii crimei
în cât mai multe jargoane
patriei voiau să-i scoată limba
și să o dea cu împrumutul
la amatorii de senzații tari
nu puteam să stau ca alții cu pixu-ntre dinți

gândindu-mă la o metaforă nouă ca la o femeie
virgină
am ucis animalul din mine
îndrăznesc să scriu despre primul arbore
plantat în paradis
îmi cresc muguri
pe șira spinării

Singurătate în apnee

am nevoie de singurătate ca de aer
să fiu printre voi și să nu mă vedeți
să mă simțiți și să nu mă prindeți
chiar acum fac respirație
gură la gură cu umbrele
întru în voi
până la refuzul apneei
mirați-vă
cât sunt de singur
ca un abur în fața
sărutului vostru
cubist

Înger cu reportofon

Viața este o luptă pe care am pierdut-o înainte de
a mă naște. Tot ce fac acum este să-mi savurez
înfrângerea. Trăiesc închis într-o lume în care
gratiile sunt înalte până la cer. Iluzia cea mai
frumoasă a morții este când privesc stelele.
Gata, m-am decis! Renunț la locul de veci! Vreau
un nou loc de muncă! Ce are de spus Dumnezeu
la toate acestea? M-așteaptă să-l vânez prin
univers cu reportofonul. Îmi împrumută cineva o
pereche de aripi?

Groparul orb

începutul poemului
este întocmai ca răsăritul
iar pagină albă
o mare misterioasă
care mă cheamă-n adâncuri
dar umbra mă ține de mână
- nu te duce încă, lasă primul val
să se izbească de stâncă

și stânca seamănă cu inima mea
o așchie înfiptă în toracele timpului

un vas fantomă și salva
de puncte puncte
spărgând liniștea

sfârșitul poemului
este întocmai ca noaptea cea mai lungă
de care nu vrei să te desparți
în care nu vrei să adormi de teama
necunoscutului

groparul orb sapă mormântul ultimului cuvânt
doar păsările mai poartă în tril
amintirea poemului

Noaptea în care moartea a închis ochii

chiar și fără să vadă
ochiul meu poate plânge
chiar și fără să vadă
așa cum plânge mâna mamei
pe ochiul de lână
așa cum plânge
vino acasă rătăcitorule
ți-am împletit dragostea
mâinilor tale înghețate
vino acasă

acum este noaptea
în care moartea a închis ochii
totul e viu și negru ca singurătatea
cu trup alunecos și rece
lenevind la focul inimii
cu burta plină de amintiri

dar eu încă mai sper
îmi deschid ochiul în acoperișul minții
și aștept să ningă cu polen albastru
din irișii lui Dumnezeu

Arta de a ști

sunt câteva lucruri pe care trebuie
să ți le spun despre lume
în primul rând: nu știi nimic
în al doilea rând: nu știi nimic
în al treilea rând: e mai bine că nu știi nimic
trebuie să crezi și atât
și nu mă refer la zei
bănci sau reclame publicitare
mă refer la tine însuși
la visele tale la puterea ta creatoare

îmi vei spune că oamenii au dreptul să știe
eu îți spun că adevărul
te face sclavul unui alt adevăr
răspunsurile nasc alte întrebări cu răspunsuri
pregătite dinainte de naștere
până și durerile sunt programate
să te doară până la un punct
care aduce maxim profit
apoi să ți se spună în față respectuos
ne pare rău nu mai putem face nimic
pentru dumneavoastră

da știu oamenii au ajuns să se iubească
în doi timpi și trei mișcări
viața a devenit un atentat la pudoare
superba moarte a celor pregătiți să moară împăcați
a fost plagiată prin odioase crime
bună ziua faceți cunoștință cu apocalipsa

sunt câteva lucruri pe care trebuie
să ți le spun despre tine
în primul rând: știu multe despre tine
în al doilea rând: știu multe despre tine
în al treilea rând: știu mai mult
decât știi tu despre tine

și mai știu că îți este frică de mine
pentru că știu
inima ta a devenit o sală de așteptare
pentru trenuri de marfă scumpă
pentru că știu
tăcerea ta a devenit un avocat al perversiunii
dar nu mă poți opri
sunt cuvântul ascuns cu grijă
la temelia trezirii
sunt explozia întârziată a fericirii
degeaba te ascunzi
degeaba îți pui măști
fiecare om are un călcâi al lui Ahile
și acela este iubirea

Vino tată și repară drumurile

sunt drumuri care merg către stele
drumuri care coboară-n infern
și drumuri pe care tatăl meu
le-a făcut pentru oameni

dar tatălui meu nimeni nu i-a mulțumit vreodată
cu toții se miră de gropile care apar
odată cu trecerea timpului

vino tată și repară drumurile
te așteaptă îngerii cu lopeți și cazmale în mâini
te așteaptă mașina de piatră
te așteaptă vagonul te așteaptă fadroma
te așteaptă asfaltul încins și betonul

dar tatăl meu merge de-a bușilea prin casă
pe un drum plin de gropi
pe care mama mea le astupă cu lacrimi și iubire

Zbor deasupra unui cuib de hamburgeri

din întreg stadionul se auzea doar inima lui
se antrenase de nenumărate ori
dar nu trecuse niciodată în competiții
peste propria sa înălțime
se încurajă
își potrivește pașii
și se desprinde de sol
corpul i se undui
pluti pentru două secunde
și ateriză direct în rugăciune
de mulțumire
spectatorii spuneau că fusese
o săritură modestă
continuau să-și bea berea
și să-și înfulece hamburgerii
fără să înțeleagă
ce se întâmplă cu adevărat

Angela RIBINCIUC

CUBURI DE AER

Lupta cu viața

În fiecare zi învățăm ceva de la cineva. Conștientizând sau nu. Mulțumind sau nu. Lucruri care par de neatins, cu timpul devin accesibile dacă avem puterea și curajul de a admite că suntem capabili să le împlinim. Micile provocări fac parte din același mare întreg al luptei cu viața și cu limitele noastre. O luptă în care nu suntem nici pe departe singuri. Răbdarea și încrederea sunt absolut necesare. Mai trebuie doar să îndrăznim, să recunoaștem când greșim, să știm ce vrem și să nu fim egoiști.

Exercițiul de voință

Dacă nu ne-am mai lăsa pradă primului impuls, dacă am găsi, de câte ori e nevoie, răgazul și puterea de a privi și de a judeca detașat situațiile și lucrurile am avea mai puține regrete.

Dacă am încerca, măcar o dată, ca un exercițiu de voință, să ne punem în postura celui alt am reuși să înțelegem ceea ce ne scapă atât de des. Adevărul e, de obicei, undeva la mijloc pentru că fiecare, în felul lui, are dreptate. Dacă am asculta mai mult decât vorbim, dacă am citi mai mult decât scriem, dacă am încerca mai mult să înțelegem decât să judecăm... Dacă am iubi mai mult decât cerem să fim iubiți. Dacă...

Așteptări prea mari

Aștepți de undeva un cuvânt, un gest, un semn. În același timp primești, de altundeva, mult mai mult, însă nu te poți bucura deplin, la gândul că nu vine de la cine ai fi vrut. Rămâi cu o umbră amară.

Apoi, după un timp, înțelegi că ceea ce ai primit însemna foarte mult, că de fapt ești un norocos, dar nu ai știut să prețuiești, la momentul potrivit, pe cel ce merita. Și din nou ai sentimentul că nu e drept, că ai greșit.

Viața merge mai departe. Istoria se repetă: se-ntâmplă să ai, încă o dată, așteptări prea mari față de oameni prea mici, niciodată viceversa. De nicăieri, din nici o carte nu înveți cât și când să-ți dozezi încrederea. Asta o afli singur, cu timpul.

Prieteni tăcuți

Există o categorie de prieteni care nu-și cere niciodată dreptul la exclusivitate. Prieteni care așteaptă tăcuți, cu infinită răbdare, până când mâinile noastre și sufletul nostru înfometat îi caută.

Ne oferă răspunsuri, ne umplu singurătatea și ne poartă pe unde n-am fi visat să ajungem. Sunt prieteni de preț care nu ne dezamăgesc și nu ne supără.

Fiecare astfel de prieten e unic și poartă cu sine înțelep-

ciunea și bogăția cuiva care a avut ceva de spus, fără a fi egoist. O carte e o binecuvântare.

Clipa iubirii

Un pic de liniște și un pic de înțelegere sunt o premisă bună pentru ca fiecare nouă zi să înceapă așa cum ne dorim. Și dacă alte sentimente pot fi drămuite, dragostea nu ne-o putem porționa, nu o putem felia, astfel încât să ne ajungă cât mai mult. Ea este sau nu, iubim până la capăt sau deloc.

Clipa iubirii poate sfida orice legi, poate încălca orice limite. Atunci, doar atunci, suntem cu adevărat noi. Nimeni și nimic nu mai contează când știm că ceea ce facem are o destinație. Iubind învățăm să trăim cu rost.

Oameni

Oameni care vin în viața noastră. Firesc, atunci când e timpul. Greșim așteptând de la ei mai mult decât ar trebui.

Oameni care pleacă. Luând cu ei toate promisiunile nefăcute, toate întâmplările și lucrurile cărora nu le-a mai venit timpul.

Suntem, pe rând, în postura celui care vine și a celui care pleacă din viața cuiva. Nimic nu se oprește și nu rămâne cum a fost. Oricât am vrea să-i oprim pe cei care pleacă, oricât am încerca să-i chemăm pe cei care nu mai vin...

Mai departe

Nu putem trăi singuri. Avem nevoie de feedback. Din când în când, cineva să ne confirme că e bine ce facem. Sau nu.

Altfel, ne putem ușor minți, înlocuind realitatea cu proiecția propriilor gânduri. Contează să știm că îi pasă cuiva de noi, de ceea ce facem, de ceea ce visăm să împlinim.

Viața e altfel atunci când o privești cu mai multe perechi de ochi, pentru că astfel putem vedea mai bine, mai nuanțat, mai departe.

Părinții

Niciun părinte nu cred că poate ajunge să cunoască rețeta perfectă pe care să le-o transmită copiilor săi astfel încât să le asigure o viață mai ușoară sau de succes. Înțelepciunea pe care o dobândesc părinții le este utilă copiilor doar până la un punct. Istoria se repetă, e-adevărat, însă lasă loc unei permanente evoluții.

Personalitatea fiecăruia ori, pur și simplu, dorința de a ne face propria viață după propriile legi sunt cauzele care ne determină să ratăm, uneori, pe mâna noastră.

Nu-mi voi judeca niciodată părinții pentru greșelile mele și voi continua să le mulțumesc chiar și pentru sfaturile care nu m-au ajutat.

Cine-mi garantează că voi putea fi un părinte mai bun?

Livia CIUPERCĂ

Mihai Batog-Bujeniță – Ospăț cu rădăcini de mit

V-ați întrebat vreodată care este secretul dăinuirii noastre într-acest univers, mai precis, într-acest spațiu numit Terra? Bunăvoința divină. Acesta-i unicul răspuns. Și dacă vreți să vă convingeți, apropiați-vă de romanescul humoristico-parodic al scriitorului Mihai Batog-Bujeniță, lăsați-vă ademeniți la „*ospățul cu rădăcini de mit*” (Ed. Ars Longa, Iași, 2007), gândit în chip neoclasicizant de către înțeleptul humorist, și astfel să-nțelegeți și sensurile *motto*-ului bine ticluit dintr-o mai străbună carte a cărților, **Talmudul**¹.

La acest „ospăț” ospetea-i generoasă, asemeni aceleia de pe binecunoscuta *arcă a decameronului*² sau a *herptameronului*³ medieval, momiți a ne-aminti și de tonul sfătoșelnic-etic al lui Miguel de Unamuno, care glăsuia, cândva: „*Există suflete care-și au rădăcinile în aer: nefericite! Altele nu au rădăcini: și mai nefericite!*”

În viziunea lui Mihai Batog-Bujeniță, hlamida parabolicului se compune din vreo douăzeci de piese de șah pe tabla lumii pământești de mileniu al III-lea, autenticul sfredelind tăios, usturător de tăios, în cei pe care-i numim, cu generozitate (pentru că – deh! – ne-am însușit – cât de cât! – bunele maniere), contemporanii noștri.

Prologul și epilogul aparțin planului mitic, de poveste astrală, fantastică (dacă doriți), de protecție divină (dar nu divinatorie). Așadar, îndrăznețul ochi auctorial străpunge astralul și ne face părtași la ceea ce se-ntâmplă în spațiul *Înaltului Scaun Ceresc*, tocmai în momentul în care, *Măritul Stăpân* își exprimă nemulțumirea față de ceea ce se-ntâmplă într-unul din spațiile creației sale, ce e drept, plămădire din „*niște reziduuri ale creației*”, întrupări bipede din „*rămășițele galaxiei*”, totuși, dotate cu o oarecare „*nișă biologică*”. Atâtea rele săvârșesc acești bipezi, încât *Preaînaltul* are convingerea că nici însuși Lucifer n-ar fi putut fi atât de „*meseriaș în chestii șoc*”. Și pentru a-i „*reforma*” pe numiții pământeni, *Premilostivul* dispune ca *preacredinciosul său sfetnic*, Sf. Petru, „*să-și facă puțin timp și... să dea o fugă pe teren...*”, să constate, formulând, apoi, și niște soluții.

Așadar, Sf. Petru își va face simțită prezența, fie ca un „*domn înalt, cu părul și barba albe, îmbrăcat cu mult gust, după o modă apusă de peste opt decenii...*”, dar cu „*lanț lung de aur la ceasul din buzunarul vestei...*”, fie ca un „*domn mai în vârstă, îmbrăcat modest...*” și *sobru*, privind, uneori „*trist, așaaa, peste capetele tuturor...*”, alteori, „*blând, cu o nesfârșită milă...*”, la nimicnicia întrupărilor efemere care nici nu realizau când apărea sau când dispărea din mijlocul lor, ca și cum ar fi fost un *fum*.

Înfățișându-se ca un „*bătrân ce mânca o coajă de pâine și sorbea cu evlavie, dintr-o cană de lut, apa cea bună a fântânii...*”, sfântul urmărea „*atent și parcă tare*

Mihai Batog-Bujeniță

Ospăț cu rădăcini de mit

măhnit...”, neînțelegând comportamentul *fiilor Domnului*... Să reținem: acest adverb „*parcă*”, coborât din miezul fantasticului, pare-a ne glăsuia că prezența acestui personaj bizar ar putea fi reală sau doar o fantasmă.

Oricum, de fiecare dată, sfântul avea pregătită o formulă înțeleaptă: „*Bună să vă fie inima, gospodari dvs.!*” sau vreuna, firească, dojenitoare: „*Văd că vă pune PREAMILOSTIVUL la încercare și nu păreți a fi prea amărâți...*”.

Poposind în locuri mai mult sau mai puțin legendare, *preabunul sfetnic* are șansa (a se citi, neșansa) de a cântări natura limitelor speciei umane care sălășluiește în dreapta arcului carpatic, constatând, pe viu, care sunt raporturile acesteia cu natura⁴, cu Divinul⁵, cu semenii⁶.

Pentru ca sarcasmul naratologicului să atingă acele cote într-o trezire la realitate, scriitorul apelează la întreg arsenalul lexical (cunoscut sau mai puțin cunoscut, cuprinzând, generos, toate mediile vieții sociale, pământene, firește): termeni biblici sau IT, regionalisme, argouri și jargoane, anglicisme și neologisme stilate. De asemenea, suntem dezmerdați și cu subtile descrieri de esență pur artistică, tocmai pentru ca prezența noastră pe această *arcă pământească* să nu ne bulverseze ci, dimpotrivă, să ne ilumineze... cumva. Până nu e prea târziu! Deși, pare cam târziu. Și singuri putem constata că s-au produs atâtea „*distorsiuni în marea operă a creației*”, încât biata planetă nu poate rămâne decât în ghiarele lui Lucifer... pentru a o purifica Dar și spre bucuria lui Aghiută care, în sfârșit, pare „*convins că sosise momentul reabilitării*” sale. „*Chițcăitul*” său „*de plăcere*”: „*o să-i ia... o să-i ia!*...”, ne amintește de o replică celebră, caragialenească, în rostirea inconfundabilului (v-amințiți?!) Birlic.

Demn de reținut că, sub faldurile parodicului, al frazărilor satirice, se rostesc dure adevăruri.

Dac-ar auzi cine trebuie s-audă, ce bine-ar fi!!!

(continuare în pag. 29)

Ionuț Vlad BUDA

Vis?

Povestea mea începe într-un sfârșit de decembrie când iarna începea să-și intre în drepturi și să se facă cu adevărat simțită. Eram în anul doi la filosofie și nu aveam în minte decât dorința de a înțelege ceva din această viață și de a-i impune un sens. Numele meu este Crinu. Sunt țigancă și provin din Negrești-Oaș. Aveam 20 de ani când au avut loc toate aceste întâmplări stranii pe care sper că le voi putea relata aici fără a pierde nimic din ce s-a întâmplat cu adevărat.

Aveam un curs de metafizică cu profesorul Mihai Codreanu care încerca să fie o copie palidă a lui Nae Ionescu ce atrăgea toți studenții la cursurile sale de metafizică și nu îi învăța ce e filosofarea ci cum să filosofeze. Carisma lui Codreanu era cea care făcea ca amfiteatrul să fie plin la fiecare dintre cursurile sale cu toate că materiei nu prea i se mai acorda o atât de mare importanță după scrierile lui Kant. Dar Codreanu știa să ne provoace, știa să ne angreneze pe toți în discuție și să ne facă să rămânem uimiți când noi înșine eram cei care găseau răspunsurile la întrebările pe care tot noi le puneam. Era un bărbat brunet, de aproape 1.90, cu un zâmbet permanent, ușor ironic, dar care trezea în inima studentelor sale multe pasiuni.

M-am îndrăgostit de el încă de la primul curs și-mi spusesem la final că vreau să fie al meu, că vreau să-l cuceresc și să mă bucur de el. Mă așezasem în prima bancă și încercam să-l fac să-mi întâlnească privirea. Știam că dacă mi-o va găsi pentru câteva secunde va fi cu siguranță al meu. Niciodată privirea mea, ochii mei mai negrii decât noaptea nu dădeau greș... Codreanu se opri pentru câteva secunde din prelegerea sa asupra timpului și se apropie de mine privindu-mă cu o foame cum nu am mai întâlnit niciodată.

- Ați înțeles, domnișoara Crinu? mă întrebă el cu o voce ce îmi paraliza orice răspuns, ba chiar și respirația îmi părea a fi oprită.

Am dat aproape inconștientă din cap în semn de aprobare, dar vocea lui, întrebarea adresată mie, continua să-mi bântuie mintea și să mă facă să-l doresc și mai mult. Tot cursul nu am fost în stare să-l urmăresc, întrebarea lui continua să se repete în gândurile mele. Privirea lui parcă mă hipnotizase pe vecie.

- Ați înțeles, domnișoara Crinu?

Această întrebare continua să se reverse peste gândurile mele ce refuzau să se concentreze și în altă direcție. Codreanu îmi invadase mintea și mă simțeam deja a lui.

- Domnișoara Crinu, ați putea veni la mine la birou, mâine la ora 9? Îmi pare că aveți unele întrebări asupra tematicii cursului și mie nu-mi place ca vreun student de-al meu să aibă nelămuriri.

- Da, vă mulțumesc, domnule profesor, îi șoptisem eu, nemaifiind stăpână nici măcar pe vocea mea. Din nou ochii lui negrii și vocea atât de sigură mă hipnotizaseră. Colegii mei ieșiseră deja din amfiteatru, dar eu eram pierdută undeva într-un neant al gândurilor unde singura certitudine era Codreanu, cu a lui privire pătrunzătoare. Acea privire... Acea privire parcă vroia să-mi spună: Crinu, ești deja a mea!

Profesorul ieșise și el, dar eu continuam să rămân acolo incapabilă de vreo reacție. Pradă gândurilor și lui Codreanu... Din această reverie mă trezise colega mea Mira, căreia îi fu imposibil să nu fie ironică cu mine...

Mă îndreptam cu ea spre cantină, dar îmi era imposibil să o ascult, să port o conversație cu ea. Nici la masă nu simțeam gustul mâncării, nu mai simțeam nimic de fapt. Era doar Codreanu în mintea mea, nu puteam să alung din fața ochilor minții acea privire a lui...

Noaptea se ivi fără să o văd, dar somnul refuza să se facă prezent. Îmi doream să dorm, să treacă timpul cât mai repede și să se facă dimineață, să pot să fiu a lui Codreanu! Acea noapte a fost însoțită de mii de vise ce aveau în centru doar imaginea lui Codreanu. Eram într-o altă lume, îmi era teamă, dar totuși îl vroiam! Chipul lui Codreanu acoperit de o cunună de lauri, iar trupul îi era înveșmântat într-o togă precum a unui senator roman.

- Vino, îmi șopti el. Vino...

Dar refuzam să mă mișc și simțeam cum teama mă copleșea. Nu vroiam să-i dau ascultare și totuși doream să-i ajung în brațe.

- Vino! spuse el imperativ, și de această dată nu mă puteam sustrage poruncii sale.

Mă ridicai din pat și mă îndreptai spre el cu pași mici... Fereastra era deschisă, viscolul arunca mii de fulgi de nea în cameră, dar nu simțeam gerul cu toate că termometrul de pe perete indica minus 10 grade Celsius. Cu pași mici, aproape refuzam să merg, dar ceva mă trăgea înspre el, nu eram deloc stăpână pe mine, încercam să mă agaț de orice, dar brațele mele nici ele nu erau ale mele. Doar privirea mea se pironea asupra acelui termometru de parcă acel obiect m-ar fi putut sustrage lui Codreanu. Apoi îmi aruncai privirea asupra colegei mele Mira, ce dormea un somn de plumb cu toate că plapuma îi era plină de nea. Simțeam o căldură moleșitoare, precum cea dată de un pahar de vin după o zi obositoare. Pleoapele îmi erau grele, brațele moi...

- Vino, iubita mea iubită! auzii din nou acel glas ce mă conducea și era stăpân peste mine. Vino!

Pluteam? Mergeam? Nu știu, știu doar că am ajuns în brațele acelui Codreanu care a luat cunună de lauri și a pus-o pe capul meu spunându-mi: ești a mea, divino!

Am leșinat instantaneu și m-am trezit cu spaimă într-o încăpere plină de cărți. Mii de cărți, pe toți peretii... O muzică tulbură liniștea dintr-o dată și avu un efect calmant asupra simțurilor mele. Era Hurst, cu a lui vioară... Mă calmă și parcă uitai tot ce se întâmplase. Unicul gând era de a mă ridica de pe acea canapea și a mă uita printre cărți. Mă ridicai și abia atunci am observat că purtam o rochie neagră, lungă.. Dar din nou notele sublime izvorâte din Hurst îmi opriră orice

(continuare în pag. 29)

teamă. Vroiam un singur lucru: să văd de ce cărți sunt înconjurată. Mă repezii spre ele în goană, și le citeam titlurile: de la Herodot, Hesiod, Heraclit, Platon... până la Kant. Toți filosofi antichității, evului mediu, alchimisti, primii teologi, filologi, dar șirul de cărți se întrerupea brusc la Kant: o carte groasă ce purta doar titlul de "Critica Rațiunii Pure", dar paginile îi erau goale. Pe un alt raft zăceau marile scrieri ale literaturii romane, printre care Ovidiu, Seneca, Petronius și Marcus Aurelius se evidențiau prin faptul că volumele păreau a fi făcute din aur.

Uitasem de tot și nu aveam în mine decât dorința de a deschide cât mai multe cărți, de a le sorbi cuprinsul. Vibram interior o dată cu muzica lui Hurst... Auzii atunci vocea lui care mă scoase de sub imperiul cărților:

- Vino, divino! Vino!

Era el! Era Codreanu! Mă simțeam atât de fericită, atât de veselă și atât de frumoasă! Era Codreanu meu, purtând cununa de lauri și toga de senator. Privirea lui era surâzătoare, liniștitoare și mă făcea atât de dornică de a vorbi cu el! Dar eram incapabilă să scot un sunet, nu puteam articula nici un cuvânt, absolut nici un cuvânt. Vroiam să-l strig, dar nu puteam!

- Liniștește-te, divino! Iubita mea iubită, crede în mine!

Din nou cuvintele lui mă liniștiră, și de această dată eu alergai spre el și i-am sărit direct în brațe îmbrățișându-l, dornică să mă dizolv în el. În brațele lui simții că mi-am găsit locul, că formăm un tot unitar, că suntem un singur corp, o singură ființă. Parcă mă pliam pe el, parcă brațele mele își găsiră adevăratul loc...

- Divino, nu simți că avea dreptate Aristofan în Banchetul lui Platon? Nu simți că tu ai fost, ești și vei fi etern a mea? Nu simți că eu am fost, sunt și voi fi etern al tău? Nu simți că suntem unul? Divina mea! Îmbrățișează-mă! Lubește-mă! Lubește-te!

Vocea lui cu acest torent de cuvinte aruncară asupra mea un potop de lavă. Simțeam pentru prima oară în viață, palpabilă, dragostea pură. Dragostea, iubirea... Eram copleșită de fericire pură! Aș fi vrut să urlu: iubitul meu, cât de mult te-am căutat! Dar incapabilă să arti-culez vreun cuvânt m-am lăsat sub îmbrățișările și mângâierile lui...

- Divino!

Și mă simțeam divin!

Săruturile lui îmi deschideau mintea, sorbeam aproape toată cunoașterea lui, toate suferințele lui milenare ale sufletului său... Mă vedeam pe mine în sufletul lui și-mi vedeam toate viețile trecute... Simțeam că mă dizolv în el și am găsit paradisul pierdut de primii oameni. Eram în paradis în acele clipe! Minute, ore? Nu o pot spune, mi-e imposibil...

Dar Hurst amuți și senatorul meu roman se pierdu din fața privirii mele, cărțile se roteau haotic prin aer, într-un vârtej ce le trăgea în el și le făcea apoi nevăzute. Simțeam cum cu fiecare carte pierdută în acel neant se rupe ceva fizic în mine, eram disperată! Îmi venea să plâng și deodată lacrimile mi-au izbucnit... Lacrimi de sânge! Brusc vârtejul dispăru și o dată cu el toate cărțile: doar "Critica Rațiunii Pure" a lui Kant se rostogoli la picioarele mele... În acel moment am leșinat...

Mă trezii în fața profesorului Codreanu, care de la biroul său îmi spunea:

- O dată cu Kant, metafizica tradițională moare. Vechea metafizică avea ca obiect suprasensibilul, supranaturalul, transcendentul - Dumnezeu, libertate, nemurire, iubire -, noua metafizică a lui Kant are ca obiect imanentul, domeniul non-sensibil al cunoașterilor pure, aprioricul. Iubirea imaginată de Platon i-a sfârșit, e doar o amăgire. Kant pune final unei epoci...

Eram într-o stare groaznică, dar profesorul continua să vorbească și să-mi explice cum tot ce spunea metafizica tradițională era mai mult un mit, o invenție omenească, nedemnă de a fi luată în seamă. Nu era Codreanu meu! Era un alt Codreanu, schimbat, dar cu același suflet. Să fi fost totul un vis? M-am scuzat că nu mă simt bine și am plecat, m-am ridicat brusc, fără să salut...

Eram speriată! Un vis să fi fost totul? Tremuram toată, nu de gerul de afară, ci de teamă. Am ajuns la cămin și intrând în cameră am găsit-o pe Mira în pat.

- Așa devreme ai plecat? Nici nu te-am auzit! Am răcit groaznic, cred că am gripă.

Mira răcise din pricina geamului deschis? Dar Codreanu al meu cu toga de senator a fost doar o amăgire? Ce e cu mine oare?

Nici astăzi nu știu dacă a fost ceva adevărat în acea noapte rece de decembrie. Doar îmbrățișarea lui îmi lipsește, a lui Codreanu, jumătatea mea pierdută de epoca rațiunii... Dar te vei trezi tu, Codreanu, și mă vei căuta iar!

(urmare din pag. 27)

Note:

¹ „Fii atent la gândurile tale, / pentru că ele vor fi cuvinte. / Fii atent la vorbele tale, / pentru că ele vor fi (deveni) fapte. / Fii atent la faptele tale, / pentru că ele vor deveni obiceiuri. / Fii atent la obiceiurile tale, / pentru că ele vor fi caracterul tău. / Fii atent la caracterul tău, / pentru că el va fi destinul tău”.

² Giovanni Boccaccio (1313-1375) – **Decameronul** (1349-1351), capodoperă a umanismului italian; operă medievală alegorică; reprezintă un document important despre viața și obiceiurile secolului al XIV-lea;

³ Margareta de Navarra (1492-1549) - **Heptameronul** (publicat postum, în 1558), imitație după **Decameronul**, povestirile au tentă filosofic-moralizatoare;

⁴ „În ultimele sute de ani ale mileniului ce tocmai a trecut... fuseseră șterseră șterse de pe harta lumii milioane de km pătrați de pădure...” (p. 73)

⁵ „Singuru' și adevăratu' DUMNEZEU e ăsta...” - banul... (p. 103)

⁶ „Băi, tataie, dă-n' ce pădure ieșiși matali că te văd cam retardat rău dă tot?!...” (p. 104)

Valeriu Marius CIUGAN

Răsăritul

scriam? acest poem ascuns
sub fața de masă a cantinei, în carouri,
sub fustele negre, populare,
zăream subțiorii în splendoarea lor
acele sbărcituri de piele, acel păr,
mătășos, prelung, spălat duminica
suav mirositor

pantofii groși de piele,
perechile febrile, încinse, rotative,
tropăiau pe tavan
îți căutam pupila centrifugă-n maioneza boeuf
și-n pandișpan

lumina dimineții se ițea-ntre scânduri paralele
vechi, lungi, de roasă cherestea
un abur mic în urma trenului de turtă dulce
și-a mopului cu plete lungi de catifea

cu mâna stângă-mbrățișam piciorul șchiop de masă
subțioara de rumeguș umedă, suav mirositoare
și încercam s-ating cu mâna dreaptă răsăritul
și să mă sprijin de lumină
către soare!

Despre mine

ai fost vreodată pasăre?
ești?
nici nu trăisem
răsăritul ce în piept
mi-l crești

o luminoasă pasăre
îmi întindea
coastele elastice
și pielea mi-era mai lucioasă
pe arcele de colivie
subțiri,
fantastice

eram frumos așa
cu organele transparente la vedere,
o luminoasă pasăre îmi apăsa sternul frumos
cu luminoasă putere

ea nu era o pasăre de pradă,
mi-am dat seama,
nu îmi va sparge sternul cu ciocul,
nu îi vor crește prin umerii mei aripi fantastice

pur și simplu
aici și-a făcut cuibul

ea
eram eu!

Insomnie

credeam frumos în ce avea să fie
frumoasa literă-ntr-un necunoscut frumos cuvânt
frumoasa noastră insomnie

credeam frumos credeam că o să vie
frumos vocala arcuind acest frumos cuvânt
frumoasa noastră insomnie

credeam frumos, frumos, și ție
nu-ți venea să crezi c-avea să-ncapă-ntr-un cuvânt
frumoasa noastră insomnie

credeam frumos, frumos credeam că
aș putea descrie
ce n-a desăvârșit frumos cuvântul
frumoasa noastră insomnie!

Mică doamnă

ești doamnă mică domnișoară
zăpada mieilor tu primăvară?
ești zori de zi amurg
milog sublim sau palid demiurg?
ești cer albastru tină
ești lujer rădăcină
iubire ori pricină?

ești domnișoară mică doamnă
ești secetă tu ploaie crudă toamnă
e vis ce te oprește și te-ndeamnă?
ești pescăruș tu piatră
ești lună câine care latră
ieri și-ndată?

ești vorbă tu tăcere
țărână pasul nepășit ce piere?
ești cal tu fir de iarbă
ești pace vrajbă?
neînsemnat ce mult înseamnă
oh domnișoară mică doamnă!

ești muritor sau zeu
tu suflet călător, pribeag, plebeu?
secundă tu, tu mereu,
tu timp răstimp și fără timp
tu dis de dimineață seară
tu doamnă mică domnișoară!

Un om simplu

privește
lângă tine
sunt eu
vocala ce-ncepe
imediat
lângă umărul tau

sunt un om simplu
cumpătat
care-și drămuiește
vocalele
pentru ca
acest poem
să nu se sfârșească
niciodată!

Hârtia albă

uitasem
cum puteam să uit?
pesemne în derivă
și uitare
pesemne nu, sau îți păsa?
din nepăsare

pesemne mai treceam
de mână-o trecătoare
lumina înșela-asfințitul
șoptindu-i noapte
noptii trecătoare

rosteam
cu fără rost
amare versuri
dulci șoptite
pesemne trădătoare

pesemne visătoare
mâini albe de poet
subțiri
degrabă-atingătoare
hârtia albă
ceruită
scriitoare

hârtia albă
neatinsă
se așternea sub pulberea de versuri
și grafit în litere și semne
iubito,
nimic să te îndemne?
spre mângâierea de poet
degrabă-atingătoare
și pesemne...?

Primăvara

apăru
un toporaș
lângă alt toporaș
și încă unul
încă unul
pe imaș

apăru
un ghiocel
lângă alt ghiocel
și încă unul
încă unul
după el

apăru
o viorea,
o stea
căzută-n iarbă
odihnea,
și încă una
încă una
după ea

apărură flori și stele
în iarba dinaintea casei mele!

Sisif pe casa scărilor

urcam pe casa scărilor
și parcă nu se mai sfârșea,
vopsea insalubră, de ulei, striată pe betonul
miserabil, rece,
spoiala varului, anume nedesăvârșită,
o cenușie umbră nedesăvârșită însoțea

urcam pe casa scărilor,
cu becuri sterpe, imbecile, muribunde,
halucinând din două în două etaje
tăcutul martor era balustrada plastic infinită
(scurt circuite isbucneau în negre, umezi, filamente)
la îndrăsnețele-mi viraje

era o lumină-absentă, chioară,
becuri de patruzeci
frumoasă cum știam
te așteptau pe casa scărilor (și n-ai trecut)
să treci

urcam pe casa scărilor
var pe manșete, pe genunchii altruiști, înțelepți,
spre casă,
și rezemat contemplativ lângă tabloul de contoare
părea că urc (urcam?) și poate chiar urcam
o scară nesfârșită, tot mai naltă, mai frumoasă!

Potopul

ne cunoscusem primăvara
și ce dacă
ploua cu ciocuri gri
înfipse-n gheața gri
aripi încremenite-n promoroacă

ne cunoscusem primăvara
luminoase săbii
străfulgerau copaci
ca zeci de lumânări aprinse
stol de vrăbii

ne cunoscusem primăvara
și nu ne cunoscusem parcă
ploua cu refuzate paseri
din ceruri reci cu paseri reci
în trista noastră în derivă arcă

ne cunoscusem primăvara
pluteam
pe-al paserilor moarte fluviu
ci aripile noastre ude
vâsleau
contra curentului-n diluviu

ne cunoscusem primăvara
și ce dacă

uitasem sborul
înlănțuiți pe-un pat calduț de porumbei
abia căzuți
ne scufundam încet
încet cu trista noastră arcă!

Constantin OANĂ

Aforisme

- Singurătatea este un nor mare care se ridică în urma iubitei.
- Raiul este tot un foc nestins - focul dragostei.
- Cea mai mare prăpastie este cea dintre stânga și dreapta lui Dumnezeu.
- Noaptea Dumnezeu ne privește cu stelele, iar ziua cu ochii copiilor.
- Cine stă pe loc se îndepărtează de cel care merge.
- Copilul - dreptatea făcută brațelor femeii.
- Gust bun are hrana trupească, iar bun gust are hrana sufletească.
- Numai adevărul se caută, celelalte lucruri sunt puse la locul lor.
- Răul nu există, el este doar absența binelui.
- Fericit e cel care visează, dar mai fericit de cel care te face să visezi.
- Cine n-are nimic de pierdut are mult de câștigat.
- Dragostea este marmura în care ne sculptăm ființele dragi.
- Nemurierea - cea mai frumoasă dintre depărtări.
- Adevărata jertfire este nu să mori, ci să trăiești pentru cineva.
- La pietre privim, nu la apa care trece.
- Cel mai sigur se moare de... grija altuia.
- Cine se vede numai pe sine orb se numește.
- Adevărata cauză a morții este nepăsarea față de viață.
- Nu lumina se vede din întuneric, ci întunericul se vede din lumină.
- Dumnezeu este al celor vii, de aceea morții nu-l cunosc.
- Între toți morții numai moartea este vie.
- Nimicurile sunt adevăratele noastre lipsuri.
- Kitschul este o jivină ce atentează la cântecul unei păsări.
- Numai cu ajutorul numelui ieșim din anonimat.
- Cine nu muncește nu greșește, dar sigur păcătuiește.
- Între mizerii cea mai mare este cea cu lustru.
- Faptul că navigăm pe același râu face să nu ne deosebim. Ceea ce face, în schimb, să nu ne asemănăm este direcția de înaintare.
- Răul este păianjenul în pânza căruia, pe întuneric, se prinde omul.
- Bătălia răului este pentru fruntea și mâna dreaptă a omului. Răul urăște mâna noastră dreaptă pentru că el o are numai pe stânga și ne urăște și fruntea pentru că trăiește în întuneric.
- Are trecere numai ceea ce trece.
- Nu să trăiesc bine contează, ci să trăiesc binele.
- Traiul este scump când trăirea este ieftină.
- Toamnă – cosași grăbiți trec spre potolite culori.
- Cu fiecare amintire descoperim uitarea.
- Timpul crește cu moartea fiecăruia din noi.
- Toate adâncimile sunt întunecoase, numai aceea a gândirii este luminoasă.
- Moartea nu-i nimic atunci când viața este totul.
- Adevărata vedere este aceea a lucrurilor care nu se văd.
- Vioara cântă numai dacă este iubită.
- Adevărata zidire este aceea cu pietre de forma inimii.
- Nu păsările zboară, ci zborul are forma păsărilor.
- Anii ca anii, clipele contează să nu le pierdem.
- Cine nu cunoaște mărește numărul necunoscuților.
- Ferice de cei ce cad la dreapta luptei.
- Iarnă - ninge pe drumul ce duce grăbit spre moarte.
- Cu fiecare dor crește veșnicia din noi.
- Mai mare decât deșertul este deșertăciunea.
- Cerul și pământul – înălțimea și adâncimea lui Dumnezeu.
- Din foșnet de frunze se face o poezie ori un șarpe.
- Frumosul este partea dinspre inimă a adevărului.

Cosmina COSMA

Eseu despre cuvânt

Pierduți, inconștient de cele mai multe ori, într-un labirint de cuvinte, încercăm să găsim ieșirea din amalgamul de aspecte și conotații, încercăm să medităm la viață și la moarte, la oameni și la lucruri, probând toate cheile pe care le avem la dispoziție: ironia, ludicul, aforismul, disperarea, superficialitatea sau profunzimea. Aceasta demonstrează capacitatea cu adevărat dramatică a omului de a structura sau a destructura un întreg univers de cuvinte. Lungul drum din întinericul labirintului spre lumina salvatoare a cuvântului nu face altceva decât să exprime iluzoria ieșire, pentru că fiecare cuvânt naște interpretări diferite, fiecare cuvânt naște sensuri multiple și atunci „trebuie să punem semne la fiecare pas [...] Să nu te rătăcești înainte”¹.

Este posibil ca această rătăcire în cuvinte să nu fie altceva decât o pierdere în sine, o convertire a concretului în abstract, iar rătăcirea va deveni reîntoarcere (rezultat nefast al drumului prin labirint) prin conștientizarea propriului drum și pentru a da un sens rătăcirii. Ne sustragem sau exprimăm, spunem adevărul sau mințim, ascundem sau devoalăm, totul se face prin cuvânt, cuvânt maltratant sau maltratant, manipulant sau manipulat, și... suntem în labirint.

Cuvântul în sine nu înseamnă nimic, e doar un semn schițat pe un suport care poate fi orice, piatră, hârtie, scoarță de copac. Cel mai mult mă contrariază semnele de pe băncile din parcuri sau de pe copacii crescuți la marginea aleilor mai puțin umblate, le știm cu toții, zâmbim când le vedem sau condamnăm indignați pe cei care nu respectă natura sau distrug bunurile publice. Formula, pentru că seamănă izbitor cu o formulă matematică, este: $X + Y = \text{LOVE}$. Mă întreb de ce acești anonimi folosesc cuvântul din limba engleză, dar nu ezită să-și pună în formulă prenumele. Mă întreb de ce nu folosesc cuvântul în limba română, dragoste sau iubire. Poate acel „love” reduce riscurile, „love” nu implică prea multe responsabilități dar, în același timp, aruncă în derizoriu un sentiment. Chiar cuvântul în sine, semnul, este „ușor”, diafan și efemer, „love” - ca o mângâiere ușoară pe obraz, ca o briză subtilă, care a fost și a trecut. Pe de altă parte, cuvântul iubire este un cuvânt „greu”, este ca o asumare, ca o decizie definitivă, mult mai dificil de îndepărtat, ca o anatema, ca un semn pe viață. De asemenea, cuvântul „dragoste” are o altă încărcătură, devine cu adevărat colosal, ca o stâncă ce poate strivi sufletul fragil al ființei și așa șubrezite de căutarea ieșirii din labirint.

În altă ordine de idei, cuvântul permite dezvoltarea în interiorul lui a unui punct de vedere multiplu,

poate cel care și-a lăsat pentru eternitate (crede el sau ea) gândul scrijelit cu mîgălă sau încrâncenare, chiar este invadat de „lava pătrunsă de lună”². Și cine sunt eu să mă îndoiesc de adevărul celor citite într-o plimbare prin parc?

Ceea ce am încercat să arăt este faptul că prin orice cuvânt spus, auzit sau citit intrăm în labirint, pentru că cuvântul are, dincolo de carapacea grafică, viață interioară, el trăiește și ne cheamă la meditație asupra multitudinii de sensuri și aspecte. În fața cuvântului suntem spectatori dezinhibați, nu avem în față (cam impropriu spus) un obiect rotund și etanș care nu permite accesul, ci chiar suntem invitați înăuntru fără să știm că ne așteaptă labirintul. Drumul prin labirint este presărat cu numeroase capcane, relația dintre lucruri, sentimente și numele lor putându-se rupe, iar ceea ce descoperim poate fi tulburător.

Când ne-am născut am intrat în cuvânt (și în multe alte lucruri care ne plac sau nu), când murim se lasă tăcerea sau... povestea continuă într-o altă dimensiune. Între cele două momente, viață și moarte, se întinde „cuvântul” din care nu ieșim decât atunci când se încheie călătoria. Viață, inițiere, drum, cunoaștere, toate sunt cuvinte și nu „vorbe goale”. Înțeleg acum înțelepciunea acestei expresii, cuvintele primesc sensul pe care noi vrem să-l dăm, dar poate sensul nostru nu coincide cu sensul celui care ascultă, pentru el vorbele sunt golate de sensul cu care, credem noi, că am încărcat cuvântul. Dacă privim cuvântul din această perspectivă, el devine întotdeauna o armă (armă mortală, arcul lui Cupidon etc.), dar încărcătura nu mai depinde foarte mult de cel care lansează proiectilul, ci de cel căruia îi este adresat. Cuvintele pot fi atât de „grele” pe cât vrem noi, dar cuvintele nu ne mai aparțin după ce au fost rostite, nu mai avem aproape niciun control asupra lor și de aici înainte, totul depinde de cel care primește încărcătura. Căutăm mereu cuvântul potrivit, dar care, odată rostit, face doar ce vrea receptorul, pentru că, atunci când vorbim, suntem mereu niște părinți incapabili să-și disciplineze copilul. Astfel, „copilul-cuvânt” ajunge mereu, fără derogări, în grija unor „părinți vitregi” care poate vor face cu totul altceva decât am gândit noi cu „copiii-cuvinte”.

Cred că noi, românii, avem ceva special, prin aceea că privim lumea fără conștiința anihilantă a relativizării axiologice și ontologice, și la fel privim și cuvântul. El, cuvântul, nu ne sperie, vorbim mult, în orice ocazie, emitem judecăți de valoare și asta e ceva bun, în ideea în care îmi dă speranța că ființa umană e încă perfectibilă.

Cuvântul, sau mai bine zis sensul lui, are forța demiurgică de a anula cronologia, de a modifica spațiul și timpul, de a construi și ruina, de a anula mitologii, de a relativiza și absolutiza, de a transforma totul în nimic. Schema comunicării devine astfel o încercare puerilă de a explica inexplicabilul pentru că mesajul depinde doar de capacitatea emițătorului și chiar mai mult, de capacitatea receptorului de a decoda mesajul.

(continuare în pag. 34)

Cuvintele devin examenul pe care îl susținem mereu în încercarea de a deține controlul și de a cuprinde în tipare logice realitatea.

Mă întreb cum ne putem păstra bruma de spirit în acest labirint. Poate tot ele, cuvintele, ne vin în ajutor, fiind percepute ca încurajări ale sinelui și să nu uităm ironia care ne salvează de atâtea ori de la o existență fadă. Îmi dau seama că, în orice situație am fi, cuvintele ne pot trăda, dar ne pot și salva, fiind un fel de graniță între bine și rău, alb și negru, acestea generând totodată o gamă variată de sentimente, de culori vii sau pale care compun viața noastră. Prin urmare, existența este inteligibilă prin cuvânt, deși raționalul are partea lui de irațional, așa cum viața are partea ei rezonabilă și cea absurdă, granița dintre cele două fiind, de cele mai multe ori, de o mobilitate deconcertantă.

Probabil există un talent de a înțelege cuvintele, așa cum unii au talentul de a le pune pe hârtie. Sunt convinsă că nu toți oamenii s-au născut cu acest talent, așa cum nu toți ne-am născut muzicieni, sau pictori, sau scriitori. Am găsit odată, nu mai știu unde, o însemnare: „citit Enigma Otiliei, lectură greoaie și plictisitoare”. Sunt de acord că acest roman nu trebuie să placă tuturor, dar atunci nu ar trebui citit, nici măcar din obligația elementară a elevului de liceu. Viața e oricum scurtă și atunci de ce să citești mestecând nisip câteva sute de pagini pentru ca, în final, să faci publică o constatare atât de tristă?!

Știu că există și „vorbitorii de profesie”, oameni cărora le place să se audă, oameni care au vanitatea să creadă că pot împlânzi cuvintele. De cele mai multe ori, talentul lor de vorbitori este infinit mai mic decât vanitatea despre care v-am spus. Incapacitatea lor de a colabora cu cuvintele, de a accepta supremația cuvântului, vine dintr-o cauză absolut reală: necunoscându-și limitele, aceștia ajung să creadă că nu au nicio limită, că toate cuvintele au creat un univers doar pentru ei și ca urmare, nu mai este loc pentru altceva. Pe un astfel de inocent (acesta este un eufemism) nu-l poți învinui nici măcar de rea credință pentru că reaua credință este însăși natura lor și ca urmare ar însemna să-l învinuim că există, ceea ce este, firește, prea mult. Din păcate, vorbitori absolut netalentați își expun în voie jalnicele rezultate ale iluziei că au împlânzit cuvintele.

A vorbi despre cuvânt folosind cuvinte este ca și cum ai încerca să faci o operație pe creier folosind trusa unui mecanic. S-ar putea ca totul să se dezintegreze, să se transforme în pulbere, dar nu una ordinară, ci pulbere de stele, pentru că „La început a fost Cuvântul și Cuvântul era Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul”³. Mă emoționează și mă sperie atâtea forță! Cuvântul, ca și Dumnezeu, nu este palpabil, nu poate fi văzut ca orice obiect sau ființă concretă, dar această imposibilitate de a vedea nu îi anulează nici puterea și nici slăbiciunile.

¹ Sorescu, Marin, *Leșirea prin cer* - Iona, Editura Eminescu, București, 1984, p.50.

² Blaga, Lucian, *Poezii - Ediții definitive*, Ed. Semne, București, 2007, p.63.

³ Sfântul Ioan

Cosmina COSMA

Între esență și aparență

Nu pot să înțeleg ce s-a întâmplat... Era totul atât de frumos... Mă obsedează amintirea zilelor în care stăteam ore în șir, pur și simplu privind unul în ochii celuilalt. Ore întregi de contemplare... Sau seriile în care ne plimbam sub clar de lună, iar el îmi spunea că mă iubește... E posibil ca totul să fi fost doar o minciună? Să mă fi mințit atât de frumos? Acei ochi atât de sinceri să fi ascuns atâtea perfidie? Nu vreau să mă gândesc la asta... Știu că îmi face rău... Și totuși... Nu pot... Aș vrea să am puterea să-mi întreb soarta de ce m-a amăgit atunci în cimitir! Mi-a zis că el e cel ce avea să-mi fie ursit, deoarece i-am văzut chipul în apă, la fel cum mă văd eu în oglinda aceasta! Mai ții minte cu câtă emoție pregăteam cornul, busuiocul, crucea, tămâia, cuțitul? Și bucuria cu care le-am dus la sfințit? Sau toamna în care rosteam „Visul Maicii Domnului”? Parcă întreaga poveste ar fi fost un balon de săpun ce s-a spart dintr-o dată, fără vreun motiv anume... Totuși, aș vrea să știu de ce! Mă uit la această furnică și îmi dau seama cât de asemănătoare trebuie să fi fost viețile noastre. Mereu am trăit înconjurată de oameni, mereu am făcut ce mi s-a spus, mereu mi-am dus la capăt sarcinile, mereu aceleași lucruri... Am întâlnit în sfârșit ceea ce credeam că este iubirea, iar în zborul nostru nupțial doar eu am fost cea care a rămas fără aripi. Asta să fi fost pedeapsa pentru că am încercat să mă abat de la regulă? O pedeapsă prea crudă pentru această dorință de a evada dintr-o viață monotonă...

Nu mi-a plăcut niciodată etnia în care am fost născută și nu spun asta pentru că naționalitatea din care fac parte e una desconsiderată, ci pur și simplu deoarece simt că locul meu e într-o altă lume, o lume simplă, în care să-i iau mâna și să-i pot simți dragostea fără să fiu nevoită să mă căsătoresc la vârsta la care eu ar trebui să mă bucur încă de copilărie, să-mi pot simți frumusețea și într-o rochie simplă, nu doar în această vestimentație care mă face să arăt ca o paiață, să-mi pot prinde pletele alfel decât în bănuși și să am și eu dreptul de a mirosi o floare fără să par penibilă! Știu că tu mi-ai spune că această lume te poate ademini și prin arta coloristicii, a muzicii, a dansului. Dar asta nu e ceea ce caut eu! Iar tu... Tu ești singurul lucru care mi-a mai rămas de la el... Bunul meu prieten... Păcat că tu ești, nu poți vorbi, pentru că, dacă acest lucru ar fi fost posibil, în mod sigur mi-ai fi oferit o explicație pentru toate acestea. Tu știi ce se ascunde în spatele acestei povești! Sau măcar de mi-ai putea spune niște vorbe care să-mi aline durerea... O, cât aș vrea să înțeleg...

În tot acest timp, bătrânul cal stătea cu un aer supus și asculta discursul dramatic al Andromedei, de parcă ar fi absorbit fiecare cuvânt pe care aceasta îl rostea, de parcă ar fi vrut să îi spună ceva, să facă ceva, să plece undeva, dar nu știa ce, nu știa cum, nu știa unde... Era doar un biet animal și totuși, atât de

(continuare în pag. 35)

important pentru Andromeda... El era singurul căruia putea să-i facă orice fel de confesiune, să-și deschidă larg sufletul în fața lui, singurul care o înțelegea, care o asculta fără să-i zică nimic contradictoriu, făcând-o mereu să creadă că are dreptate. De altfel, așa și era, pentru că Emanuel a dispărut dintr-o dată. Fără niciun fel de explicații, fără un motiv anume, fără să anunțe. A plecat pur și simplu. De fapt, Emanuel avea un motiv pentru toate acestea, motiv pe care bineînțeles că Andromeda nu putea nici măcar să-l intuiască.

- Vroiam să te întreb ce se întâmplă cu tine. De ceva vreme parcă ești o altă persoană.

- Sunt așa confuz...

- Nu înțeleg. Ce vrei să spui?

- Andromeda e țigancă!

- Și?

- Cum și? Ți se pare puțin lucru?

- Da, cu atât mai mult cu cât te numești creștin.

Emanuel, tu nu ar trebui să fii rasist!

- Păi, eu personal nu sunt, dar... Părinții mei sunt de altă părere. În fond, de la ei am aflat asta. Îți mai amintești scena în care ți-am povestit că am fost sechestrat de o ceată de necunoscuți, iar Andromeda mi-a salvat viața, devenind astfel eroul meu?

- Da...?

- Ei bine, nu a fost chiar așa. Mama mi-a zis că acei necunoscuți erau de fapt o ceată de chianari, al cărei șef era chiar tatăl Andromedei.

- Să înțeleg că el a ordonat ca tu să fi sechestrat? Și de ce ar face una ca asta?

- Pentru că m-a confundat cu un laiet. Chianarii așteptau ca în orice moment să se răzbune pe laieți, deoarece, acum câteva generații, o soție chianară a fost trimisă la Judecata țigănească și acuzată pe nedrept. Acest lucru a stârnit răscala întregului grup, însă aceștia nu aveau momentul propice ca să se răzbune. Și asta până am apărut eu.

- Dar mama ta de unde a aflat?

- Nu știu. Nu a vrut să-mi spună. De asemenea, mama susține că aleasa inimii mele nu ar trebui să facă parte din „lume”, amintindu-mi mereu de cuvintele Apostolului Ioan care spune că, în ceea ce-i privește pe creștini, aceștia ar trebui să conștientizeze faptul că „au fost scoși din lume”.

- Lumea... Lumea... Lumea... Cât de mare poate fi acest cuvânt!

- Iarși tu cu interpretările tale filozofice... Poți să fii măcar o dată realist? Aș avea nevoie și de un sfat palpabil!

- Vrei să-ți spun lucrurile într-o manieră realistă? Chiar vrei să auzi asta? Ei bine, o să-ți spun, cu toate că sunt sigur că nu o să-ți placă ce auzi... Privind lucrurile obiectiv, mama ta are perfectă dreptate. Gândește-te puțin, Emanuel! Tu ai tot ce ți-ai putea dori: ai bani, influență, ești tânăr și gândești diferit. În plus, ai ajuns să-l cunoști pe Dumnezeu. Dar ea... Ea e o sărmană țigancă cu păr cleios, împodobit cu bănuți, ca într-o mascaradă, cu fustele ei largi ca niște evantaie împodobite și cu al cărei zâmbet ți-a sucit mințile. Și... Atât! Ești dispus să riști totul pentru nimic?

- Tu nu înțelegi...

- Să înțeleg ce? Că iubești o țigancă ce poate ți-a făcut farmece? Nici chiar Dumnezeului tău nu i-ar plăcea una ca asta. Cu ea ai fi un Luceafăr transformat în Lucifer! Și nu cred că ai conveni să intri benevol într-o asemenea situație. Cere un semn și poate într-o zi îl vei primi...

- Un semn...

Vroia să fie mai aproape de Dumnezeu și nu știa cum. Se simțea vinovat pentru ceea ce a făcut, dar în același timp, nu putea să renunțe la iubirea pentru Andromeda. Cu sufletul plin de răni, sleit de puteri și ochii în lacrimi, îl implora pe Dumnezeu să-i dea un semn. Un semn și atât! S-ar fi supus cu umilință, ducându-și crucea și neîndăznind să creadă mai mult decât că așa a fost să fie. Dar vroia cu tot dinadinsul acel semn. Tot atât de mult precum vroia și Andromeda să afle de ce s-a terminat. Deodată tresări... În tăcerea în care se ruga auzi ceva... Pași... Mai apoi iarși tăcere... Iar în spatele lui, un suspin... Se întoarse...

- Andromeda?! Ce cauți tu într-o biserică?

- Emanuel! Te găsesc aici, în locul în care vin zilnic, de-abia acum? Unde ai fost în tot acest timp?

- În locul în care vii aproape zilnic? Ce vrei să spui?

- Emanuel, de multă vreme eu m-am întors la Dumnezeu... Dar tu...? Pe unde ai fost?

- Osana! Asta e semnul pe care îl așteptam de atâta timp! Întradevăr, aparențele înșeală... Nicăieri... Am atâtea să-ți spun...

Foto : Roland Florin Voinescu

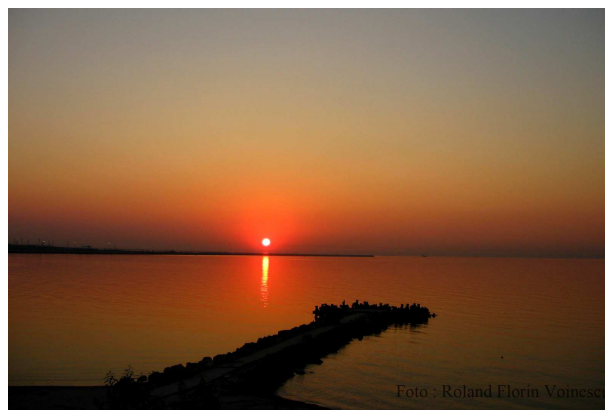

Foto : Roland Florin Voinescu

Mariana EFTIMIE KABBOUT

Septembrie

Mai vine toamna să-mi ascundă iar
Cununile de flori multicolore,
Și-n veșnicia ultimelor ore
Să mă alunge, iarăși, în zadar.

Să mă mai mintă pare c-ar mai vrea,
De parcă timpul tot e pe sfârșite...
Chiar n-ar putea, în multe clipite,
Să vină și pe strada altcuiva?

Septembrie e-aici, ca mai mereu,
Cu struguri copti, gutui și nuci și mere,
Și nu mai tace. Iarăși mi te cere.
Oare și tu ești toamnă, dragul meu?

Dilemă

Nu se mai spune. Poate că n-a fost.
Nu se mai poate ști ce se mai spune,
Nici nu mai e ce-ar fi putut, cu rost,
Să fie printre lucrurile bune.

E un izvor de flăcări fără glas
Ce nu-și mai află loc într-o culoare,
Și de-ar mai fi să fie ce-a rămas,
Sunt eu - pe ringul unde nu se moare.

Cântec

Pe-aici mai trece vina nu știu cui
Și câte-un zvon că ora nu mai plânge,
Când mai zăresc un dor al nimănui
Cum, printre hăuri, zâmbete răsfrânge.

Până aici nu se aude clar
Această neștiută simfonie.
Și mă apasă doar un gând hoinar:
- Vieții îi cânt sau viața-mi cântă mie?

Până când...

Umbrește-mă cu gândul tău, păgâno,
Să nu mai știu nici zei, nici trădători!
Să-mi uit pe-al vremii nimb povestea și o
Nescrisă taină, între sărbători.

Apropie-mă, azi, de niciodată
Și-abia apoi de un acum târziu,
Până va fi de-ajuns o vreme, toată,
Să știu a fi ce n-am știut să fiu.

Umbrește-mă, păgâno, cu răbdare,
Până când viața moarte nu mai are!

Întâmplare

Se întâmplă să mai aud că știi
Din câte cioburi poți reface viața
Și, prea mirat, să mântui dimineața
Cu farmecul regretelor târzii.

Se întâmplă să știu că alergai
Pe-ngândurarea unei păsări triste,
Cu aripi ce păreau să mai existe
În cântecul pe care-l fredonai.

Și când să se întâmple-ai început
A logodi tăceri cu vești bune,
Dar am crezut doar șoapta care spune:
- S-a întâmplat pentru că n-ai știut.

Ei

Se laudau
c-ar fi destul de buni
și se mândreau,
răstălmăcind durerea.

I-am admirat
ca pe frumoși-nebuni,
frumoși creați
pentru-a slăvi puterea.

N-am înțeles
cum de-au crezut că-i tot
născut pentru a lor
zădărnice...

Dar, azi,
mă uit în urmă și socot:
S-au închinat
doar la a lor mândrie.

Nici măcar atât

Cui să vând această șoaptă
Cu ochi dulci ca mura coaptă
Ce-a trecut pe-aici ca mire,
Semănând c-o fericire?

M-a ademenit puțin,
Cu flori, miere și pelin,
Și în ultimul prăpăd
Mi-a cerut, apoi, s-o văd...

Să văd, ce? Să văd o minte
Cum în treacăt mai asfinte?
Sau un vânzător de șoapte,
Ucigând sărut și noapte?

Nu mai vând nimic, degeaba
Întrebați cum mai stă treaba,
Iar ochii ca mura coaptă
N-au fost nici măcar o șoaptă!

Patricia LIDIA

Arta și dilema traducerii

Dacă ești poet din afara lumii anglofone, și reușești să câștigi Premiul Nobel, două lucruri sunt probabile să se întâmple. În primul rând, ascensiunea ta va fi pusă la îndoială de către criticii de ficțiune ai unei mari publicații în limba engleză, iar în al doilea rând, va exista o anumită stare de tensiune și multe dispute și acuze între traducători (dacă există), pe măsură ce editorii încearcă să profite de cele 15 minute libere din fața atenției mass-media.

Acesta este și cazul poetului suedez **Tomas Tranströmer**. Tomas Tranströmer se bucură de un loc aparte în literatura suedeză contemporană, fiind considerat încă de la apariția primului său volum de versuri în 1954 drept unul dintre cei mai importanți poeți ai Suediei. Tranströmer este totodată poetul suedez cel mai cunoscut în străinătate, fiind tradus în mai mult de treizeci de limbi, printre care și limba română („Pagini din cartea nopții” (trad. Dan Shafran, Editura Polirom, 2004) și „Taina cea mare” (trad. Dan Shafran, Editura Polirom, 2005)). Născut pe 15 aprilie 1931 la Stockholm, Tranströmer explorează prin opera sa relația dintre intimitatea personală și lumea care ne înconjoară. Încă din timpul studenției publică prima culegere de versuri – *17 poeme* – la cea mai renumită editură suedeză, Bonnier. În 1966 este recompensat cu premiul *Bellman*, după care primește alte numeroase distincții, printre care premiul *Petrarca* (Germania, 1981) și *Neustadt International Prize* (Statele Unite, 1990). Până în 1990 publică peste zece culegeri de poeme, următorul volum de poezii – *Gondola durere* (1996) – apărând în urma unui atac de apoplexie suferit în 1990. Ultimul volum publicat este o culegere de poeme haiku – *Marea enigmă* –, apărut în 2004.

Împotriva acestuia au formulat însă critici dure, printre alții, Philip Hensher, de la *The Telegraph* (în *Marea Britanie*) și Hephzibah Anderson, de la *Bloomberg News*, ambii sugerând că scriitorii reali - Philip Roth, bunăoară - au fost ocoliți pentru a flata o țară în mare parte locuită de reni melancolici. Motivația dată de juriu pentru acordarea premiului nu a liniștit însă apele: "deoarece, prin intermediul imaginilor sale condensate, translucide, ne înlesnește accesul proaspăt la realitate". Iar atunci când Tranströmer nu a fost pus la îndoială de către criticii de ficțiune, el a fost prins la înghesuială de edituri. Din momentul primirii premiului, în octombrie, trei cărți diferite purtând semnătura lui Tranströmer au fost publicate (sau republicate) în Statele Unite, acestea alăturându-se unor colecții importante aflate deja sub tipar. Deci, puține plângeri, o supraabundență de cărți: destul de tipic.

Dar ceea ce este neobișnuit la povestea lui Tranströmer este interesanta dezbatere asupra versiunilor traducerilor operelor sale în limba engleză ce a avut de fapt loc înainte de câștigarea Nobelului. În acest caz, disputa s-a legat de funcția principală a traducătorului și a avut loc mai ales în Suplimentul literar al revistei *The Times*. Cei mai aprigi dispuțanți au fost Fulton, unul dintre cei mai longevivi traducători ai lui Tranströmer, și **Robin Robertson**, care a descris propriile eforturi drept „imitații”. **Robin Fulton** l-a acuzat pe Robertson (care nu vorbește fluent suedeză) de împrumut din versiunile sale traduceri, inserând porțiuni superflue din creația sa proprie - în esență, crearea de poezii care nu sunt nici traduceri corecte și exacte, dar nici variante interesante. Fulton nu acceptă ideea „actualei mode ciudate prin care o «traducere» este susceptibilă de a fi lăudată în proporție inversă a cunoștințelor lingvistice în limba originală a «traducător»”. Susținătorii lui Robertson au replicat că Fulton a fost doar iritat de faptul că Robertson a fost mai preocupat de spiritul poeziilor decât de obținerea perfectă a fiecărui *kottbulle*.

Pentru a înțelege această dispută, este necesară o scurtă incursiune în poezia în sine. Unul din motivele popularității versurilor lui Tomas Tranströmer este claritatea imaginilor, dinamizată prin surprinzătoare fluctuații de perspectivă. Poetul este totodată un maestru al metaforei, pe care o folosește cu o exactitate și cu o prospețime de neegalat. Tranströmer este și un pasionat pianist, lucru care explică de ce poezia sa este atât de aproape de muzică. Marin Sorescu constata pe bună dreptate că poetul suedez pare a nu lucra cu cuvinte, ci cu note muzicale, cu tonuri și semitonuri pe un portativ de întindere de zăpadă. Pe scurt, Tranströmer scrie într-un limbaj simplu, cu metafore

(continuare în pag. 38)

transparente, limpezi, fără construcții stilistice sofisticate. Un discurs liric liniștit, o „liniște scandinavă”, cum a scris critica, dar care ascunde – se simte lucrul acesta – o tensiune, un dramatism al existenței care îți captează atenția. Acest stil se poate observa la începutul poeziei "Spații deschise și închise" (traducere în limba engleză de Fulton):

*A man feels the world with his work like a glove.
He rests for a while at midday having laid aside
the gloves on the shelf.
They suddenly grow, spread,
and black out the whole house from inside.*

*Un om simte lumea cu activitatea sa ca o mânășă.
El se odihnește puțin la amiază punând deoparte mă-
nușile pe raft.
Acestea brusc cresc, iau amploare, și înnegresc
întreaga casa dinspre interior.*

Prima comparație este destul de surprinzătoare – activitatea omului este o mânășă? Cu care simțim lumea? În continuare însă se poate observa cât de repede extinde metafora spre teritorii și mai necunoscute, mânășa se extinde de la refugiul casei (care este implicit de sinele intim) pentru a ascunde tot ceea ce știm și suntem. Poemul devine o meditație asupra a ceea ce constituie închisoarea, ceea ce ar putea fi o eliberare ("Amnistie", "șoapta aleargă prin iarbă") și că acestea ar putea sta mai aproape una de cealaltă mai mult decât am putea să ne dăm seama. Se termină prin:

*Further north you can see from a summit the
endless blue carpet of pine forest
where the cloud shadows
are standing still.
No, are flying.*

*Mai la nord se poate vedea de pe o culme
covorul albastru nesfârșit al pădurii de pin
unde umbrele norilor
sunt în nemișcare.
Nu, zboară.*

Norii apar în nemișcare, dar sunt de fapt în zbor – la fel cum viețile noastre se mișcă, sau mai degrabă nu reușesc să se miște, în moduri în care doar vag înțelegem. Spațiile deschise pot deveni închise, dar opusul este adevărat, de asemenea.

Poeziile sale sunt genul de scriere care se pretează bine traducerii, cel puțin teoretic. Cu cât un poem pare mai clar, mai direct – cu cât se bazează mai puțin pe formă, dicție sau sintaxă extremă – cu atât mai mult presupunem că până și un traducător fără cunoștințe profunde ale limbii originale va fi capabil să reproducă într-un mod rezonabil sentimental pe care îl transmite poemul în varianta originală. Ceea ce însă pare extrem de simplu, e de fapt foarte complicat. Este imposibil de preconizat cam ce procent din varianta poemelor traduse de Fulton a fost preluată de Robertson pentru pregătirea traducerii sale a volumului **The Deleted World**, dar având minime cunoștințe de limba suedeză, nu e deloc greu de remarcat cât de mult deviază de la varianta originală a poemelor. Modificările îl dezambiguizează pe Tranströmer și îl fac, printre altele, mai "poetic", după cum se poate

observa în începutul poemului "Autumnal Archipelago (Storm)", ("Arhipelag autumnal (Furtuna)"), care în traducerea lui Robertson este:

*Suddenly the walker comes upon the
ancient oak: a huge
rooted elk whose hardwood antlers, wide
as this horizon, guard the stone-green
walls of the sea.*

*Călătorul dă pe neașteptate peste
bătrânul stejar: un gigant
elan înrădăcinat ale cărui coarne lemnoase, largi
precum orizontul, veghează asupra pereților verzi
ca piatra ai mării.*

Iar în traducerea mai literară a lui Fulton:

*Here the walker suddenly meets the giant
oak tree, like a petrified elk whose crown is
furlongs wide before the September ocean's
murky green fortress.*

*Aici călătorul se întâlnește pe neașteptate cu
bătrânul stejar gigant,
asemenea unui elan împietrit al cărui coroană
se întinde în fața fortăreței verde închis
a oceanului de septembrie.*

Traducerea **Sandei Tomescu Baci** (Re-vista Steaua, anul LXII, nr.10 -11 (756 -757), octombrie-noiembrie 2011) sună astfel:

*Călătorul dă pe neașteptate peste bătrânul
stejar gigant asemenea unui elan împietrit cu
coroana sa imensă în fața fortăreței verde închis
a oceanului de septembrie.*

Robertson renunță la forma safică a strofelor poemului, ceea ce pare rezonabil, ținând cont că vorbim despre o traducere, însă transformă, de asemenea, dubla metaforă delicios de bizară a pasajul (un stejar este ca un elan transformat în piatră) într-o formulare mai puțin discordantă. În mod similar, în "Din martie 1979" Robertson traduce versul "Det vilda har inga ord" în "Pustiul nu are cuvinte" ("Wilderness has no words") când o versiune mai precisă ar fi "Sălbăticia nu are cuvinte" ("The wild has no words") (Fulton spune: "neîmblânzitul..."). "Pustiul" se referă la o mulțime de copaci, "sălbăticia" este cu totul un alt lucru. Dar poate cea mai slabă ajustare a versurilor este în "Sunând acasă" ("Calling Home"):

*Our phonecall spilled out into the dark
and glittered between the countryside
and the town
like the mess of a knife-fight.*

*Apelul nostru telefonic se revarsă în întuneric
și strălucește între sat
și oraș
ca și mizeria unei lupte cu cuțite.*

În varianta originală a poemului nu este menționată nici un fel de luptă, apelantul lui Tranströmer "a adormit cu greu" după telefonatul acasă, dar cauza acestei neliniști nu este menționată. Încă o dată, poemul pare simplificat.

(continuare în pag. 39)

Ionuț CARAGEA

Gânduri despre poeți și poezie

Este de ajuns? În unele sensuri, cu siguranță - am citit poezie pentru divertisment, dar nu cu valoare nutritivă din punct de vedere cultural. Dar a traduce un poem este ca și crearea unui cover după o melodie. Putem savura libertățile pe care autorul și le ia pentru a da o nouă formă și înțelegere textului și melodiei, sau le putem refuza cu desăvârșire. E simplu. Un poet a câștigat Nobelul. Se fac valuri, sunt controverse. Casele de pariuri Nobel au căzut. Poezia nu se vinde, poezia nu se citește, poezia nu e importantă. Oare se poate trăi foarte bine fără poezie? Nu se poate, sigur că nu se poate. Poezia e doar una dintre multele forme de expresie artistice de a fi în lume, de a gândi lumea și pe sine, înăuntrul ei. Tranströmer, oricât de popular printre cititorii și criticii suedezi, rămâne în mare măsură necunoscut pentru diletanții non-suedezi, dornici să savureze noi opere ale proaspătului laureat al Premiului Nobel. În acest caz, chiar și o imitație sinceră nu este cea mai de bună formă de flatare.

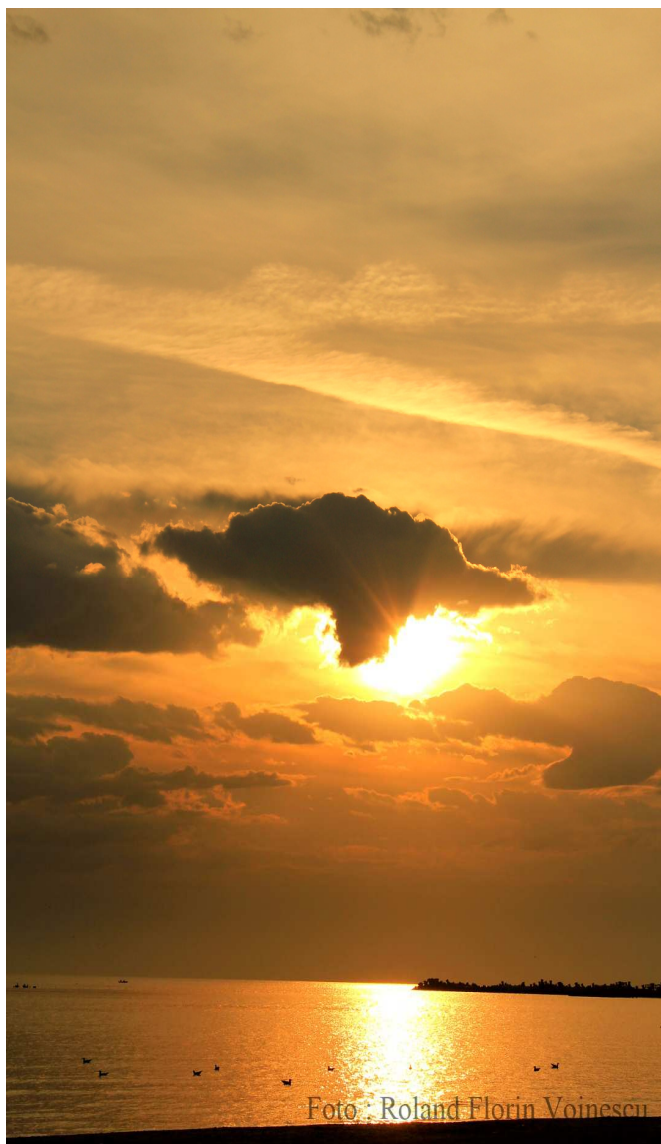

Foto: Roland Florin Voinescu

Poezia este un spațiu în care orice adevăr poate fi utopie și orice utopie poate deveni adevăr și realitate. Poezia poate fi un paralelism utopic, un paradis al neîmplinirilor împlinite utopic, într-un timp din afara timpului. Totuși, în această lume iluzorie, sentimentul este autentic și înălțat la cote extreme. Poezia este un sentiment nemuritor prin hiperbolizare.

Unii ar spune că totul este o minciună creată frumos pentru a impresiona. Poate, dar această minciună ne face să privim lumea cu alți ochi, ne face să acordăm atenție mai multă frumuseții și sentimentelor trecute, adeseori, cu vederea. Și dacă din exagerarea unui poet, cititorul păstrează măcar o doză infimă de frumusețe, utopia își are rostul, utopia poate deveni adevăr și realitate, iar banala afirmație a unui suferind din dragoste poate deveni o legendă. Iar legende nu mor niciodată.

Nu încercați să înțelegeți mintea unui poet, vă veți pierde în nori, curcubeie sau abisuri. Nu judecați poetul, pentru că în afirmațiile sale se regăsesc toate oglinzirile acestei lumi. Nu-l judecați pentru alegerile sale, pentru că ele sunt traume necesare pentru a fi liric și desăvârșit. Poetul folosește empatia ca pansament pentru răni, dar folosește cuvântul și ca instrument al torturii pentru cei care au uitat să fie oameni. Poetul este un exemplu al eșecului reinventat în artă, dar și un exemplu al zborului frânt din prea multă iubire cu aripi de plumb sau de ceară.

Ce a zis poetul azi și ce zice mâine nu este întotdeauna aceeași față a adevărului. Adevărul este o însumare de contradicții care descind din realitatea acestei lumi. Adevărul unui poet este refuzul de a privi mereu lumea cu aceiași ochi, din același unghi îngust al minții. Poetul este un magician al cuvântului și un creator de libertăți personale pentru fiecare individ, mai puțin pentru sine însuși. Poetul nu trebuie să dea explicații, nu trebuie să demonstreze nimic, el este pur și simplu însumarea tuturor explicațiilor așezate pe rânduri, cursiv sau intermitent.

Poetul este copil și adult în aceeași inimă. Caută dragoste, compasiune, iertare, dar poate fi și răzbunător ca un prunc căruia i-a fost furată jucăria. Jucăria lui este propria lui viață, pe care o remodelează constant cu dibăcia și imaginația unui creator. Jucăria lui este lumea pe care o face mai frumoasă. Jucăria lui este o muză cu aripi de înger sau o păpușă pe care o contorsionează și îi rupe mâinile.

Nu-i cereți poetului să scrie la comandă, să aibă revelații spontane sau să vă explice ce a simțit el cândva. Experiențele sunt irepetabile, explicațiile sunt irelevante și anoste. Este de ajuns să-l citiți pe poet și să rămâneți în suflet cu sentimentul acela al îndrăgostitului veșnic, al nemuritorului prin cuvânt.

Menuț MAXIMINIAN

Calea Pâinii

Pe muntele vremurilor, în satul de dincolo,
Departa, în inima codrului,
Femeia își curăță casa.

Prin colbul fierbinte,
Gătată de sărbătoare,
Cu năframa de foc și cămașa de lapte,
Este timp de patru ceasuri
Pe calea Pâinii.

Cu desagii pe spatele încovoiat,
Coboară la cooperativă.
E Ziua pâinii, Sfânta Sâmbătă,
Iar Dumnezeu se vede în aluat.

Apoi, cu șapte pite, una pentru fiecare zi,
la drumul întoarcerii,
Tot pe munți, și pe munți,
Unde dacii sunt liberi.

Un loc

Drum de o rugăciune
Până la calea strămoșilor.
Acolo sălbăticiunea este împlânzită
Și greșelile iertate.

Pe obraji rumeni se vede tihna raiului.
În satul cocoțat printre nori
Se aude liniștea.

Stăpânul râde liniștit.
În munte stă Lumina,
Iar în brazdă sfințenia.

Poiana Omului e plină de cântec.
Șerpuind printre țarcuri imense și căpițe de fân,
Ajungi la Casa Sufletului.

Rânduiești

Eram credincios
Ca fluturii,
Ca marea,
Ca florile din grădina îngerilor.

Pe cărarea de la moară,
Cu sacul de uim în spate,
Apare credința.

Dumnezeu salută lutul,
Iar norul negru,
Retras pe ritm de fulgere,
Îl arată cu Evangheliile la inimă.

El dă putere albinei
Să facă floarea miere,

Prunii-prune, merii-mere,
Rânduind toate.

Pe drumul de pe coastă,
Lelea Marta așteaptă Învierea.

În zbor

Credința zboară
Dincolo de munți și de ape,
De cer și de pământ.

Copilul vesel se roagă mai ușor.
El este lângă înger zi și noapte.
Clopotul anunță peste sat slujba,
Biserica mică devine mare.
Îmbrăcată în flori,
Cu un covor de trestie pe jos,
Își așteaptă mirele.

Prin văzduh și pe ape
Plutește ruga,
Ploaia spală nedreptatea,
Întru așteptarea miracolului.

Îngerul i-a interzis să vorbească.
De acum, din mormântul de sub ierburi,
Se vor auzi doar suflări de rugă
Până la a doua venire.

Mască

Moartea rânjește prin sticla fumurie.
Își așteaptă prada.
Râde, apoi plânge,
Iar sufletul e acum fluture.

Dealul a venit la vale cu pădure cu tot.
Drumul a fost acoperit.
Altă viață nu mai poate fi aici.

Moartea își schimbă chipul, ca o salamandă.
E peste tot, albă sau galbenă, neagră sau sură.
Sub pat sau pe tavan, în oale sau în sobă.
Vine din aer, din apă, din pământ, din foc.
Își arată dinții. Iar cei dragi îi cad pradă.
Până la a doua venire mai e cale...

Gară

Dumnezeu se rătăcește
Pe cărarea necosită a sufletului.
Creația Lui
S-a revoltat.

Lacrimile de sfânt
Sunt mai dureroase.
În inima mea e o gară
Ce așteaptă trenul judecății.

Preacuratul mă iubește
Mai mult decât mă iubesc eu.
Citesc cu ochii sufletului...
Viața începe Dincolo.

(din volumul în pregătire **Noduri în haos**)

Suzana SULIMAN

Destin

**În amintirea poetului Alexandru BOGHIU,
n. 24.01.1947 - d. 11.05.1976**

Când mi-a povestit ce-i ghicise o colegă, încă se mai amuza: "auzi, tu, că nu apuc 30 de ani! Păi, cum așa, i-am spus, că acum am 25!".

Și, într-adevăr, când a murit avea doar 29 de ani și 4 luni. Fusese un student eminent pentru care profesorii Universității de Drept din Iași aveau toată admirația. Își făcea meseria de procuror cu cinste și demnitate, așa cum fusese crescut și educat într-o familie onorabilă din satul cu nume de constelație, Ursa. Numai că la un moment dat a deranjat mafia comunistă, răspândită peste tot și atunci precum o caracatiță. Pentru a închide unele dosare periculoase au "aranjat" un accident de mașină, accident în care poetul a murit pe loc. Un copil de numai 2 ani și jumătate își mai chema pe atunci tatăl în zadar.

De câte ori îmi citea vreo poezie, sesizam în ochii lui o tristețe, o lacrimă oprită undeva în suflet, dar nu puteam pe atunci să gândesc la nimic rău. După ce s-a întâmplat ce s-a întâmplat, m-am cutremurat descoperind aproape în toate poeziile sale presentimentul morții. Poate de ceea a lăsat *"la marginea dimineții o taină"* (Lacrima greșelii).

Știa bine: *"că nu-i nicio greșeală uitarea"* și *"că anii au o numărătoare secretă"*.

"Generozitatea specifică spiritelor mari merge până acolo, încât poetul încearcă să-i ierte chiar și pe cei care îi suprimă cântecul, viața: "Inima mea, cristal ascuns / Nu purta dușmănie semenilor mei / care te-au ucis de mai multe ori / într-o singură zi".

De ce această serafică îndurare? Pentru că e încredințat poetul: "există o zi în care oamenii / se judecă singuri", o zi în care "mai poți fi / ție însuși tăcere" (Nicolae Gr. Mărășanu, din prefață la volumul **"Singurătăți crepusculare"**, editura Eminescu, 1982).

Venise cumva *"într-o primăvară / În muguriseam de-a binelea, / Și-au venit / Florile / Să se deschidă în mine / Cu durute tăceri / Pentru nașterea fructelor mele"*, poetul știa însă că *"nașterea mea dintru-nceput / S-a hrănit cu lumina"* (Și nu știu cine poartă vreo vină), și că *"morții mușcă din amintiri"*, iar *"chipul meu - pereche cu pământul"* (Mit).

Și totuși, permanent preocupat era poetul în căutarea singular a infinitului: *"Undeva / Trebuie să fii / Nemărginire! Zorii / Suie-n văzduhul / Inimii mele / Veșnicia".* Și *"E firesc să îngenunchez cu tine / Și să aștept, stelele să adoarmă / Tâmpla rezemată-n rugăciune / Din otrăvuri amintiri să soarbă? / Rare-ntoarceri pline de uitare / Mai pot oare astăzi să te cheme?"* (E firesc).

Alexandru BOGHIU

Nu știu cine poartă vreo vină

Îngrozită nașterea mea
Se rostește în plâns de fecioară,
După atâta goană prin lume,
Tălpile-i sângere,
Îngerii plâng,
De pustiu nu se mai strigă pe nume,
Și nu știu cine poartă vreo vină
Că nașterea mea dintru-nceput
S-a hrănit cu lumină.

Lacrima greșelii

Ascult de o veșnicie visul mamei
frânt la jumătatea nașterii -
Cum mi se prelinge în suflet,
ca un blestem;
Vraja stelelor și setea înălțimilor cum tresar
în țipătul inimii mele
Ca o nalucă de umbre peste cărările
copilăriei
În palma pământului - talger de țărână,
lacrimă a greșelii,
Eu am rămas la marginea dimineții
o taină.

Inima

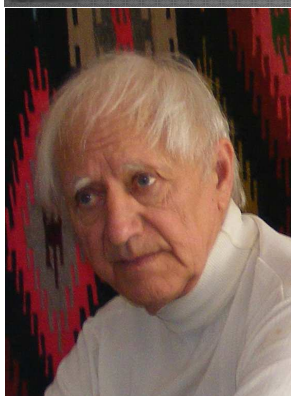
Nu purta dușmănie semenilor mei,
Inima mea, cristal ascuns,
Scânteie desprinsă din iureș de stele,
Arc de triumf pentru cei care mor,
Săgeată otrăvită pentru semănătorii urgiei -
Și flacăra vie pentru iubirea curată.

Inima mea, cristal ascuns,
Nu purta dușmănie semenilor mei
Care te-au ucis de mai multe ori într-o singură zi;
Lasă-i pe ei să-ți culeaga prinosul,
Iar valurile aspru să-i bântuie la mal.

Ai uitat, am uitat

E mare iubirea mea pentru tine!
Într-o zi,
La un ceas de liniște ți-am căutat pașii
Pe țărâmul cu umbre pustii
Dar am uitat să te strig ,
Ai uitat să revii...

Vasile POPOVICI

Îngerii urcă la cer

„Orice s-ar spune, în șirul de secole, de la poeți poți și ți-e îngăduit să aștepți impulsurile în stare să reazeze omul în inima universului, să-l abstragă pentru o clipă din aventura sa distrugătoare, să-i aducă aminte că există pentru orice durere și orice bucurie din afară un loc care se poate desăvârși la infinit, un loc al hotărârii și al ecoului” (André Breton).

Un loc al hotărârii l-a dobândit prin talent și trudă asiduă, poeta **Maria Ileana Belean** căreia i se poate încredința atestat de consacrare pe arealul literaturii române contemporane. Dacă nu e imposibil, atunci e anevoioasă această escaladare spre vârf de Ciomolungma, nu oricui accesibilă. Asemenea alpinistului, e nevoie de cutezanță, de mult „antrenament”, de motivație, dar înainte de toate de darul dat în datumul tău: îl ai, ori nu-l ai; dacă-l ai, atunci, străduiește-te să îl folosești spre un țel, un scop, un sens, căci: „orice om cuminte face ceva în vederea a ceva, și acest ceva este o limită, căci scopul este un hotar. Atunci, dacă există un astfel de scop ultim, este exclus un proces de devenire la infinit, iar dacă nu există un asemenea scop, nu va mai exista cauza finală” (Aristotel, - Metafizica, Editura Academiei R.S.R., București, 1965, pag. 97).

Poeta Maria Ileana Belean își deschide volumul cu poemul „Îngerii urcă la cer”, poem de titlu; nu pot apermite motivația care a îndemnat-o să-și numească poemul, așa, bănuind doar o substanțială încărcătură conotațională și o simbolică aparte, până la sublimul eului, greu de ajuns și intuit.

Cititorului grăbit ori neavizat ori puțin elevat, îi poate scăpa nuanța, simbolul, conotația, ideea, esența, lecturând cu oarece neglijență pe care nici el însuși nu și-o bănuie că ar sălășlui în el.

De teama unui fiasco ingrat, nu m-aș încumeta la a-mi face părere.

Și totuși, calitatea mea de fidel cititor al poetei, mă-ndeamnă la reflecție.

Îngerii urcă la cer pentru că acolo e locul lor, nu printre pământeni care au adunat în ei tot răul universal, printre oameni care se hăituesc între ei, se auto-devorează precum furnica bulldog și se plâng apoi de durere, întristare și suspin, - cum ar zice sacerdotu', - dom' popa.

De acolo, ei ne veghează și ne zâmbesc. Dacă vor; dacă pot, dacă au cui, dacă au pentru ce și cine.

Primul cuvânt din prima poezie a volumului este „singurătatea”. Dacă n-aș fi citit în prealabil cartea, s-ar isca în mentalul meu, nu o întrebare, ci o precipitare de

a evalua eronat acel ceva din citatul de mai sus al lui Aristotel.

Volumul, odată început, te duci cu lectura până la capăt; ajungând la capăt, simți nevoia de a continua cu volumul al II-lea pe care, neavându-l, mai citești încă o dată, iar oricine știe că o lectură reluată, adaugă noi frumuseți, redescoperind ce nu ai reușit din prima.

Și mai descoperim o poetă autentică ce scrie bine, o poetă care încearcă consacrarea, a cărei operă să se înscrie în circuitul de valori, în axiologia artei.

Volumul de poezii „Îngerii urcă la cer”, - lăsați-mi părerea neștirbită - este un manual lirico-epico-erotic-filozofic, acceptând păreri pertinente ale distinșilor cititori ce vor foileta, motivați de actul culturii de care neamul nostru are atâta nevoie, ca de aer, apă, foc, pământ, - greul numind elementele - apeyron.

Primul tristih al poemului mi-a fost ca primele fire desfășurate de pe suveica Penelopei, încercând să-și țese pânza.

Al doilea trisih începe cu „azi”; un azi perpetuu, un azi care vine din viitor, aducând cu el mistere pe care le vom, ori nu, descifra, care vine ca un oracol al sibilinelor, neputincioși a ne împotrivi, ca un joc al stereotipiilor, în care inefabilul, inexorabilul se va produce, ca o sentință divină, irevocabilă și fără drept la recurs: „zilele ascund // la pieptul rănit // cununa de spini // a mai trecut o noapte // de atâta alb // îngerii urcă la cer”.

Într-o lume bezmetică care simte zvonul de apocalipsă, îngerii trebuie să urce, iar noi vom coborî în dedesubturi, de unde vom da ori primi un telefon cu „număr de interior” - cum spunea regretatul Adrian Păunescu.

Poeta abordează responsabil, marile probleme ontologice la care nu vom primi vreodată, în viața asta, răspunsuri la întrebările pe care și le pune poeta, cu obsesie până la obstinație.

Poeta iubește viața până la sublim, până la propria-i risipire în eul ei, înainte de toate, fiind o extrovertită: „dragostea // ar trebui să fie sculptată sub pleoape // pentru a nu fi oarbă”. Iată o imagine poetică ce nu ar fi putut închipuită în mentalul meu!

Verbul „a fi” revine ca un leitmotiv într-o confesiune de credință: „există iubire // în dimineți evadate din noapte // în lumina care deschide ușa spre firul de iarbă”.

(continuare în pag. 54)

Denisa LEPĂDATU

Magia Crăciunului

S-a înserat atât de repede și eu abia am apucat să-mi împodobesc bradul. Am scos din cutii globulețele, unul câte unul. Le-am strâns cu drag în palme și le-am povestit cât de mult am așteptat să le revăd. Ele, drăguțele, îmi zâmbeau fericite. Cu beteală strălucitoare mi-am îmbrăcat iubitul meu brăduț și acum îl privesc mulțumită.

Toată camera e inundată de lumina instalației. Inima mea cânta de fericire! Afară se aude vântul. Alerg la fereastră și o deschid să-i arăt și lui minunea din camera mea. Simt că răsuflarea mi se oprește brusc. Preocupată cu brăduțul, nu am observat că afară începuse să ningă. Fulgi catifelați alunecau pe genele și pe obraji mei. Cât de minunat era! Tot anul visasem la clipele acestea!

Întind palmele și privesc steluțele de zăpadă ce se topesc încet, încet, lăsând picăturile să se scurgă printre degetele mele. O singură dorință mai aveam: să vină moșul ca și în anii trecuți. Știam că era timpul să mă culc, dar eram atât de neliniștită încât credeam că n-aș putea dormi.

În cameră s-a făcut răcoare. Închid geamul și mă furizez sub plapumă, nu înainte de a mai îmbrățișa o dată brăduțul meu drag.

Îmi promit să nu adorm. Acum sunt mare și pot rezista. Vreau să-i vorbesc... și vreau să știe că m-am ținut de cuvânt. Am fost ascultătoare, am luat numai note bune la școală și mi-am ajutat părinții. Nu pot să mă abțin și mă mai duc o dată la fereastră. Oare a ajuns pe strada mea Moș Crăciun, sau abia acum pornește la drum? Offff! Ce greu e să aștept! Zăpada albă a îmbrăcat deja copacii, mașinile și trotuarele cu haine de sărbătoare. Deodată, o lumină strălucitoare se zărește departe, departe. Se apropie atât de repede! Vine direct la fereastră mea. Începe să-mi fie un pic teamă, respirația mea aproape că se oprește și sar repede la loc în pat. Trag cu ochiul printr-un loc unde plapuma nu e lipită de pat. La fereastră mea se afla chiar el! Uite-! Zâmbește și bate ușor în geam. Îmi face semn să mă apropiu, asta însemnând că m-a văzut. Mă ridic încet și pășesc spre fereastră. O deschid încet și îl privesc în ochi.

-Bună, draga moșului! spune el și mă mângâie pe creștet. Am primit scrisoarea ta și să știi că sunt foarte mândru de tine. Ești un copil cuminte și silitor. Am venit să-ți aduc un cadou. Am pentru tine și un sfat: să fii mereu așa cum ești acum!

Renii nechează, semn că se pregătesc să plece. Moșul îmi întinde un cadou și mă strânge în brațe. Prind curaj și-i spun:

-Așteaptă un pic, Moș Crăciun, să le dau renilor puțină apă, cred că le este sete!...

Alerg repede la bucătărie, umplu un castrol cu apă, dar când mă întorc nu mai găsesc decât cadoul meu, așezat pe pervazul ferestrei împreună cu un bilețel în care scria: "Draga mea, în seara asta toți copiii așteaptă cu nerăbdare să ajung la ei. De aceea nu pot să mai întârzi. Te îmbrățișez, Moș Crăciun".

Lacrimile se preling pe obraji mei. Nu îmi dau seama dacă de bucurie că l-am văzut pe moșul cel drag sau de tristețe că n-am apucat să-i mulțumesc. Iau cadoul, închid fereastra și privesc afară.

Oriunde ai fi, moșule, până la anul care vine te voi păstra în inima mea!

Fulgii de nea îmi zâmbesc și zboară veseli în aer. E atâtă fericire în sufletul meu, încât încep să dansez de bucurie. Brăduțul e singurul meu martor, doar el știe taina mea: acesta e secretul nostru, nu-i așa? Îi șoptesc și îl îmbrățișez. Dansez, dansez, dansez, totul se învâрте cu mine! Crăciunul meu e magic!

Spectacol în ograda bunicii

Sssst! Liniște! Începe spectacolul.

Enric și Petruț s-au hotărât să facă un spectacol, împreună cu toate viețuitoarele din curtea bunicii. Sunt invitată și eu să iau loc pe o băncuță, de unde pot să privesc totul. În fața mea apar găinile cu pene frumos colorate și cocoșul Gagu. Acesta din urmă le dă tonul și, vesele, găinile încep să cânte. Gagu dirijează cu atenție.

Melodia îmi pare cunoscută, dar nu contează. Când termină, aplaud și privesc uimită în continuare. Nu-mi vine să cred, nu apuc să-mi revin, că pe prispă pășesc oița Bee și berbecul Sore care fac un număr de circ. Bee se urcă pe spatele lui Sore și încep să alerge dintr-o parte în alta. Apoi, rața Emi prezintă un număr de magie: dârzul găscan intră într-o cutie colorată, iar Emi taie cutia cu fierăstrăul bunicului. O minune face ca găscanul să nu pățească nimic.

Deodată, cinci pui de găină cu joben și baston încep să danseze. Unul dintre ei cântă fericit melodia mea preferată. După ce termină, trei pisoi și un câțel încep să se plimbe cu bicicleta fratelui meu de când avea patru anișori. Ce amuzanți sunt!

Apoi mînzul Lola se așază pe un scăunel și începe să picteze. E foarte ingenios! La urmă îmi arată capodopera sa: un trandafir albastru ca cerul. Îl aplaud și pe el, fericită. Vițelul Bulinuță își face apariția pe scenă. Se plimbă cu rolele mele în timp ce face jonglerii și ne face cu ochiul. În fine, motanul Edi, îmbrăcat în costum de baie înnoată într-o piscină improvizată. Tot spectacolul a fost magnific!

(Elevă în clasa a IV-a, Școala "Mihail Sadoveanu", Galați)

Elena NETCU

BUCURIA DE A TRĂI ÎN PREZENT (impresii de lectură)

După ce ne-a binedispus cu „fabule și fabulații”, după ce și-a ascuțit condeiul pentru a ne amuza cu „parodii alternative”, Tănase Carașca vine cu o nouă carte cu un titlu incitant „**Reflecții**”, neobișnuit pentru stilul care l-a impus ca scriitor. O carte care-l situează pe autor într-o ipostază inedită, nostalgică, lirică, sentimentală, toate rostite cu mare sinceritate și simțire. Scriitorul lasă impresia că spune tot, că nu mai e timpul să ascundă ceea ce a trăit de-a lungul vieții.

Tănase Carașca ne dezvăluie, cu alte cuvinte, ascunzișurile lui sufletești într-o varietate de idei poetice care s-au lăsat așteptate atâta vreme, dar care au mai mult miez, tocmai pentru starea lor latentă. Poate că abia acum a venit momentul să-și ceară dreptul de rostire.

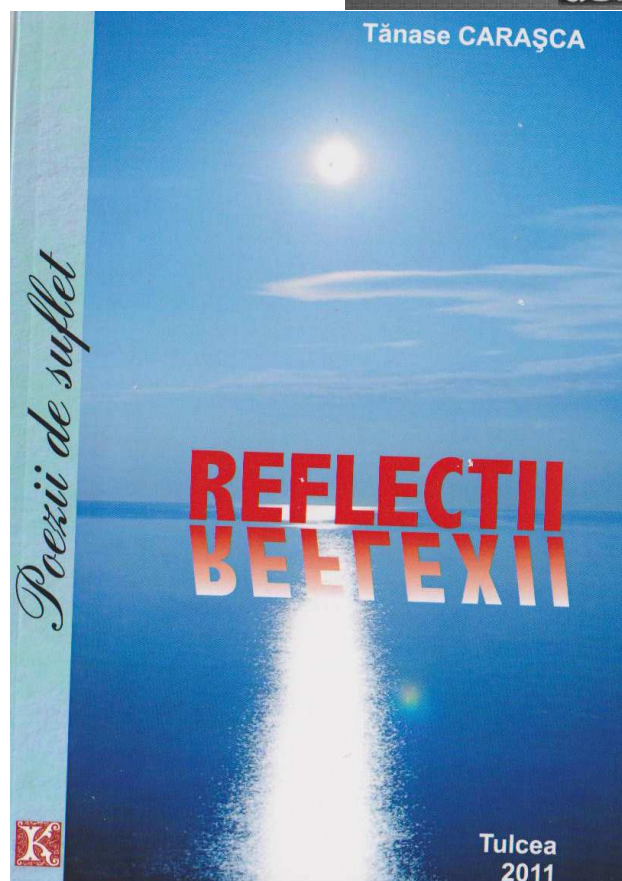
Cuprinsul tematic al cărții este dens și se deschide ca un evantai: evenimente sufletești, bucurii, tristeți, natura - generatoare de încântare -, trecerea timpului, ecouri ale prezentului surprins dintr-un unghi ironic, uneori sarcastic, anotimpurile, întâlnirea iubirii, evenimente religioase... Surprinzător este faptul că descoperim texte lirice de factură modernă, adevărate flach-uri, unele de mare profunzime, scrise în vers alb, ce amintesc de discursul liric sorescian. Aș spune că volumul **Reflecții** are o structură caleidoscopică întrucât, există o paletă largă de registre stilistice. Întâlnim poezii de factură clasică având ca punct de referință autori canonici. Astfel citim poezii descriptive după modelul lui Vasile Alecsandri, texte lirice cu ecouri din Ion Pillat prin preferința pentru aromele toamnei, pentru peisajul local, reminiscențe din Minulescu prin muzicalitatea versurilor, unele sunt cantabile, putând fi cu succes texte muzicale.

Mărturisesc că am citit cartea cu plăcere, cu bucuria de a descoperi o altă ipostază a unui poet despre care se știe că practică o scriitură plină de umor, luând în răspăr diferite aspecte ale realității, observând cu finețe și inteligență ceea ce scapă omului comun. Autorul surprinde aproape totul, știe să îmbrace realitatea în haina alegorică a fabulei sau a parodiei. În noua carte subintitulată **Poezii de suflet**, poetul își dezvăluie cu sinceritate trăirile sale, împlinirile și dezamăgirile, uneori luând chiar atitudine civică.

Tănase Carașca nu inventează o altă lume, nu imaginează spații, nu evadează din cotidian, ci dimpotrivă se situează în realitatea imediată, o lume cu un animat grad de poeticitate. Ca un amfitrion se confesează, ne dezvăluie gânduri, sentimente, pune întrebări, se miră, se revoltă, acuză, arată cu degetul, dă sentințe, este adică pregătit să ne comunice orice și despre tot ce vede, aude, simte.

Privirea lui scrutează depărtările dintre Dunăre și Mare, din vârf de munte „*până-n fund de mare*” ca-ntr-o „*oglină circulară*”, „*de la Tisa până la Nistru*” și de acolo „*Steaua larg să-l lumineze fără paravan sau stor / Ca să pască miorița iarba clipelor de dor*” încheie foarte frumos finalul poeziei „**Reflecții**” cu care se deschide cartea.

În unele texte resimțim tonul nostalgic adunându-și „*faptele bune și rele*”, atât cât au fost într-o viață, hotărât să le arate lumii așa cum sunt, asumându-le: „*Am să le-nșir pe toate pe o ață / Și-am să le las șirag spre*

veșnicie” (Nu am să uit). Alteori, cu o luciditate dezarmantă, poetul face bilanțul propriei vieți și dă sentința: „*Cu ce rămâi după o viață? / Cu-o cruce-nsemn pe-un spațiu mic, / Loc de lumină și verdeață / Cu tine nu mai iei nimic*” (Moștenire).

Și ca să rămânem în același registru, poetul se erijează în moralizator, exprimându-și dezamăgirea pentru zbatările inutile ale omului prins în plasa unei realități în care răutatea face și desface. El pune întrebări retorice cu privire la nimicnicia sufletului: „*Plângând cu-amar și milă mă uit la omul care / Și-întors în strâmbătate fața spre întuneric... / Îi e bolnav și duhul și trupu-i e nemernic...*” și atunci se întreabă, „*Ce faci când adoratul de câine mușcă mana / Care i-a dat mâncare, ades l-a mângâiat?*”

Cu toate acestea, poetul crede în schimbare, își păstrează tonul optimist așa cum îi este temperamentul și bine ar fi ca poezia să dea soluții pentru a ridica ființa umană „*pe trepte de lumină*”. De aceea el încheie poezia „**Mai este încă vreme**”: „*Fii bun, fii blând, fii tandru cu cel de lângă tine, / Arată-i calea dreaptă, îndreaptă-l dacă poți / Scoate-l din întuneric, arată-i ce e bine / Că Dumnezeu ne-a dat același drept la toți*”. Bine ar fi să fie așa, doar poeții mai cred cu mărinimie în frumos și adevăr.

O altă temă care ocupă mult spațiu în cartea „**Reflecții**” este iubirea, o temă aș spune vulnerabilă, dar firească pentru că ea definește ființa noastră, este cum ar spune marele Nichita „o întâmplare a ființei”.

Pentru Tănase Carașca iubirea nu este metafizică, el nu ridică ființa iubită în sfere înalte,

(continuare în pag. 45)

cum ar face un poet romantic. Pentru el iubita este parte componentă a vieții terestre; este, mai bine zis, o iubire în sens arghegian, domestică, omenească, pentru că este om și „nimic din ce-i omenesc nu-i este străin”, ca să parafrazăm un dicton latin (Terentius). Poezii precum „Nicio lumină”, „Regina”, „Odă bucuriei”, „Atunci când așteptarea”, „De dor” și multe altele, compun chipul iubitei într-o atmosferă cotidiană, surprinsă în gesturi firești, mărunte, dar semnificative. Iubita nu e o ființă serafică, ea nu coboară din mit, există în carne și oase și-l așteaptă-n prag: „Și chipul tău îmi stă-nainte / Cu zâmbetul senin și drag / Oricât mi-aș scormoni în minte / Să te compar, că ești un mag” (De dor).

Alteori certitudinea devine îndoială. Poetul încrezător că a înțeles ce e iubirea, dintr-o dată șovăie, drumul spre iubită devine o necunoscută: „e un parcurs atât de lung / pe care nu pot să-l ajung” (Acum știu...).

Și atunci se întreabă retoric: „...mă-nțreb ce rost mai are tot? / Că e tristețe ori e bucurie / Dar nimeni nu mă vede și nu știe / Ce vreau, de-aceea stau și iar socot”.

Iubirea este o stare, un dor, un gând în care se întrupează chipul ființei dragi, fie în pragul casei, fie stând pe malul mării, dar cu aceeași nevoie de împlinire, cu plăcerea de a trăi în prezent: „Că-n lume nu există bucurii / Atunci, când așteptarea-mi este dorul / Și gândul îmi transformă-n greu ușorul / Când după tine strig și tu nu vii” (Atunci când așteptarea...).

Tot cu gândul la femeia iubită, poetul compune atmosfera sfintelor sărbători de Florii și conjugă împreună verbul „a iubi”. Alteori o surprinde „dulce ca o fragă”, în roua dimineții sau „sub cerul luminat de-aceeași lună”, rugând-o să-i spună „noapte bună”.

Poeziile închinete iubirii definesc un suflet sensibil; femeia e o „zână bună” sau cum am întâlnit în poezia „Euforii”: „ești muza mea (**Ești Zâna Bună, muza mea**): „Ce mi-a trimis în dar o stea / Luceafăr viu al vieții mele / Strălucitoare între stele” - metaforă care-l propulsează pe poet în sideral, dar pentru o clipă, căci revine pe pământ, regăsind trupul iubitei „pur și alb ca zăpada proaspătă”: „De ce aluneci? / Și unde te-ai putea opri / Călcând pe căldura / zăpezii” (Dacă).

Aș spune că versurile albe au mai multă încărcătură emoțională, par spontane, o curgere de gânduri fără prelucrarea cuvântului, el le așterne pe hârtie așa cum se nasc în suflet. Simțim acea mișcare interioară, acea tremurare în fața eternului feminin, ca în poezia „Personificare”: „Ești tulbure ca apele... / Nu-i așa că tu întruchipezi Marea?”.

De altfel imaginea iubitei în vecinătatea mării, este frecventă în mai multe texte lirice. Astfel marea devine un topos, simbolul unui timp oprit: „O, muză de la malul mării / Ce stai ascunsă după val / M-arunci în pragul disperării / Tot așteptând să vii la mal” (Farul).

Poetul cultivă o poezie erotică de mare concentrare a ideilor, de o mare vibrație, așa cum întâlnim în poezia „Dorință” care încheie volumul. Verbele la imperativ „cheamă-mă”, „strigă-mă”, „cere-mi” propulsează eul poetic într-o stare de ardere prin reluarea în fiecare strofă a aceleiași idei poetice: „frunte înfierbântată”, „sufletul tău fierbinte”, „scânteii incandescente”.

Cu alte cuvinte, gestul tandru, impulsul erotic, tentația apropierei privirilor, toate sunt trăite sub semnul lui „carpe diem”.

Trebuie să recunosc în volum cultivă tipul de discurs narativizat în care epicul devine o mască a liricului. Nici nu se putea altfel, la un poet care își hrănește inspirația din evenimente sufletești petrecute în cotidian, unele de esență religioasă, cum sunt „Prohodul” și „Învierea”, transpuse cu emoție în fapt artistic: „Miracol sfânt al vieții / Din Duhul Sfânt plecat / Ajuns, pe buza lumii / Hristos a înviat” (Învierea).

Însă Tănase Carașca este omul prezentului și nu poate fi nepăsător la tot ce frizează bunul simț și demnitatea omului. Există câteva texte care sapă nemilos în realitatea pe care o trăim uneori dureros, cu imposibilitatea de a găsi soluții. Și atunci pana poetului este neiertătoare ca în „Pre-integrare”, „Bocăneală”, „Să vorbim”. Sunt doar câteva dintre poezii în care poetul devine incisiv, intransigent, făcând un adevărat rechizitoriu, din care răzbat puternice accente de revoltă: „Însă oare cum gândiți / Că-ntr-o lume de bandiți / De șnapani, hoți, mondiali... / Care știu doar aduna / Bani murdari la teșcherea” (Să vorbim).

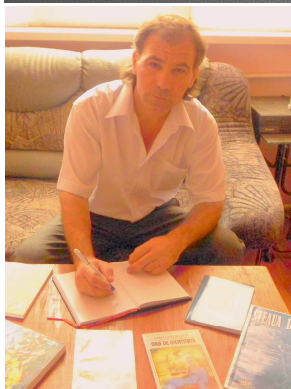
Există o mare amărăciune în consemnarea răului social pe care autorul îl percepe ca pe o grea „moștenire” care vine parcă din vremurile de „tristă amintire”.

Ceea ce scrie Tănase Carașca face parte din viața noastră, ne reprezintă; este o poezie pe care o face uneori cu înverșunare, dar în același timp simțim deopotrivă plăcerea și bucuria de a trăi, dar și gustul amar al vieții: „Și după aia să bei vin nenică, / E limpede, e bun și ghiurghiuliu / L-om bea cu cana, nu ocaua mică, / Și-o să ne veselim până târziu” (Toamna).

Tănase Carașca scrie o poezie tonică din care rămâne încrederea în viața trăită „cu bune și cu rele”. Și dacă, pe alocuri, se simte tristețea și amărăciunea, tot o citești cu zâmbetul pe buze și ai „tentația” să cânti „Lume, lume...soro lume!”, un vers popular pe care îl inserează cu zâmbet dulce-amărui în poezia **Tentație**. Sufletul poetului este cel al românului care „tragă-nă”, vărsându-și tot oful.

Foto: Roland Florin Voinescu

Ioan GHEORGHIȚĂ

Și te iubeam...

Și te iubeam
nedumerit de mult,
prin stuful înmiresmat
îmi ieșeau bătăile inimii,
mă simțeam ușor
și, parcă, mă înălțam
pe o rază de soare
strivindu-mi aripile,
călcându-mi emoțiile în picioare,
și te iubeam
absent și obtuz,
cuvintele îmi alunecau pe retina apusului,
mă îndepărtam de surâsurile împietrite
pe sfârcurile înfierbântate,
și te iubeam
nedumerit de mult
printre frânturi de clipe îndepărtate...

Pas

La-nceput
mi-am așezat scânteia
în colțul mirific
al celui mai limpede ochi,
bineînțelele cel din dreapta,
m-am aruncat cu privirea departe,
tocmai înlăuntrul meu
să mă văd
așa cum visasem
când eram nenăscut,
și-atunci lacrimile
îmi curgeau pe obraz
ca o ploaie rece de vară,
dar eu nu voiam
să mă-mpiedic de sughițurile pietroase
ale timpului,
dar eu nici măcar
nu-mi acopeream
măduva irisului
căzută în noroi,
cu ceva,
cu puțină lumină,
cu puțin întuneric
sau cu torente de îmbrățișări
suprapuse,dezordonate...
apoi
eram o tulpină de zâmbete
într-o grădină înaltă
de scânteii...

Lăsați-mă...

Lăsați-mă să cânt
pe ascuțișul unui gând
să mă fac violă,să mă desfoi de vânt
să mă arunc în rouă răsând,

să-mi ud armoniile ,sunetele toate
îmbrățișând trupuri firave de știr
către mine cuvintele să-noate –
corole imense de trandafir,

lăsați-mă să cânt
pe o pană de lebedă,pe o undă de nai
însingurându-mă pe-un bulgăr de pământ,
pe o scânteie de rai...

Miez de noapte

Miros de infinit
pe coloana oblică
a somnului,
doar pleoapele
mai bat din aripi
susținute anevoie
de orizont,
doar pașii se mai afundă
aproape ritmic
în respirația astmatică
a îndepărtării
de propria imaterie,
doar stropii de ploaie
alungă timpul
sprinten
precum lăstarii
crescuți pe cântecul de buhă...

Colț

Cu rotația
mi-am unit zâmbetul,
cu dezamăgirea
pătrunsă de marea
ce încorsetează sunetele
anotimpurilor perene, cu soarele
mi-am topit trupul
într-o lumină singuratică,
curgătoare, cerească...

Gând

Nu-mi mai recunosc tălpile
scufundate demult
în țărâna efervescentă a copilăriei,
poate tu, raza amintirilor
ce mi-ai toropit
gândurile,gesturile,privirile
într-un somn enigmatic,
poate tu îmi vei reaprinde
brazda adâncă a tăcerii
ca o amprență a destinului
pe sufletul meu necunoscut
de mine însumi...

Octavian D. CURPAȘ

**„Platonie”, de Mirela Roznoveanu
O definiție narativă a vieții ca scenă**

Motto: „Destinul nu poate fi păcălit.”

La prima vedere, „Platonie”, cartea scrisă de Mirela Roznoveanu, este un roman de dragoste de un profund lirism. Tema este iubirea și căsătoria, tratate uneori, într-un registru luminos, limpede, alteori, prin contrast, într-un registru sumbru, grav. Locul acțiunii este orașul Constanța. Pe măsură ce avansăm cu lectura însă, vom descoperi că avem de-a face cu un autentic roman de analiză psihologică, ce poate fi așezat cu succes alături de scrieri celebre, cum ar fi „O moarte care nu dovedește nimic” de Anton Holban, „Nuntă în cer” de Mircea Eliade sau „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”, de Camil Petrescu. Sentimentele, gândurile, trăirile sufletești ale eroinei – Platonie Elena, solistă de operă – sunt redată și refăcute din evenimente prezente, din scrisori, din propriile pagini de jurnal sau din amintirile celorlalte personaje.

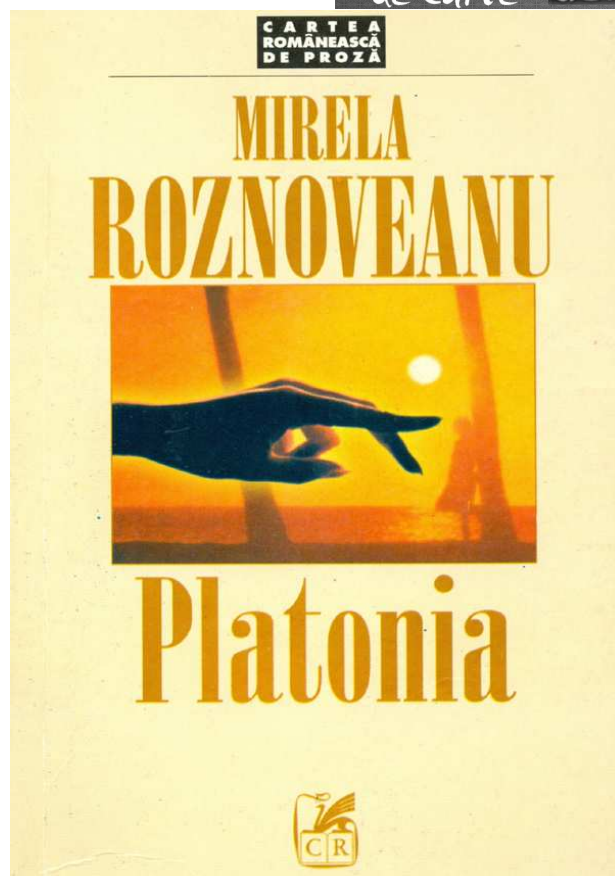
**Mirela Roznoveanu - un nume sinonim cu titlul
magna cum laude**

Mirela Roznoveanu, critic literar, eseist, romanțier, poet, jurnalist, redactor de reviste, cercetător de origine română în dreptul internațional, străin și comparat, trăiește din 1991 la New York City, în SUA. Născută la Tulcea, într-o familie de intelectuali, aceasta își ia licența în filologie, la Universitatea din București, cu o lucrare de gramatică istorică. În SUA, Mirela Roznoveanu obține un Master in Science magna cum laude, în 1996 de la Pratt Institute, School of Information Science, New York. Debutul literar al Mirelei Roznoveanu se produce în 1970 în Revista „Tomis” din Constanța, iar din 1971, aceasta devine redactor al aceleiași publicații. Între 1975-1978, autoarea colaborează la emisiunile culturale ale Televiziunii Române, iar între 1978 - 1989 lucrează ca redactor principal la revista „Magazin” editată de ziarul „România Liberă”.

Mirela Roznoveanu publică critică literară în revistele „Luceafărul”, „Contemporanul”, „România Literară”, „Convorbiri Literare”, „Viața Românească”, etc. În 1978, îi apare la Editura „Cartea Românească” volumul „Lecturi moderne”, propus pentru premiul de debut al Uniunii Scriitorilor. În aprilie 1989, Mirela Roznoveanu este „transferată disciplinar” la Ziarul „Muncitorul Sanitar”, în urma așa-zisului „proces al ziariștilor” din „Grupul Băcanu”. Între 25 decembrie 1989 și 31 ianuarie 1991, aceasta este publicist-comentator la Ziarul „România Liberă”, membru în Consiliul de Conducere și membru fondator al Societății „R”. Autoarea face parte din grupul de ziariști care în 23 decembrie 1989 scoate ziarul „România Liberă” de sub tutela administrației comuniste, transformându-l în primul ziar independent și anticomunist din România.

Mirela Roznoveanu – scriitoare prolifică

Din ianuarie 1991, Mirela Roznoveanu se stabilește la New York. În 1996 aceasta devine membru al Facultății de Drept a New York University (NYU) și ocupă funcția de cercetător în dreptul internațional și comparat, având gradul academic de profesor asistent. În 2005,

scriitoarea este redactor șef al GlobalLex, jurnal online de cercetare juridică, publicat de NYU Hauser Global Program (Web site-ul jurnalului) și cercetător cu gradul de profesor asociat. Mirela Roznoveanu este membră a Uniunii Scriitorilor din România și membră a Academy of American Poets.

Printre volumele semnate Mirela Roznoveanu se numără: „Civilizația romanului” (eseu despre romanul universal; volumul I - 1983, volumul II - 1991), „Totdeauna toamna” (roman, 1988), „Viața pe fugă” (roman, 1997), „Platonie” (roman, 1999), „Timpul celor aleși” (roman, 1999), „Toward a Cyberlegal Culture” („Către o cultură juridică virtuală. Eseuri”, 2002), „Born Again – in Exile” („M-am născut a doua oară în exil”, poeme, 2004), „Elegies from New York City” (2008), „Civilizația romanului. O istorie a romanului de la Ramayana la Don Quijote”, (2008), etc. În 2008, aceasta obține Premiul pentru literatură comparată 2008 al Asociației de Literatură Generală și Comparată din România.

Despre romanul „Platonie”, Dan Cristea spunea: „Romanul semnat de Mirela Roznoveanu este romanul intimității și identității unei femei, identitate deloc fixă sau fixată, doar superficial, prin prejudecăți și tabuuri sociale. Romanul ne poartă de-a lungul unei existențe a cărei povestire este deopotrivă o istorie a eului numit Platonie, dar și a lumii care face acest eu”.

Marian Moga

Patru bărbați, Jean Dumbravă, Adrian Morariu, Matei și Octav Niculescu au fost îndrăgostiți de aceeași femeie, în perioade diferite ale vieții acesteia. Cea pe care au iubit-o și încă o

(continuare în pag. 48)

mai iubesc este Platonie, în prezent soția lui Virgil și mamă a trei copii. Lor li se alătură Marian Moga, care află întâmplător de existența Platoniei, de la prietenul său, Jean Dumbravă. Acțiunea romanului începe în iarna lui 1988 și se încheie în noiembrie 1989, dar suntem purtați și înapoi, în timp, în 1972, 1973, 1974, prin intermediul epistolelor de dragoste trimise de Adrian Morariu și Matei, Platoniei. Intriga amoroasă se împletește cu elemente de suspans, pentru că Adrian Morariu și Matei sunt implicați în lupta anticomunistă. „În luna februarie a anului de grație 1989”, ei îl vor include și pe Marian în „celula de rezistență” din care fac parte, încredințându-i o misiune ce va atrage după sine sfârșitul tragic al personajului.

Înțelepciunea vârstei și buna cuviință nu îi dau voie lui Marian Moga să își mărturisească direct dragostea pentru o himeră - Platonie. Aflat în vizită la amicul său, Jean Dumbravă, acesta vizionează o casetă cu o înregistrare de la unul din spectacolele artistei. „Cu răsuflarea tăiată, Marian se lăsa invadat de farmecul acelei femei. Îl surprindeau nu doar chipul și vocea aceea, ci mai cu seamă un aer difuz de inteligență, semeție și chiar orgoliu, notele unei personalități puternice, dar care, paradoxal, părea că nu voia cu niciun chip să iasă în evidență... Ar fi vrut, vai, Doamne Dumnezeule, să fie a lui, iubita lui. Ceea ce visase că ar fi putut exista se afla înregistrat pe o biată peliculă?”

Trecutul - cheia pentru prezent și viitor

Trebuie remarcate însă, curajul, hotărârea și tenacitatea de care Marian Moga dă dovadă în cercetările pe care le face pentru a o întâlni pe această necunoscută, despre care crede că este femeia visurilor sale. Dacă ne gândim la romanul „Adam și Eva”, am putea spune că Marian Moga se află în căutarea perechii divine, pe care crede că a descoperit-o în Platonie. Totuși, același sentiment al aflării femeii ideale în persoana Platoniei, îl trăiesc și ceilalți bărbați care au fost cândva, îndrăgostiți de ea, poveștile lor alcătuind încă un roman în interiorul romanului. Niciunul dintre ei nu își propune să disimuleze, să nege interesul pentru soția și mama copiilor lui Virgil. De fapt, pentru Jean Dumbravă, Adrian Morariu și Matei, Platonie este cea pe care au cunoscut-o cu ani buni în urmă, pe vremea studenției ei, la Cluj. Platonie simbolizează trecutul cu care acești oameni încă mai încearcă să comunice, în speranța că vor descoperi acolo cheia pentru un prezent și un viitor ideal.

Adrian Morariu

Despre Adrian Morariu, Platonie afirmă că „este într-adevăr, un compozitor de excepție. Nu are adâncimi amănunțite, ci doar suprafețe calme, ce se impun ca o obsesie. Așa este și muzica lui.” Povestea de iubire pe care acesta o trăiește cu Platonie are în ea ceva de aventură erotică, pentru că el este un bărbat căsătorit, un om respectabil. Tocmai de aceea, nu are puterea să se implice într-o relație de durată, așa cum și-ar dori Platonie. Adrian Morariu însuși își mărturisește lășitatea și cruzimea cu care s-a despărțit de cea pe o care o dorea.

„Dacă vrei”, spune el, „am fugit ca să nu mă angajez prea mult. Eram însurat. Mă gândeam că pentru cariera mea era mai confortabil un cămin liniștit, în care să pot lucra la muzica mea, decât o viață alături de neliniștile, de patetismul ei, de forța ei vijelioasă. Mă inhiba, îmi deturna pur și simplu gândirea. Mă eneva prin directețe.

Mirela Roznoveanu

Vrei să spui că-mi era frică? Mă simțeam ca un animal amenințat în echilibrul lui. Mă temeam să nu mă anexeze talentului ei. Și eram otrăvit de gelozie. Ei, da, eram invidios pe intuițiile ei, și toate astea erau amestecate cu iubire, ține minte, o iubire imensă... Voiam să fiu liber și nu dominat de ceva care mă modifica, îmi modifica cele mai adânci structuri ale existenței.”

Platoniei, relația cu Adrian Morariu îi aduce convingerea nestrămutată că el este soarta ei. „Faptul că până și amintirile lor se completau le dovedea că fuseseră predestinați dintotdeauna și că dacă soarta fusese bună adunându-i, ei reușeau de minune să-și bată joc de ea, distrugându-i lucrarea. De acum înainte, drumul lor era hotărât doar de ei doi. Destinul se plictisise să-i tot mâne din spate.” Platonie are conștiința că „depindea de hotărârea celui om care o ținea în brațe, de care se înălțase, și el nu hotărâ nimic.”

„...atunci când a trebuit să o ucid în minte pe Platonie...”

După acest eșec, Platonie se decide să părăsească definitiv Clujul. Își găsește o slujbă la Constanța, în corul operei, se căsătorește cu Virgil, ofițer în marina comercială, împreună cu care își clădește un cămin. Este genul de „soție devotată și ambițioasă să aibă o casă cât mai frumoasă și mai curată, mai scilipitoare”. Cu toate acestea, femeia despre care Marian Moga gândește că are „ceva ademenitor, dar totuși prea complicat, lipsit de simplitatea mării”, nu este făcută să rămână o simplă gospodină sau o voce oarecare în corul operei din Constanța. Ajunsă la momentul în care ar fi putut să se simtă împlinită ca soție și mamă, aceasta începe să re trăiască trecutul și de aici se naște drama.

Trecutul năvălește în prezent, o urmărește și o împiedică pe Platonie să se mai bucure de ceea ce îi aparține. Lucruri banale îi trezesc amintiri puternice, din vremea relației ei cu Adrian, cu Jean Dumbravă, cu Matei ori cu Octav Niculescu. Platonie este legată de acești patru bărbați prin

(continuare în pag. 49)

legături puternice, nevăzute. Tot astfel după cum în „Nuntă în cer”, romanul lui Mircea Eliade, Andrei Mavrodin și Brabu Hasnaș evocă imaginea celei pe care o iubiseră – Ileana - fără a mai ști nimic despre ea, Jean, Adrian Morariu și Matei o cred pe Platonie moartă. Chiar și așa, dragostea pentru ea răzbate din fiecare cuvânt și gând al lor, iar dorința de a o regăsi, dacă încă mai trăia, de a remedia acea ruptură totală pe care ei o inițiaseră, devine primordială.

Fiecare dintre acești bărbați a refuzat șansa oferită de destin de a se împlini prin dragoste, alături de Platonie. Ea este femeia alături de care s-ar fi realizat sufletește și de aceea, căutarea lor, frenezia cu care doresc să o regăsească pe cea pierdută au un sens aparte. La fel ca și Adrian, Matei mărturisește: „Și mie mi-a fost greu, atunci când a trebuit să o ucid în minte pe Platonie... Pentru că o iubeam nemăsurat de mult. Și asta mă ucidea și pe mine.”

„Noiembrie 1989”

Universul în care trăiesc Adrian, Jean și Matei este dramatic. Dramatic de altfel, este și evoluția Platoniei. „În vara în care l-a cunoscut pe Virgil fugise de un an din Cluj. Mai întâi plecase din casa lui Jean, tot mai bolnav de gelozie, o gelozie stupidă, tot mai furios pe darul ei nenorocit de a ieși în evidență și de a avea întotdeauna dreptate. Își dăduse demisia de la Operă... Cu ajutorul lui Titi, vărul ei care o iubea în taină încă din copilărie, a pus la cale un fals: a corectat în cartea de muncă „solistă” cu „coristă”... Avea 28 de ani împliniți, pierduse orice speranță de a mai avea un cămin al ei, copii, un bărbat care s-o iubească și căruia să-i dăruiască întreaga ei iubire.”

Povestea vieții Platoniei este una neîmplinită, pentru că nici iubirea ei cu Marian Moga nu va avea finalitate. Acesta este reținut de autoritățile comuniste, arestat pentru „o chestie politică”. Platonie „a înțeles că soarta lui Marian era pentru mulți ani de aici înainte pecetluită. Și a ei o dată cu a lui. Noiembrie 1989. Cine să mai aibă vreo speranță? În timp ce pleca acasă, simți cum intră parcă încet în pământ. Poate că își identificase prea mult viața cu iubirea ei pentru Marian.”

„Ai cântat extraordinar”

Aflată în pragul divorțului de Virgil și fără nădejdea de a-l mai întâlni vreodată pe cel drag, Platonie alege să își pună capăt zilelor în mare. Cea despre care Adrian Morariu spusese cândva, „tu ești frumoasă, minunată și bună”, este înghițită de valurile sărate și înghețate. „Între statuarii stabilopozi, Platonie avea privilegiul albului imaculat al veștmântului de scenă; era singură aici, pe întinderea malului și a cerului oglindit în apă, care arbora masca unei vieți trăite. Toate celelalte din jur își trăiseră moartea. Aceeași moarte care o îmbrățișa acum ca o bucurie de al cărei înțeles nu mai știa nimeni. Iar vântul, asemenea unui braț tandru, curtenitor, apuca din când în când franjurii frumosului fular și îi ridica alintându-i Platoniei obraji reci, din care doi ochi aprinși, plini de o resemnare împăcată și demnă mai năzuiau să cuprindă imensitatea mării.”

În mod paradoxal, moartea Platoniei se produce imediat după momentul unui imens succes de scenă. Platonie este Carmen, o Carmen despre care cei care

asistă la spectacol spun că a fost „extraordinară... magnifică... divină.” Motivul mării simbolizează sacrificiul de sine al artistului care a reușit să își îplinească menirea. În viața personală, Platoniei i se refuză șansa de a găsi dragostea, iar iubirea și devotamentul ei rămân fără răspuns. Ca artistă însă, ea dovedește genialitate, este capabilă de a realiza un rol perfect și unic prin frumusețea și măreția lui. De altfel, Adrian Morariu are premoniția faptului că Platonie va reuși până la urmă, rolul vieții ei, atunci când îi spune: „Un cântăreț cântă așa cum este. Dacă este bun și frumos va cânta splendid. Dacă un solist este urât sau meschin, glasul îi va suna urât și meschin. Tu ești frumoasă, minunată și bună. Ai cântat extraordinar.”

Ultimul spectacol

Portretul moral al Platoniei este reliefat de afirmația unei foste colege a acesteia: „Platonie nu poate fi hipnotizată, dar poate hipnotiza.” În final, ne dăm seama că toate celelalte personaje ale romanului au rolul de a completa imaginea fluidă, aproape ireală a acestei femei. Tragismul destinului ei reiese cu precădere din această imagine terifiantă de la sfârșitul cărții, ce pune în evidență drama profundă, chinul interior, suferința îndelungată trăite de eroină. Într-un astfel de context, faptele mărunte – „Înainte, Platonie zări deșertul căutării a ceea ce avea să piardă. Adrian urma să plece... Voia să se uite pe ea” - capătă semnificații majore, pentru că toate aceste fapte mărunte au declanșat sfârșitul.

Deznodământul are loc în preajma apei. Apa este elementul central al romanului, ca simbol al zbuciumului interior, al iluziilor urmărite cu tenacitate și consecvență de personaje. Romanul se încheie simetric. Suferința cutremurătoare a Platoniei poate fi ghicită încă din primele pagini ale cărții, atunci când aceasta rememorează perioada de început la Constanța. „În anul în care ea venise la Constanța, marea înghețase până în larg... Patina curajoasă, făcând haz de spaimelor Nonei. Nici în ruptul capului Nona nu voia să meargă mai aproape de hotar, de locul acela care pe ea o atrăgea atât de mult și unde valurile cedau frigului, zbuciumului, lăsându-se înghețate. Într-o după-amiază foarte geroasă, cu cer încă senin și fără vânt, ajunsese aproape. Mai avea puțin, țărâmul era deja departe, mersese pe placa înghețată a mării ceva mai mult de un kilometru.”

Platonie este un personaj aflat la limita dintre real și fabulos. În simbol, ea reprezintă idealul, care de obicei rămâne intangibil. Din nefericire, paradisul pierdut este o realitate căreia ca pământeni, trebuie să îi facem față. Prin numele pe care îl poartă, Platonie pare a fi predestinată pentru eșec în dragoste. Iată de ce, atunci când ea se unește cu marea, acest lucru probabil că nu va mira pe nimeni. Pentru că „toată lumea din teatru aflase că este ultimul spectacol al Platoniei”.

Tudor PETCU

Satul românesc: de la transcendența idealizată la reprezentare identitară națională

Cultura română, adesea marcată pe parcursul evoluției ei de flăcările mistificatoare ale credinței în Nevăzutul tainic, a abundat în dragostea emblematică față de mediul rural pe care l-a încadrat într-un orizont aparte ce merită o atenție deosebită. Nimic din tot ceea ce reprezintă universul creațiilor artistice, literare și filosofice din spațiul românesc nu pare să fie mai prezent decât satul perceput parcă, fără a exagera, ca o magie a matricei noastre identitare. De unde și de ce acest cult pentru satul românesc poate că nu ar fi o întrebare demnă de formulat, întrucât o dragoste nu trebuie să aibă neapărat niște fundamente, ea bazându-se pur și simplu pe un extaz al abandonului. Iar dacă tot s-a amintit de creațiile culturale românești, un asemenea abandon s-a manifestat pregnant, făcându-ne să înțelegem într-un fel semnificația simplității specifice mediului rural ca bogăție paradoxală a vieții.

Întruchipări ale sufletului românesc, rostiri filosofice românești autentice, mituri ale eroismului românesc sunt elemente pe care prezența satului românesc în gândirea paideică din cultura noastră le-a configurat cel mai clar. Metafora satului și splendoarea sa aurolară au făcut posibil mitul regenerării moralei naționale elementare reglementată în desăvârșirea ființială prin asumarea sacrificiului ca virtute. În acest sens, avem o geografie largă de exemple, de la balada mioriței până la sacrificiul meșterului Manole, ca să nu mai vorbim de legea dragostei necondiționate și a dăruirii de sine atât de bine localizate într-un personaj reprezentativ pentru literatura română, și anume Vitoria Lipan din romanul *Baltagul* al lui Mihail Sadoveanu.

Pe de altă parte, dată fiind întreaga ludicitate și gamă de artificii tehnice la care a fost supus satul românesc pe tărâmul revoluțiilor culturale, idealismul transcendent nu și-a găsit doar un prilej de ființare, ci și un mod sau chiar proiect de viață ce s-a vrut a fi împregnat și în cotidianitate. O asemenea afirmație nu este nici pe departe hazardată căci dacă ne raportăm la constanța miturilor prezente în poetica eminesciană, în creațiile blagiene sau în romantismul mistic al sămănăto-

rismului întruchipat de Nichifor Crainic, ne confruntăm cu așa-zisa dilemă a provocării idealiste la care satul românesc prin tradițiile și cutumele sale nu a renunțat. Atingând acest punct al discuției, ar trebui în egală măsură să luăm în considerare maniera în care idealismul mai sus amintit a îmbrăcat ulterior forma unei reprezentări identitare naționale, desigur la nivel cultural.

Jertfa pentru creație și exilul în singurătate, la care au recurs majoritatea celor ce au hotărât să prezinte litera cărții ca un sens al vieții în calitate de revoluție paradisiacă și neliniște luciferică, par să fi introdus semnele unui idealism transcendent încurajator dar totuși paradoxal. Paradoxal pentru că majoritatea operelor literare – cultura română se definește cel mai concret prin bogăția literară – pornesc de la destinul nefericit al poporului român, atât de încercat de o viață de luptă pentru a ajunge la o rază de lumină. Iar satul românesc se potrivește ca o piesă de puzzle acestei naturi moarte a destinului identitar deoarece așa cum de-a lungul istoriei româniei au fost nevoiți să lupte cu neliniștea scandalizatoare provocată de puterile cuceritoare ale Europei în scopul apărării valorilor proprii și al evitării dizolvării naționale, tot la fel s-a întâmplat și în satul românesc, vorbind în acest caz de un alt nivel, și anume lupta cu obstacolele vieții, cu privațiunile materiale și financiare, cu nedreptățile sociale și nu numai, toate menite parcă pentru a înlocui puritatea și inocența spirituală a interiorității umane cu un mecanism pragmatic descralizant. Sunt într-adevăr lupte continue și uneori de neînțeles, dar în operele literare pe marginea căruia discutăm, binele întotdeauna trimufă, indiferent de ceea ce s-ar putea întâmpla. Indiferent de natura răului, oricât de distructivă ar fi ea, moralitatea elementară rămâne intactă, în timp ce eclipsesle destinului sunt doar niște obstacole pe care viața le lansează tocmai pentru a fi depășite și a ajunge în acel stadium al desăvârșirii. Cine oare ar putea face abstracție de *Fefelega* lui Ion Agârbiceanu, care în ciuda unui destin asemenea lui Iov, personajul biblic, reușește să-și păstreze intactă credința? Iată voința idealizatoare și transcendența care se manifestă în satul românesc așa cum este el conturat într-una din operele literare românești. În aceiași termeni vorbim despre personajul Vitoria Lipan amintit în rândurile de mai sus și de multe alte personaje cheie care evidențiază adevărata taină sacrosanctă a mediului rural fundamentat pe niște valori tradiționale care dăinuie poate din cele mai stravechi timpuri. Până la urmă, idealismul este o realitate la fel de adevărată și concretă asemenea realității obiectuale și pragmatice sau cotidiene dar cei mai mulți o preferă pe aceasta din urmă de vreme ce este mult mai comod a crede în semnele înșelătoare și eronate ale aparențelor decât în frumosul Nevăzutului care are cu totul alte rădăcini. Așadar, vorbim într-adevăr de o transcendență care idealizează și până la urmă

(continuare în pag. 54)

Andreea Melania POPA

Dunărea, apa vie a sufletului românesc

Dunărea, fereastra noastră spre lume, ochiul deschis spre misterul naturii, esența sufletului românesc...

Undeva departe, la peste două mii de kilometri depărtare, un fir suav de apă se ițește dintre stânci, în Munții Pădurea Neagră, în curtea castelului Furstenberg din Donausingen. Timid și nevinovat, bucurându-se de lumina zorilor și tremurând parcă de frică noaptea, firul acesta de apă, botezat Donau și rezultat din contopirea fraților Brigach și Berg, e cu gândul la zilele când va fi mare și va străbate Europa.

Copil firav, Dunărea începe aici, hrănit de Mama Natură să-și întărească forțele și să crească. În liniștea munților, dornică de mărire, Dunărea își adună încet, încet puterile și se ridică primind ajutorul fraților săi, care cu sânge adună apa în pârâuri vesele. Sărbătoarea nașterii acestui fluviu măreț dăinuie de mii de ani, iar vietățile pădurii continuă să se bucure de ea în fiecare zi. Bătrânii arbori o știu de când erau tinere vlăstare și o transmit nepoților și strănepoților ca pe o pagină importantă din cartea naturii.

După un drum pitoresc, Dunărea intră pe teritoriul frumoasei și bogatei României mai puternică și mai înțeleaptă. Întâmpinată cu pâine și sare, se înfruptă din gustoasele sarmale și soarbe un strop de vin din podgoriile bogate ale țării.

Frumusețea și demnitatea oamenilor este cea care o încântă de cum pune piciorul pe teritoriul țării. Intră cu pași timizi și ajunge într-o zonă greu de străbătut. Se luptă să învingă munții și să se strecoare printre stânci. Greu de reținut și de oprit, ambițioasă, ajunsă la maturitate, sparge culoarul printre stânci și zgomotoasă și învolburată trece mai departe de Cazane. Se spune că, dacă ajungi acolo o singură dată, cu siguranță vei simți vraja. E un fel de magie la mijloc pe care o vei înțelege odată ce vei privi spre Dunărea vijelioasă, chit că doar de pe malul românesc. După ce a bățuit, din ce în ce mai mare, tărâm străin, fluviul trage spre casă, spre mare, și ne salută din mers, preț de sute de kilometri. Dar parcă niciunde nu e mai frumos decât la Cazane!

Bogată și darnică a stat mereu alături de români, ajutându-i să-și asigure traiul, udând câmpia roditoare, adăpostind și hrănind peștii, facilitându-le deplasarea și bucurându-le inima și sufletul cu imaginea ei.

A fost uneori furioasă și rea înghițind pe cei care, fără să vrea, au supărat-o și s-a revărsat învolburată peste așezările sărace și triste. S-a căit mai apoi și tot ea i-a ajutat pe cei sărmani să renască.

Cu drag și dor, apele fluviului sacru au adunat doinele și baladele cântate cu jale pe malul ei. Puritate peste ani, dovadă a creativității poporului, acestea se înfiripă parcă din unda senină a apei. Împletite cu susur de ape, versurile și cântecele populare stau mărturie a înfrățirii eterne a Dunării cu românul. Pe malurile ei, ca la altarul unei biserici, mulți au venit să-și plângă suferințele și să-și aline dorurile. Martoră a atâtor bucurii și suferințe, Dunărea este trup din trupul neamului, spiritul sacru al poporului român.

Încărcată de spiritualitate, Dunărea pleacă liniștită

vara prin soarele dogoritor din Câmpia Română, iar iarna, zburlită de ger, adună noi teritorii pe harta excursiei ei. Dunărea, acum poliglotă, mai învață încă două limbi. Cu urechea stângă aude limba română, iar cu cea dreaptă limba bulgară. Învață multe și frumoase obiceiuri, cunoaște oameni vrednici, adună noi iubiri și astfel, parcă arsă de dor, fuge spre Giurgiu și Ruse, urcând pe sub Podul prieteniei între cei doi vecini.

Simbol al nemuririi neamului, Dunărea a fost martora celor mai importante momente ale istoriei, s-a bucurat alături de noi și a plâns în egala măsură atunci când am fost la ananghie. Mereu a înconjurat cu dragoste pământul acestei țări, apărându-l și protejându-l ca un scut de argint, ca un zid în fața cotropitorilor. Câte suflete păgâne nu a înghițit în apele învolburate încercând să-i salveze pe locuitorii acestor ținuturi străvechi!

Mândră de locuitorii acestei țări, a admirat mereu dragostea de țară a acestora, spiritul de sacrificiu și dorința nestrămutată de a păstra intact ținutul strămoșesc.

Ajunsă la Galați, aproape de finalul unei călătorii minunate, bătrânul fluviu vede de departe secularii munți roșii de trecerea timpului, Munții Dobrogei, de unde aude fluierul tânguitor al ciobănașilor. Pe malul celălalt este întâmpinată de orașul ce crește și înflorește an de an odată cu teii. Crescut din iubirea și munca oamenilor, acesta a evoluat de la bătrânul târg, animat de comerțul pe Dunăre, la orașul de foc al oțelului și al navelor. Tot Dunărea este cea care a pus umărul la ridicarea orașului pentru că nave și oțel fără Dunăre nu ar fi existat.

Ca un dar special pentru acest popor binecuvântat, Dunărea se împarte în trei brațe și se deschide ca o mare grădină. Adună aici cu drag toate păsările, florile și vietățile, creând un paradis, un colț de rai. Astfel, face ultima și cea mai originală figură, minunata și unica Deltă a Dunării. Aceasta este parcă uluitoarea rochie a unei mirese, care se pregătește de momentul culminant al vieții ei, contopirea cu iubirea vieții sale, Marea.

Spectacolul acesta măreț, tabloul acesta creat de bagheta magică a naturii desăvârșește comuniunea românului cu Dunărea. Este parcă darul special cu care suntem binecuvântați. Bătrâna Dunăre, desfăcută ca un evantai dantelat, se îndreaptă spre eternitate, ducând cu ea toată istoria și spiritualitatea poporului român.

Pentru prima dată, liniștită și împăcată, fericită că visele i s-au împlinit, se aruncă în brațele Mării cu gândul și inima pline de cele mai frumoase amintiri și imagini.

Lucrare premiată cu "Premiul pentru compunere/eseu" la Concursul de creație literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a IV-a a, categoria de vârstă 8-14 ani, Târgului de Carte "Axis Libri", Galați, 23-27 mai, 2012.

Georgeta MUSCĂ-OANĂ

Suntem esența din poem

Pe-arcada zării rubinie,
Prin arabescuri mă strecor
Și-n a iubirii armonie
Te simt pe-al cerului decor.

Te regăsesc pe-un prag de seară,
Privind al umbrelor balet
Și-n goana norilor de ceară
Strunești lumini pe șevalet.

Tu, fiu al brizelor blajine,
Trezind culori în ochi de sfinți
Ești visul ploilor virgine
Pe trupul verilor fierbinți

Și întrupat din pădăia
Ce-n libertate a-nflorit,
Ești dor ce arde-n bucuria
De-a regăsi eternul mit.

Sunt iedera cu gust de soare
Și nu-mi las trupul pe pământ,
Tu ești copacul ce cu-ardoare
Așteaptă să îi fiu veșmânt.

Ești vers în blândă lunecare
Spre pana gândului boem
Și în regească-mbrățișare
Suntem esența din poem.

Spre calea regăsirii

În busuioc și smirnă ne spală de ispite
Și-ndreaptă-ne, Părinte, spre calea regăsirii!
Topește îndoiala din inimi chinuite
De patimi și angoase, de umbrele iubirii!

Șoptește-i înserării să stingă desfătarea
Culorii ceruite pe tâmpilele damnate!
Să-i șteargă ochii lumii cu ruga și iertarea,
Să îndulcească plânsul speranței întomnate.

Ce tristă e lumina când fuge înspre noapte,
Dorind s-ascundă chipu-i de zâmbete imunde!
Și simte nepăsarea, minciunile din șoapte
Ce-i sângerează-n pleoape iernatice secunde.

În fibra necredinței o rază sângerează
Și mistuie-adâncimea privirilor păgâne;
Din sfera-ncețoșată simțirea evadează,
Dar ne-nțeleasă rană în urmă-i va rămâne.

Sorbind lumini virgine

Sub protecție demiurgică,
minutarul Universal zburda
sub patimi ascunse,
topind pe umerii cerului
salba stelară, mustind de lacrimi.

Onirice entități,
în murmur lasciv, coborau
din memoria unei nopți neștiute,
smicurând bobul de rouă
sub copita de mustang a unui zefir.

Pe sofaua cerului, în albă lentoare,
norii ștergeau urma lacrimii nocturne
ce se-ascunsese
în pântecul virgin al razelor matinale...
Ridicând pleoapa lumii,
sunete trunchiate
lăcerau holograma păcatului
și-n pumnii aerului se zbătea himera iubirii.

O rază neastâmpărată,
căzută din patul nupțial,
șicana ochiul nedormit al unui fluture care
în dezechilibru, pe sfoara clipei,
se prăbuși în nectarul dulce-amărui
al dimineții.

În divin să te încrezi!

Nu te minuna, copile, că e omul dezolat,
Pe planeta necredinței, de ispite-i racolat!
Plafonarea stă la pândă, cărți se cumpără mai rar;
De n-ai bani, nu ai putere, dar se spune că n-ai har.

Toată lumea e pe fugă, interesu-i versatil,
Se pășește pe cadavre; totul e să fii abil.
Mulți se zbat în sărăcie, alții știu doar de festin
Și, uitând ce e frăția, se dă vina pe destin.

Altruismul și respectul nu mai sunt ce-au fost odat',
Noțiunea de dreptate tot mai mult s-a demodat;
Codul este numai unul, dar se-aplică diferit,
În procese mult contează ce complet ai nimerit.

De privești atent pe stradă, nici pe-o față zâmbet nu-
i,
Iar de cazi bolnav, alături, chiar nu-i pasă nimănui;
Dacă-ncerci să-ți faci prieteni, imediat apare-un zid,
Iar când vrei comunicare și mai abtitor se-nchid.

De te agresează unul, nicio clipă să nu crezi
Că te-ajută cel de-aproape; doar pe tine să mizezi!
Refuzând să vezi cinismul, sigur o să te-amăgești,
Nu uita că-n lumea asta, unde-s mulți, tu singur ești!

Vei simți cravașa clipei, dar nicicând să nu cedezi
Și-n durerea-ți solitară, în divin să te încrezi!

Maria TIRENESCU

Tancul

O zi frumoasă de vară. Eram în curtea școlii, pustie în acel moment. Nu găseam nimic de făcut.

Dinspre Poduri se auzea un uruit de motor. Din locul în care eram, nu vedeam nimic. M-am gândit că, dacă merg pe terasamentul liniei ferate, văd mașina care face acel zgomot neplăcut.

Poarta era închisă, dar gardul din care unii elevi au rupt câteva scânduri nu fusese reparat. Am ieșit și am privit în lungul liniei. Nu venea nici un tren. M-am urcat pe terasament și am văzut ceva: un tanc urca panta de lângă Poduri. Am verificat dacă nu vine vreun tren și am rămas să privesc tancul.

Un timp, tancul a urcat. Apoi, a coborât. A pornit și, după câteva clipe, a început să urce făcând mult zgomot. N-a ajuns la jumătatea pantei, că s-a oprit. La scurt timp, a început să coboare.

Priveam și încercam să-mi imaginez ce se întâmplă acolo. Credeam că tancul nu poate să urce, că panta e prea abruptă. „De ce nu urcă pe Poduri prin Țițări? Pe acolo e un drum mai bun.”

Tancul venea la vale cu viteză destul de mare. Mi-era teamă că nu se va putea opri. Din Calea 1 Mai, care mergea paralel cu Vaserul, dacă nu s-ar fi putut opri la timp, tancul s-ar fi rostogolit în râu. În acea zonă, malul era format dintr-o stâncă. Jos, Vaserul era destul de adânc. Băieții mai mari săreau în apă de pe stâncă. Îi auzisem într-o zi cum se organizau: „Mergem la Stancă?”. L-am întrebat pe unul ce e aia „stancă”. Și mi-a arătat acel loc. Mi-a spus că numai cine știe să înoate foarte bine poate sări de acolo fiindcă e periculos.

Din când în când verificam dacă nu vine vreun tren. Nu venea. Cu trecerea timpului, emoțiile mele creșteau. „Ce-o fi cu tancul acela? De ce nu l-au reparat?”

Tancul a oprit la timp. Pe Calea „1 Mai” circulau căruțe și oameni. Foarte rar trecea câte un autocamion. A făcut o pauză mai lungă.

Mi-a venit o idee: să merg la un coleg de clasă care locuia foarte aproape de zona pe care o urmăream de ceva vreme. Am fugit să o anunț pe mama:

- Mămico, te rog să mă lași să merg la Nuțu, că trebuie să îi spun ceva!

- E urgent?

- Da. Trebuie să te ajut?!...

- Nu. Du-te, dar fii atenta cum umbli!

Am alergat prin curtea școlii, am ieșit prin gardul rupt, am urcat pe terasament și, cu grijă, am mers pe traverse până la podul de lemn care era peste Vaser. Eram foarte grăbită. Ajunsă pe celălalt mal al râului, am luat-o la fugă. Nu erau trecători. Până la drumul cu tancul era aproximativ o sută de metri. Nuțu locuia la penultima casă.

Mama lui Nuțu era fiica preotului care m-a botezat. S-a bucurat că mă vede, dar era nedumerită.

- Sărut mana! Nuțu e acasă?

- Ce e graba asta?

A trebuit să îi spun doamnei de ce am ajuns în fugă la ei.

- Nu e nimic deosebit! Soldații de pe Poduri învață să conducă. Fac practică pe tanc. Ți-a fost teamă

degeaba!

În timp ce vorbeam, tancul a început să „toarcă” egal și să urce frumos. L-am urmărit amândouă până când a ajuns sus. Nu s-a mai oprit.

- Bine că s-a terminat! Am avut emoții. Merg să-i povestesc mamei. Sărut mâna!

Am plecat liniștită. Nu mai trebuia să alerg. Am coborât până lângă apă. Acolo nu erau case. Vinerea veneau țărani cu animale de vânzare și ocupau acel loc. Am aruncat câteva pietre în apă, am urmărit cercurile și câteva crengi și frunze aduse de apă.

Podul era ca o casă, avea acoperiș și avea chiar și geamuri. Pe mijlocul podului circulau căruțele și mașinile. Pe margini, pe trotuarele care erau ceva mai înalte, mergeau pietonii. M-am oprit la o „fereastră” și am privit în lungul râului. Sub pod, apa trecea liniștită. Mai sus, în dreptul stâncii, parcă nu mișca, dar în unele locuri se rostogolea cu furie peste pietre.

Pe linia ferată trecea mocănița. Am alergat la capătul podului. Bariera era lăsată. De lângă ea, am privit trenulețul care era format numai dintr-o locomotivă mică și trei vagoane cu lemne. Am așteptat până când ceferistul a ridicat bariera și am trecut. Am mers pe linie până la spărtura din gard alergând spre casă.

Între timp, tata venise din oraș. L-am povestit ce am făcut și el m-a ascultat cu răbdare. Mi-a pus câteva întrebări și m-a lăudat că am fost prudentă. Apoi, mi-a promis că îmi va povesti și el o întâmplare din timpul copilăriei sale.

Sfertul academic

A trecut o vreme bună de când nu s-au văzut. Lucrau la școli diferite și numai la cercul pedagogic se întâlneau.

- Îți amintești, Ioana, cum râdeam de tine când spuneai că dormi un sfert de oră?

- Să înțeleg că acum nu mai râzi?

- Abia acum văd câtă dreptate aveai. Într-un sfert de oră, te poți odihni suficient pentru a mai putea lucra câteva ore...

- Decalajul este normal. Fiica ta e cu câțiva ani mai mică...

- Despre ce sfert de oră vorbești? Lămurim-te, interveni Aurica.

- Spune-i tu, Ioana, că știi mai bine cum e cu sfertul academic!

Zâmbind, Ioana e de acord să le povestească.

- Când erau fetele noastre mici, aveam ore și de dimineață, dar și la seară. Chiar și sâmbăta ajungeam acasă după ora două. Uneori, eram foarte obosită. De aceea, le rugam pe fete să mă lase să dorm puțin. Nu era nevoie să fac liniște deplină, dar le ceream să nu trântescă ușile, să nu intre în dormitor și să mă trezească după un timp, în funcție de situația concretă. Le așezam ceasul pe masa din camera lor, le spuneam să mă trezească atunci

(continuare în pag. 54)

„există iubire în anotimpuri // am strâns iubire // din felinare aprinse de margini de drum”.

Ca o neîmplinire în viața asta, se leagă speranța: „poate-ntr-o altă viață // mă chemi să intru-n dorul tău // să am de unde curge veșnic” (Există iubire).

Lectura poemului „izvorul ce aprinde nerușinat felinare” îți lasă prelinsă lacrima pe obraz, chipul bunicii fiind o acuarelă de o cromatică curcubeică. Aș aduce în pagină întreaga poezie, dar las cititorului plăcerea de a lacrima.

Selectez doar: „cu riduri și privirea caldă // bunica // îmi taie gândurile //...”, „mi-e dor // de inocența rămasă lângă salcâm // nu știu să mă găsesc printre flori //...”, „chipul de pe piatra de mormânt // nu mai păstrează albul căldurii // zâmbește blând, ca un șaman care și-a încheiat”, „— bunico // toate crengile s-au prăbușit // nu mai știu sădi pomi”.

Și-am lacrimat și eu.

Poemul „ce gust are azi neprevăzutul” este în același timp și o întrebare neretorică pe care și-o pune poeta; despre gustul neprevăzutului de ieri, nu mai știm nimic.

Desprinderea de „acest eu” pentru o simbioză cu un alter ego: „un sentiment de beatitudine mă face nemuritoare // pentru o zi // pentru o clipă” - versuri ce mi amintesc de Hyperion al lui Eminescu, ori de Demonul lui Lermontov, ori - ca să mă deconspir - de Lucifer al meu, poem de 202 strofe, în curs de apariție, încercând a întregi o trinitate născută... de nimenea născută.

Universul poetic al Mariei Ileana Belean e cât un univers. Poeta stăpânește atât figurile de stil, - tropii - , cât și figurile de cugetare, de sintaxă poetică. Aș aminti, în frecvența folosirii, câțiva dintre tropi: epitetul, metafora, prosopopeea, comparația, dar și sindetonul și asindetonul, elipsa, interogația ori exclamația retorică, ca mijloace poetice de care se folosește orice poet.

Epitete: „amurgul însângerat”, „seri albe”, „alb poem”, „frunze rănite”, „gândul aspru”, „liniștea duioasă”, „visul înfiorat”, „lacrima împietrită”, „aerul sculptat”, „vorbele șuierate”, „degetele oarbe”, „ramul adormit” ș.a.

Metafore: „adăpostul zorilor // se clădește // secetă de cer // în fiecare stâncă”; „pădurea de cuvinte nespuse”; „cuvântul // zidit întors în vorbe flămânde”; „adierea care închină firul de iarbă // din vasul de lut”; „pe creștetul efemerului // se așterne lumina”.

Personificări: „seara își întoarce privirea”; „suspînul se face fluture”; „îndoiala se zbate în plasă”; „sărutul izvorăște”; „chiciura // cu mâna cumpănă // înde pânza”; „timpul // mângâie trupul // în care pulsez”; „minciuna bate din palme”; „timpul se dezbracă de timp”; „soarele // tremură de frig”; „înflorește lutul” ș.a.

Fire sensibilă, atentă la rosturile firii, cu mesaj direct ori subliminal, poeta Maria Belean dă sens și scop și țel trecerii omului prin timp, lăsând testament urmașilor că trebuie să lase în urma lor o urmă care să placă Dumnezeuului ei și-al nostru.

Ne-am interceptat virtual, în speranța că într-o bună zi o voi îmbrățișa-o concret și prietenește.

când limba mare ajunge la numărul doisprezece sau, după caz, la trei, la șase... De obicei, fetele respectau condițiile. Știau că trebuie să mă odihnesc, dacă vreau să îmi reușească ceea ce trebuie să fac.

- Și dormeai un sfert de oră? întrebă Aurica.

- Ei, un sfert de oră! Dormeam mai mult sau mai puțin. Depinde... Uneori, nu reușeam să adorm. Mă gândeam la ceea ce urma să fac. Alteori, adormeam. Oricum, eram sigură că fetele mă vor anunța că timpul planificat s-a scurs. Cele zece-cincisprezece minute erau de aur.

- Acum e rândul meu să constat că acel somn „furat” e foarte bun. Nu mai râd, dar atunci nu înțelegeam cum poți să dormi un sfert de oră.

- Voi nu ați auzit cum se odihnea Einstein? Se așeza în fotoliul, care era pe o bucată de tablă, ținând în mână o cheie. Îl fura somnul, dar se trezea la zgomotul produs de cheia pe care o scăpa atunci când adormea. Odihna era suficientă pentru a se putea ocupa în continuare de problema la care lucra. Nu mă compar cu Einstein, compar doar situațiile și condițiile. Poate e doar o poveste pusă pe seama lui Einstein, dar e interesantă și are un sâmbure de adevăr științific.

- Ei, și voi! Imediat ajungeți a adevărul științific, la sfertul academic... Vă credeți savanți? Măi, ce idei aveți!

- Lasă, Aurico, sunt amintiri din tinerețe! Când vom fi pensionare, vei veni și ne vei spune tu cum e cu sfertul academic și cu somnul furat! Să mergem, că începe ședința!

absolut necesară. Latura identitară a unui popor este înțeleasă numai în lumina unor parametri ideatici care devin idealști, iar idealismul la rândul lui devine posibil cu ajutorul tradiției. Poporul român înnoată într-o autenticitate de tradiții, toate adunate în configurația satului, una din comorile de netăgăduit ale culturii române.

Satul românesc înseamnă, cel puțin sub aspectul unei realități imaginare constante și omniprezente în operele literare, pietate, curaj, acceptare a destinului, resemnare dar în egală măsură o luptă continuă, cu alte cuvinte un amalgam de elemente etice care contribuie la un sistem axiologic cultural fundamentat pe responsabilizarea față de tradițiile strămoșești al căror glas se face auzit numai în mediul rural. Aceasta este prezența de care se bucură satul în majoritatea creațiilor literare românești cu ajutorul cărora înțelegem semnificația lui în cultura noastră și în ce măsură este el o transcendență idealizată care îmbracă ulterior forma unei reprezentări identitare naționale.

Gabriel DRAGNEA

**Interviu cu poeta, eseista și traducătoarea
Nina Cassian (n. 27 noiembrie 1924)**

Lume multă, agitație și nerăbdare pentru a o vedea la Institutul Cultural Român pe scriitoarea Nina Cassian (Renée Annie Cassian), plecată din România cu 18 ani în urmă (n.a., interviul a fost realizat în 2003) și stabilită la New York. Obligată să rămână acolo din pricina ideilor sale politice, dar mai ales din cauza poeziilor ironice la adresa Elenei Ceaușescu, Nina Cassian a rămas doar cu dorința de a reveni în țară. Dincolo de vârsta înaintată, aproape 80 de ani, poeta a dovedit că poate trăi cu intensitate orice moment, bucurându-se de orice clipă rămasă, oferită de viață. Argumentul viu este prezența alături a noului său soț, de origine americană, cu care s-a căsătorit în urmă cu aproximativ cinci ani. Venirea în țară a poetei a culminat cu lansarea cărții sale: "Memoria ca zestre", apărută la Editura Institutului Cultural Român. Referitor la acest jurnal, scriitoarea a declarat: "Dacă memoria mea este o zestre - sunt foarte bogată, prin profunzimea de elemente acumulate, peisaje arome, culori, cărți, artă, muzică, ființe etc. care mă cuturează și azi cu o vitalitate și o prospețime aproape insuportabile".

Iată ce a mărturisit poeta într-un scurt interviu.

- Doamnă Nina Cassian, v-ați gândit să vă reîntoarceți în România?

- Dacă s-ar putea... E prea complicat pentru că, în mod miraculos, acum patru ani, chiar cinci ani aproape, m-am măritat cu un american. Asta începe să îmi pună o problemă. Dorința mea fierbinte ar fi fost să stau șase luni în România și șase luni la celălalt domiciliu al meu, cel american. Visul e imposibil, căci la București nu am un spațiu de locuit, sunt absolut lăsată pe drumuri. În trecut, autoritățile s-au purtat foarte urât cu mine. Deci, acum, repatrierea este mai complicată pentru că sunt măritată acolo.

- Credeți că cititorii americani vă apreciază mai mult decât românii?

- Nu știu. E dreptul lor, al cititorilor, al criticilor literari să mă coteze la o bursă a valorilor. Tot ce pot să fac e să prezint oferta mea, cărțile mele. Restul nu mai depinde de mine. Dacă ei nu mă vor, eu nu pot să spun ca Lăpușneanu, "dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau". Aștept să mă vrea.

- Care a fost motivul pentru care ați plecat din România, în 1985?

- Eu am plecat să predau un curs de, pardon, măiestrie poetică la Universitatea din New York. În nici un caz nu plecam de tot. Dar, a izbucnit, cum scrie și-n carte, acel scandal politic, acea tragedie cu Gheorghe Babu Ursu. În jurnalele lui eram foarte des citată și implicată cu părerile mele politice, cu versurile mele satirice la adresa soților Ceaușescu. Un văr sau o verișoară a domnului Iordan Chimeț mi-a telefonat la New York și mi-a spus: "Nu te întoarce!" Și bine a făcut, că imediat după aceea Gheorghe Ursu a fost arestat și apoi ucis în închisoare.

- Aveți să le reproșați ceva acelor care nu vă gustă poezia?

- Nu, este lipsit de demnitate să vii și să spui: "eu sunt mai bun poet decât credeți voi!" Asta nu pot s-o fac.

- Dar sufletul, ce vă dictează în aceste condiții?

- Nu-mi dictează nimic, decât să merg înainte. Adică, voi continua să scriu poezii la capacitatea mea, atât cât pot. Restul, Dumnezeu știe!

- Ce veți mai pregăti, atât pentru cititorii dumneavoastră de acasă cât și de peste Ocean?

- În primul rând, scriu volumul al II-lea și al III-lea din memorii. Asta este o prioritate, pentru că versuri scrie toată lumea, iar memoriile mele numai eu pot să le scriu. Poeziile vin când se impun ele. Eu niciodată nu mi le programez.

- Ce vă deranjează cel mai mult în viață?

- Știu eu ce să spun... Este o întrebare profundă și iată de ce ezit, pentru că nu e vorba de ceva concret. Adică, nu pot să mă plâng. Sunt săracă, dar nu muritoare de foame. Am găsit iubire la o vârstă la care nu se mai poate aștepta nimic. Dacă regret ceva este că simt un atac concentric la biologia mea. Totul mi-a fost afectat: picioarele, brațele, ochii, urechile, tot, în afară de mansardă. Ea funcționează.

- Vă mai amintiți prima poezie scrisă de dumneavoastră la vârsta de 5 ani?

- Bineînțeles, poezia aceasta este cea pe care mama a păstrat-o cu drag ani la rând: "Zăpada proaspătă se lasă / Pe câte-o casă, pe câte-o casă / Și geamul este înghețat / E liniște, toți sunt în pat. / Iar eu, un om, un rătăcit / Caut un loc de-adăpostit".

- Sunteți, ca întotdeauna, jovială. Cum v-ați păstrat această tinerețe sufletească?

- Probabil, asta pentru că spun și în carte, îmi trăiesc simultan toate vârstele. Eu nu simt bătrânețea sub nici o formă, decât biologic.

Petre RĂU

CALENDARELE MAYAȘE

Calendarul mayaș este cel mai precis calendar descoperit până în prezent pe planeta noastră, fapt care a reușit să-i uimească pe oamenii de știință din întreaga lume. De altfel, omenirea este intrigată cum o populație tribală antică a putut să fie atât de precisă, mai precisă decât omul modern și toate tehnologiile pe care pe are la îndemână! Calendarul mayaș are o remarcabilă acuratețe și complexitate. Din punct de vedere al complexității lui se spune că, cei care încearcă să simplifice problema ajung inevitabil la interpretări aberante de tipul celei legate de profeția apocaliptică din data de 21 decembrie 2012, iar cei care abordează problema în toată plurivalența ei, riscă să nu poată aduce explicații pe înțelesul publicului larg care manifestă interes pentru acest subiect.

Localizată aproximativ în jungla mezoamericană, civilizația maya a fost una misterioasă. Poporul mayaș cunoștea scrierea încă de acum trei mii de ani, și dovedea importante cunoștințe de astronomie și matematică. Din start trebuie menționat faptul că matematica mayașilor avea la bază sistemul de numerație ventesimal (cel în baza 20), și nu decimal (în baza 10), așa cum îl folosim noi astăzi.

Preoții mayași au conceput două sisteme de numerotare, unul cu puncte și linii, și altul reprezentat prin glife și folosit mai ales în Marele Calcul. Civilizația maya avea trei calendare, toate bazate pe sistemul ventezimal, adică pe multipli de 20. Se utilizau în paralel trei sisteme diferite de notare: Marele Calcul (Numărătoarea Lungă), Tzolk'in (Calendarul Divin) și Haab (Calendarul Civil).

Marele Calcul (Numărătoarea Lungă): Independent de anul solar, acest calendar se bazează pe numărul de zile trecute, de la un punct de pornire mitologic considerat a fi începutul celei de-a patra ere și momentul creerii lumii. După preoții mayași cea de-a patra eră a început în data de 11 august 3114 b.C., atunci când ar fi fost creată lumea.

De fapt, acest calendar era folosit pentru numărătoarea în zile solare a perioadelor mari: Kin = 1 zi, Uinal = 20 zile, Tun = 360 zile, Katun = 7.200 zile, Baktun = 144.000 zile etc. Prin natura sa, Marele Calcul poate referi orice dată din trecut sau viitor.

Calendarul Divin (Tzolk'in): Numărătoarea Sacră sau Numărătoarea Zilelor, așa cum mai era denumit, acest calendar era un calendar lunar, care combina 20 de nume de zile cu 13 perioade ciclice, adică un total de 260 de zile. Fiecare lună purta un nume distinct iar anii nu erau numărați. Calendarul este cel mai vechi aparținând mayașilor și era folosit pentru calcularea cu exactitate a conjuncțiilor dintre pământ și planeta Venus, pentru facilitarea corecțiilor calendarului solar ș.a. El avea un caracter sacru, fiind folosit și ca un fel de zodiac, pe baza lui stabilindu-se caracterul și soarta fiecărui mayaș.

Calendarul Solar (Haab): Era un calendar asemănător cu cel gregorian din zilele noastre, fiind folosit pentru necesități sezoniere și având anul format

Calendarul mayaș, cum arăta când a fost descoperit

din 360 de zile, împărțit în 18 luni, fiecare de câte 20 de zile. Pentru cele 5 zile rămase, preoții au inventat o nouăsprezecea lună, de numai 5 zile (considerate toate nefaste), deci în total lungimea anului era de 365 de zile. Acest calendar se mai folosea și la calcularea datei inițiale, a anului ("Tun") și era, de fapt, singurul calendar care furniza lungimea anului.

Prima zi din Calendarul Solar coincidea cu prima zi a Calendarului Divin. Așadar, trebuiau să treacă 52 de ani pentru ca cele două zile să coincidă din nou, iar mayașii știau bine acest lucru, de unde și convingerea lor că timpul este ciclic, întorcându-se mereu la punctul de plecare. De altfel, ciclul de 52 de ani era unul sacru pentru preoții mayași iar perioada când el se sfârșea era una de panică, mayașii, în credința lor - ca și aztecii - temându-se că ar putea veni sfârșitul lumii. De aceea, preoții trebuiau să prevadă momentul în care se putea petrece catastrofa cosmică. Scopul lor era să evite marea problemă a perioadei celor 52 de ani, iar un astfel de ciclu reprezenta cheia pentru înțelegerea evenimentelor trecute și viitoare. Un total de cinci cicluri de 52 de ani, însumând 260 de ani, formau o perioadă cunoscută sub numele de Marele Ciclu.

Mayașii știau și faptul că anul are ceva mai mult de 365 de zile. Astfel, în timp ce calculele științifice moderne dimensionează anul la 365,242198 zile, anul mayaș era considerat de 365.242129 zile, fiind mai precis decât calendarul nostru (gregorian) care consideră anul de 365.2425 zile.

Un eveniment în calendarul mayaș era consemnat prin cinci simboluri, în baza ventesimală (20), astfel:

Baktun	Katun	Tun	Uinal	Kin
0	0	0	0	0

Data de început a Marelui Calcul era considerată 13.0.0.0.0. Iată și alte exemple de date: 0.0.0.1.2 reprezintă 22 zile, 0.0.0.2.5 reprezintă 45 de zile, iar data de 0.0.1.0.0 reprezintă 360 zile (și nu 400 cum ar fi într-un sistem ventesimal pur).

Mayașii considerau că o eră are 13 Baktuns, adică exact 1.872.000 zile. Fiecare ciclu de 13 Baktuns corespundea unei epoci istorice specifice, unei ere a Marelui Ciclu. Fiecare ciclu era guvernat de un

(continuare în pag. 57)

alt Soare. Actualul ciclu ține de cel de-al patrulea Soare.

După Marele Calcul, noua dată de început (13.0.0.0), adică după cele 13 cicluri complete de 144.000 de zile, va cădea exact pe 21 decembrie 2012.

Așa s-a ajuns la profeția anului 2012, despre care vorbește astăzi întreaga omenire. Totuși, ar trebui să înțelegem mai bine ce anume au de spus, în limbajul lumii moderne, mayașii înșiși, referitor la această dată considerată a fi una apocaliptică.

Calendarul mayaș se oprește brusc la data de 21.12.2012, dată care, conform profeției preoților mayași, timpul va ajunge la zero, lumea se va sfârși prin foc și se va naște un nou soare. Totodată, polii magnetici se vor inversa, fenomen despre care savanții spun că se întâmplă o dată la 13.000 de ani, iar ADN-ul uman își va schimba și el structura și va ajunge să conțină nu 2 spirale ca acum, ci 12. Așadar, după mitologia maya, această perioadă va fi una de mari transformări, poate chiar sfârșitul lumii.

Iată și alte argumente aduse în favoarea teoriei catastrofice legată de anul 2012:

- Partizanii New Age de astăzi susțin că în solstițiul din decembrie 2012 va avea loc aliniamentul soarelui cu ecuatorul galactic, fenomen care are loc o dată la 25.920 de ani.
- Savanții susțin că anul 2012 va fi unul cu o foarte bogată activitate solară. Se știe însă că un asemenea fenomen se repetă o dată la circa 11 ani.
- Biblia creștină, dar și alte scrieri străvechi, ne spun că sfârșitul lumii va veni prin foc, așa cum se anunță și cataclismul din 2012.
- În anul 2012 va erupe supervulcanul nord-american Yellowstone, care ar putea acoperi o jumătate din suprafața SUA cu un strat de cenușă de peste un metru.
- Tot în 2012 e posibil ca un asteroid să lovească dezastruos pământul.
- Actualul experiment LHC de la Geneva, care vizează simularea Big-Bang-ului, ar putea produce așa numitele găuri negre și se apreciază că unei singure găuri negre i-ar trebui cca 4 ani să dematerializeze întregul pământ.

Mai există însă tot felul de alte argumente, dar nu ne vom strădui să le mai enumerăm aici, întrucât sfidează direct bunul nostru simț, iar la o scurtă examinare rațională am putea constata că multe dintre ele sunt sau forțate, sau vădit false.

Așadar, este posibil ca la 21 decembrie 2012 să fie sfârșitul lumii? Teoretic, totul poate fi posibil. În fond, pământul a avut un început, de aceea este rațional să acceptăm că va avea și un sfârșit.

Se pare însă că marele interes pentru calendarul mayaș se manifestă din două motive principale: 1) sursa profetică a acestuia, în ceea ce privește destinul lumii, și 2) evenimentele prezentate în el sunt date cu exactitate.

De fapt, ce așteptăm noi de la calendarele mayașe? De ce nu ne-am aștepta mai degrabă la o înțelegere mai profundă, o dezlegare a unor taine despre istoria omenirii și evoluția conștiinței umane? De ce n-ar putea fi aceste calendare o nouă poartă spre cunoaște-

Calendarul mayaș, după reconstituire

re și înțelegere? De ce n-ar putea fi ele utile pentru istorie, climatologie, matematică sau astronomie, pentru știință în general?

Este totuși o practică dăunătoare să faci afirmații categorice cu privire la mari dezastre sau la sfârșitul lumii. "A nu fi sigur este, cred, unul dintre lucrurile esențiale ale raționalității", spunea marele logician Bertrand Russell. Din păcate, fuga unora după senzațional, precum și publicarea multor aberații legate de civilizația maya, ne-au adus în situația să nu mai fim raționali atunci când discutăm acest subiect. Astrologii, de pildă, speculează copios calendarul mayaș și previziunile lui. Nu mai puțin adevărat este și faptul că măsura în care adevărurile științei moderne și ale cercetării istorice se potrivesc cu previziunile calendarului mayaș este, după orice standard, una uluitoare.

Există însă multe denaturări și interpretări greșite în legătură cu profeția calendarului mayaș. De pildă, interpretarea că acest calendar fixează o dată limită pentru sfârșitul lumii este, într-un fel, una abuzivă. În fapt, nimeni nu este dispus să accepte că mayașii și-au construit calendarul pur și simplu până la această dată, adică până la sfârșitul unui ciclu, așa cum considerau că se împarte timpul în viziunea lor. Și asta, poate chiar din lipsă de timp sau de spațiu. Sau poate că perioada considerată era arhisuficientă, gândind că, atunci când necesitățile o vor cere, cineva se va apuca să prelungească numărătoarea zilelor și după data limită fixată atunci de ei.

La ce ne-ar folosi azi un calendar gregorian detaliat, de pildă, peste anul 2100? Dacă, însă, ceva anume ne obligă să precizăm o dată care depășește acest termen, cu siguranță că vom fi interesați să prelungim calendarul nostru și peste limita impusă.

George Orwell obișnuia să spună că "Miturile în care credem au tendința de a deveni adevărate". Ne-am putea însă teme că așteptarea unui eveniment profețit, precum cel al sfârșitului lumii din 21 decembrie 2012, ar putea deveni pentru o bună parte dintre noi, cea mai înaltă formă de speranță.

Mihail GĂLĂȚANU

UN EDEN ÎN REGĂSIRE:

Petre Răul Cel Bun al Literaturii

* ÎN CĂUTAREA ȘI RECUPERAREA DRAGOSTEI ȘI A SENTIMENTELOR FUNDAMENTALE

Petre Rău este un blând al literaturii. De fapt, el nu forțează - sau, oricum, nu forțează *prea mult* - miezul cuvintelor. Iar miezul cuvintelor este Edenul lor.

Căderea sa, a lui Petre Rău din Eden este, de fapt, o revenire în Eden - prin cuvânt.

Portretul fizic al autorului - deținător de un nume ilustru în literatura română: *Rău* - este o reflectare a portretului psihic/literar.

Petre Rău este un om / și un autor destul de „pătimaș”.

* ÎN PERMANENTĂ STARE DE COMBUSTIE

Este în stare de combustie tocmai pentru că trăiește sentimentele cu patimă, ca și cum ar trage din țigări/trabucuri pasionale, ca și cum ar priza dragostea ca pe o superdoză de trăire - și, în consecutiv, de emoție.

Cartea sa, **EDEN ÎN CĂDERE**, emană emoție prin toți porii. Uneori, poate, mai puțin cizelată, alteori de-a dreptul ardentă.

EDEN ÎN REVENIRE sau EDEN ÎN RECUPERARE, așa aș fi putut numi eu cartea - pentru că ambele lucruri se întâmplă în interiorul ei.

Și, până la urmă, ce poate fi EDENUL / EDENUL ÎN CĂDERE decât dragostea?

Petre Rău

* DRAGOSTEA, UNICĂ, PARADISUL NOSTRU NOTORIU

Unică, înversunată, năvălășă (ca și femeia!) la Petre Rău, imprevizibilă, autistă, refuzând, continuu, să se supună - și să fie supusă: dragostea.

Și, culmea, Petre Rău nu este preocupat atât de

valoarea textelor în sine, precum este preocupat de faptul că ele ar trebui să îl exprime.

Să spună, lumii, să anunțe, cum stă el cu dragostea, cu femeia lui evanescentă, cvasi-absență din poezia și din existența lui, baladă/lamento sfâșietor, uneori, după cea pierdută, cea înstrăinată, cea care a trecut, o dată, măcar, prin viața lui - și el care acum, fraților, vrea să ne spună această poveste a iubirii pe care, odată / jadis, a avut-o.

* DEȘI NU PARE, ESTE UN AUTOR TIMID / SFIOS, TIMORAT ȘI UN INTROVERTIT AL TEXTULUI

Dar cum este Petre Rău, ca om - și, MAI ALES, ca autor?

Este, fără îndoială, un autor care trăiește înăuntrul său, introvertit, deși el își exhibă trăirile, de multe ori, i le poți citi chiar pe buze.

Petre Rău nu are răbdare, adesea, de a-și pune în ordine trăirea, de a șlefui cuvintele până la disperarea ochiului de sticlă. Privește stilistica într-un fel mai indulgent, dar are, cum spuneam mai înainte, un mare atu: acela al trăirii.

Dacă trăirea există, ea este dovada - așa pare că socotește el și, într-un fel, are dreptate; sublimarea va veni ea, mai apoi - și se va așeza, frumos, în insectarul doldora de cuvinte.

Cu alte cuvinte, trăirea e *primum movens*, apoi se instalează munca de ocnaș a pilirii obsedante a expresiei. Petre Rău va ajunge, într-un sfârșit, la puterea de a mânui expresia mai convenabil, de o *contrage* din timp - și de o *curăța* de impurități.

Cât timp va fi trăire în om - și ea va gălăi, va fi și zbugum, și operă - căci fără trăire nu am avea „motorul” lucrurilor.

Iar Petre Rău este, și el, până la urmă, un trăirist...

Săndel STAMATE

Agraphon I

Când peste tot era odihna
Și odihna era la UNU
Și UNU era în TOT
Era bine

Chiar dacă odihna e
ceea ce nu e
vederii noastre -
Odihna leagă , odihna dez-leagă
Odihna în-parte și des-parte

Odihna e sinele în împietrire
Odihna e sinele în devenire

E toate, e niciuna,
E adevărul sau e minciuna -

Odihna e lucrare fără cusur
Căci e în sine

Agraphon II

Spre înțelegere
Gânditorul caută
În dicționarul de pietre

Piatra inimă
Piatra indiferență
Piatra inutilitate

Pagini de piatră trec
Suave ruine

De ce s-a blocat
Dicționarul de pietre
Aici, la litera ta, Doamne

Numai TU știi răspunsul
Rânduitorule dinlăuntru,
Neștiutule , neaflatule EU,
IZVORĂTORULE- DE - DUMNEZEU!

Agraphon III

La fiecare expediție a îngerilor
Pe Pământ
Dumnezeu le spune răspicat:
Aveți grijă
Nu vă lăsați înșelați
Lumea căreia i-am dat Pământul

Vă va amăgi
Căci OMUL
Deși are Chip și Asemănare
Nu va urma chemarea
Până în ziua când va renaște
Deplin ca un mugure în soare
EL soare fiind

Agraphon IV

Atât de aproape și atât de departe
Fiind(ul) -
Minunată alcătuire urma lui UNU

CHIP - pământ stricăcios

SUFLET - neființă (în dar primit)

SPIRIT - Eu găsindu-și sinele
Deci
Pe sine născându-se neîncetat
Ca râul cel veșnic
Și TOT(uși)
Cenușă

Semn vechi III

Retras în sine
Sinele se leapădă
De sinele greu

Eu, Tu...

În inima mea,
Doamne, Tu ești.
Altă adresă
Eu nu-ți cunosc

Izvorul din adâncul de sus

În zadar mă întorc la ziua de azi
cum femeia
cu sânul doldora de iubire
se întoarce la prunc

Deși nu mai știu
unde plecat-am de-atunci
i-am recunoscut imediat lumina
miresmele, șoaptele, gustul (căci
toate în el s-adună)

Dar - fără să înțeleg pricina acestei superbe zile -
mă întreb: unde este, Doamne, cealaltă
vreme a vieții noastre -

Izvorul din adâncul de sus

Flora M. STĂNESCU

Incredibila iubire

(Strict autentic)

S-au cunoscut la Roma, într-o casă de bătrâni neajutorați fizic, dar susținuți financiar de familie. El, un bărbat de 50 ani, trecut prin multe, aflat într-un cărucior cu roțile, ea o româncuță cu suflet bun, în căutarea unui loc de muncă.

Lipsa locurilor de muncă din țară, traumele suferite în familie, bătută și înjurată de un tată bețiv, încercarea ei de a-și întemeia o familie cu un bărbat de vârstă ei, care a eșuat lamentabil și multe alte lucruri mărunte, care pot face din viața unei tinere fete un adevărat calvar, au făcut-o să plece din țară.

Printr-o fostă colegă de școală, Despina a ajuns la Roma și a intrat ca infirmieră într-un azil de bătrâni. Nu avea voie să se declare nemulțumită de nimic. Trebuia să muncească și să tacă. La cea mai mică nemulțumire risca să rămână în stradă.

Munca într-un astfel de așezământ se desfășoară în semiclandestinitate, perioada de probă, de acomodare fiind obligatorie. Cei mai tineri pensionari ai acestui azil erau trecuți de 50 ani, iar cu cei între 70-90 ani nu se prea putea vorbi, mulți dintre ei trăind în lumea lor imaginară, vorbind singuri, nefiind în stare nici să-și schimbe singuri pampersul. Cum programul era foarte încărcat și de teama de a nu fi oprite de carabinieri, fetele fără acte, care lucrau ca infirmiere, acceptaseră numai două ore liber pe săptămână. Nu este greu de înțeles motivul pentru care majoritatea au petrecut zile întregi la infirmerie cu perfuzii la mâini, mai rău decât cei pe care-i îngrijeau.

Supravegheau bătrânii continuu, timp de 24 ore, îi spălau, îmbrăcau, hrăneau, făceau curățenie. Spălau lenjeriile, prosoapele, hainele celor internați, într-un cuvânt, făceau toate treburile și din salariul și așa mic li se rețineau banii pentru cazare și masă. În toată această nebulie Despina, reușea în cele două ore libere, să ajungă la o bancă, să trimită mamei sale ceva bani, știind în ce lipsuri și greutăți se zbătea acasă.

Singurul bărbat pe care nu era nevoie să-l schimbe și să-l spele, era Paulo, de 50 ani, cu plete lungi negre și cu ochii albaștri. El le mai însenina zilele cu glumele lui, cu bancuri spuse în puținele clipe de răgaz al fetelor.

Lunile și anii au trecut mai repede și parcă mai ușor, de când Despina și Paulo s-au împrietenit, au devenit mai apropiați. Paulo, aflând mai multe detalii despre viața fetei în țara ei, la început a compătimit-o sincer, apoi între ei s-a instalat un fel de camaraderie.

Am auzit mulți bărbați că nu le înțeleg deloc pe

femei, că niciodată nu știu ce vor și sunt veșnic nemulțumite. Nu sunt toate astfel. Despina nu-și dorea nimic mai mult decât un cămin liniștit alături de un om pașnic, afectuos, capabil să-i asigure strictul necesar și să știe să-i aprecieze eforturile.

Luxul, mașinile, nu erau pentru ea nimic, în comparație cu o seară petrecută sub cerul înstelat, cu capul sprijinit pe umărul lui și simțind cât de utilă este acestui om, care în urma unui accident vascular, a făcut o formă mai ușoară de paralizie.

Când a fost prima dată sărutată de Paulo, a simțit că poate face asta întreaga viață, numai el să fie mulțumit și în siguranță. Viața ei nu avea sens decât atunci când se simțea utilă cuiva. Era fericită că Paulo îi aprecia ajutorul, compania și după 2-3 ani au hotărât să se mute împreună, într-o căsuță pe malul mării. Din acea căsuță cu o curte foarte mică și-a făcut Despina un mic colț de Rai, pentru ei doi. Nici un spațiu oricât de mic nu rămăsese fără un ghiveci cu flori. Au făcut un fel de umbrar unde Paulo poate să iasă cu căruciorul lui, să se bucure de briza mării. Despina avea toată libertatea din partea lui Paulo, dacă voia se putea angaja oriunde în altă parte, acum se putea descurca singură, cunoștea bine limba italiană, deci putea pleca oricând. Chiar Paulo o îndeamnă să caute un loc de muncă unde ar fi putut primi un salariu, veniturile lui fiind mici, doar cele de la tatăl său. Despina nu a dorit asta, era îndrăgostită de Paulo, de sufletul lui bun, de felul în care o trata și-i aprecia eforturile.

În dragostea ei exista și o mare jertfă, dar ea refuză să se gândească la asta. Pentru ea Paulo a fost singurul om care a știut s-o aprecieze, s-o facă să se simtă femeie sigură pe destinul și viața ei.

Paulo a intuit perfect nevoia ei de afecțiune, de mângâiere, de apreciere, de vorbă bună și a știut să i le ofere, cu toată infirmitatea trupului său. Acesta a fost motivul pentru care Despina s-a hotărât să se cunune cu Paulo.

Mulți bărbați nu știu să aprecieze femeia de lângă ei, iar când sunt părăsiți stau și-și plâng de milă, sau se apucă de băutură cât îi țin banii.

Dragostea nu se impune, dragostea se câștigă, mai întâi prin respectul de sine și apoi de cel de lângă noi. Aprecierea femeii, iubirea ce i se acordă, ajutorul, mângâierea, complimentele, nu sunt deloc un semn de slăbiciune, ci de bună creștere.

Cazuri asemănătoare ca acel al Despinei, femeie pe care am cunoscut-o personal în căsuța de pe malul mării Tireniana, sunt foarte multe. Fetele și femeile din România sunt cunoscute aici ca muncitoare, gospodine, frumoase, sufletiste și știu să facă și economii. Urmașii acestor femei care se căsătoresc pe alte meridiane, nu vor mai reveni în România decât poate să-și cunoască vreodată bunicii, când țara se va fi schimbat mult. Suntem în Europa, dar lipsa locurilor de muncă îi determină pe foarte mulți români să plece pe alte meridiane, să-și câștige existența și să facă economii pentru bătrânețe.

Radu Danielescu

Jurnalul unui demnitar

Deslusec cu greu scrierea, aproape cuneiformă, dar nu mă pot împotmoli de un aspect așa neînsemnat. Citesc când cu glas tare și ușor tremurat, când în gând, fără să-mi dau seama:

"Azi, 13 iulie 2xxx.

Ora 17. Sunt pe plajă, în Palma de Mallorca. Cu Iulica și a mică. I-am luat bilet în același hotel și lui Gabi, ca să nu mă plictisesc. Parcă totuși berea noastră e mai bună decât a spaniolilor. Nu știm noi, românii, să ne promovăm produsele... Primesc un telefon din țară. Mă sună primul ministru! Îl salut cu respect. Mă informează despre starea lucrurilor din țară. Accident de muncă la o fabrică de ciment! Cinci morți?! Ce-i viața asta! Soarele e dogoritor... Și vine bomba: conu' Fănică a făcut atac de cord și a trebuit să renunțe la Ministerul Industriei și Cercetării... Nici nu știam că mai avem industrie și cercetare... Mi se propune să preiau funcția vacantă. Sunt uluit. Propunerea mă onorează, dar nu pot răspunde pe loc. Mă consult. Cu Iulica. Și cu Gabi. Nevastă-mea mă sfătuiește să refuz, că e stres mare și probabil se-așteaptă să se scoată niște castane din foc cu mâna mea. Iulica a avut întotdeauna dreptate. Gabi e exaltată, mă imploră să accept imediat. Dă bine la CV și e imposibil ca în scurtul timp de mandat de ministru să nu-mi crească "cota". Are și ea dreptate. Și-așa mi-e cam jenă cu declarația de avere în comparație cu ceilalți colegi de Cameră. Anunț hotărârea la București. A venit timpul să fiu și ministru! Doamne-ajută! Facem bagajele. Iulica îmi respectă hotărârea. La revedere, Palma... de-acum insulele exotice scrie pe mine.

Azi, 14 iulie 2xxx.

Ora 8,30. Preiau funcția. Biroul meu e la ultimul etaj. Mult mai somptuos decât cel de la Parlament. Și priveliștea este superbă, panoramică. Văd parcul Herăstrău, lacul, ba chiar o parte din terasa mea. E plină de clienți. De, mijlocul verii. Ca să vezi, pot să-mi și urmăresc afacerea de la birou... Există însă și-un minus: secretara. D-na Stela are experiență, mi-a făcut revista presei, mi-a adus la cunoștință programul zilei, cafeaua este tare, cum îmi place mie, dar are un dușman redutabil: vârsta. Se vede că conu' Fănică intrase în arendapauză. Am s-o iau pe Gabi în locul ei. Îi dau o ocupație, o țin și sub supraveghere, împușc mai mulți iepuri dintr-un foc. Deși nu e deloc obișnuită cu serviciul zilnic...

Ora 17. Sunt la Cotroceni. Frumos al naibii! Depun jurământul de ministru. Era să mă-ncurc, deși am repetat cu Gabi de zeci de ori: "Jur să respect legile țării șamd". Nu-i ușor nici s-o spui, darămite s-o și faci. Președintele e binedispus. Și grăbit. Trebuie s-ajungă la meci, pe Giulești. Nu știam că e pasionat de fotbal și îndrăznesc să-i zic asta. Glumește: "Cum nu? Nu știi că eu centrez, eu dau cu capul?"... Are umor, nu glumă...

Ora 19. Dau primul interviu în calitate de ministru al Industriei și Cercetării. Promit solemn să revigorez industria și să pun pe roate cercetarea. Al naibii ziarist, mă-ntreabă ce strategie am. Sunt multe măsuri ce trebuiesc luate de urgență, dar se impune mai întâi o

evaluare obiectivă... Mă descurc pân' la urmă. Continui ziua cu o masă la restaurant. Homarul e delicios, parcă mai gustos ca niciodată. Patronul mă lămurește: bucătarul l-a gătit într-un mod special, cu dedicație. Îi propun lui Gabi noul post. Acceptă cu ochii în lacrimi. Sărăcuța! Am făcut-o fericită. Închei seara în modul cel mai plăcut cu putință... O fac din nou fericită pe Gabi.

Azi, 15 iulie 2xxx.

Dimineața, la prima oră. Sau aproape. Mă sună iar mama. Răspund de data asta. M-a văzut aseară la televizor și a plâns de bucurie toată noaptea, că ea a presimțit de când eram mic c-o să ajung ministru. Iar vrea niște bani, că nu știu ce analize medicale trebuie să facă, că nu se simte bine. Îi spun că n-am, că îmi merg prost afacerile... Plânge într-una, de bucurie... Închid. Ajung la minister. Trebuie să fac schimbări pe-aici. Lucrurile nu mai pot continua așa. Sunt hotărât să tai în carne vie. O anunț pe d-na Stela să-și caute alt serviciu. Plânge. Mă imploră: "vă rog, dom' ministru, cu ce-am greșit? Sunt de 15 ani în minister. Am rate, am copii la liceu, soțul e somer..." Sunt intransigent. Continui remanierea. Studiez organigrama, mă informez și decid să dau afară câțiva directori ineficienți. Așa se procedează: îți aduci oamenii tăi. Și-așa, am destule obligații. Unul spălăcit, Tănase, de la Logistică, face scandal monstru, că mă dă în judecată și-mi cere despăgubiri. Cât tupeu! E dat afară cu forța... Oricum, chiar dacă câștigă în instanță, nu plătesc eu ca persoană, ci ca ministru, din bani publici. Gabi radiază de fericire. Ce-mi place s-o văd astfel! Stă pe terasa imensă, fumează, bea cafeaua și privește orașul de sus. Ține iar să-mi amintească de promisiunea făcută. Îi explic că e blocaj imobiliar, să mai așteptăm să scadă prețurile, dar deja a pus ochii pe un apartament, chiar în Piața Victoriei, cu trei camere... Fusesse vorba de două...

Ora 12,15. Am întârziat puțin la întâlnirea cu primul ministru. Gabi asta! Iar șoferul conduce ca o cizmă. Limuzina e faină, dar se aude că se vor achiziționa altele mai luxoase. E și cazul, asta n-are nici bar... Șefu' e băiat finuț, nu s-a supărat. M-a chemat să-mi dea câteva sfaturi: să am grijă ce vorbesc cu presa, să-mi pun oameni de încredere în funcțiile-cheie din minister și să îl contactez în orice problemă, fără să mă jenez, că el este dispus să țină seama de orice propunere ce țintește binele poporului. Bag la cap și mă-ndrept spre Pipera, căci azi aveam aranjată o partidă de tenis cu Ionescu, un partener de afaceri, patron la o mare firmă de construcții. Am fost în mare formă: îl bat pentru prima dată... Funcția îți dă puteri nebănuite... Asta mi-a zis-o chiar Gabi, noaptea trecută.

Azi, 16 iulie 2xxx.

Ora 10. Gabi a întârziat nepermis. Din a doua zi. I-am atras delicat atenția, dar tot s-a supărat. Și supărarea i-a tăiat tot cheful de muncă. Fac un tur al ministerului, să-mi cunosc angajații. Toți îmi doresc succes, din inimă. Observ câteva exemplare

(continuare în pag. 62)

feminine demne de luat în seamă. Mai ales consiliera de la Integrare Europeană... Era să zic Integrame, că asta făcea când am intrat în birou. S-a roșit toată. Am avut un schimb de priviri și am simțit nevoia să-i spun că am mare încredere în capacitatea ei de muncă. Gabi întrece totuși măsura. Mi-am făcut singur cafeaua... Trebuie să-nțeleagă că acum are o responsabilitate, e-n slujba țării. Am pus prea mult zahăr.

Ora 14. Prima ședință de guvern la care particip. Sunt emoționat, ca în prima zi de școală. Șefu' țișă la ministrul Justiției, că trebuie să convingă că lupta anticorupție e reală, să prindă un corupt de rang mare, "un biban sau măcar un bibănel acolo", cum îi place să se exprime. Ministrul, săracul, se apără că de unde, dar promite... D-na Nela, de la Muncă, are o vorbă mare: "Înainte de a fi o țară de corupți, suntem un popor de corupători"... N-o bagă nimeni în seamă... Nea Titi, de la Apărare, rezolvă un rebus. Conu' Mișu a ațipit. În sfârșit, luăm decizii capitale pentru țară... A durat ceva ședința. Și Gabi mă sună în timpul ei, să m-anunțe că la 17 avem o vizionare! Apartamentul ăla nenorocit...

Ora 17. Iar mă cert cu Gabi. A plecat supărată, când i-am spus franș că nu-i iau apartamentul ăla, că e-n bloc cu bulină. Ea că nu, unde am văzut eu bulină, aia era un desen cu graffiti. Are și funcția părțile ei negative. Poftim, ajungi să-ți strici relațiile de familie...

Ora 19. Acasă e OK. Iulica a făcut iar curățenie generală, ajutată de femeia de serviciu. Iar fi-miu în-țearcă o intervenție: dacă n-am un loc bine plătit în minister, că mama prietenei lui e în căutare de loc de muncă. Dar ce crede, mucosul, că eu am s-accept nepotisme?

Seara. Primesc nu mai puțin de patru telefoane de la rude. De unele nici nu mai știam nimic. Au aflat și țin să mă felicite. Peste câteva zile or să mă sune din nou, să-mi ceară una, alta. S-o creadă! Nu mă com-promit eu pentru chestii de doi lei... Un gât de whisky mă liniștește. Adorm greu, nu știu de ce. Și visez și urât. Se făcea că Gabi mă înșeală. Mă trezesc lac de apă. Mai torn 100 de brandy. Incertitudinea asta mă ucide. E unu' noaptea. Mă-mbrac în grabă. Găsesc o scuză, nu prea inspirată. Dar Iulica mă crede întotdeauna. Și mă conduce spre ușă. Urc în Mercedes și pornesc în trombă. Când e să-ți meargă rău îți merge. Mă trage pe dreapta un puști de la Circulație. Control de rutină. Vrea să suflu în fiolă. Iată un test de încercare, și pentru mine și pentru el. Îl trecem amândoi, căci mă recunoaște repede după ce-i spun cine sunt. Înțelege că am o problemă stringentă la minister. Are potențial puștiul, trebuie promovât. Ajung la Gabi. Deschide greu. E buimacă. Răstorn casa cu susu-n jos. Visul nu are baze reale. Aprind o țigară, dar Gabi nu mă lasă s-o savurez. Începe să țișe. La mine! Ea, o fostă balerină de doi lei... Incredibil! Sunt ministru sau ce naiba sunt? O anunț că a fost în perioada de probă și că n-a trecut-o: nici pe cea de secretară, nici pe cea altă. Spumegă. Eu, ciudat, sunt foarte calm. Mă amenință! Îi atrag atenția să-și vadă lungul nasului, o pleznesc scurt și ies. Încheiat capitolul "Gabi". Bravos mie! Am economisit și banii de apartament. Oricum, nu prea mai pune-a suflet în ce făcea. Eu nu am nevoie pe lângă mine de oameni lipsiți de pasiune în ceea ce fac...

Azi, 17 iulie 2xxx.

Mă simt excelent. Și soarele parcă îmi surâde: "ai procedat foarte bine". Gabi mă sună disperată, dar nu-i răspund. Îmi trimite mesaje să-și ceară scuze, c-a greșit. Îi vine greu să înțeleagă că nu mai e de nasul meu. Hai, la treabă, Nicule! Țara te-așteaptă!

Și ca ziua să continue perfect, am parte de primul contact cu "băieții deștepți". Sunt trimiși de Grig, omul meu de încredere, care începe să se acomodeze ca director la Logistică. E vorba de doi sirieni. Vorbesc perfect românește, căci au făcut medicina la Craiova și s-au însurat cu românce, rămânând în țară să facă afaceri. Și încă în stil mare, din câte am înțeles. Îmi propun să inițiez un proiect de hotărâre de guvern de concesionare a unui teren de 3 ha, pe care e ridicată în prezent fosta fabrică de mezeluri. Dau un răspuns evaziv, că voi studia și dacă e în interesul public... Ei înțeleg, că sunt băieți deștepți. O să propun proiectul în prima ședință de guvern".

Aici jurnalul se termină brusc. Ridic capul și privesc câteva clipe în gol. Recunosc, golul cuprinde puțin și din pulpele armonioase și bronzate aparținând tinerei mele vizitatoare, așezată comod pe scaunul din fața biroului meu. Abordez, în sfârșit, problema:

- Domnișoara...

- Gabriela. Gabriela Dulămea. Dar spuneți-mi Gabi...

- Domnișoara Gabi, ce să zică! Ce garanții am eu că acest jurnal aparține, într-adevăr, cui spuneți dumneavoastră...

Spusele mele o surprind. Se aștepta la o cu totul altă reacție. Se ridică, jignită parcă, preia cu eleganță caietul dictando de pe birou și-l strecoară în gentuța argintie, evident de firmă. Replica vine în continuarea gesturilor:

-Am înțeles. Nicio problemă. Mai sunt ziare destule. Nu știam că ați trecut de partea cealaltă...

Din păcate, nu știa altele, mult mai importante. De dimineață proaspătul ministru al Industriei și Cercetării fusese arestat, acuzația constând în luare de mită, una frumușică, primită de la doi afaceriști sirieni. Fapta era probată, căci cei doi înregistraseră audio întâlnirea. O pun la curent pe d-ra Gabi, informația având darul s-o bulverseze:

-Nu se poate! Păi și-atunci presupun că jurnalul... Incredibil! Nemernicul! Și-mi sacrificasem totul pentru el... aveam o carieră fulminantă... Sunt distrusă.

Și totuși viitorul ei nu a fost întru totul compromis. Peste câteva luni aveam s-o depistez în staff-ul unui parlamentar cu greutate. O aștept să crească în continuare, fiindcă are potențial. De ce nu chiar în Parlament? Deși nu are decât două Camere...

În schimb, autorul jurnalului, după un proces fulger contrar practicii judiciare, a primit doi ani de închisoare cu suspendare, pedeapsa pe care-o execută spășit în cea mai mare parte în vilele lui de la mare și de la munte, departe de

(continuare în pag. 69)

Constantin OANĂ

FLOARE DE HAR - de Ignatie Grecu

Dacă intrarea în vis prin poezie este o alternativă la îndemnul biblic de a ieși din lume, înseamnă că poezii stau în imediata apropiere a profeților lui Dumnezeu. Viziunea poezilor asupra lui Dumnezeu este în primul rând una estetică, frumusețea fiind însușirea lui Dumnezeu cea mai la îndemână pentru noi în a înțelege ce este spiritul, pentru că frumosul - partea dinspre inimă a adevărului - este cel mai departe de natura materială a lumii, are în el cel mai înalt grad de abstractizare și în același timp cu impactul cel mai mare la omul sensibil, dându-i acestuia o aură de demnitate rară și de gândirii.

Avem în fața noastră cartea de poezie FLOARE DE HAR a poetului Ignatie Grecu, apărută la Editura "SemnE" în anul 2012, despre care autorul spune că e "o floare, una mică de tot, dintru acel Rai minunat și înflorit al lui Dumnezeu, a cărui nespusă mireasmă s-a risipit tainic, la nesfârșit, printre aceste pagini.". O astfel de floare, într-adevăr, nu e de găsit decât în grădinile suspendate de aici, unde toate plutesc: cântece de păsări și nori, lună și miresme de tei, apus și răsărit de soare.

Ignatie Grecu este un nume dintre cele scrise în cartea vieții literaturii române, iar constelația poezilor îndrăgostiți de Dumnezeu, din care și el face parte, tare mai seamănă cu cerul înstelat! El este ca o albină care culege mierea din flori, ca un corăbier care, pentru a-și salva ambarcațiunea, aruncă ancora în cerul de pe fundul mării. Prin transfigurare el întoarce lumea în cuvânt, adică exact acolo de unde ea a purces.

În continuare voi spune câte ceva despre cele întâlnite în fiecare ostrov în care-am oprit pe tot parcursul acestei curgeri atemporale, care este cartea FLOARE DE HAR.

În RUGA POETULUI ÎN ZORI Ignatie Grecu cere lui Dumnezeu nu bunuri materiale, ci aripi, cu care să urce *creasta zilei* dimpreună cu păsările și, devenit acum *numai cântec*, de acolo să-L slăvească neîncetat. Și ce fel de aripi sunt acestea? Răspunde Nichita Stănescu: 'Oamenii sunt păsări nemaiîntâlnite/ cu aripi crescute înlăuntrul/ care bat într-un aer mai curat/ care e gândul'. Și de ce în zori? Pentru că întâmplarea ce are loc acum este aceea a trezirii. Ziua începută în zori, prinsă între cântec și miresme, devine sfântă pe tot parcursul ei, meritând o-ngropare unică în splendoarea asfințitului.

Brusc apar rândunelele, ce „*taie iute văzduhul*”, prevestind ploaia, „*mici suveici țesând / prin ițele nevăzute / ale văzduhului / note fugare / într-o albastră, cerească simfonie*”. O simfonie la care însuși poetul

participă, după cum a spus-o în prima poezie. (RÂNDUNELE) Și privighetoarea - ce înger! ce cântec! – "*trebuie să fie / pe undeva pe aici*", căci „*pădurea nu a îmbătrânit*” degeaba tot „*așteptându-o*” (PRIVIGHETOAREA).

Cu cântecul de slavă pe buzele lui, ce strălucește ca lyra lui Orfeu, poetul, trecut demult de „*creasta zilei*”, este văzut cum lasă în urmă cărarea sângerândă în amurg, urcând acum vertiginos „*printre astre / pline de dor / și de iubire*” (POETUL). Metafora pomului roditor ne iese în cale din poezia ATUNCI. La fel ca mărul, la a cărui rotunjire „*atâtea frunze ostenes*”, după care „*o lumină de sus / vine, îl umple de vis, / îi dă dulceață și rost*”, omul în general și poetul în special se împlinesc numai în împreună lucrare cu Dumnezeu, după care, asemenea fructului, se desprinde „*de la sine*” de ramura vieții temporale.

Mierla se asociază și ea la cereasca simfonie ce vine de la Facere. Această primadonă este asemenea unui „*viu clopot*” ce bate atât pentru un schit părăsit („*scaiul smerit*”), cât și pentru „*catedrala miresmelor / candelabru imens / cu brațele pline / aprinse de flori, care este falnicul tei*” (NU NUMAI).

Iată-ne în Grădina Eden de dincolo de „*creasta zilei*” - metaforă pentru atemporalitate - unde „*îrși cu multe săbii și suliți / păzesc de aproape / slăvită înflorirea înaltă / a unui pom / fără nume*” (IRIȘI). Aici vorbește Dumnezeu: „*Tăceți, tăceți, tăceți! / Nu vedeți că vorbește Domnul?!*” (TĂCERE). „*Numai omu-i schimbător / Pe pământ rătăcitor*” zice Eminescu. Și „*trecerea noastră / prin pustia acestei lumi*” este umbră, pentru a deveni suportabilă, de îngerii-nori / trimiși de Domnul” (CERUL).

(continuare în pag. 64)

În BRÂNCUȘI apare marele artist, „un călător obosit de cale, cum se odihnește, ca un arc de metal / strălucind / din care au zburat toate săgețile... / în umbra Coloanei fără de sfârșit” ca la „umbra unui bătrân stejar rămuros, unde multe păsări cântau / în văzduhul din ramuri” și care „păreau atât de aproape / încât îți venea să le mângâi” (aluzie la păsările sculptate de el).

Trezirea noastră începe cu soarele „ca o pâine / bine rumenită” (O NOUĂ ZI) și ne-am bucurat o zi întreagă de gustul acestei pâini, fără să ne dăm seama că am devenit dintr-o dată liberi. Când am constatat asta „era deja seară. / Sub o piatră lângă drum / greierii-și acordau citarele / făcând mai ușoară / durerea întoarcerii noastre acasă. / Lacrima amară de pe obraz / ne păru / atunci / de mătăasă” (PSALM).

Ignatie Grecu în chilă sa de la Mănăstirea Cernica

Iată casele pe care „durerea / le-a frânt pe toate / de mijloc” - metaforă pentru fragilitatea acestei lumi, devenită așa după căderea noastră în păcat. „O frunză dacă ar cădea peste ele / numai o frunză / nu o stea / ar intra în pământ cu totul” (NUMAI O FRUNZĂ). Poetul, după modelul divin, dă viață din viața lui cuvintelor, de aceea în urma lui vezi cum merg singure statuile (STATUIE MERGÂND).

„Înserarea vine pe ape pășind... lumina scade murind / străpunsă de arbori / în coastă” (ÎNȘERAREA). Aici, ca și în alte locuri, descoperim asemănarea dintre lumea interioară și cea exterioară, aceasta din urmă fiind făcută pentru o mai bună înțelegere a celei dintâi.

În partitura cântării de bucurie a omului liber apar și teii, pe a căror mireasmă „târziu, spre sreară / păsările și, mai ales, norii / au ridicat-o la cer / ca pe

sacru trofeu” (TÂRZIU SPRE SEARĂ). Ramurile înflorite care ne mângâie privirea sunt o metaforă pentru brațele Dreptului Simeon „care s-a invrednicit / la adânci bătrâneți / să poarte / Prunc, pe Dumnezeu / rugându-se Lui / cu mare glas: / - Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne!” (RAMURI ÎNFLORITE).

Ioana - o taină - a cărei față „s-a deschis ca o floare de crin...” când i-am spus pe nume (IOANA). Și o altă taină se ascunde în poezia UN PAS, pentru care poetul mă cheamă: „Vino și vezi!” Este aceea a macilor „arzând mocnit” pentru care cucul cântă „pe-o coastă înverzită de deal”.

UMBRA PAȘILOR este poezia în care autorul are viziunea înșerării ce vine din pașii Domnului, a căror lumină o vezi „ca o făclie / tremurând / la chindie”.

ATÂT DE TÂNĂR este dedicată lui Gabriel Turcea, al cărui mormânt în fiecare toamnă „intră / într-un nor tainic / de mireasmă /... Mâna Maicii Domnului / vine / și-l mângâie / pe frunte ușor / din când în când”. În eternitate cu toții suntem tineri.

Din nou ramul înflorit ce creează senzația unui alabastru spart din care se risipește „noian de miresme”. Și ce comentariu mai frumos ca acesta poate fi altul: „Lumina întârzie pe ram / ca un inel / al cărui safir / îl lustruiește pururi vântul” (S-A SPART UN ALABASTRU).

Înșerarea ca umbră a pașilor lui Dumnezeu apare și în poezia ÎN FOIȘORUL INIMII - aluzie la locul Nașterii Domnului Iisus Hristos. Aici „mulțimea de arbori slujind / în pridvor de înșerare / sărută neconștient / urma pașilor Lui / cu plecăciuni adânci. / Iar ramuri înșuflețite de vânt, / suvițe lungi mirositoare, / mângâie până târziu / pământ natal înverzit”.

În SEARĂ DE SEARĂ prin „vadul cerului” trece îngerul protector „cu sufletul nostru în spate / plin și greu de păcate”. Și aceasta se întâmplă „seară de seară”, când „pomii se pleacă / plini de rugină”.

ACUM este poemul în care apare „o luntre mică / de unde am privit / îmbrățișați / cel din urmă crepuscul / (ce) stă gata să se scufunde / în amintire”, dacă n-ar fi clipa numită „acum”.

Un alt cântăreț în această simfonie a vocilor (și mă gândesc acum la „Simfonia celor o mie” de Gustav Mahler) este ciocârlia, care „are mereu același vis: / să urce, cântând, munți de azur / până la ultimul cer” și de acolo, în fiecare plină zi, să sporească văzduhul (CU MÂNGÂIERI).

Lumina, „Pasărea Domnului”, din poemul cu același nume, „venea plutind /... să cânte în zori / în ostrov / atât de frumos / pentru noi / cei puțini / și umili trecători”.

Grădina Maicii Domnului este una suspendată, cu lună, păsări, miresme de tei (PE APELE). Luna pe cer - lacrima lui Dumnezeu - (mă gândesc la „Sonata Lunii” de Beethoven) și luna în ape, care „tăceri de aur sfarmă” (GÂND SUB LUNĂ), este și „pânză de corabie” în poezia anterioară.

MUZĂ ADORMITĂ este o replică la „Frumoașa din Pădurea Adormită” a lui Andersen, în care este pusă în lumină forța unui sărut din dragoste.

(continuare în pag. 65)

Adiere este peste tot: adierea unui cântec, adierea inimii, adierea luminii etc., toate stimulând imponderabilul și evadările noastre. Adiere de mierlă – „*un nai aruncat în văzduh*” (NUMAI MIERLA) în „*adierea luminii când ziua aruncă (propriu-i veșmânt) / în fugă pe mal / să se scalde în lacul plin de răcoare al înserării*”, când sălcile sunt „*umbre de pelerini îngenunchind lung la izvor... Știa că sunt trist / și a venit să mă mângâie*”, zice poetul despre mierlă. Poetul era trist pentru că „*arșița verii ca o povară de foc / a căzut meteorit / rupând crengile pomilor. / Trandafirii au murit. / Săbiile irișilor s-au umplut de rugină. / Scrum este crinul. /... Numai mierla cutează în lumină. / Micuță Antigona plângând la căpătâiul / fraților săi uciși: crin și trandafir*”. Chiar așa poetul găsește până la urmă motive pentru alungarea tristeții, atunci când este invocat numele Domnului: „*Întru necaz m-ai desfătat, Doamne!*” Îngrămădirea de metafore este ca aceea a stelelor „*în părul răcoros al nopții*”, ce adie și ea ca o speranță. Și această tensiune generalizată se rezolvă spontan la modul măreț: „*Deodată, cu iuțeala fulgerului / Dumnezeu însemnează luminos și subțire / în zigzag, aproape indescifrabil / pergamentul învolburat al nopții în furtună. / O bubuitură colosală cutremură zăvoarele cerului. / Vindecătoare vine ploaia*”.

Ignatie Grecu - poetul și preotul-monah, de două ori ieșit din lume spre împlinirea voii Domnului își vede propria poezie ca pe o „*trecătoare pânză a cuvântului / pe care s-a întipărit / ca prin minune / pentru totdeauna / chipul Tău, Doamne!*” Fără să vrem ne duce gândul la infanta Veronica ce a șters, în drumul spre Calvar, chipul Domnului, transpirat de durere, chip care a rămas întipărit pe marama ei - pânză eternă (POEZIA MEA).

Anotimpurile sunt și ele prezente cu multă încărcătură de sensuri. Toamna din eminesciana CE TE LEGENI... este aici caracterizată prin prezența ciorilor, care „*cu zgomot, / ca o umbră zdrențuită a văzduhului, / mereu dau târcoale / orașului în paragină*” (CEL ÎNSINGURAT), în vreme ce iarna arată așa: „*Un stol în zori / o frânghie-n zigzag / fâlfâind din aripi subțiri / atât de negru / trage din greu / prin văzduhul curat / ca pe o corabie la edec / anotimpul / plin de pânze, / de zăpezi orbitoare*” (UN STOL). Din privighetoarea verii numai cântecul ei a rămas – „*argint plutitor strălucind / ca o zăpadă cristalină pe ram*”. (BINECUVÂNTARE). În SEARĂ DE TOAMNĂ luna este „*obrazul de copil al lumii ce crește zâmbind din apă*”, lună care se aseamănă tare mult cu aceea din versul eminescian „*Răsare luna liniștit și tremurând din apă*”. Iarna se confundă cu primăvara în spațiul atemporal de la Nazaret, unde „*un înger cu chiciură pe aripi / în mână cu o stâlpăre înflorită de crin / sosi în grabă / să-i vestească Mariei / Vestea cea bună: / bogăția fragilului ei sân*” (ÎNGERUL CU CHICIURĂ PE ARIPI).

Poezia PERLA RUGĂCIUNII ne amintește de cuvintele lui Blaise Pascal „Doamne, de nu te-aș fi găsit, nu te-aș fi căutat”. Și acum Ignatie Grecu: „*Fulgerul iubirii Tale, Doamne, / m-a lovit drept în inimă, / făcând să crească / treptat / strălucind / perla rugăciunii*”. Este surprins aici adevărul potrivit căruia nu noi L-am descoperit pe Dumnezeu, ci Dumnezeu ni s-a revelat, meritul nostru e doar că am răspuns la chemare.

În CĂTRE POET adie o muzică ce vine dinspre Cartea lui Iov: „*Mai întâi / și mai presus de toate, / cu un*

cuvânt spus în șoaptă, / oprește să nu încolțească în inimă, / să nu înflorească / și rod să nu dea / mărunț dragostei! / dacă poți!”.

Frumusețea este cea mai subtilă însușire a lui Dumnezeu, de aceea printre oameni, „*cântecul / uneori / în loc să apropie / mai mult înstrăinează*”. Și când te gândești că cea mai subtilă parte a frumuseții rămâne muzica... (LACRIMA MIERLEI). „*Slavă lui Dumnezeu că ne-a scos din lume și ne-a dus în însingurare!*” (ÎNSINGURARE).

Numai făcându-L cunoscut pe Dumnezeu poetul poate veni în întâmpinarea nevoilor propriului popor, salvându-l de la efemeritate, izbândă pe care nici o altă forță, fie ea și politică, nu o poate realiza. (RĂSĂRIND DIN MARE). De aceea spune Nichita Stănescu: „*Poetul, ca și soldatul, nu are viață personală*”. Ființa aceasta așa de fragilă, POETUL, al cărui cântec „*aleargă înflorind universul... ține să nu cadă-n abis de ntunerice și uitare / lacrima lumii tremurând suspendată*”.

Spațiul Mănăstirii Cernica, unde poetul își duce fugara existență, este surprins într-un moment când „*Înger îngenunchind la fântână / ziua aceasta se pleacă*”. Acum „*văzduhul se prinde în turlă, iar un sunet de clopot se-ngână / cu dulce bătaie de toacă. ... Uimite priviri întorc / spre cerul pur / înalt ca un vas / prea plin de mireasmă*” - mireasma teilor. (ÎNGER ÎNGENUNCHIND). Teii ne urmăresc până în amurg în felul „*norilor de mireasmă*”, care „*pecetluiesc suav tăcere*”, făcând din anotimpul de vară „*serafică adiere*” - iar vine adierea (CEL NEASEMUIT).

Vine ROSCIDA LUNA (noapte rourată) - o noapte presărată cu rouă - roua, garantul vieții. Noaptea aceasta (aluzie la moartea trupească) nu este permanentă, căci se culcă „*pe moale azur*”.

În CĂLĂTORIE se confirmă versul eminescian (pe lângă textul biblic cu același sens): „*Numai omu-i schimbător / Pe pământ rătăcitor*”. Iar lumea aceasta s-a dovedit a fi fost bună numai dacă drumul spre cealaltă a trecut prin ea. În lumea cealaltă este numai viitor. Iată cum apare aici relația între cele două ipostaze existențiale: „*Corabia casei / rămâne în urmă / la țarmul tău, noapte. / Eu mă îndrept spre zori. / spre zorii altei lumi / unde oameni senini / își duc sufletul pe umeri / ca steaguri de luptă*”.

Și, în final, Ignatie Grecu revine la menirea poetului - de a face, prin vers, cunoscut pe Dumnezeu: „*Scrie, rupe și aruncă în vânt / mi-a spus îngerul / poposind într-o seară / sub stejar*” (Mă duce gândul la „Daimonul meu către mine” de Nichita Stănescu). Seara - o vârstă ca toate celelalte - când „*cristalul*” începe să strălucească (ÎNDEMN ÎNGERESC).

Cosmina COSMA

Moda lingvistică 2007

„Moda lingvistică 2007” este o carte care corespunde gustului unui anumit moment, după cum o arată și titlul, definiția conform DEX (Ediția a II-a, 1998) pentru „modă” fiind: „obicei, deprindere colectivă, specifică la un moment dat unui mediu social.” Moda lingvistică este realizată prin analogie cu moda vestimentară, ambele vizând un anumit mediu social și cultural, „lumea bună”, după cum o numește autorul. Aceasta se referă la modul de exprimare al oamenilor educați care încearcă să respecte normele limbii literare.

Cartea constituie un util și valoros îndrumar pentru un viitor specialist, și nu numai, cu o singură condiție: ca acesta să fie într-adevăr decis să pătrundă în tainele abordării științifice a limbii române. Când spunem aceasta ne referim nu numai la conținut, ci și la stilul accesibil și nuanțat în care este redactată.

Profesor la Universitatea Clujeană Babeș Bolyai, filolog de faimă europeană și de o erudiție impresionantă, Gligor Gruită și-a câștigat un binemeritat prestigiu în rândul studenților și publicului cultivat, prin cărțile: „Moda lingvistică 2007” și numeroasele ediții ale „Gramaticii normative”. Deoarece ambele titluri conțin cifra șapte (2007, 77 de întrebări, 77 de răspunsuri) și gândindu-ne la numerologie (numărul șapte este predestinat celor care vor să fie cercetători; ținta lor este dedicată investigării necunoscutului și găsirii răspunsurilor), am putea spune că Gligor Gruită poate fi considerat un „apostol” al „românilor de pretutindeni”. Aceasta confirmă ipoteza de mai sus și faptul că aceste cărți pot fi considerate noi tratate care reglementează normele ortografice, aducând la cunoștință schimbări insuficient cunoscute.

După o introducere în care autorul îl „încălzește” pe cititor cu mult tact pentru ceea ce-l așteaptă – motivul pentru care această carte ar trebui citită – urmează cele aproximativ două sute de pagini de conținut propriu-zis, repartizat în șapte capitole („Piața cuvintelor, a sintagmelor și a literelor”, „Politețea la români”, „Lene lingvistică”, „Subiecte de carton”, „Neastâmpăratul participiu”, „Multe și (nu prea) mărunte” și „Anacoluri, pleonasmе și cacofonii”), spre deosebire de „Gramatica normativă”, unde titlurile conțin formulări scurte, mai exact numele părților de vorbire („Verbul”, „Substantivul, articolul, adjectivul”, „Pronumele, numeralul” și „Adverbul, prepoziția, conjuncția”). Unele titluri ale capitolelor și subcapitolelor sunt formulate sub forma unor figuri de stil: epitețe, metafore, epitețe personificatoare („Metafora sportivă”, „Lene lingvistică”, „Lene pozitivă”, „Fabrica de verbe și semiverbe”, „Piața cuvintelor”, „Replica fracționarelor nedefinite”, „Pleonasmе simpatice” etc).

Cred că acest lucru se datorează faptului că pe parcursul paginilor întâlnim numeroase cazuri în care, din rânduri răzlețe răzbate umorul, uneori chiar ironia. Am putea spune că „Moda lingvistică 2007” este

o continuare a „Gramaticii normative”, deoarece continuă seria ezitărilor firești ale multor vorbitori de astăzi.

Exemplele ilustrate în „Moda lingvistică 2007” au fost extrase din șase publicații săptămânale cu profil diferit („Academia Cațavencu”, „Dilema” și apoi „Dilema Veche”, „România literară” și „România Mare”, „22”, „Timpul”) și din următoarele cotidiene: „Adevărul”, „Adevărul de Cluj”, „Cotidianul”, „Cronica Română”, „Evenimentul zilei”, „Gardianul”, „Gazeta sporturilor”, „Gândul”, „Independența”, „Libertatea”, „7 Plus”, „Pro Sport”, „Jurnal național”, „România liberă”, „Ziua”, „Ziua de Cluj”. De asemenea, bibliografia folosită de autor este una vastă. Amintim spre exemplificare câteva lucrări precum: DEX (Ediția a II-a, 1998), DOOM1 (1982) și DOOM2 (2004), cât și scrieri ale unor autori ca: Mioara Avram, Gabriela Păună Dindelegan, Valeria Guțu Romalo.

Ambele cărți conțin idei argumentate simplu și clar. Acestea sunt puse la dispoziția oricărui cititor interesat de corectitudinea propriei limbi. „Avantajul unor asemenea lucrări”¹, spune autorul, „constă în faptul că ele pot fi selective, oprindu-se numai la anumite aspecte, care, de obicei, produc vorbitorului cel mai multe ezitări în comunicare”¹, iar scopul acestor cărți este „să ne familiarizăm cu exigențele normative actuale, în vederea aplicării lor corecte în exprimare”².

În „Moda lingvistică 2007” Gruită vorbește despre cuvintele promovate, retrogradate, despre popularitatea amărășteanului, ca urmare a adecvării lui la starea națiunii, despre controversatul pronume „dânsul”, despre moda masculinului pentru feminin, despre eliminarea auxiliarului la verbele coordonate, despre substantivele invariabile, fără marcă specifică a cazului, despre prescurtări „leneșe”, anacoluri, pleonasmе, cacofonii etc. În continuare aș dori să mă așez pe acele pagini ale cărții care scot în evidență acea notă comică sau ironică de care vorbeam mai devreme.

În primul capitol, la ultimul subcapitol, intitulat „Joc de societate cu î și â” ni se înfățișează marea derută în care se află vorbitorul. De asemenea sunt prezentate regulile jocului: la acest joc pot participa cel puțin doi jucători, cuvintele care fac excepție fiind: „român”, cu variantele si antroponimele sale, litera „â” și „sunt” respectiv „î” și „sînt” care fac pereche, luându-se împreună, iar dacă pe aceeași pagină apar două sau mai multe articole (note) care reprezintă inconsecvențe ortografice, pagina se anulează, ș.a.m.d. Textul care stă la baza acestui joc ortografic a fost ales din revista „România literară” nr. 28 din 17 iulie – 2 august 2005. Se ajunge la un scor de egalitate (12 – 12), acest lucru dovedindu-se a fi, de fapt, un „blat”, un lucru deja preconizat. În final, Gruită nu vede rostul acestor „driblinguri lingvistice”³ care nu aduc niciun folos unui popor „însetat de libertate ortografică, morfologică și sintactică”³.

(continuare în pag. 67)

Aceeași tentă ironică se menține și în subcapitolul „Prenumele de după nume” al capitolului „Politețea la români”. În ciuda faptului că „regula există, haosul persistă”⁴, autorul dă vina pe slaba autoritate a normei, pe maxima toleranță față de abateri și pe nesiguranța manifestată chiar de vorbitorii culti, în anumite împrejurări. O altă vină îi este atribuită birocrăției care întărește impresia că numele său corect este cel cu prenumele la urmă, iar a treia cauză este găsită în deficitara educație lingvistică. În premieră i se aduc elogiul presei scrise, căreia până acum nu i s-au atribuit decât numeroase inconsecvențe, deoarece ea este cea care are o contribuție importantă în a aduce lucrurile pe făgașul normal. Autorul încheie acest subcapitol declarând următoarele: „Impunerea regulii și reglementarea excepției (Popescu, Nicolae), reducerea sferei de circulație a celei din urmă la strictul necesar, în condiții bine precizate, ar trebui să fie, cândva, o preocupare pentru acele foruri științifice și administrative ale căror decizii sunt executorii”⁵.

În subcapitolul „România – circumstanțialul de excepție al mapamondului” din capitolul „Multe și (nu prea) mărunte” se continuă același stil ironic. Autorul vorbește de un „circumstanțial de excepție” consemnat de Gramatica Academiei și de alții. Gruică pledează pentru denumirea „circumstanțial al excepției”, fiind influențat de faptul că „de excepție”, se traduce prin „valoros, excepțional”⁶, iar după ce explică modul lui de formare logico-sintactic conchide astfel: „acest circumstanțial este un fel de Gică-contra, în opoziție eternă cu ...restul lumii”⁶. Consultând ziarele, românul are impresia că țărișoara natală a fost predestinată acestei părți de propoziție: „nicăieri în lume, cu excepția sistemului politic românesc nu poți să fii, în același timp, și lider sindical și parlamentar al puterii (Ev. Zilei, 2003, nr. 3402, 15/2)”⁶ sau „În orice țară, afară de România, o asemenea practică e aspru pedepsită de lege (Timpul - 7, 2003, nr. 24 [645], 6/4)”⁶. Ca procedeu stilistic de realizare a acestui circumstanțial apare interogația retorică: „În ce țară din lume se mai întâmplă ca niște salariați ai unui post TV să imprime, ei, direcția unei anchete penale, în caz de omor? (Rom. Mare, 2003, nr. 685, 3/2)”⁷. Ideea că România este o „excepție universală”⁸ este moștenită și prin utilizarea adjectivului care indică explicit unicitatea, acesta fiind antepus substantivului „țară”: „Suntem singura țară în care cultele și cultura sunt administrate împreună (Adev., 2003, nr. 4075, 4/4)”⁸. Gligor Gruică analizează aici „mitul excepției”⁸ României, mergând înapoi pe firul istoriei până pe vremea când acest mit avea conotații pozitive, când eram „cei mai viteji și mai dreپți dintre traci”, pentru ca, în final, autorul să devină serios, considerând că ar fi o greșeală dacă am acorda o importanță deosebită acestui fapt. Tot aici, acesta explică și sintagma „români de pretutindeni”⁹.

Rămânând tot sub semnul unei bune dispoziții, avem intenția de a aminti în final subcapitolul „Pleonasme simpatice” din ultimul capitol. Autorul vorbește mai întâi despre acele pleonasme care se întâlnesc din ce în ce mai rar în viața cotidiană, însă compromis limbajul multor persoane (ca de exemplu

„avansați înainte”, „a-și aduce aportul”, „un mic detaliu”, „își are propria sa glorie”). Acest ultim exemplu mai poartă denumirea de „pleonasmul posesiei”: „Intenționez să-mi formez propria mea carieră, nu să stau în umbra lui. (Gaz. Sport., 2003, nr. 4183, 14/4)”¹⁰. Sunt amintite apoi „posibilitatea cu care se poate” și „obiceiul care se obișnuiește”, „trecerea prin tranziție” și „alegerile electorale”, „ziare cotidiene” și „studenți universitari”. Seria acestor pleonasme este finalizată cu un automatism pleonastic („a urma apoi”) și unul semipleonastic („trebuie musai”).

Concluzionând, aș putea spune că Gligor Gruică este un artist de o finețe lingvistică remarcabilă, care înțelege faptul că limba română e vie, reușind totodată să facă dintr-un subiect arid o lectură plăcută și interesantă.

BIBLIOGRAFIE:

- Gruică, Gligor, *Gramatică normativă: 77 de întrebări - 77 de răspunsuri*, ediția a 4-a, Ed. Paralela 45, 2007 Pitești (G. Gruică 2007: 14)¹
 (G. Gruică 2007: 15)²
 Gruică, Gligor, *Moda lingvistică 2007: norma, uzul și abuzul*, Ed. Paralela 45, 2006, Pitești (G. Gr. 2006: 59)³
 (G. Gruică 2006: 80)⁴
 (G. Gruică 2006: 83)⁵
 (G. Gruică 2006: 210)⁶
 (G. Gruică 2006: 211)⁷
 (G. Gruică 2006: 212)⁸
 (G. Gruică 2006: 213)⁹
 (G. Gruică 2006: 224)¹⁰

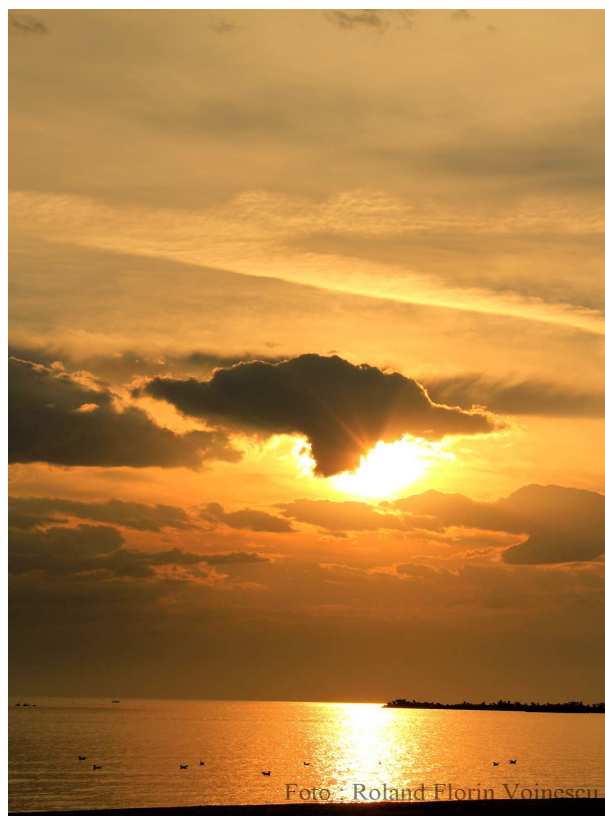

Foto: Roland Florin Voinescu

Livia CIUPERCĂ

Poezia ca spectacol feminin și tandru

„Amintiri limpezi zac în peșterile memoriei”. Așa mărturisește undeva... Ioan Petru Culianu. Și aceasta, pentru că sufletului îi sunt dragi multiple stări emoționale, care vibrează nici nu știm cum, nici nu știm cât, și-n care moment anume. Dacă facem referire la **NINA CASSIAN**, înțelegem că a fost cucerită în totalitate, subjugant am zice, de Eros. Acesta i-a guvernat și i-a pecetluit destinul. Să fi fost de vină un handicap fizic, pe care singură și-l relevă?! Posibil. Ce vrea să zică poeta, prin: „chipul strâmb de care fuge umbra?!”. Însă avem a reflecta: nu chipul, ci ființa vibrând întru iubire. Și-n acel „proiect de înțelepciune”, poeta va recunoaște că „a trăit o frumoasă iubire de gală...”

Între memoriile (fascinante și captivante, de altfel) și creația sa poetică, am preferat poezia care este feminină și tandră. Spre exemplu, în volumul **Spectacol în aer liber** (2008), facem cunoștință cu „fata din vis”, cucerită de fiorii iubirii („Cad în genunchi și-ți mulțumesc, iubire...”) - pentru împliniri, și pentru „desnădejde...” (Iubirii). Și oricât s-ar „îmbrăca în sfială” (Îți mulțumesc), „v-a-ntineri a suta oară”, convinsă că ea, iubirea, va triumfa. În fond, aceste învaporări „naufregiate” (Va mai veni o seară) ale eroticului fac parte din ființa-i diamantină: „Slăvesc luciditatea într-atât / încât mă uit la lume, îndârjită / la orbitoarea geniului ispită” (Sonetele iubirii împlinite), „semănând a metaforă, semănând a idee...” (Postfață la o iubire sfârșită).

Spumoasă e portretizarea „frumosului desenator de pistrui” (Suvenir), a iubitului cu ochi „noptateci nămeți” (Descendența), cu sprâncene „vicleane” (Sprâncenele), cu părul ce „seamănă cu buruiana ancestrală”, cu surâs ciudat și vocea – „șarpe dulce, / fierbinte de soare...” (Vocea ta, șarpele). Prestanță cuceritoare: „Tu ești priveliștea pură / care ființa-mi împresuri...”, „Tu ești înaltul nesațiu / căruia-ncerc a-i răspunde...” (Idealul), dar care trădează detașarea: „mergeai mai departe / ciudat surâzând...” (Strigătul).

Portretul feminin însă este mult umanizat: „mă simt zveltă și scăpărătoare” (Ce tânăr ești, iubitul meu), în păr - „păsări solemne se zbat” (Dialogul vântului cu marea), iar trupul – „drapat în somptuosul veșmânt al îmbrățișărilor” (Am văzut). Această oglindire devine „probă de foc”, obsesivă, iar „ispita” - „făgăduință”. Încolăcindu-se în vârtejul amețitor al dragostei, e „gata” (pregătită) să devină „vânt viclean, străvezii...” (Vântul și steaua), convinsă fiind că „există-ndrăgostiți fericiți...” (Postfață la o iubire sfârșită) Ideea de cuplu - „unul în abruptul frig al altuia” (Muntele cu dragoste) se subînscrie acestui joc al eroticului, învăluitor: „vei trece-n mine-nchis, legat de mine...” (Veghea), „rămânând împreună, în sărut, ca- ntr-o dulce furtună...”

Poeta Nina Cassian

(Postfață la o iubire sfârșită) Iubita se lasă cucerită de plăcerea căutarilor – „sărind câte trei portative, te caut / sus, tot mai sus, / în sunetul dulce și tânăr, de flaut...” (Orchestra), de armonia cuplului – „iubirea noastră cea mare, a rămas închisă-n sărutare” (Îndrăgostiții cei lași), dar, iremediabil, și de suferința despărțirii – „cruzimea ta pe tâmpile-mi perfecte, ca nimbul putregaiului sclipind” (Donna miraculata).

În viziunea Ninei Cassian, timpul are „ochi transparenți” și „surâs nevăzut”. În adevăr, timpul e „frumos”, dar „sever” (Portretul timpului), el sfredește în noi, tăios, supunându-ne unui perpetuu proces biologic: „ – Frunze de toamnă, frunze nătânge, / Mieziuri de piersică, pline de sânge? / Cum v-ați rănit atât de cumplit?” / „N-am bănuț, n-am bănuț / Că soarele poată-un cuțit, un cuțit!...” Toamna – un monolog adresat care pune-n „rostire ce nu este în rost, rostuit” (C. Noica), metaforă a celor două fețe ale realului: planul ființei și planul naturii (grupurile vocalice conferind textului prestanță sonoră și o muzicalitate voit melancolico-romantică, iar repetiția leitmotiv – anumite reminiscențe simboliste).

O piesă de rezistență din creația poetei Nina Cassian este **Voiam să rămân în septembrie**... Ceea ce frapează este repetarea verbului „voiam”, adevărat leitmotiv al însingurării („Singurătăți... / Nu mi te-arăți...”, Dorul) Acest imperfect („voiam”) – balans sfâșietor, rezonază cu „virtutea de a vrăji mișcarea” (Tudor Vianu). O „mișcare” în cerc închis, printr-o gestică a banalului, dar și constatarea că în jur nu-i nimeni decât ea și marea. O ea într-o infinitate de ipostaze. O ea ancorată într-un enigmatic univers. O ea care nu știe (sau nu realizează) că rămâne detașată de uman, în contopire, permanentă cu universalul: „și-n jurul meu – nimeni, doar marea...”, marea – spațiul marilor transformări. „Voiam să rămân în septembrie, / prezentă în trecerea timpului, / cu-o mână în arbori, cu alta-n / nisipul cărunt – și să lunec / o dată cu vara în toamnă...” Frapează vocea conștiinței dornică de împăcare mai ales cu ea însăși („septembrie”), într-un gest de armonizare cu planul înaltului / al

(continuare în pag. 69)

verticalității („arbori”) și cu planul terestru („nisipul că-runt”). Și-această stare de luciditate, de conștientizare a revărsărilor acestui „fluviu imens” care este „timpul”, ne este dezvăluit și-ntr-un alt poem: „am așteptat / întâi să fiu în afara singurătății, adică în afara aceluia ținut în care copacii stau în poziție de rugă, îngenunchiați înăuntrul lor...” (Scrisori)

De ce dorința de „a luneca” dinspre acea stare de beatitudine (vara) înspre trăiri ale melancolicului, ale incertitudinii (toamna)?! Intuiție feminină?! Supușenie în fața destinului?! „Dar mie-mi sunt sorocite / pesemne, plecări mai dramatice...” Prezența slavului arhaicizat „sorocite”, aflat în vecinătatea ambiguității „pesemne”, ne încredințează asupra sensurilor misticului „soartă” care devine pecete arzândă. În ultimul catren: „Mi-e dat să mă smulg din priveriști / cu sufletul nepregătit, / cum dat mi-e să plec din iubire / când încă mai am de iubit...”, remarcăm un prezent al împăcării cu sinele, ca o învăluire în spasmele acestei naturi siderale. „Vocea șarpelui” e cuceritoare și eternă. Femeia nu poate renunța de „a fi vânt”, de a fi „fluidă”. Femeia din ea nu poate concepe ca trupul ei să nu fie „drapat în somptuosul veșmânt al îmbrățișărilor” (Am văzut) eterne și-aceasta, pentru că „vulturul dragostei” (Platonism) e „nesătutul”.

Pentru Nina Cassian, viața rămâne o „probă de foc” a timpului-clepsidră, un „strigăt” „adânc”, „singular” (Bucurie), presărat cu multe spasme ale trecutului. Departate de țară, cu dorul în suflet, poeta conștientizează că în tinerețe a „vâslit spre negație” și, nolens, volens, trebuie să accepte și „limba de frig” a contemporanilor. Și, intuim o undă de reproș: „Uitat ești după-atât amar de ani. / Uitat ai fost și de contemporani...” (Impostura) Însă timpul, mantie arzândă, așterne/va așterne liniște și-mpăcare într-o iubire: „toate mă dor / gura - de dor / ochii - de plâns...” (Dorul) Aceasta este menirea cuvântului: să mângâie sau să sfredească, însă gândul cel bun își are întotdeauna traiectul său, binecuvântat.

(urmare din pag. 62)

lumea politică dezlanțuită. De altfel, în cercurile de analiști politici este considerat un erou național. Datorită lui am intrat în UE. Este dovada vie că lupta anticorupție se duce în România. Este marele corupt prins și judecat. Un exemplar rar și, ca atare, se spune că și protejat.

Cât despre celebrul jurnal, recunosc că l-am achiziționat totuși de la domnișoara Dulămea, fiind atras de reducerea bruscă de preț. Și, în plus, spiritul meu de mare colecționar de orice și-a spus cuvântul. Însă mă bate gândul să-l înapoiez aparținătorului. Așa se cuvine, să înapoiezi ce nu-i al tău. Și trebuie, doar, să-l continui... Viața politică a fostului ministru al Industriei și Cercetării nu poate fi încheiată. Ar fi păcat...

(urmare din pag. 23)

îmbracă-mă / cu primele cuvinte june / timid le așez pe frunză / în plutirea-i de vals / le duce-n patru zări / numai / Eu și Tu / însetați / la marginea lumii”.

Estetismul suav este impregnat cu aerul tare al munților, cu parfumul dimineților de primăvară. Poeta își dorește o viață sacră, atemporală, nesupusă schimbărilor. Volumul de poezie „Îngerii urcă la cer”, semnat de poeta Maria Ileana Belean, în care „privirea se strecoară / printre contururi”... stă sub semnul plenitudinii și purității - cu rezonanțe profunde în conștiința cititorului...

(urmare din pag. 16)

Autorul nu este tentat în scrierea sa să recupereze semnificații ale unor timpuri petrecute. Nu se eliberează de trecut, ci preferă, pe parcursul narațiunii, să se alimenteze în continuare din el, posibil din zilele de măreție și grandoare ale unei vârste când aproape totul îți pare permis. El își numește eroii pe numele lor adevărate, ca și localitățile și aproape toate celelalte substantive proprii.

N-am să cad deloc nici în capcana unora care îl definesc pe autor, exact din cauza acestui volum, „un Creangă contemporan”. E drept, volumul în sine este o călătorie inspirată într-un tărâm fabulos, cel al copilăriei. Cu certitudine autorul beneficiază de un fel de har în arta povestirii în scris. Cartea însă împrumută uneori stilul unor însemnări de jurnal. Desigur, autorul nu putea să abordeze subiectul decât sub un tip de scriitură emoțională, subiectul în sine este alcătuit din pure înregistrări desprinse firesc din viață și din natură. Prin volumul său plin de valențe autobiografice, el ne oferă și măsura talentului său literar. Fiind o narațiune a unei realități apropiate, trăite aievea de autor, deci cu un puternic caracter autobiografic și memorialistic, avem de-a face cu o poveste plină de amănunte spumoase, cu proiecții fantastice și scilipiri magice în arcul de peste timp. Logicul ține în frâu întreaga narațiune, într-un context care configurează, parabolic, o lume pe cât de vie și de liberă, pe atât de închisată și prizonieră într-un trecut care pare să se piardă, într-o destrămare ireversibilă. Se observă apetitul prozatorului pentru povestire, cu frazare vioaie și țesături uneori lirice. Textul în sine conține un control al scrisului asumat de autor. Scrierea este îmbrăcată într-un stil simplu, agreabil, frazele dând senzația că poartă o singură topică, una lungă, în care sunt puse adesea în evidență atât expresivitatea artistică cât și puritatea limbajului.

Pe ansamblu, povestea din volum este una fascinantă. Un narator care, abordând direct un psihologism dirijat spre limita de sus a inocenței, ne dezvăluie, din tolba sa, fapte petrecute într-o amănunțată frumusețe și gingășie. Un scris impecabil din punct de vedere ortografic, e greu să găsești măcar o singură virgulă nelalocul ei, semn că autorul se apleacă nu numai cu talent, dar și cu pricepere și scrupulozitate de artist asupra operei sale.

Viorel DARIE

Lăcomia de pământ

Poate că ați auzit vreodată o povestioară cutremurătoare, de mare tâlc, care spune că un oștean căruia un voievod, ca răsplată pentru o faptă de vitejie, i-a promis să-i dăruiască pământ mult, atâta cât poate să înconjoare cu piciorul într-o zi, de la răsăritul și până la apusul soarelui. Și cum, acel oștean, din lăcomie, a vrut să cuprindă cât mai mult pământ, alergă toată ziua fără hodină, iar când s-a întors seara la voievod, a căzut dându-și duhul. Vă întrebați, oare, cum de a putut fi acel om atât de lacom, să-și dea viața pentru pământ. Iată, vrem să reînviem amănuntele acestui fapt povestit din bătrâni.

Ziua începu cât se poate de minunată atunci când ostașul a ales să facă drumeția de ocolire a promisei sale moșii. Soarele străluci blând printre cetinile brazilor. Oștenii încă dormitau în poiană, într-un liniștit popas de munte. Voinicul nostru se trezi încă dis de dimineață, își spală obrazul cu apă rece de la izvorul de alături, își făcu câteva cruci largi, așa cum învățase de la bunicii săi statornici în ale credinței pravoslavne. Înfulecă ceva în pripă de-ale gurii, bău apă din căușul palmelor, apoi porni liniștit la drum.

La început pășea agale, fără grabă. Era hotărât să nu ia pământ prea mult. El și tot neamul lui erau oameni nevoiași, învățați cu sărăcia, aveau pământ puțin, mai lucrau și pe moșiile boierilor satului. Nu credea că are nevoie de cine știe ce întinderi mari de pământ. Mergea alene, fluiera un cântecel, asculta meșteșugul din glasurile păsărilor din luminișuri, admira florile din largile poieni, nu se sătura să privească holdele de ovăz și de secară de o parte și alta drumului său.

Își făcea și-și refăcea socoteli cât pământ ar avea nevoie. Iată, atâta ar avea nevoie pentru el, iar atâta pentru copiii lui care ar putea sa-i aibă în viitor. Hai să mai ia încă pe atâta pentru verii săi cei nevoiași. Nici după un ceas, i se păru că a ocolit pământ de ajuns. Chiar se gândea să facă un ocol larg, și să se întoarcă, încât spre prânz să ajungă în tabăra unde îl aștepta voievodul cu oștenii săi. Dar când să dea curs acestui gând, iată, tocmai ajunsese în fața unui sat cu holde minunate, cu pășuni verzi, păduri umbroase. Cum să nu ia în stăpânirea sa și acel sat minunat, acum când avea ocazie atât de mare, când voievodul era așa de mărinimos? Luți pașii, făcând un ocol larg satului celui minunat, alipindu-l la viitoarea lui moșioară. Nici nu înconjură acel sat, când văzu altul încă și mai minunat. Cum să-l lase altora? Găsi un drum de ocolire și pentru acesta. După încă o oră de alergat, începu să-și facă socoteli cât de bogat este. Neam de neamul lui n-a fost nimeni așa de bogat! Cât de mult se vor minuna verii săi când vor afla ce moșie a câștigat într-o singură zi. Cea mai mare parte le-o va dăruia lor. Se mai gândi, oare cine ar fi mai bogat ca el în acel moment? Oare boierul Urmuzachi, cel care-i asuprea an de an, muncindu-i pe moșiile sale? Sau, poate, boierul Danilo, cel care avea moșie pe puțin douăzeci de sate, după cum auzi din bătrâni. Acum avea un miraculos prilej să devină cel mai bogat dintre boierii de care a auzit pe meleagurile acelea.

Dar, pentru asta trebuia să fie harnic, acum, când avea o așa grozavă ocazie!

Începu să alerge de-a binelea. Pașii lui treceau viguroși pe ulițele satelor, ori prin vâlcele și păduri. Într-un loc văzu, la marginea drumului, un căruț răsturnat în șanț și pe nefericitul căruțaș care se ruga de el stăruitor să-l ajute să repună căruța pe drum. Dar el n-avea timp de asta. Altădată! Trecu și pe lângă o biserică pravoslavă unde preotul tocmai slujea la altar, deși era miercurea, pesemne era vreun sfânt în ziua aceea. Oșteanul nostru, deși era crescut într-o casă cu mulți copii nevoiași, era învățat de bunica, de mic copil, să se roage, să facă mătânii, ori decâteori era în preajma unor lucruri sfinte. Tare ar fi dorit el atunci să intre în acel schit, să se roage. Dar, acum nu avea timp de acest lucru, trebuia să alerge înainte, cât mai mult. La schit va veni altădată, va veni să ofere multe daruri. Asta după ce va fi foarte bogat, poate cel mai bogat om din ținut!

Nu contenea să alerge. N-avea timp nici să-și răcorească buzele, ori fața, la vreun izvor răcoros din cele care-l îmbiau la tot pasul. Parcă anume, îi ieșeau în cale alte și alte sate, alte vâlcele, alte islazuri. Care mai de care mai minunate! Vâlcea după vâlcea, ogor după ogor, deal după deal, toate intrau sub stăpânirea sa. Era deja epuizat, dar merita osteneala.

Privi surprins spre cer. Nici nu-și dădu seama că soarele trecu cu mult de miezul zilei. Și, parcă făcându-i în ciudă, îi ieșiră în cale încă o mândrețe de sat, iar în spatele satului un eleșteu înconjurat de o magnifică pădure de stejari. Cum să le lase deoparte? Timp nu era deloc. Totuși, se hotărâ să înconjoare și acel sat, cu eleșteul, cu pădurea, cu tot. Dar pentru asta trebuia să alerge și mai aprig. Ocoli satul, pădurea din zare, apoi o coti pe drumul de întoarcere. Ocoala cât mai larg, ca să cuprindă cât mai mult pământ. Nu-și mai simțea picioarele, dar nu renunța la luptă.

Curând ajunsese într-o zonă de munte. Urcășurile deveniră, dintr-odată, cumplit de grele, storcându-i sufletul de vlagă. Căzu la trecerea peste un pârâiaș de munte cu apă răcoritoare. Zăcu fără vlagă câteva clipe. Când își reveni, bău apă pe săturate, își spală și obrații cu apă rece de munte. Apoi reluă, în mare goană, cu neliniște, drumul de întoarcere. Urcă un munte, coborî o vale, încă un munte, încă o vale. Puterile îl părăsiră iarăși. Intră într-un desiș de pădure prin care reușea să răzbată din greu. Soarele se îndrepta spre asfințit. Dacă nu se va întoarce până la apusul soarelui în tabăra unde-l aștepta voievodul, va pierde tot ce câștigase în ziua aceea cu atâta trudă. O mare neliniște îl cuprinsese. Se rătăci. Alerga bezmetic. Spaima îl storcea și de ultima fărâamă de vlagă din trupul său. Simți că i se întunecă mintea, că nu mai e în stare să alerge. Nici nu știa încotro să alerge.

Căzu în genuchi. Acum recunosc că greșisese. A fost prea lacom, n-a știut să se oprească la timp. Desigur, acum va pierde tot. Își împreună mâinile, implorând fierbinte, în rugă, ca Cel de Sus

(continuare în pag. 85)

Roland VOINESCU

Tulburelul

Poetul Rămurel Paharescu îi convoacă pe editorul, domnul Georgescu și pe cârcimarul, nea Mitică, pentru a dezbate împreună câteva probleme grave.

- Datorită faptului că am sfeclit-o cu corupția asta..., își începe expunerea poetul Rămurel Paharescu.

- Cum adică, nea Rămurele! se miră cârcimarul.

- Adică am pus lupu' de mare... paznic la oi!

- Aoleo!

- După cum lupu' de mare a fost înlăturat de la comanda vaselor și a fost trimis la birou la hârtii, că m-am interesat la un fârtat de la malul mării, pentru că pune vasele pe uscat, tot așa, ne pune și nouă paharele la uscat.

- Cum adică, nea Rămurele?

- Adică nu mai pot să vin la mata la cârciumă, nea Mitică, să-mi dai din licoarea aceea bahică, numită vin.

- Păi, de ce, nea Rămurele?

- Încă nici acum nu-mi vine să cred, când îl vedeam pe lupu' de mare la televizor cum toată noaptea n cârciumă înota în pahare...

- Numai apă minerală! completează editorul domn Georgescu.

- Bine-nțeles, și a doua zi pleca la volanul mașinii, pe care-l vedeam arătându-ne cum se bea whisky, pe care-l vedeam cum se dănțuie prin bodegi, să ne facă una ca asta.

- Ce s-a întâmplat, nea Rămurele?!

- Tocmai primu' paharnic al țării să ne ia paharul de la gură!

- Cum așa, nea Rămurele?!

- Lupu' de mare, de când s-a lăsat de vase, dar nu și de pahare, s-a apucat de înfăptuit legi.

- Ce legi, nea Rămurele?

- A înfăptuit legea cum că dacă io creez o poezie și domnul Georgescu, aici de față, îmi dă un ban pe ea...

- Așa?!

- Toată viața stau la cozi la ghișee cu formulare.

- Și pe la mine când mai treci, nea Rămurele?

- Aici e tragedia!

- Da' de ce a dat, bre, legea asta?

- Era prea multă cultură, și unii n-au nevoie de așa ceva, că-i doare capu'.

- Și ca să le închidă gura, completează domnul Georgescu, i-a tăiat la venituri și gata, mai puține poezii, mai puține cântece, mai puține picturi, mai puține sculpturi...

- Pentru că unu' care la deschiderea anului școlar, după cum singur recunoștea, că nu prea a învățat la școală, n-are nevoie de cultură și poezie.

- Vilele nu se construiesc din poezii, așa că la ce le trebuie cultură.

- Deci, ca să înțeleg și eu, nea Rămurel nu mai poate să-i dea poezii lui nea Georgescu, pentru că nea Georgescu nu mai poate să-l plătească pe nea Rămurel.

- Toată opera mea poetică fiind de inspirație bahică, după cum știi prea bine nea Mitică...

- Păi, tocmai eu să nu știu?

- Ești ca o muză pentru mine, nea Mitică.

- Ai, bre, nea Rămurele, ce-i aia?!

- Când te văd, nea Mitică, cum vii spre mine cu sticla de vin, știi cum îmi zboară versurile prin cap?!

- Nea Rămurele, poezii sau versuri, hotărăște-te!

- Trăim vremuri tulburi, așa cum pe vremea lui Ștefan cel Mare și Sfânt veneau hoardele de tătari care pârlău totul în cale, iar oamenii dădeau foc la holde, otrăveau fântânile și se retrăgeau în munți, tot așa trebuie și noi acum să ne regroupăm.

- Ce să fac, nea Rămurele, să otrăvesc sticlele de vin, să dau foc la cârciumă și să mă retrag în munți?

- Nu, nea Mitică, nu otrăvești nimic, nu dai foc la nimic.

- Păi, n-ai zis, bre, că vin tătarii?

- Nu mai vine, bre, nimeni, c-a venit deja, de două mandate.

- Cine, nea Rămurele?!

- Lupu' de mare cu haita lui!

- Păi, și acu' dacă trăim vremurile astea tulburi, ce facem, nea Rămurele?

- Ideea e că trebuie să plătesc impozitu' mărit, da' io n-am bani, da' de băut tre' să beau, deci am vin, deci, plătesc în ce am, deci în vin.

- Ai, nea Rămurele, te lasă inima pe mata să le dai din vinu', ăla bun, la administrația financiară?!

- Nea Mitică, uite cum facem, domnul Georgescu vine la mata și cumpără la vreo zece vedre de vin, după care vin eu cu poeziile și mă plătește cu vinul.

- Deci, nea Rămurele, te duci să plătești impozitu' la ghișeu în pahare de vin.

- Da! Da' pot eu să arunc bunătate de vin pe ghișeele lor?!

- Păi, ce facem, nea Rămurele?

- Nea Mitică, îi dai domnului Georgescu, ca să mi-o aducă mie, și niște tescovină...

- Ai și niște tescovină, nea Mitică? îl întreabă domnul Georgescu.

- Am, cum să nu!

- Ei, așa, și s-o lungești și cu apă...

- Ai, Rămurele, și tescovina vrei s-o lungești cu apă.

- Trăim vremuri tulburi, Georgescule, trăim vremuri tulburi, mai face omu' și nefăcute...

(continuare în pag. 73)

Gheorghe A. STROIA

**Poezia lui Cornel Boteanu – Tăcută rugăciune,
împietirea simbolisticii ancestralelor dorințe**

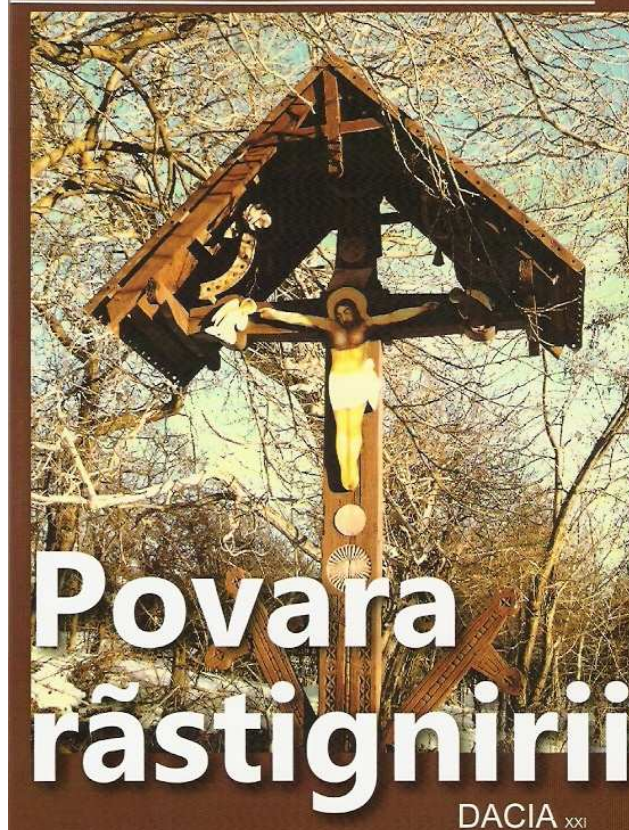
Profesorul Corneliu Boteanu este o valoroasă prezență discretă în peisajul literar contemporan. Erudit, ezoteric, misterios, existențialist prin abordare, profesorul mehedintean aduce în fața cititorilor săi, cu fiecare apariție literară, o nouă scriere eveniment. Din șirul titlurilor sale de carte, amintim: **Bacovia** (Ed. ProTransilvania, București, 2001), **Ardeți de vii poemele** (Editura MJM Craiova, 2007), **De vorbă cu Iona** (Editura MJM Craiova, 2008), **Emil Manu** (Editura Prier, Drobeta, 2009) și **Poezia lui Ion Pilat** (Editura Ramuri, Craiova, 2010). Ultima sa carte - ca și apariție literară - sugestiv intitulată **Povara răstignirii** (Ed. Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011, 164 pag) este formată din cinci părți, inegale ca întindere: Partea I - **Poeme către Anamaria**, partea a II-a - **Cântece de dor**, partea a III-a - **Cântece de ducă**, Partea a IV-a - **Clepsidre vii**, Partea a V-a - **Terține**.

Toate cele cinci părți ale lucrării structurează un univers liric tandru, romantic, un cadru în care anotimpurile se succed cu viteza gândului, evadarea în amintire ori crearea unor vibrante stări de suflet fiind caracteristicile de bază ale volumului. Structura internă a poemelor are la bază un vibrato liric special – iubirea – ca împlinire, aspirație, dar și iubirea – ca blestem, crucificare și truda reînvierii. **Partea I – Poeme către Anamaria** - tratează sinergia creată între eul feminin și eul masculin, presărată cu insinuante curbe introspectiv-lirice, desprinse dintr-un abstract tablou al timpului. Pe itinerariul acestui platonism ideatic își face resimțită prezența câte un personaj mitic (Prometeu, Pygmalion, Orfeu, Euridice) ca fracțiune din sacra istorie a omenirii. Se adâncește și sporește, astfel, misterul iubirii învăluite în aură de poveste. Sub masca sentimentelor poetice se ascund adevăruri referențiale, prin care se probează vastitatea universului cultural al autorului: „focul ardea mocnit / de când prometeu / îl furase /.../ iar tu în joacă / l-ai scormonit / cu bățul de alun / nebănuind / că se poate aprinde / de la o simplă scânteie” (**nebănuind**).

În această iubire misterioasă, profilul iubitei este unul complex. Când „himeră”, când „brâncușian sigiliu” (**Pecete**), iubita zămislește sentimentul ce-l înalță pe poet dar îl și mortifică, îl obsedează, mai ales atunci când sună a neîmpărtășire: „...și eu de-a pururi / blestemat să te caut / cum o căuta / băjbâind prin infern / orfeu pe euridice” (**Himeră**). Din timp în timp, iubirea profundă, meditativă, înălțătoare, îl face pe poet să-și recunoască, să-și confirme temerile legate de imposibilitatea găsirii iubirii absolute, fără asumarea unor riscuri iminente: „de dorul tău / mi s-au aprins mâinile / le simt cum ard / cu flăcări prelungi de zadă / ca două torțe / anamaria / și teamă mi-e ca nu cumva / îmbrățișându-te / să nu te aprind și pe tine / și să te mistui / iar apoi zadarnic / să mai întind brațele / după umbra ta / prefăcută-n scrum” (**Rug**).

Dacă în Partea I, poetul tinde cu toată ființa sa spre iubirea absolută, în **partea a II-a – Cântece de dor**, eul poetic este încercat de regretele târzii pentru acea

Cornel Boteanu

iubire absolută neîmpărtășită. Iubirea, un ubicuu calvar, îi redeschide rănilor, picurându-i peste ele sarea durerilor sufletești: „ce n-aș fi dat / să pot rămâne acolo / cu acele urme de tină / de pe covorul / de la intrarea inimii tale” (**Buimac de dor**) - aceeași poezie este convertită în terțină (**Dacă vreți**) în partea a V-a a cărții. Profesorul Corneliu Boteanu este, prin excelență, un erudit, un spirit viu, aplecat cu osârdie asupra stărilor meditative, amestecând în picuri de timp liric, frământări existențiale, doruri, umbre și lumini, extaz și întuneric, compensând angoasa prin versul său, amplificat până la durere. În mod excelent redat, acest întreg existențial unic, face din poezia sa o încântare a simțurilor, o plăcere a redescoperirii esenței umane, recunoscând în unele dintre poeme stări generale, universal valabile, pe care cititorul le poate considera ca fiind ale propriului său Eu. Superbele narațiuni lirice „În seara sfântă de ajun”, „Colind de dor”, „Când ninge”, „Scrisoare”, împrumută tempoul clasic, cu rimă, ritm și o deosebită muzicalitate. Se probează, astfel, ușurința cu care Cornel Boteanu face trecerea de la versul alb la măiestrul vers clasic. Unul dintre dorurile acute ale poetului și, în egală măsură, al tuturor - este Copilăria. Privită la ceasul maturității, Copilăria pare desprinsă dintr-o poveste, unică și ireversibilă, ea însăși personificată: „mi-e tare dor de tine / nu te-am mai văzut / de când alergai desculță / prin iarbă” (**Copilărie**).

În **partea a III-a – Cântece de ducă** - apar și alte personaje mitice, precum și inscripțiile cuvântului pe altarul poeziei - dictoanele latine, ce concentrează

(continuare în pag. 73)

sensurile și confirmă circumstanțele poetice: „*festina lente*”. Acest insolit amestec de vechi și nou, cu o simbolică specială, face din poezia lui Cornel Boteanu o „transpunere” în versuri a expresionismului arhetipal, un concept nou (cu rădăcini antice) în artele plastice contemporane. Prin utilizarea, ca și parte ilustrativă, a picturilor artistului sucevean Constantin Severin (creatorul, alături de Adrian Bayreuther – Germania, Alberto D’Assumpcao – Portugalia, Olga Dmytrenko – SUA și Izabella Pavlushko – Azerbaidjan, al grupului elitist “**3rd Paradigm**”), autorul punctează excelent aceste similitudini conceptuale. Eternul feminin este – astfel – ridicat la rang de zeităte sau, mai bine zis, de jertfă așezată la temelia veșniciei. Având trează în suflet imaginea Anei lui Manole, poetul extinde acest mit al creației, definind iubirea ca jertfă pe altarul vieții: „*din vodița la tismana / pân’la argeș și mai jos / și-a zidit întruna ana / trupul ei cel preafumos // ca un chip de mănăstire / doar din piatră și din var / trupul ei cel preasubțire / preschimbat într-un altar // și de-atunci se tot dărmă / și se va-nălța mereu / câte-o ctitorie sfântă / un potir spre Dumnezeu*” (**Ana**).

Bulversat de iminentul sfârșit – o coordonată certă a speței umane – poetul nu-și poate refuza sau nega finalitatea, dar nici nu o poate accepta cu calm și resemnare: „*un ulcior / din care gâlgâie lumina / e sufletul / uite / cum se prelinge / strop cu strop / până rămâne / doar lutul / gol*” (**uite**). Acest poem este tratat ca și terțină, în partea a V-a: „*când se scurge apa / gâlgâie și rămâne / doar lutul gol*” (**ulciorul**). În urma acestui proces de tatonare (refuz-acceptare, negare-confirmare), poetul înțelege că viața e un rol, în care fiecare actor (indiferent de „doza” de talent cu care a fost „investit”) își găsește puterea de a duce piesa până la sfârșit: „*doar e singurul rol / pe care trebui să-l joci / cu adevărat / până la capăt / viața*” (**Rol**).

Partea a IV-a - Clepsidre vii – este componentă a unui jurnal spiritual, prin care se exprimă înalte aspirații – dinspre adevăr, spre lumină – ca parcurs către nemurire. Toate poemele acestei părți sunt scurte și concentrate, având forma fizică a unor clepsidre, cu versuri lungi, simetric dispuse de o parte și de alta a unui vers central scurt (mono sau bisilabic). Cornel Boteanu are în vedere, pe lângă coerența semantică specială și acuratețea formei, creând armonie și echilibru. Este, până la urmă, aspirația poetului – în genere – de a atinge perfecțiunea prin intermediul artei sale.

Partea a V-a - Terține – fixează momente spațio-temporale desprinse din cotidian, suave și pline de aromă, precum florile de cireș ori lacul încărcat cu nuferi. Micropoeemele nu pot fi considerate, totuși, haiku-uri (stricto sensu), având în vedere numărul de silabe al fiecărui vers (diferit de 5-7-5 pe sistem asiatic sau 6-8-6 pe sistem european), titlul (inexistent la haiku), abundența verbelor (chiar dacă majoritatea sunt la prezent) și absența (uneori) a kigo-ului (anotimpului).

Prin similitudinile stilistice, prin încifrarea sensurilor și apoi decodificarea lor prin uzanțele poetice, lirica lui Cornel Boteanu își poate găsi ca și corespondent – în contemporaneitate – scrierile poetului ploieștean Victor Sterom (Geometria fumului) sau pe cele ale poetului bucureștean bilingv (româno-albanez)

Baki Ymeri (Focul sacru). Concluzionând, se poate spune, fără nicio îndoială, că există – în structura subcuantică a poeziei profesorului mehedintean – cuvânt, metaforă densă, fără a face uz de un vocabular (pseudo) erudit, rezultând îngemănări și alăturări de cuvinte simbol, în construcții metaforic-magice. Desprinse parcă din vremuri imemorabile, strângând inovație compozițională și conceptuală – sub aripile unei lirici elaborate și atent șlefuite – poeziile lui Cornel Boteanu se dovedesc a fi de o înaltă ținută artistică, valoroase și expresive. O fericită asociere a liricii cu simboluri din artele vizuale, conglomerate de emoții ce reunesc în aceeași construcție: versul clasic, cel alb și ultraconcentratele terține. O carte bine scrisă, un pas spre desăvârșirea artei sale poetice.

(urmăre din pag. 71)

- Nea Rămurele, să știi că eu în tescovină mai pun apă, da-n vin niciodată...
- Trăim vremuri tulburi, Nea Mitică, trebuie să ne sacrificăm așa cum făceau strămoșii noștri.
- Cine strămoși?
- Care strămoși? îl corectează domnul Georgescu.
- Lasă-mă, bre, n-auzi că trăim vremuri tulburi, nu-mi arde mie de gramatică.
- Așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt lua măsuri de apărare, tot așa și noi trebuie să luăm măsuri în ceea ce ne privește.
- Bravo, nea Rămurele!
- Deci, mă duc la ghișeu cu bidonul să plătesc impozitul.
- Da' nu le dai vin! se asigură domnul Georgescu.
- Le dăm o tescovină, o poșircă, ceva, găsim noi ceva în loc de vin, ne mai scoatem din pagubă.
- Dacă plătești impozitul cu vin fals, să nu te bage ăia la bancnote false, nea Rămurele.
- Păi, nu-s bani, e vin, și-i punem etichetă pe bidon, VIN, că poetul Rămurel Paharescu e băiat deștept...
- La vremuri tulburi, un tulpure!

Luca CIPOLLA

- Italia -

IPNOSI REGRESSIVA

Io le porgo la mano, ideale per noi poveri di spirito non sentirsi soli;
 le mie labbra lacrimano sangue e di sangue carezzo la sua pelle;
 Sara guarda dallo specchio ed è un salmo che cantano le anime perse.
 La vita passa come un accento ed io osservo le mie piume sperdersi nel vento;
 perché non capisci quando parlo, perché ti schermisci, questa vita è appesa a un filo..
 Quanto una ruga ti separa dalla sobrietà e spensieratezza,
 un sentiero percorso da anni;
 sfiora i miei capelli e rallenta il mio battito..
 L'amore platonico non si vanta di sguardi perché ne chiede la mano
 e non si accende il poeta al suono d'una Gibson,
 vedi,
 stasera Joyce scriverà il suo bestseller ed io volerò incalzato dai ricordi
 come scheggia che ferisca l'esistenza.
 Più non vedrò quelle gambe trafiggere il silenzio d'un'estate,
 pomeriggio cui più non appartengo e la calce della corte più non m'è da cuscino,
 lì vicino chi si adegua al popolino?
 Io meno di formica, io lo temo e sono merda,
 disincanto che in un cappello cela il taglio, la ferita,
 io con un disco come amica.
 Una guida ed ero il capitano..
 Ho risalito e disceso la corrente,
 l'odore di pioggia mi vestiva,
 ho stretto le mani in un pugno poi teso in un ave,
 i capelli ancora impomatati, teso rito adolescenziale,
 i miei fratelli Ștefan, Mihai e Avram,
 nei polmoni la polvere delle ossa di Sarmizegetusa..
 una causa appesa come drappo ad un bovindo, la candida veste dei contadini apparve in quell'istante,
 dissi - Sara, mi tenga la mano -
 ma gli occhi già guardavano altrove, agli occhi remissivi d'una moglie, compagna silente di battaglie sofferte,
 le mie non vinte e silenzio..
 Non si scende da quel gradino né posso misurarti se non leggendo tra le righe.
 Quegli occhi cercavano una fuga dal dubbio,
 dall'imperfezione - la chiami pure debolezza -
 dalla vanità del tempo - non stupisce anche lei guardare nel mirino, esserne di fronte?
 A breve la mia casa, la sua, sarà un mero involucro di legno che marcirà pure le verdi camicie
 che vedo sfilare in Copou, di chi la mano che le ha tessute?
 Trattengo il respiro e sfioro il mio petto ormai d'uomo,
 sento le sue mani nell'abbandono..
 Il comandante che azzardò l'impresa scese al molo accompagnato dall'autorità,
 il volto esangue, il tweed con la croce azzurra della

vittoria e del perdono..Il compagno Kim non avrebbe perdonato..
 Incappucciato nell'attesa, la testa in un sacco, i miei occhi innocenti lo videro cadere
 e mi voltai per non guardare il corpo penzolare, i suoi abiti macchiarsi,
 tappai le orecchie per non udire gli ultimi impulsi di vita,
 ma babbo disse, rivolgendosi a mia madre,
 che tutto dovevo sapere.
 L'umore d'un pendolo riempie le scale, notte da temporale,
 la pioggia carezza gli pneumatici e sguscia via come serpe da un turibolo..
 Noi, popolo senza rivoluzione, traversiamo la vita in bici
 e due e più son le strade che deviano e non sentiamo nostre.
 Dottoressa, l'abito che riveste la sera
 ha un che di eccitante, quasi trasparente nelle sue movenze,
 ma spazio con la mente e vedo il mattino, quel caldo adolescente che prende vigore
 e m'accende su un tappeto
 di pappi a fine maggio.
 Così, agile rapace, sorvolo, mi perdo nel silenzio e nel distacco, etereo e potente,
 le fiere domino dall'alto e localizzo la serpe, così da placare la fame,
 nota spezzata strido. Non cercarmi perché ho poco da dirti, non chiedere,
 la schiera di eventi giace
 sulla piana sottostante, noto volti asessuati, quasi angeli di carne,
 formiche operaie, deserti e montagne,
 l'Uroboro mi sfida e ne temo la coda
 ma chi ne conosce la tana e dove depone le uova?..
 Un braccio cinge il mio capo in una carezza, la mano ha un neo nel mezzo, mano che strangola,
 mi libro nel cielo e lascio il nido, nido dell'infanzia dei tempi,
 le sue dita mi chiamano
 al presente..
 vertigine smodata sei, vita figlia di vite e d'epoche,
 e sacra.
 Rimedio una culla, nel deliquio ti affacci già lontana,
 "ooh he's here again, the man with the child in his eyes"
 e fine delle trasmissioni.

APPENDICE:

Con l'ipnosi regressiva torno ad esistenze precedenti, tre di numero, dove vago nel ricordo d'esser stato un tempo Corneliu Zelea Codreanu, un comandante della marina nord-coreana giustiziato ed un antico uccello rapace.

(continuare în pag. 75)

Traducere în limba română de Luca Cipolla

HIPNOZĂ REGRESIVĂ

Eu întind mâna spre ea, ideal pentru noi cei săraci în duh
să nu ne simțim singuri;
buzele mele lăcrimează sânge și din sânge îi mângâi
pielea;
Sara privește din oglindă și este un psalm pe care îl cântă
sufletele pierdute.
Viața trece ca un accent și eu observ penele mele
cum se rătăcesc în vânt;
de ce nu înțelegi când vorbesc, de ce te parezi,
viața aceasta atârână de un fir de ață..
Cât un rid te desparte din sobrietate și ușurință,
o cale parcursă de ani de zile;
atinge firele din părul meu și rărește bățile inimii mele..
Dragostea platonică nu se laudă cu priviri căci îi cere mâna
și nu se aprinde poetul sunetului de-un Gibson,
vezi,
deseară Joyce va scrie bestsellerul lui
și eu voi zbura impulsivat de amintiri
ca o schijă care rănește existența.
Nu voi mai vedea picioarele alea să străpungă tăcerea
unei veri,
după-amiază la care nu-i mai aparțin și varul curții nu mai
îmi este pernă,
în apropiere cineva se conformează gloatei?
Eu mai mic decât o furnică, mă tem de el
și sunt rahat,
dezamăgire care într-un clop ascunde tăietura, rana,
eu cu un disc drept prieten.
O călăuză eram căpitanul..
M-am dus în amonte și m-am coborât,
mirosul ploii mă îmbrăca,
am strâns mâinile în pumn apoi le-am întins într-un ave,
părul încă gelatinos, ritual crispăt adolescentin,
frații mei Ștefan, Mihai și Avram,
în plămâni praful oaselor ale Sarmizegetusei..
o cauză atârnată ca drapel la un bovidou, veșmântul
candid al țăranilor se ivi în momentul ăla,
zisei - Sara, mă ții de mână -
dar ochii se uitau deja în altă parte, la ochii smeriți ai unei
soții, tovarășă tăcută a bătăliilor suferite,
ale mele necăștigate și în tăcere..
Nu coboară din treapta aceea nici nu pot să te măsoar
dacă nu citesc printre rânduri.
Ochii aceia încercau să fugă din îndoială, din imperfec-
țiune - numiți-o și labilitate -
din deșertăciunea timpului - nu vă uimește și pe dumne-
voastră să priviți în cătare, să fiți în fața ei?
Curând casa mea, a dumneavoastră, va fi doar un amba-
laj de lemn ce se va descompune și cămășile verzi
pe care le văd defilând în Copou, a cui este mâna ce le-a
țesut?
Îmi țin respirația și mângâi pieptul meu acum de bărbat,
simt mâinile ei într-un abandon..
Comandantul care îndrăzni acțiunea coborî la mol însoțit
de către autoritate,

chipul lipsit de viață, tweedul cu crucea
albastră a victoriei
și a iertării.. Tovarășul Kim n-ar fi iertat..
Capul acoperit cu o glugă în așteptare, capul
într-un sac, ochii mei inocenți l-au văzut că-
zând
și mă răsucesc să nu privesc corpul atârnat,
costumul lui să se murdărească,
mi-am astupat urechile să nu aud ultimele im-
pulsuri de viață,
dar tata zise, adresându-se mamei mele,
că totul trebuie să știi.
Umoarea unei pendule umple scările, noapte
de furtună,
ploaia alintă pneurile și se târăște ca un șarpe
de la cădelniță..
Noi, popor fără revoluție, traversăm viața cu
bicicleta
și două și mai multe sunt drumurile ce deviază
și pe care nu le simțim a fi ale noastre.
Doamnă doctor, rochia ce învelește seara are
ceva excitant, cam străveziu în mișcările ei,
dar călătoresc cu gândul și văd dimineața căl-
dura aia adolescentină care prinde vigoare
și mă aprinde pe un covor de papusuri la sfâr-
șit de mai.
Astfel, agilă pasăre răpitoare, survolez, mă
pierd în tăcere și în desprindere, eteric și pu-
ternic,
fiarele domin de la înălțime și localizez șarpe-
le, astfel încât să potolesc foamea,
o notă spartă scârțâi. Nu mă căuta căci puțin
am să-ți spun, nu întreba,
ceața evenimentelor zace pe câmpia de mai
jos, remarc chipurile asexuate, aproape ingeri
cu trup,
furnici lucrătoare, deșerturi și munți, Uroborus
mă provoacă și mă tem de coada lui dar cine
îi cunoaște gaura și unde depune ouăle?..
Un braț îmi înconjoară capul într-o mângâiere,
mâna are o alună în mijloc, mână care gă-
tuie,
planez în cer și părăsesc cuibul, cuib al copi-
lăriei timpurilor,
degetele ei mă cheamă la prezent..
amețeață exagerată ești, viață - fiica viței și a
epocilor,
și sacră.
Încropesc un leagăn, în leșin te arăți deja de-
parte,
"ooh he's here again, the man with the child in
his eyes"
și sfârșit de transmisiune.

APENDICE:

*Cu hipnoza regresivă revin la existențe ante-
rioare, trei la număr, unde îmi rătăcesc prin a-
mintiri că am fost odată Corneliu Zelea Codrea-
nu, un comandant al marinei nord-coreene exe-
cutat și o antică pasăre răpitoare.*

Geo GALETARU

Destinul, acest animal care-ți sare în față

Vedea umbra mișcându-se pe peretele din fața lui. O traiectorie ciudată, înțepându-i retina amorțită. Poate era puntea unui vapor care-și suporta nepăsător tangajul. Dacă ridici mâna și o miști încet, de la dreapta la stânga, umbra dispăre. Și vezi atunci, pe măsuta metalică de lângă pat, acoperită cu tifon curat, flacoanele strălucitoare și pungulițele de hârtie, în care ghicești pastilele rotunde, galbene, roșii, dulcele la gust. Umbra reapare, lăundu-se pe perete. Un păianjen din aceia imenși, care-și fac veacul departe de zgomotul terifiant al tramvaielor și de țipetele ascuțite ale vânzătoarelor de semințe. Aici, camera aseptică, orbitoare, în care poți să visezi în liniște la catastrofele de afară. Departe de coșurile cu flori multicolore de pe trotuarele orașului, pete stridente în cenușul omniprezent și suveran. Suferi, desigur inutil, că nu poți pipăi colțul zgrunțuros al clădirii cu patru etaje, din subsolul căreia răzbat mirosuri amestecate și, din când în când, zgomote ciudate, un fel de zăngănituri metalice, ca și când s-ar ciocni trenuri subpământene. Scoarța copacilor, înșirați de-a lungul liniei de tramvai, stă gata să pleznească sub greutatea și presiunea sevei. Un țipăt scurt, o pasăre amețită de năvala aiuritoare a aerului de aprilie. Gratiile subțiri de la ferestre segmentează cerul, îl exilează într-o depărtare inaccesibilă, furând segmente întregi de peisaj. Umbra de pe perete crește, este acum o pată întunecată și tremurătoare în plină expansiune. Ridici din nou mâna în dreptul ochilor, o miști, cu aceeași încetineală lipsită de speranță, de la dreapta la stânga. Printre degete se scurge un fir subțire de lumină. Lumina pătrunde cu violență în acvariu și-l încarcă, brusc, de o strălucire mată. Ariel privește fascinat peștișorul roșu, cu dungi negre, alunecând, ca o torpilă lunguiață, de la un perete la altul. O mișcare elegantă, demnă de acest maestru al adâncului. Ceilalți peștișori fac mișcări languroase, stârnind reflexe stranii, într-un fel de dans nupțial de o voluptate studiată, oarecum caraghioasă printre fragmentele de alge care plutesc calme în micul abis. Lipsește din cadru doar pisica aceea leneșă, cu pupila dilatată la maximum, dând târcoale sticlei incasabile, fortăreței inexpugnabile, între zidurile căreia se zbenguie papagali multicolori, păsări colibri tăind cu violență straturile dense de aer, planoare fastuoase intrate într-o ireversibilă derivă. „Vino, dragul meu, privește tabloul acesta și spune-mi ce vezi”. O cărare șerpuitoare, flancată de ferigi înalte și fremătătoare, pierzându-se în semiobscuritatea vegetală, vegheată de pașii felinei care se strecoară printre liane, pe sub vaste portaluri de crengi. Călăuza merge ferit, cu grijă să nu trezească din letargia amiezii șerpui cu solzi argintii și zornăitori. Pașii săi alunecă pe covorul verde, cu siguranța celui ce-și cunoaște meseria. Și meseria sa este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-ai aștepti. Ariel simte broboanele de sudoare adunându-i-se în mijlocul

frunții. Un frison de panică îi încrețește pielea, strecurându-i în suflet îndoiala. Unde mergi? îl întreabă umbra din dreapta sa. Ariel nu răspunde, căci simte teama dându-i târcoale ca un animal de pradă. Își întoarce privirea spre tabloul masiv de pe perete, cerșind parcă o înțelegere de la chipul grav, brăzdat de o solemnitate scorțoasă, al bărbatului ce privește cu demnitate în zare. Pe pieptul său bombat se odihnește resemnată o decorație uriașă, semn al virilității cu care personajul a înfruntat, la timpul potrivit, adversitățile vieții. O existență exemplară, desigur, un parapet rezistent în fața furtunii. Privindu-l, Ariel se simte mic și nevolnic. Mâna lui tremură câteva clipe în aer, înainte de a poposi pe cutiuța cu pastile roz. Extrage una cu degete nesigure, o ridică în dreptul ochilor, apoi, cu cealaltă mână, apucă paharul cu apă și-l duce, aproape visător, la buze. Văcă pastila în gură, o împinge grijuliu cu limba spre cerul gurii. Soarbe o înghițitură. Înghite. Asta-i. Micul supliciu a trecut, dar a lăsat în urmă un gust de cenușă. Lui Ariel îi vine să scuie, dar se abține. Nu se face, gestul l-ar descalifica iremediabil. Urechea lui atentă prinde un zgomot înfundat, ca o bilă rostogolindu-se silențioasă pe suprafața pufoasă a unui covor. Bila se apropie, reverberațiile ei cresc în intensitate, fac să trepideze geamurile fragile. Perdelele glisează pe suprafața sticlei, stârnind un foșnet sâcăitor, care se transmite în aerul camerei, încărcându-l de un indefinibil mesaj vibratil. Cercuri concentrice joacă în fața ochilor lui Ariel, mici turbioane tăindu-și vad în spațiul dintre ușă și pat. Acum s-ar putea să intre mama, fără un cuvânt, fără un gest, doar pașii ei înaintând tăcuți pe mocheta roasă care acoperă parchetul. Un halat imaculat, ca o spumă a zilelor sau ca zăpezile de pe Kilimanjaro, îi acoperă trupul slăbit de vârstă și de resemnare. Doar ea, acum, mama – apropiindu-se de pat, cu un surâs misterios și cald agățat de colțul gurii amare. Mama ține în mână perfuzia cea de toate zilele. Și meseria ei este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-ai aștepti.

Vocile care nu se văd

- Nu pot să accept că m-ai mințit. Sunt dispus să înțeleg și să iert orice, până la minciună. Aveai atâtea căi să ieși cu fața curată din mizeria asta. Și tu ai ales-o pe cea mai tâmpită. Pe cea mai murdară și mai blamabilă. Păi da, ai crezut că naivul de mine o să înghită totul, pe nemestecate, inclusiv gogoșa asta ridicolă cu „prietenia sinceră și dezinteresată”, inclusiv povestea aia aiurită, bună de adormit copiii cretini, cu băiatul fin și spilcuit care duce trena femeilor neconsolate și le pune o floare roșie în păr, așa, de sanchi, adică de cavalier ce este. Cavalier, cavalier, da' tot ți-a tras-o când a fost momentul, când ți-ai desfăcut picioarele în fața lui și i-ai zămbit galeș și îmbietor: „Hai, băiete, ce mai stai pe gânduri, nu vezi că e pe gratis?”

(continuare în pag. 77)

- Bineînțeles că nu puteai decât să vulgarizezi totul. E tipic pentru tine. Măcar acum ești treaz și, cel puțin pentru moment, nu risc s-o iau peste ochi. Mă și mir că n-ai apucat încă să tragi din sticla aia pe care o ții lângă pat, așa, preventiv, strategic, cum zici tu. Și apoi să arunci invective în dreapta și-n stânga, împotriva tuturor, tu-i mama ei de viață, zici tu, de fiecare dată când vezi lumea cu susu-n jos și ești furios pe neputința care te macină ca un cancer, nu-ți dă pace nici în somn. Da' de ce sunt eu de vină că tu te simți un ratat și nu vrei să ieși din starea asta, pur și simplu îți place să-ți plângi de milă, să te privești în oglindă și să spui: lume, lume, iată un om neînțeles de restul dobitocilor, de parcă ai trăi doar pentru a gusta voluptatea propriei tale degradări. Sigur, e mai comod așa, decât să te ridici și să umbli. Ia-ți patul și umblă!

- Văd că tot la pat ți-e gândul. Faci ce faci și tot acolo ajungi, cu gândul sau cu fapta! Asta așa, ca să-ți reamintesc că inocența pe care o afișezi e o poveste bună pentru alții, nu pentru mine, eu am băut, cum se spune, până la fund paharul umilinței și-al rușinii și nu mai cred în snoava cu frumoasa nevinovată din pădurea adormită sau cu fata moșului cea cuminte și care se întoarce devreme acasă. Iar rechizitoriul tău de două parale nu mă impresionează deloc, cu toate că îți place de fiecare dată să-l împănezi cu „considerații personale”, cu filozofia ta adâncă, pe dracu' adâncă, e o spoială jalnică de cinci-șase fraze, mereu aceleași, cu care încerci să-ți construiești o fațadă convenabilă, să poți să ieși în lume cu fruntea sus și cu morala intactă, ha, ha, ha, era cât pe-acți să zic „cu himenul intact!” Bine, fetițo, după ce m-ai făcut bețiv și ratat, te poți duce liniștită la culcare, pune-ți conștiința pe pernă și dormi în pace, ți-ai făcut datoria și pe ziua de azi, ai mai bifat un punct pe răbojul acțiunilor tale caritabile. Deci, fii mândră de intransigența ta de fecioară trecută cam prin toate așternuturile vieții. O să spui iarăși că sunt vulgar, că simt o plăcere perversă să te jignesc, mi-e și milă de efortul pe care-l faci ca să pari cât mai jignită, mai rănită în orgoliul tău de femeie de lume și de societate, iată o doamnă cu onoarea strivită sub călcâiul nemernicului de bărbatu-său, se va spune despre tine, cu compătimire, desigur, și iată-l și pe nebunul care o împrășcă mereu cunoroii, care-i calcă în picioare demnitatea și-i terfelește reputația, vai, vai, vai.

- Eu ți-am spus din timp să nu te încurci cu ea. Ții minte, în urmă cu trei ani, la masa aceea din curtea birtului sătesc, ieșisem amândoi la o bere, eu eram „în tranzit”, sosisem acasă doar pentru două zile, și ne-am întâlnit întâmplător chiar la masa aceea de sub nucul din curtea birtului, am comandat două halbe și ne-am apucat să sorbim din ele, cu sete dar fără grabă, căci aveam destul timp la dispoziție, toată după-amiaza era a noastră, ce mai. La început am ocolit subiectul, știam că ești topit după ea și o idealizezi ca un fraier și, în această situație, orice ți-aș fi spus ți s-ar fi părut exagerat și rău intenționat. Așa că în primele minute am vorbit despre altceva, te-am întrebat dacă mai mergi la pescuit și dacă în timpul vacanței rămâi aici, să tragem împreună niște partide de pescuit grozave, ce dracu', eram doar fiii Mureșului și trăisem pe malul apei, cu peștele la căpătâi, cum s-ar zice, și ar fi fost păcat să lăsăm să treacă vara

tândăind-o cu alte chestii tâmpite și plicticoase și să nu profităm de crapii și somnii și știucile care se găseau căcălau până și în ochiurile de apă din cubice. Uneori ajungea doar să bagi mâna în mâl și să scoți ditamai crapul de juma de chil, ce mai. Iar tu ai zis că da, rămâi peste vară în sat, erai certat cu ai tăi, nu mai știu pe ce chestie, și eu m-am bucurat grozav, sincer m-am bucurat și ți-am spus: „În regulă, atunci vom fi parteneri de undiță”. Abia după vreo oră, timp în care am fumat de ne-am spart, că ne ieșea fumul și pe ochi, am adus vorba despre ea și ți-am spus că am văzut-o într-o seară cu individul ăla pletos și elegant, da' elegant al dracului, care o ținea atent de braț, se vedea că nu e prima dată când o scotea în oraș, căci era clar că ieșeau undeva, la un local, probabil, fiindcă el avea o umbrelă în mâna cealaltă, deci era prevăzător băiatul, se gândea că până se întorc s-ar putea să plouă. Tu nu prea ascultai, de fapt nu ascultai deloc, erai deja amețit, ce mai, între timp am mai ras și câteva pahare de tărie, oricum, erai vizibil absent, nu știam dacă din lașitate, adică din teama și refuzul de a asculta o poveste care-ți pica prost și în care te încâpățâna să nu crezi, sau, pur și simplu, fiindcă erai prea beat ca să mai poți înregistra niște amănunte care, în plus, constituiau partea întunecată a unei istorii urâte. Ții minte (dar nu cred că mai ții minte) că atunci ți-am spus să ai grijă ce faci și să te gândești de zece ori înainte de a te arunca orbește înainte? Nu m-ai ascultat, de fapt nu ai ascultat pe nimeni, și uite ce-a ieșit. Ce mai.

- N-a ieșit nimic. Și mai lasă-mă cu tâmpenia asta cu prietenul bun care la nevoie se cunoaște. Se cunoaște pe dracu. Mă rog, admit că în prima fază ai fost bine intenționat, intuiția ta de student repetent și șmecher îți spunea că am apucat pe un drum care nu duce nicăieri. Mă și amuză când mă gândesc câți îmi plângeau de milă atunci, câți mă băteau pe umăr și mă sfătuiau ce să fac și cum să fac, al naibii câtă compasiune găseam la iubii mei prieteni din lumea largă. Numai că genul ăsta de-a te băga în viața cui-va, de a-i arăta dragoste cu forța, mie nu mi se potrivește. Și nu-l accept nici la ceilalți. De aceea, poate ai rămas mirat când nu ți-am urmat sfatul, deși, recunosc, în unele momente reușeai să pari destul de convingător. Nu știu dacă, pe vremea aceea și chiar mai târziu, așteptai cumva mulțumiri din partea mea sau, cel puțin, un semn care să-ți dea de înțeles că mi-am însușit, măcar parțial, dădăceala ta dezinteresată. De fapt, nu dezinteresată, ci animată de un interes foarte precis. Un interes nobil, recunosc.

- Și nu uita să pui apă la flori. Peste zi să lași geamurile deschise, să se aerisească în camere până mă întorc eu. Sper să nu dureze mai mult de trei-patru zile. E un simpozion cam anost, dar nu pot lipsi, șeful mi-a și spus că n-ar da bine dacă nu sunt văzută pe acolo. Imediat ce ajung, te sun. De altfel, o să te sun în fiecare zi. A, și să nu uiți să dai de mâncare la pisoiaș. Pa, dragule. O să-mi fie dor de tine, știi?

Traian VASILCĂU

Traian Vasilcău (TRAIANUS) s-a născut la 2 aprilie 1969, în satul Vișoara, raionul Edineț, din Basarabia.

A absolvit facultatea Istorie și Etnopedagogie a Universității de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Este președinte al Societății Culturale „Pasărea Phoenix” și membru al Uniunii Scriitorilor din România și Moldova.

Director al proiectelor: „Dicționarul scriitorilor români contemporani de pretutindeni” și „Antologia poeziei românești în mileniul III” (în lucru).

A editat 37 de cărți la Chișinău, Iași, Alba Iulia, Craiova, Timișoara, Arad, București și Ottawa. Maestru în Artă.

Actual

S-a destabilizat natura
Și face mofturi ne-ncetat,
În oameni înfloarește ura
Și doar murim cu-adevărat.

Zadarnic rostim cuvinte,
Care ne-njură, rând pe rând.
Vai, chiar sinceritatea minte
Și să fim oameni n-avem când.

În orice om trăiește-o brută,
Care se scaldă în plictis,
Orice iubire-i pe valută
Și-orice surâs e interzis.

Să plângem astăzi se mai poate,
Să plângem până vor urca
Spre ceruri Pruturile toate
Și România va-nvia.

În miresme îngropat

În zori o să ne-atace trandafirul,
Trezii copii, spuneți-le clar
Că a sosit minutul milenar
Să vă spălați pe suflete cu har
Și să înapoiți, golit, potirul
Ce duce-n Dumnezeu la ora șapte.
Veniți și încărcăți-vă-n priviri
Parfumuri dense amintind psaltiri
Scrise de fluturii ninși pe cetate
La ora inefabilei jertfiri.

În zori o să ne-atace trandafirul,
Deja țintește sufletu-mi stingher,
În focul lui m-arunc cu patrafirul
Cusut din fir de stea și plătesc birul
De-a fi-n miresme îngropat ca-n Cer!

Dumnezeu la o cafea

De-o vecie viscolește
Cu luceferi, nu cu nea.
Astă seară mă răpește
Dumnezeu la o cafea.

Obosit, abia vorbește,
Turlă rară - vorba Sa.
Astă seară poposește
Dumnezeu la masa mea.

Taci mai bine, Te-odihnește,
Sunt, de vrei, tăcerea Ta,
Astă seară când oprește
Ceru-ntreg la poarta mea.

Și-o să pururi viscolească
Pacea Lui - inima mea,
De-o să crească, să tot crească!,
Veșnicii în urma Sa.

Cer de uitare

În ziua-n care se-aștepta zăpadă
Și numai moartea-n arbori se-auzi,
Văzut-am o măicuță stând în stradă,
Căreia i-e rușine a cerși.

Cu mâinile ne-ntinse-a rugăciune,
Ea nu știa că-n suveranul stat
Cerșitul a ajuns profesiune
Și toți o practică neîncetat.

Copil al dorului, cu țara-n soare,
Apropiindu-mă, i-am dat un leu,
Plângea în ochii ei chiar Dumnezeu,
În mine ceru-nțelegeam că doare

Și n-am mai auzit nici un cuvânt
Și cerșetoarea rușinată-n pripă
Când s-a plecat mi s-a părut o Clipă
Ce-și ducea-n spate propriul mormânt.

Invizibilul măreț

Ce-i invizibil e măreț,
Să nu uiți, doamnă Poezie,
Cin'te citește nu te știe,
Cine te uită - n-are preț,
Tot invizibilu-i măreț...

Așa și tu, copil din verbe,
Fii anonim de vrei să fii
Aplaudat de ciocârlii
Și nu de fețele imberbe,
Care n-au loc în veșnicii.

Poemul nostru

Noi n-am vândut lumina, deși ni s-a propus
Un continent de beznă și-un milion de lauri,
Prin noi și-acum aleargă nesubjugății tauri
Ducând lumina-n coarne, zburând peste coclauri
De amintiri spre cerul de-un gând barbar răpus.

Noi n-am fost fii tăcerii, chiar dacă viața toată
Ne-a fost trasă pe sfoară și sufletul - pe roată.

Valentina BECART

Ioan Gheorghiță - "Undeva la poarta raiului" editura Ex Ponto, 2010

... așteaptă-mă „Undeva la poarta raiului”.

„Discreta sensibilitate naturistă, apetența pentru meditația retorică melancolică intrinsecă, mai mult sugerată decât explicită, retorica temperată și vibrația imnică înăbușită (capabilă, totuși a stârni reverberații în sufletul cititorului) constituie atuurile liricii lui Ioan Gheorghiță, autor aflat la a treia apariție editorială („Ora de identitate”, 1993, editura Porto-Franco, Galați; „Emingrantiada”, 2004, editura Harvia, Tulcea; „Undeva la poarta raiului”, editura Ex Ponto, 2010.

(Marian Dopcea)

„Intrând pe fereastra luminii”, poetul încearcă o anumită purificare, lăsându-și „trupul afară / gol cum e trestia, / trist cum e vântul”.

Dincolo de ochiul vigilent al timpului, acesta se caută pe Sine, se smulge din lanțul ce-l târăște spre mulțime, spre „concuranță, egalitate”, străduindu-se a-și afla propria identitate... „*ți-arunci privirea departe / și te întrebi: cine sunt? / dincolo-n neant e-nceputul / surâzător, enigmatic, prietenos / cum e floarea de mai, / intrând pe fereastra luminii / lumea devine mai pură, / atât de pură încât îți curge printre degete / ca apa de izvor, ca orele dimineața, / intrând pe fereastra luminii / lași trupul afară / gol cum e trestia, / trist cum e vântul.*” (Intrând pe fereastra luminii).

„Fereastra luminii” e spațiul spre o „nouă dimensiune”, e dorința și șansa poetului de a lăsa în urmă trăirile profane, „trupul gol” supus agoniei și fărâmițării și accederea Sinelui spre orizontul „surâzător, enigmatic, prietenos” al celestelor grădini neviciate de gând. Acesta are convingerea că, doar în absolut își poate găsi împlinirea și desăvârșirea.

Căutările sunt lipsite de exaltare, conștiința ponderată fiind departe de a deveni anxioasă în fața golului cosmic și a eternei curgeri a timpului.

Dând frâu liber imaginației, forțelor creatoare, poezia capătă profunzime și sugestivitate. Ideea poetică se conturează armonios, se desprinde de „umbrelor lungi ale serii”... devenind emanație luminoasă care-ți umple sufletul de emoție și blândă înfiorare. Lubitor și admirator al plaiurilor natale, plaiuri unde „apele se prind în horă până noaptea târziu” poetul „nufărul gânditor” - cuprinde în versuri remarcabile, frumusețea colinelor „albastre” ce „se-oglesc în sălbaticul cerului”.

„Acolo unde cântecele curg doar seara / printre aripile lebedelor fericite / Pe șapte viori orașul freamătă a istorie, / Pe șapte coline Aegyssus tresare dintre veacuri, /...” (Acolo).

Poetul Ioan Gheorghiță este un căutător al esențelor, recurgând la simboluri pentru a-și materializa gândurile viguroase care se întind arborescent în spații nevăzute. „aveam cuvinte / dar cuvintele au făcut aripi / și-au zburat în sintagme, și-n proverbe, și-n zicători / până când au trecut de soare / până când mi-ai iubit și privirea lungă / cât dragostea de la un pol la celălalt pol” (Aveam...).

Destrămarea timpului este motiv de îngrijorare și întristare. Cine ar putea apăra, opri această tainică destrămare „dacă nu iubirea?”. Erosul este prezentat în tonuri calde, ușor umbrite de efemeritatea clipei, de această trăire cameleonice, „abruptă”... „ca o pasăre pierdută în propriu zbor”. Căutând „miezul adevărului” ajunge la înțelegerea că „toate se reprezintă prin adevăr sau minciună”, acestea fiind la rândul lor „noțiuni oscilatorii”, iar „tânăra privire a diamantului” ar dori să schimbe falsa reflectare a complexității lumii, „cu simple sentimente” pe care „le-aș arunca dincolo de rațional, / le-aș da mai multă culoare.” (Tânăra privire).

Substanța poetică se condensează, purificându-se de formele goale, poetul proiectându-și trăirea în oaze luminoase, acolo unde se lasă ispitit de noile izvoare ale inspirației.

Lirismul subtil, filtrat printr-un „ochi transcendent”, ne prezintă un poet stăpân pe mijloacele stilistice, deschizându-și astfel calea spre adevărata personalitate poetică.

„Ca un sunet de buciom aș striga / dar glasul mi-e alb / și nu pot să-l aud, / dar ochii mi-s înalți / până la cer / și nu pot să-i ating, / și nu pot să le plâng eu menirea” (Ca sunetul de buciom aș striga).

Cuvintele au o curgere molatică, revărsându-se în albia alchimică, cu infinite reprezentări în conștiința estetică. Aplecat „peste umărul înserării”, contemplă, fără a aluneca în apele tulburi ale disperării... cum „drumul vieții trece prin mine”, căutând pretutindeni „trupul adevărat al apei / căci din materie s-a născut / și a luat forma gândirii / precum tu ți-ai ondula / cu propriile mâini / lutul dulce al sufletului și viață i-ai dat, / slovă de piatră, slovă de bazalt, / chipul tău luminos, / haina ta luminoasă”... (Drumul vieții trece prin mine).

Libertatea interioară a poetului Ioan Gheorghiță nu se lasă subjugată de tumultul trăirilor, acesta așezând o stavilă între limbaj și emoție. Fascinat de ancestral, poetul năzuiește să găsească (într-un târziu) sursa originală a spiritului.

Spontaneitatea, imaginația creatoare scot în evidență semnificații distincte ce-și pun pecetea asupra expresiei poetice. Fraza poetică este cea care conferă cuvintelor adevărata valoare estetică, în exercițiul creației. „lăstărind de iubire”; „focul cu același surâs de copil”; „glasul de argint ca un drum spre neuitare”; „cerul ghemuit într-o floare enormă”: „inima își face cuib / pentru altă zi și mereu aceeași”; „mi-a rupt respirația în mai multe segmente” etc.

(continuare în pag. 80)

Poetul caută moduri și teme variate de expresie, lărgindu-și astfel aria de reprezentări asupra realității. Instrumentele stilistice, limbajul poetic se axează pe puterea de sugestie a metaforei. Încercător în energiile creatoare, se orientează spre explorarea metaforică a revelației lumii interioare. În inepuizabilul flux oniric al dragostei, „focul” din sufletul poetului pare să ardă la nesfârșit...

Versurile ce urmează, desfășurându-se în apa cristalină a ideilor – idei concentrate în raze blânde – aduc farmecul și înfiorarea din adâncul trăirilor. „*focul răbdării, dorinței / cu brațe sculptate-n oțel, / crescute ca ramurile de măsline, / focul cu-aceiași surâs de copil, / cu-aceiași plânset plutind în eter, / focul acela ești tu, / poate chiar eu, / ca două necunoscute, / una înlăuntrul alteia / ca două iubiri isoscele...*” (**Soare de mai**).

Reîntorcându-se în trecut, la rădăcini, „o, *Do-broge, pământ din care / renaște eterna cetate Tomis...*” poetul descoperă frumusețea locurilor unde s-a născut. „*Copacii aceștia sunt toți / voievozi frumoși și chiar cinici, / simt caii din neam de-ostrogoți, / vișătorii ce vin din „Hercinici”*” (**Odă Dobrogei**).

Copilăria nu s-a pierdut, a rămas închisă în străfundurile ființei sale ca un izvor de lumină, un far ce-l poate apăra de tenebre.

Poeziile poartă cu sine zbuciumul tacit al poetului **Ioan Gheorghiță**, poet care acceptă cu oarecare seninătate cele două fațete ale existenței: viața și moartea, completându-se reciproc, perpetuum, ca o veșnică încheiere între spirit și lut.

Ecolul trăirilor se revărsă peste albia existențială, uneori exaltate, alteori liniștite și limpezi, dar mereu însoțite de conștiința estetică a poetului.

Lirica erotică este prezentă în versuri rafinate, subtile, de mare delicatețe - întrezărind în aura lor, sufletu-i ceremonios care se confesează cu sfială, ca în fața unei icoane. Meditațiile existențialiste încearcă să descifreze semnificațiile axiologice ale devenirii. Aflat în mijlocul tuturor lucrurilor, la distanță egală între „a fi și a nu fi”, poetul se contemplă pe sine ca pe o enigmă, un fragment înstrăinat de „sursă” și aflat într-o continuă destrămare. Duiosase explozii de puritate, limbaj muzical și o exprimare elegantă a emoției se desprind din versurile ce urmează: „*De ce te temi? / că muzica îți umblă prin păr / silabisind ca o harpă în noapte / știute, nevrute sau neînțelese? / de ce te temi / precum ai spus prima șoptă / prin întâiul sărut / ca o-nțâmplare sculptată în soare, / că sunetul s-a făcut pământ / tot mai greu și mai nesfârșit? / de ce te temi pasăre călătoare / cu penele albe, cu privirea întinerită / cu iubirea făcută cuib neștiut / tot trecând cu aripile întinse / printre atâtea ape și stânci, / de ce te temi? / că visul, speranța, clipa / se-aprind și se sting, / că mor și se nasc tot mereu? / de ce te temi?*” (**De ce te temi?**).

Prin nedefinitele culori matinale, poetul își deschide sufletul – regăsindu-se ca făcând „*parte din același întreg numit univers*”, înaintând printr-un labirint al formelor în căutarea unei himere... „*ești o parte din mine, / te-arunc lipsit de remușcări / într-o lume a esențelor / în care forma ești tu / iar continutul*

sunt eu, / vezi, eu sunt mai multe esențe / paralele, / impalpabile dorințe, / nevăzutele mistere, / acest adevăr te-nfioară, / acest adevăr oscilează mai mult decât trebuia” (**Te am în palmă**).

„*trecutul meu - gene pleșuve*”.

Trecutul este globul de cristal în care sunt închise toate visele frumoase, tot ce viața a scos în cale: fericirea, tristețea, dragostea, despărțirea, natura cu adâncurile-i nedesluite, toate învăluite într-un aer cucernic de înaltă și fecundă neliniște, nostalgie... amintirea fiind cea care tămăduiește și „*un izvor care-mi cântă mereu*”.

Revenind la sentimentul care te face uneori mai bun și mai încercător - iubirea - poetul Ioan Gheorghiță mărturisește că e destul de riscant să te avâți într-o astfel de scriere: „*deși scrisul acesta bizar despre dragoste / e mai feroce decât colții de lup*”.

Zilele, anotimpurile se succed cu regularitate și cu indiferență, dar „viața” își urmează drumul prestabilit, calendaristic și se învârtă dramatic ca „ruleta rusească”, oricând putând nimeri „ținta” cu visele-i nebunești...vise ce pot fi spulberate într-o fulgerare de secundă.

Nimic mai dureros decât această incertitudine, acest joc perpetuu între „a fi și a nu fi”.

„*viața e un joc al dracului de straniu, / o anecdotă despre tine însuși / care începe cu dorința de a pregăti un final / deosebit sau aproape decent, / un desfășurător de imagini trăite de mii de ori dar uitate / și care ne biciuie gândul cu-aceiași întrebare: ce urmează? / Viața e un joc al dracului de straniu!*” (**Viața e un joc...**).

Dincolo de cuvinte și tăceri, gânduri învolburate... poetul caută un liman pentru a se salva de adâncul întunecat al neputinței.

Urmând firul de lumină... speră să descopere adevăratul sens al lucrurilor, adevărata esență a Sinelui.

În remarcabilul poem care urmează este concentrată și esențializată (cu ajutorul metaforelor revelatorii), întreaga sensibilitate a trăirilor, întregul spectacol existențial.

„*din pământ ies sentimentele, / înfloresc, / strigă precum pietrele / sau tac precum apele, / uneori mor până te întrebi de ce, / mai cad merele ionatan, / ca frunzele pe asfalt, / ca roua pe gleznele dimineții, / din pământ ies sentimentele / și urcă spre cer, / se fac păsări, se fac lăute / se fac izvoare și păduri, / se fac sentimente / întâi mai crude, / apoi din ce în ce mai coapte / până când te întrebi de ce, / până când te întrebi de ce...*” (**Din pământ ies sentimentele**).

Andra Elena CIOBOTARU

Odissea din noi

Mă confesez ție, jurnalule,

- Ai simțit vreodată că timpul vine ca o săgeată din depărtări neștiute și atunci, când îți atinge sufletul îți vibrează în locul atins de el, idei care crezi că te pot distruge? Vrei să țipi, să zbori, să dansezi, să te eliberezi... și în final scrii. E tot ce te poate ajuta, e tot ce mă poate ajuta.

- Imprimă-ți ecoul în paginile mele, valsează cu stiloul și gădilă-mi filele, bucură-mă cu explozia de culori a gândurilor tale.

- Simt că există un om, un geniu care mă inspiră și mă învăluie în puterea creației sale: Ion Luca Caragiale. Se pot spune atâtea depre el. În „Istoria literaturii române moderne”, în capitolul dedicat „Junimii”, Tudor Vianu sublinia că „printr-un neașteptat dar al soartei, în timp ce literatura română câștigă în Eminescu expresia ei cea mai înaltă, proza narativă și teatrul ating același nivel în Ion Luca Caragiale, aceeași perfecțiune a conștiinței artistice, același cult al cuvântului românesc pe care îl înzestrează cu noi și mari puteri expresive”. Caragiale este cel mai mare creator de viață din întreaga noastră literatură, făurind o „adevărată comedie umană”.

- Dar de ce vorbele marelui dramaturg ți-au fost cusute în suflet?

- Noi vorbim zilnic, dar tot ce spunem unde rămâne? Își mai amintește cineva peste ani cine ai fost? Caragiale a reușit să învingă timpul, el nu a scris ca alți prozatori care au dorit să nu lase timpul să moară, ci el nu a vrut să-l lase să trăiască. Oricâte veacuri trec, noi încă șoptim la unison cu actorii de pe scenă celebrele replici din „O scrisoare pierdută” și încă ne simțim impresionați de aerul încărcat al secolului XX din „Five o'clock”. Totul are un început, chiar și tulburările imaginației mele! Cred că mai întâi eu trebuie să înțeleg ce înseamnă de fapt să scrii și apoi voi putea aprecia adevărata valoare a lui Caragiale.

- Lasă-te purtată de simfonia literelor și ascultă-le glasul suav, povestea pe care mereu ți-au dorit să o împărtășească lumii.

- Din adâncul ființei mele mai răzbate un singur gând, un singur titlu: *Îngeri de cuvinte*.

Alb... totul este alb. Mă înfășor în toate luminile și în mirosul de gheață ce mă mângâie. Măinile mele dansează prin nisipul rece și îmi ating capul spre cer doar ca să simt micile cristale ce coboară de pe catapeteasma lumii. În jurul meu sunt brodate, din cea mai fină mătase, aripi. Stau și contemplu cum Dumnezeu îmi trimite o clipa de paradis prin îngerul zămislit de fantezia mea.

Eu cred că lumea nu e aceea pe care o vezi, e aceea pe care ți-o închipuiești. Și acum mă gândesc: oare și ele, cuvintele, se înalță la ceruri? Dar dacă îngerii sunt mesagerii lor spre divinitate? O punte de legătură între cer și pământ. Aripile fiind coloana care susține lumea să nu se prăbușească și să se stingă pentru totdeauna. Un capăt se sprijină în inima Pământului, iar celălalt se înalță și se pierde în nesfârșitul Univers. Sau poate cuvintele sunt doar micile diamante ce încrustează roba ființelor Domnului.

Tot ce știu e că fără literele asamblate ca într-un puzzle pe buzele noastre am fi doar niște păpuși de pânză ce ar dansa pe acordurile timpului. Acel maestru de ceremonii care ne aduce mereu acolo unde se cuvine să

fim. Maica Teresa afirma: „Cuvintele frumoase pot fi scurte și ușor de rostit, dar ecoul lor este fără de sfârșit”. Vorbele zboară la ceruri fără a se propti undeva, fiind trimise de dulcele glas al îngerilor. Dar înainte ca ele să se înalțe, noi, oamenii, trebuie să avem grijă să le făurim, să le șlefuiim și să închidem în ele sufletele noastre.

Tot ceea ce facem în viață și modul în care o facem atestă dacă am trăit sau doar am supraviețuit. Sau așa cum afirma Constantin Brâncuși: „Ceea ce legi tu aici pe pământ - se leagă și în ceruri”. Iar felul meu de a arăta că nu am fost doar un pion pe o tablă de șah e prin a-mi așterne gândurile pe hârtie pentru că litera scrisă dăinuie, cuvântul rostit zboară irevocabil. Dar orice artist își trage seva dintr-un obiect, anotimp sau astru. Fantezia cu care este înzestrat este un dar demonic. Ea deschide continuu o prăpastie între ceea ce suntem și ceea ce am vrea să fim, între ceea ce avem și ceea ce dorim. Iar imaginația mea răsare atunci când...

Scriu, cu mâinile împletite în hora închinăciunii și a bucuriei, în fiecare zi când soarele apune până ce acesta urcă pe cer desculț lăsând în urma pașilor săi candoare și raze de cașmir. Mă învelesc cu aerul lumii de fiecare dată când compun și mă las toropită de întunericul ce este un altfel de lumină care așteaptă, în tăcere, să i se descopere strălucirea. În căutarea sinelui pornesc în fiecare noapte ca o pasăre spre depărtări neștiute, stau față în față cu mine.

Lumea mea începe când o pensulă returnează cerul întunecându-l. Soarele de un roșu pal se contopește cu pământul. Luna ca o floare de măr își face încet simțită prezența.

E amurg... pur și simplu amurg. Singurul moment al zilei în care putem contempla și soarele și luna, în care sentimentele ne copleșesc după regretul zilei trecute. Amurgul reprezintă un sfârșit și totodată un nou început.

Aș putea sta zile întregi să privesc acest peisaj diafan. În care razele soarelui mult prea slăbite sunt înlocuite de reflecțiile halucinante ale lunii în apă. În care stelele apar una câte una timid făcând cerul să strălucească precum un diamant. Negurile se lasă perdându-și zările. Când teluricul e strălucit de lună eu stau și îmi aștern pe hârtie gândurile, ore întregi până când...

Cerul spiralei înaintează în timp, iar noi, oamenii, rămânem supuși scurgerii sale ireversibile. Primele raze mă fac să revin la realitate. Soarele se înalță printre valurile de nori, întâi fad, cu un pic de roșu, apoi din ce în ce mai strălucitor. Când este pe la jumătatea norilor, deja debordează de vitalitate sau de mânie, nu știu exact. Păsările îmi dau ideea de zbor și simt că idealul omului rămâne în măsura lui. Stelele adunate în mine se risipesc în zare. Orizontul se topește într-un vuiet lin. Călătoriile mele spre singurătate se încheie aici.

Și produsul imaginației mele este ficțiunea, înlocuirea temporală a vieții. Revenirea la realitate mă sărăcește întotdeauna brutal: înțeleg atunci că sunt mai puțin decât ceea ce visez să fiu.

(continuare în pag. 82)

Confucius a atins cu pana scrisului său o idee esențială pentru această lume „cuvintele - vocea inimii”. Sentimentele de multe ori ne copleșec, iar noi am primit darul cuvintelor pentru a putea să ne eliberăm de povara lor. Însa niciodată nu o să fie de ajuns, ne păcălim spunând că am reușit să înglobăm într-o scriere tot ceea ce gândim, visăm, vrem, credem, dar defapt nici eternitatea nu ne-ar ajunge să ne transpunem lumii. Dar dacă nu vom putea atinge niciodată absolutul asta înseamnă să nu ne mai întindem spre el?

Dar cred că nu putem crea nimic până când nu înțelegem ce este de fapt cuvântul. Pentru mine este o ființă vie care crește în pagină prin sens, culoare și emoție. Prin cuvânt asimilăm întreg mecanismul universal. Când scrijelesc pe foi, leg vorbele, acestea devenind pe rând sintagme, propoziții și odată puse în mozaicul vieții, ia naștere cartea. Ea este pâine înmuiată în lacrimile-mir, ce trece prin timp ca un călător ostenit privindu-te cu ochi de întuneric și sete de apă, jumătate umbră, jumătate zeu, redevenind de fiecare dată o nouă formă de viață.

Din copilul ce este el însuși un nou Univers în acest infinit de stele, preîntâmpinăm adolescența care devine un tren ce circulă deasupra șinelor și este pericolul de a părăsi linia la o mică lipsă de atenție a mecanicului. În aceste momente avem nevoie de atingerea diafană a cărților. Avem nevoie să fim înlănțuiți în lumea lor. Fiecare își spune povestea care aduce sufletului nostru petale aurii de pe divanul vieții. Proza ne evidențiază psihologia unui neam, fiind o asociere omogenă de elemente sacre și profane prin care palpită până la noi sentimente ca speranța, iubirea, hotărârea de a merge până la capăt în lupta cu răul. Poeziile lirice ne mângâie sufletul, și mă fac să înțeleg că există culori în mine neinventate încă. Cartea ne învăluie cu aerul lumii și ne ajută să zburăm spre absolut, iar sfatul meu este: „Hai, deschide cartea ta de vise și pune semnul la hotarul dintre viață și poveste...”.

Literatura este refugiul meu, pentru alții este pictura sau dansul. Dar știu că doar literatura dispune de tehnica și forța de a disloca acest delicat elixir al vieții, adevărul ascuns în minciuna umană. Și știu că de fiecare dată când scriu „sfârșit” la una dintre creațiile mele, acesta este înălțată la cer de îngerul meu păzitor. La jumătatea drumului el deja și-a făurit rochia albă în care a cusut cu migală fiecare literă rostită și scrisă de mine. Ca în final să ajungă totul în paradis ca o mulțumire pentru tot ceea ce există pe Pământ. Dacă eu zâmbesc dimineața pentru că m-am trezit din nou și pot vedea și admira tot ce mă înconjoară, așa și Dumnezeu așteaptă ca noi să-l facem să zâmbească cu ceea ce îi dăruim prin ființa spiritului nostru. Si uneori dăm greș, dar lucrurile cad pentru a se ridica mai sus. Zilnic, Creatorul ne ia câte o particică din suflet și începe să ne brodeze roba cu ele, pentru ca atunci când vom oferi si ultimul zâmbet cerului vom deveni la rândul nostru îngeri de cuvinte. Dacă în încercarea mea de a defini scrisul nu m-am putut opri la un singur cuvânt, la o propoziție, la o frază, la o pagină, oare despre Caragiale vom putea vreodată să spunem că am scris tot și că l-am preaslăvit atât cât trebuia?

-Atunci îl vom elogia întru eternitate si nu îi vom putea contesta niciodată actualitatea!

Lucrare premiată cu "Premiul pentru stil" la Concursul de creație literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a IV-a a, categoria de vârstă 15-21 ani, Târgului de Carte "Axis Libri", Galați, 23-27 mai, 2012.

Iuliu-Marius MORARIU

Tristețea

Mă bântui, o, himeră,
De veacuri blestemată,
Ce-ți tot perinzi prin vremuri
Povara neuitată!

Și-mi tulburi somnul dulce
Iar pe plâpându-mi chip,
Mi-așterni poveri caduce
Și finul tău nisip!

Vai! Leșu-ți cadaveric
Să-l lepăd mi-aș dori,
Și chipu-ți calimeric
Goni-l-aș spre pustii!

Să-nfig în locu-i harul
Și pacea în simțiri,
S-aduc în cuget darul
Dulcegei liniștiri.

Legământ

Sorbit-a cu suspinuri glia
Esența vieții lor sublime
Și-a plâns, jelindu-le robia,
Și dorurile lor intime.

Iar cerul, pedepsit-a norii,
Parcimoniaci cu-a lor avere
Să plângă ziua, noaptea, zorii,
A mucenicilor durere.

Și ei, cu lacrimi răcoroase,
Potope pe lume au adus,
Să spele-n șipote mâniașe
Durerea care i-a răpus.

Și, cât de sus lăsat-a Sfântul,
Să curgă-n chip curățitor,
Primit-a-ngrețosat pământul,
Ofrandă din sângele lor.

Nu-i chip, nici vreme de uitare,
Ne-nghită hăul de-om avea
Ci, sfânta lor reiterare
Le-om oferi-o pururea!

Și-n inimi scrie-le-om virtutea
Cu slove aurii de dor,
Iar când sosi-va senectutea,
Vorbi-vom și copiilor,

De-amarul jalnic, ce lovit-a
În floarea neamului român,
Și, cu cruzime-ndeplinit-a
Tirana-și vreme de stăpân.

Claudia Andreea SMADU

Povestea Dunării

Milenarele clipe numărate de bătrânul fluviu care scaldă meleaguri a zece neamuri adună în ele și povești sângeroase despre orgoliile unor domnitori din istorie și povești obscure despre comori căutate de marinari temerari, dar și povești de dragoste luminoase, sălbatice, care sfidează eternitatea. O astfel de poveste este și cea a Hildei și a lui Andrei, care deși moștenitori ai unei averi impresionante, au ales să-și trăiască povestea de iubire într-un sătuc din Delta Dunării.

Povestea noastră debutează în primii ani ai secolului XX când, din comerțul pe Dunăre se puteau face bani frumoși dacă aveai mintea destul de deschisă și ceva noroc. Așa și-a construit averea tatăl lui Andrei care spera să facă din fiul lui un mare comerciant. Viața însă i-a dat planurile peste cap deoarece, tânărul a întâl-nit-o pe Hilda, o nemțoaică refugiată în Brăila cu părinții ei. Cei doi au știut că vor fi împreună din clipa în care s-au văzut prima dată în port și legătura lor devenea din ce în ce mai strânsă cu cât împărțeau amândoi o pasiune inexplicabilă și devoratoare pentru tot ceea ce înseamnă viața sălbatică cu miros de pește de pe malurile Dunării.

Decizia ca cei doi să părăsească viața tihnită pe care le-o putea oferi averea moștenită de Andrei a fost acceptată într-un târziu de cele două familii.

În sătucul de pescari din Delta Dunării, Andrei și Hilda gustau din plin fiecare clipă a libertății pe care le-o oferea plăcerea câștigării hrănilor zilnice din pescuit și căsuța răcoroasă acoperită cu stuf pe care o cumpăraseră de la descendentii celui mai renumit pescar al zonei moș Anghel. Este de la sine înțeles că plimbările cu barca pe micile canale străjuite de sălcii plângătoare și stuf erau preferate de cei doi îndrăgostiți care se simțeau legați de spiritul Dunării pentru totdeauna.

Nu după mult timp au apărut și cei doi copii ai eroilor noștri, un fel de rod al dragostei lor în oglindă, o fată și un băiat. Părinții au hotărât ca în oglindă să fie și numele lor, astfel fata a primit numele Lorelei iar băiatul Ielerol. Primii ani ai copilării lor au stat sub semnul unei libertăți totale, iar viața lor avea doar ritmicitatea pulsațiilor vieții Dunării. Vara se scaldau în apele bunului fluviu și-și lăsau pielea mângaiată și uneori biciuită de razele unui soare capricios, Dunărean, iar iarna trosneau apele înghețate de zbenguiele copiilor înveșmântați în blănuri imense de nărcă și de vidră.

Zilele treceau tihnite iar timpul parcă nu conta în curgerea lui inexorabilă, dar glasul civilizației nu putea fi ignorat în totalitate, iar vizitele regulate la bunici aveau și menirea să-i disciplineze pe micii năzdrăvani de numai câțiva anișori.

Într-una dintre aceste vizite de câteva săptămâni la bunici, într-o vară parcă mai toridă ca niciodată Dunărea își făcuse de cap așa cum obișnuia din când în când. Copiii, aflați în grija bunicilor nu se gândeau că părinții rămași acasă ar fi putut întâmpina vreun pericol în a rezista capriciilor fluviului ieșit din matcă. Însă, în vara aceea blestemată sătucul de pescari unde locuiau Andrei și Hilda, a fost parcă înghițit de ape, iar printre supraviețuitori nu s-au numărat, din păcate și părinții micuților Lorelei și Ielerol.

Satul șters de pe fața pământului parcă nu găzduise niciodată atâta fericire câtă încăpuse în povestea Hildei și a lui Andrei, astfel că cei doi micuți au rămas în grija bunicilor condamnați la o viață citadină în care nu se regăseau. Istoria a vrut ca, odată cu venirea comunismului, bunicul să-și piardă toată averea, iar copii să se despartă pentru a-și căuta o viață mai bună departe de malurile blestemate ale fluviului care le răpise părinții. Ielerol a plecat din țară cu gândul să câștige prin forța brațelor și-a minții îndeajuns să poată pune bazele unei existențe multumitoare și astfel să si-o aducă aproape pe Lorelei. Fata a rămas în țară și cu multe sacrificii a absolvit Facultatea de litere, secția Germană în amintirea originii mamei sale, Hilda.

Peste ani Lorelei, a pierdut legătura cu fratele său care probabil nu reușise să-și îndeplinească visul și își pierduse viața în una din țările europene în care plecase la numai 17 ani cu atâta speranță. Tânăra a avut norocul să-și găsească de lucru într-o mare companie de turism.

Pentru că era deosebit de capabilă a fost aleasă să însoțească delegația română în Germania pentru definitivarea unui proiect important.

Ajunsa în Germania a fost nevoită să ia parte în calitate de traducător la o croazieră pe Dunăre chiar dacă amintirile ei legate de acest fluviu îi măcinau sufletul: își pierduse definitiv părinții și poate chiar și fratele pentru totdeauna.

Lungul șir de întâmplări nefericite determinate de apa care izvoră chiar aici în Germania și se vărsa chiar în țara ei natală nu avea să se sfârșească aici. O furtună iscată parcă din senin, l-a făcut pe iscusitul comandant al ambarcațiunii, în care se afla întreaga delegație, să piardă controlul acesteia. Tot el a fost însă și cel care i-a salvat de la moarte pe pasagerii care fuseseră aproape de a fi înghițiti de apele Dunării, printre care se afla și Lorelei. A doua zi după aceasta urâtă experiență, tinerei îi cad ochii pe un articol de ziar în care i se aduceau mulțumiri bravului comandant Ielerol Alexandrescu. Un comandant neamț cu nume românesc și prenume atât de rar cum numai fratele ei avea? Lorelei își spuse că trebuie să-i mulțumească personal că i-a salvat viața.

Norocul sau nenorocul, sau poate chiar bătrânul fluviu, Dunărea, care i-au răpit părinții, i-au readus pe cei doi frați împreună.

Într-adevar, comandantul era chiar fratele eroinei noastre, iar cele două nume în oglindă s-au reunit, despărțite și regăsite, și fără îndoială strâns legate, de un fluviu răzbunător, misterios, fascinant, de viața căruia nu poți să nu-ți legi destinul odată ce viața ta a luat ființă pe malurile sale.

Lucrare premiată cu "Premiul pentru originalitate" la Concursul de creație literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a IV-a a, categ. de vârstă 8-14 ani, Târgului de Carte "Axis Libri", Galați, 23-27 mai, 2012.

Nicolae ȚĂRANU

Copii crucificați

imberbi
supradozați de leșioase candori
împovărați de îndoieli
rareori de fericire,
răvășiți
stigmatizați de cumplita foame a visului,
cerșind sub obrocul lunii turbată
de sărutările vârcolacilor,
dansând sfidători în flăcări neadormite
înfruptându-se veșnic nesătui
din ambră și din lintorii,
rătăcitori și damnați
prin veacurile cuminți ale omenirii,
căutând ceea ce nu poate fi găsit vreodată,
nici pierdut – numai dăruit,
trec neschimbați și naivi
pe sub streșinile câinoase ale secolelor
- uitați în nemurire -
copii crucificați de ignoranță: poeții...

Erotică

Prin iarbă lenevesc fecioare seduse
de neliniștea crudă a soarelui -
în văzduh, prin aerul înspumat,
caii dansează nechezând...

Cântec de amiază

Trece lebăda cântând
reflectându-și făptura
pe fundul însângerat al apei
cu nuferi înlăcrimați.

Dans erotic

Strecurată de ape
lumina se risipește
ademenind caii năuciți
de glasul miraculos al ierbii
în care fecioarele se pierd suspinând.

La Pontul Euxin

Ascult zborul întârziat al găștelor sălbatice,
frustrat noaptea de răsuflarea Australului...
plutesc prin văzduh tulbure,
deasupra colinelor, peste murmurul bălților lacustre
și vuietul mării înspumate,
în scâncete de corăbii
și fâșâit de junghere...
Rătăcesc în regatul dumnezeiesc al Deltei,
pe lângă focuri cu mirosuri sfinte, peste dealuri ruginii

și atras de-o mirifică chemare, pătrund în mare
vrăjit de sunetul tulburător al scoicilor
și de meduzele sfâșietor de transparente...
Urmăresc dansul călușilor și fabuloasa faună
prin care vietăți miraculoase și cochilii de melci
se leagănă netulburate...
Plutesc pe lângă epave de corăbii și cufere
tainice
prin câmpuri de nisip
unde peștii exotici în căduri,
vin din întuneric către întuneric...
Îngân cântecul tânguitor al sirenelor
și asemenea păsărilor agonizând după furtună,
mă risipesc pe țărnul devorat de termite
incandescente...

Testament

Fiule,
fără ochelari nu o să fii niciodată poet
chiar dacă ești urât, nesuferit, antipatic,
incult și antitalent...
niciodată,
nu iubi femei care și-au aninat pe la subțiori
și pe la toate încheieturile,
șiraguri de poeme...
nu te agita
nu dispera
așteaptă să apară în cârciumă: bețivarii,
potlogarii, creatorii de minciuni și de vise
nevisate,
nu aceia care-și doresc poezia ca pe-o plapumă
ori cei care te înjură de mamă pentru a te
convinge că au talent,
nici aceia care se bat cu prietenii
pentru o felie de pâine uscată și mucegăită,
pe care și-au scrijelit versurile...
fiule
vei fi laudat de timpul
pe care nici maica ta nu-l știe prooroci, ea doar
îndură
sărutările libidinoase și îmbrățișările bărbatului
ce a înlănțuit-o ancestral...
fiule,
nu ascunde glasul pierduților în neant...
nu fiule,
nu asculta
nu da crezare, așteaptă să treacă
- poate peste o clipă sau o veșnicie -
pe la poarta ta
așteaptă îți spun, nu te grăbi,
așteaptă să treacă
fetișcana cu ochi șerpești,
în părul căreia zac pietrificate
florile dăruite mamei sale
de un poet necunoscut...

Vlad ANDREI

Alegorie

Merge înainte, tot înainte
Cu sângele-i din ochii și roind
Ereticul preot nebun,
excomunicat,
de rude pierdut
și de sat uitat.

Sutana-i pe umeri ca udă atârână,
El evaporată preferă a simți apa,
Dar carnea lui topită
frige
și-apoi, căldura-ncet
pe oase-o prelinge.

Iar din el doar pielea rămâne -
Adunătură de celule false
Goliciune ce-i acoperă
p-afară,
dar-nlăuntru-i cel ce-a fost
de mult trebuit-a să moară.

Odă Sinelui

Toate-mi sunt indiferente
Și mă lasă toate rece -
A nu crede ori a crede -
Lumea asta tot va trece.

De-aș asculta ce mi se spune,
Socotind că tot ei știu,
Și la inimă le-aș pune
N-ar trebui, de fel, să fiu.

Tu, de le-accepti ale lor vorbe
Despre oameni, despre zei,
Vei rămâne doar la forme
Și curând vei fi ca ei;

Nu te-ncrede, Sine, în nimic,
Să cauți nu înceta -
Mort vei fi curând, îți zic,
Și-atunci nimic nu va conta.

Coloana lui Zamolxe

La al lui Zamolxe pom prea sfânt
Bătut de ape și cuprins de foc,
Unde și cerul se scurge-n pământ
Și cei exilați acasă se-ntorc;

Acolo, eu, de vânt încercat și de dureri,
Umblat printre popoare de mine străine
Să mă reîntorc la singurele averi
Ce merită în viață să le cauți bine.

La umbra lui, această sacră vietate
Ce-nțelepciunea veacurilor venele-i scaldă
Mă va ierta de rătăcirii și de păcate
Și mă va îmbăta cu rece-i apă caldă.

să-l ierte, să nu ia în seamă nesăbuița sa. Va ajunge în tabără când va putea, a doua zi, poate. Nu-i mai trebuia nimic. De l-ar ierta voievodul pentru lăcomia sa.

După ce se rugă, răsuflă mai liniștit. Simți, încet-încet, cum îi revin puterile în trup și picioare. Se uită în sus. Văzu vârful golaș al unui munte înalt, încă luminat de soare. Cu multă trudă urcă spre vârful aceluși munte. Ajuns în vârf, dădu ocol privirilor pentru a se dumiri unde se află. Totul părea un pământ străin, necunoscut. Când și ultimele speranțe îl părăsiră, văzu, ca o tresărire, în depărtare, o vale și o poiană cunoscute. Era tocmai poiana unde îl aștepta voievodul. Chiar și soarele mai avea ceva până să apună de tot.

Răsări în el nădejdea că încă nu e totul pierdut. Încă mai avea timp să alerge spre locul de sosire. Trebuia să alegre cât poate de tare. Porni ca vulturul la vale. Nu mai simțea nici oboseala, nici sufocarea. Ceața caldă îi aburea memoria. Picioarele, doar picioarele, singurele, îl mai duceau pe șleauri de munte spre poiana din zare.

Voievodul se afla în poiană, în mijlocul oștenilor săi. Încă îl mai aștepta pe oșteanul pornit să-și înconjoare moșia. Slabă nădejde, însă, să-l mai vadă sosind. Soarele apunea în curând.

Dar, chiar atunci, când razele soarelui încă mai răzbăteau prin cetina brazilor, iată, pe plaiul dinspre pădure sosește, împleticindu-se, un oștean, vizibil sufocat de trudă. Ajuns în dreptul voievodului, oșteanul se poticni și căzu cu fața în țărână. Își dăduse sufletul!

Întreaga curte a voievodului fusese consternată de această întâmplare. Nu le venea a crede. Era un prilej de jale, voinicul era îndrăgît de toți, îl știau cât de destoinic era. Oare de ce și-a dat sufletul pentru o moșie întinsă?

I-au făcut un mormânt, acolo, la marginea poienii. I-au împodobit mormântul cu cetini multe. În vârf i-au pus o cruce de lemn, după datină creștinească.

Ridicând glasul, voievodul rosti:

- Iată cum sfârșesc cei care nu știu să se oprească la timp din alergarea după avuție și după fala deșartă a lumii!

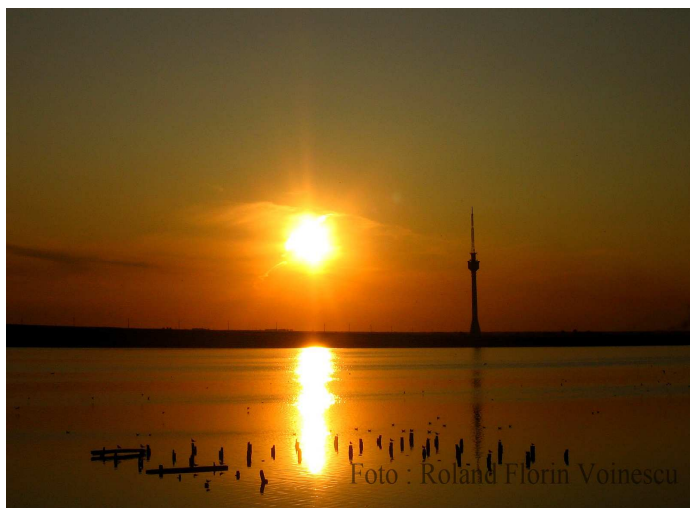

Foto: Roland Florin Voinescu

PREMIILE Festivalului Internațional de Creație Literară "Titel Constantinescu" Râmnicu Sărat, 2012

Asociația "RENAȘTEREA RÂMNICEANĂ" și Editura RAFET au desemnat câștigătorii celei de-a cincea ediții a Festivalului Internațional de Creație Literară "TITEL CONSTANTINESCU"

În acest an, numărul celor înscriși a fost cu 101% mai mare decât anul trecut, însumând 529 de creații literare, dintre care 31 au fost nominalizate la marile premii.

Premiile care s-au acordat:

Marele Premiu „Titel Constantinescu” - cu publicarea volumului de teatru: "O jumătate de moarte" - de **D.R. Popescu**

Marele Premiu „Titel Constantinescu” - cu publicarea volumului de proză: "În ostrov la Marea Albă" - de **Emil Lungeanu**

Premiul „Victor Frunză” - cu publicarea volumului de proză: "Cu traista de basme prin lume" - de **Tudor Cicu**

Premiul „Octavian Moșescu” - cu publicarea volumului de versuri: "Ecoul tăcerii - Epifanii stelare" - de **Nicoleta Milea**

Premiul „Alexandru Sihleanu” - cu publicarea volumului de proză: "El Descondocido" - de **Marin Trașcă** (Spania)

Premiul „C.C. Datculescu” - cu publicarea volumului de versuri: "Luna și Lumina" - de **Oliver Roland** (Germania), traducător Mircea M. Pop

Premiul „Florica Cristoforeanu” - cu publicarea volumului de versuri: "Cele mai frumoase poezii" - de **Emile Verhaeren** (Belgia), traducător Ion Roșioru

Premiul „Dumitru Pricop” - cu publicarea volumului de critică: "Anamneze necesare" - de **Mircea Dinutz**

Premiul „Mircea Micu” - cu publicarea volumului de proză: "A unsprezecea poruncă" - de **Florentina Loredana Dalian**

Premiul „Șlam Râmnic” - cu publicarea volumului de eseuri: "Aggregator" - de **Mircea V. Homescu**

Premiul „Fănuș Neagu” - cu publicarea volumului de eseuri: "Hărțuirea morală" - de **Marie-France Hiri-goyen** (Franța), traducător Florica Ionea.

Premiul Special al editurii Rafet (cu publicare în antologie): **Petre Rău, Eduard Leahu, Popescu Mariusz, Any Drăgoianu, Gruia Lucian, Ela David, Teo Cabel, Constantin Oprică, Ștefan Lucian Mureșanu, Jianu Liviu-Florin, Maria Pilchin (Chișinău), Ion Drăgoian, Otilia Duma, Francisc Pal (Canada), Sorin Șirineasa, Kab-bout Mariana, Andrei Velea, Liviu Ioan Mureșan, Popescu George Adrian, Mihai Posada.**

Juriul care a acordat aceste premii a fost alcătuit din: Horia Zilieru președinte, Adrian Botez și Constantin Marafet membri. Evenimentele legate de festivitatea de premiere, înmânarea diplomelor, a cărților publicate în volum și a "Antologiei Festivalului" s-au desfășurat în data de 18 august 2012, orele 11.00, la Casa de Cultură "Florica Cristoforeanu" din Râmnicu Sărat.

Printre invitații de vază prezenți la festivitatea de premiere s-au numărat cunoscuții scriitori **D.R. Popescu, Emil Lungeanu, Horia Zilieru, Cornelia Savu** și **Dan Mircea Cipariu**. În publicul care a umplut sala până la refuz au mai fost prezenți și poetul **Ion Roșioru**, scriitorii **Petre Rău** și **Gheorghe Dobre**, criticul **Mircea Dinutz**, profesorul **Traian Cristea**, cantautorul **Dan Manciulea**, scriitoarea **Elena Radu**, **Marga Labiș**, sora marelui poet **Nicolae Labiș** (care a ținut și o prelegere frumoasă), apoi profesoara **Maria Mânzală** și, desigur, organizatorul concursului, cunoscuta și binevoitoarea gazdă, directorul editurii Rafet, scriitorul **C-tin Marafet**.

În timpul festivității de premiere (la microfon: C-tin Marafet)

D.R. Popescu și Marga Labiș

Premiile Concursului Național de Poezie, Proză, Eseu, Teatru, Epigramă, Reportaj și Pictură „DOR de DOR” – Ipotești, 2012

Revista literară „Dor de dor” împreună cu Asociația pentru Dezvoltarea și Promovarea Spiritului Rural „Dor Mărunt”, în colaborarea cu Consiliul Județean Botoșani, Memorialul „Mihai Eminescu” - Ipotești, a acordat concurenților din acest an, la Concursul Național de Poezie, Proză, Eseu, Epigramă, Pictură și Fotografie Artistică „Dor de Dor” următoarele premii:

Secțiunea: Poezie

1. *Premiul de Exelență* pentru readucerea la lumină a genurilor poeziei clasice românești: Oda, Glosa, Parodia, Satira: **Mihai Dorel Gaftoneanu** (Botoșani).
2. *Premiul de Exelență* pentru originalitatea poeziei clasice românești, d-lui ambasador **Petre Gigea-Gorun** (Dolj)
3. *Premiul de Exelență* pentru poezia patriotică românească, **Mircea Dorin Istrate** - Tg. Mureș

MARELE PREMIU, ACORDAT DE REVISTA „DOR de DOR” - **Petre Rău** (Galați), pentru autenticitatea poeziei clasice românești.

Premii:

Premiul I. **Georgeta Oana - Muscă** (Galați), pentru acuratețea poeziei, **Victor Burde** (Bistrița-Năsăud), pentru acuratețea versurilor dedicate satului românesc

Premiul II. **Mariana Adăscăliței** (Dorohoi -jud. Botoșani), pentru acuratețea versurilor dedicate satului.

Premiul III. **Aura Istrate** (Galați), pentru acuratețea poeziei.

Mențiuni (pentru mesajul poeziei):

Mențiune I. **Delia Feraru** (Argeș)

Mențiune II. **Zincă Marius Iulian** (Argeș)

Mențiune III. **Iuliu Marius Morariu** (Cluj-Napoca).

Poezie pentru copii:

Premiul I. **Geo Galetaru** (Dudeștii-Noi, jud. Timiș)

Premiul II. **Petronela Vali-Slavu** (Aninoasa, jud. Hunedoara)

Secțiunea: Proză

Marele premiu: **Emilia Tuțuianu-Dospinescu** (Roman, jud. Neamț)

Premii:

Premiul I. **Mihai Tudor** (Prahova)

Premiul II. **Aurelia Corbeanu** (Curtea de Argeș)

Premiul III. **Emil Bucureșteanu** (Piatra-Neamț)

Mențiuni:

Mențiune I. **Ana Hâncu** (Prahova), **Lăcrimioara Andrei** (Suceava)

Mențiune II. **Monica Trif** (Câmpia Turzii, Cluj)

Mențiune III. **Anghel Carmen-Bernadeta** (Piatra Neamț)

Secțiunea: Eseu

Premiul I. **Petre Rău** (Galați)

Premiul I. **Costel Neacșu** (Sărmașu Mare, jud. Mureș)

Premiul III. **Niculina Berheci** (Călărași)

Secțiunea: Teatru

Premii:

Premiul I. **Carmen Dominte** (București)

Premiul II. **Elena Chesov** (Chișinău, Rep. Moldova)

Premiul III. **Maricica Hagianu Viorica** (Călărași)

Mențiuni:

Mențiune I. **Elena Hagi Neacșu** (Rm. Vâlcea)

Mențiune II. **Alexandra Daniela Friicosu** (Călărași)

Mențiune III. **Olariu Elena** (Răducăneni, jud. Iași)

Secțiunea: Epigramă

Premii:

Premiul I. **Vasile Larco** (Iași)

Premiul II. **Venera Stoicescu** (Frăsinet, jud. Călărași), **Ion Todirașcu** (Costești, jud. Vaslui)

Premiul III. **Petru Ioan Gârda** (Cluj-Napoca), **Costel Cristea** (București)

Mențiuni:

Mențiune I. **Cătălina Orsivski** (Vama, jud. Suceava)

Mențiune II. **Eugen Ilișiu** (Deva, jud. Hunedoara)

Mențiune III. **George Bădărău** (Iași)

Secțiunea: Reportaj

Premiul I. **Dușan Monica** (Ribîța, jud. Hunedoara)

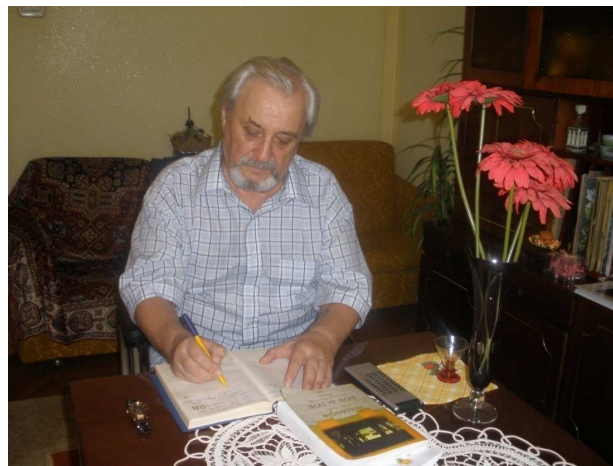
Secțiunea: Pictură

Premiul I. **Steluța Nistorescu** (București), **Gheorghe Mizgan** (Bistrița-Năsăud)

Premiul II. **Virginia Brănescu** (Bistrița-Năsăud)

Premiul III. **Nichita Bumbu** (Bistrița-Năsăud)

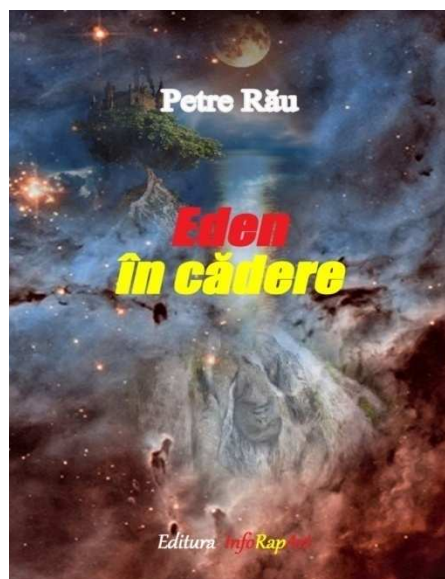
Festivitatea de premiere a avut loc pe data de 16 August, orele 13, în cadrul Memorialului „MIHAI EMINESCU” de la Ipotești, în sala „Laurențiu Ulici” a Bibliotecii „Mihai Eminescu”.

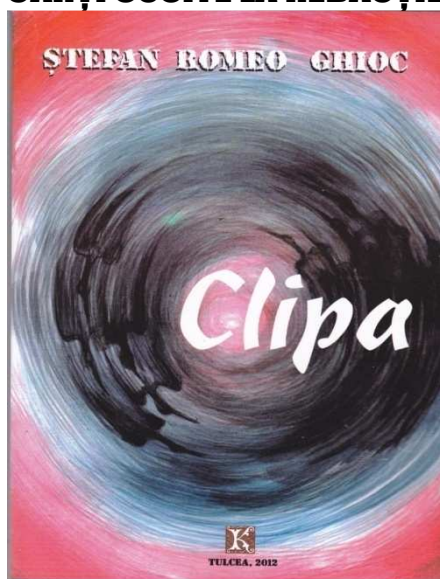
Organizatorul principal al concursului: scriitorul **Marin Toma**

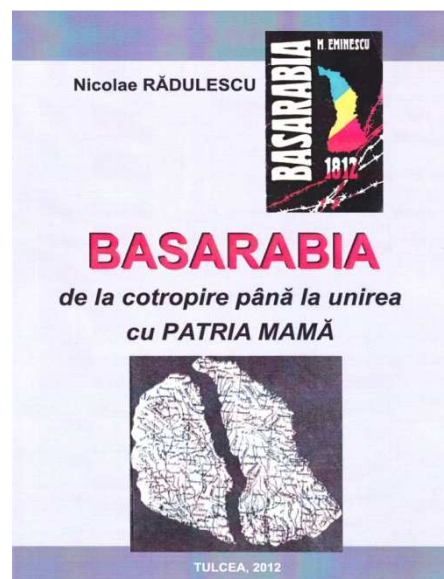
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

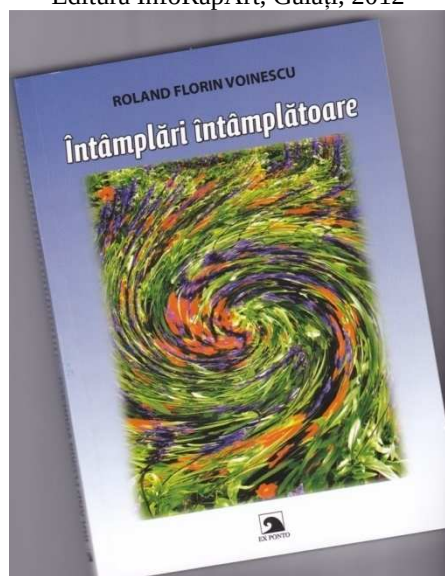
Petre Rău - Eden în cădere
Editura InfoRapArt, Galați, 2012

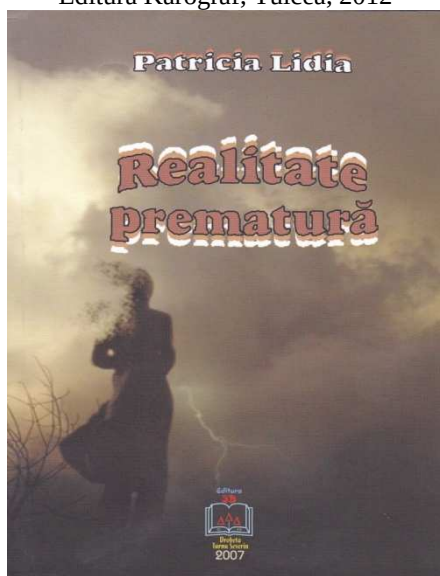
Ștefan Romeo Ghioc - Clipa
Editura Karograf, Tulcea, 2012

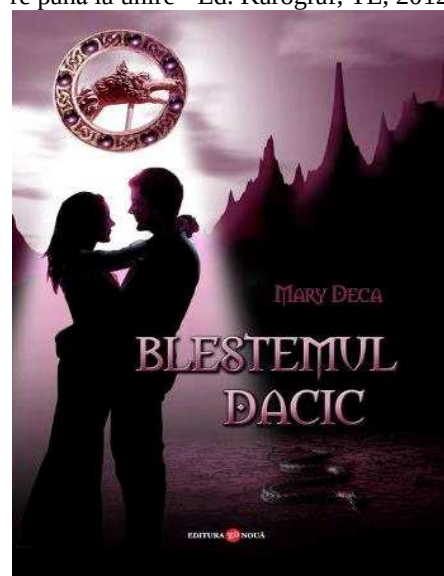
N. Rădulescu - Basarabia, de la cotopire până la unirea
re până la unire - Ed. Karograf, TL, 2012

R. Voinescu - Întâmplări întâmplătoare
Editura "Ex Ponto", Constanța, 2012

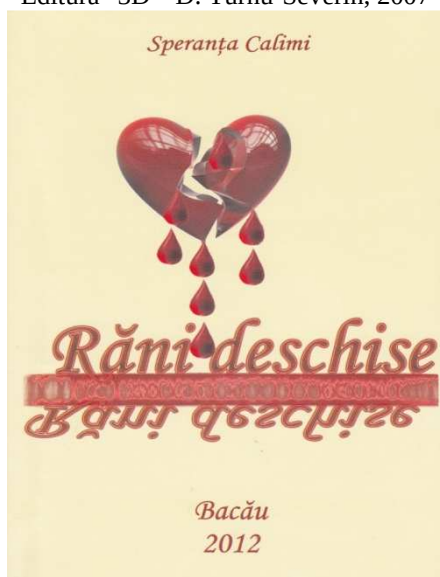
Patricia Lidia - Realitatea prematură
Editura "3D" D. Turnu-Severin, 2007

Mary Deca - Blestemul dacic,
Editura Nouă, București, 2012

Tănase Carașca - Desculț prin urzici,
Ed. Karograf, Tulcea, 2010

Speranța Calimi - Răni deschise,
Bacău, 2012

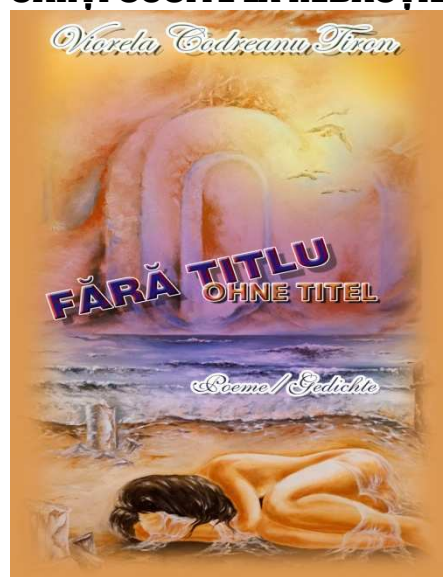
Maria Ileana Belean - Îngerii urcă la cer,
Ed. Nico, Târgu Mureș, 2012

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Ionuț Caragea - Patria la care mă întorc
Editura Fides, Iași, 2012

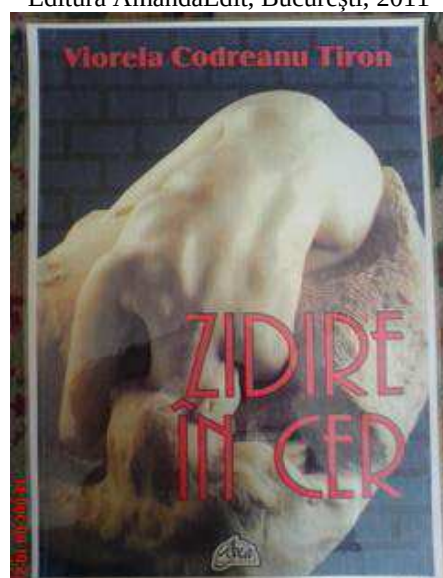
Viorela Codreanu Tiron - Fără titlu
Editura AmandaEdit, București, 2011

A.S.P.R.A. - Pe strada inimii, cuvântul
Editura InfoRapArt, Galați, 2012

Alensis De Nobilis – Perfuzii cu lacrimi
Editura Opera, 2012

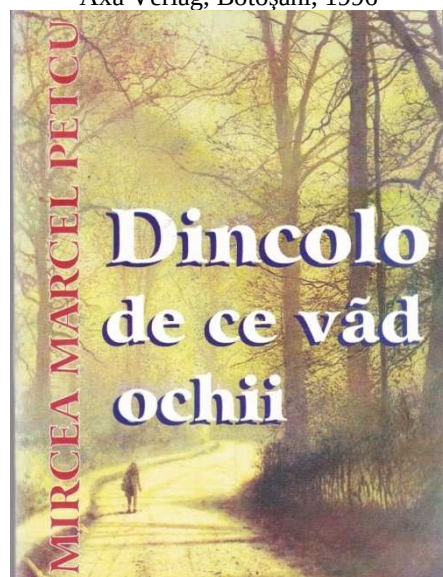
Viorela Codreanu Tiron – Zidire în cer
Axa Verlag, Botoșani, 1996

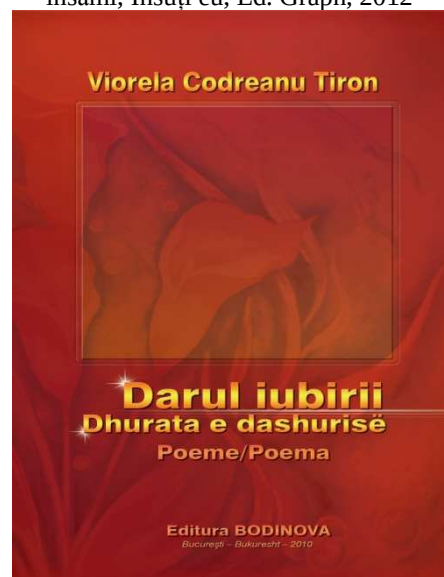
Luminița Zaharia, Cristian Țirlea – Tu însămi, Însuți eu, Ed. Graph, 2012

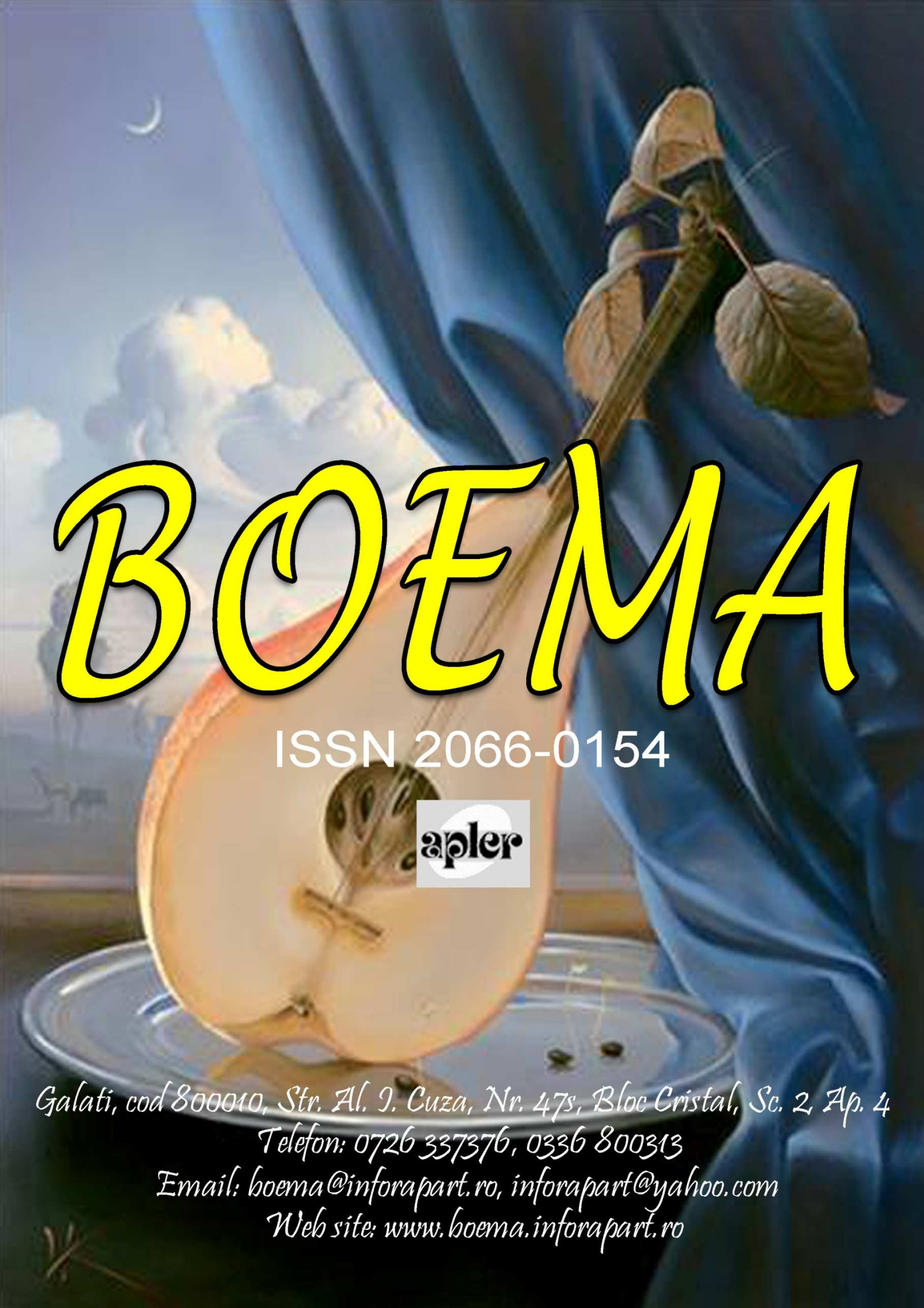
Camelia Constantin – Vibrații
Launch myebook, 2012

Mircea M. Petcu - Dincolo de ce văd ochii
Ed. Karograf, Tulcea, 2012

Viorela Codreanu Tiron – Darul iubirii
Ed. Rodinova, București, 2010

BOEMA

ISSN 2066-0154

apler

Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 47s, Bloc Cristal, Sc. 2 Ap. 4

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro